

trenul orfanilor

a novel

CHRISTINA
BAKER KLINE

CHRISTINA BAKER KLINE

TRENUL ORFANILOR

Original: *Orphan Train* (2012)

Traducere din limba engleză de:
MIHAELA DOAGĂ

virtual-project.eu

3
TREI

2015

Când se strămutau de la un râu la altul, indienii Wabanaki trebuiau să-și poarte canoalele și toate celelalte bunuri cu ei. Cu toții știau cât de important e să nu te împovărezi cu prea multe și înțelegeau că asta înseamnă să lași câte ceva în urmă.

Nimic nu îi îngreuna mai mult în drumul lor decât teama, care e adesea povara cel mai greu de lepădat.

Bunny McBride, *Women of the Dawn*

Prolog

Cred în fantome. Sunt cei care ne bântuie, cei care ne-au lăsat în urmă. De multe ori în viață i-am simțit în preajma mea, observând, văzând totul, în timp ce nimeni dintre cei vii nu știa sau nu se sinchisea de ce se întâmplă.

Am nouăzeci și unu de ani și aproape toți cei care au făcut cândva parte din viața mea sunt acum doar niște fantome.

Uneori aceste spirite mi s-au părut prezențe mai reale decât cei vii, mai reale decât divinitatea. Umplu tăcerea cu greutatea lor, densă și caldă, ca aluatul de pâine care dospește sub un ștergar. Bunica, cu ochii ei blânzi și pielea presărată cu pudră de talc. Tata, treaz, râzând. Mama, fredonând un cântec. Amărăciunea, patima băuturii și depresia s-au desprins de aceste întruchipări fantomatice, care mă consolează și mă ocrotesc de dincolo de moarte așa cum n-au făcut-o niciodată pe când trăiau.

Am ajuns să cred că acesta e raiul – un loc în amintirea altora, în care dăinuie ce e mai bun din noi.

Poate că sunt norocoasă – pentru că la nouă ani am primit în dar fantomele părinților mei, cu ce aveau ei mai bun, iar la douăzeci și trei fantoma celui ce a fost dragostea vieții mele. Și pe sora mea, Maisie, care mi-e mereu alături, un înger pe umărul meu. Având un an și jumătate pe când eu aveam nouă ani, treisprezece ani când eu aveam douăzeci. Acum are optzeci și patru de ani față de cei nouăzeci și unu ai mei și e în continuare cu mine.

Nu sunt un substitut pentru cei vii, poate, dar nu mi s-a dat de ales. Fie găseam o alinare în prezența lor, fie cădeam la pământ, bocind după ceea ce pierdusem.

Fantomele mi-au șoptit să merg înainte.

Spruce Harbor, Maine, 2011

Prin peretele de la dormitor, Molly aude familia care a luat-o în plasament vorbind despre ea în camera de zi, chiar lângă ușa ei.

— Nu ne-am fi înhămat la așa ceva, spune Dina. Dacă aș fi știut că are atâtea probleme, n-aș fi acceptat în veci.

— Știu, știu.

Ralph pare obosit după voce. Molly știe că el e cel care a vrut să ia un copil în plasament. Cu mult timp în urmă, în tinerețe, pe când era un „adolescent cu probleme”, după cum i-a spus fără să-i dea amănunte, un asistent social de la școală îl înscriesese în programul de mentorat Big Brother și el a considerat mereu că „fratele mai mare” – mentorul lui, cum îi spunea el – l-a ajutat să rămână pe calea cea dreaptă. Dar Dina a fost circumspectă față de Molly de la bun început. N-a ajutat nici faptul că, înainte de Molly, au avut în grijă un băiat care-a încercat să dea foc școlii primare.

— Am destule bătaii de cap la serviciu, zice Dina, ridicând glasul. N-am nevoie să mă trezesc cu rahaturi din astea și-acasă.

Dina lucrează ca dispecer la secția de poliție din Spruce Harbor și, din câte a văzut Molly, nu-s așa multe chestii care să-i dea bătaii de cap – câțiva șoferi în stare de ebrietate, câte o încăierare, jafuri mărunte, accidente. Dacă e să fii dispecer la poliție oriunde în lume, Spruce Harbor e probabil cel mai puțin stresant loc cu putință. Dar Dina e stresată din fire. Lucrurile cele mai mărunte îi provoacă nervi. E ca și cum ar presupune că totul va merge bine și, când nu se întâmplă așa – ceea ce, desigur, e valabil destul de des –, e luată prin surprindere și ofensată.

Molly e exact opusul Dinei. Atât de multe lucruri au mers prost în cei șaptesprezece ani de viață ai ei, încât a ajuns să se aștepte la rele. Când ceva chiar merge bine, nici nu știe ce să creadă.

Și exact asta s-a întâmplat cu Jack. Când Molly s-a transferat la liceul Mount Desert Island anul trecut, într-a zecea, cei mai mulți colegi păreau că se dau peste cap s-o ocolească. Fiecare avea prietenii lui, bisericuța lui, și ea nu se regăsea în niciuna. E adevărat că nici ea n-a fost prea cooperantă; știe din experiență că e mai bine să fii dură și ciudată decât jalnică și vulnerabilă, și își poartă masca *Goth* ca pe o armură. Jack a fost singurul care a încercat să treacă dincolo de mască.

Era pe la jumătatea lui octombrie, în timpul orei de studii sociale. Când a venit momentul ca lumea să se împartă pe echipe pentru un proiect, Molly rămăsese pe dinafară, ca de obicei. Jack i-a propus să li se alăture lui și partenerii lui, Jody, care, evident, n-a fost prea încântată. Timp de cincizeci de minute, cât a ținut ora, Molly a stat ca o mătă, cu spinarea arcuită. De ce se purta atât de drăguț cu ea? Ce voia de la ea? Oare era unul dintre tipii ăia care se amuză făcând mișto de fata ciudată din clasă? Oricare ar fi fost motivația lui, ea n-avea de gând să cedeze niciun pic. Stătea cu brațele încrucișate, cu umerii lăsați și părul negru și țepos căzându-i peste ochi. Ridica din umeri și mormăia când Jack îi punea vreo întrebare, deși urmărea ce i se spunea și s-a achitat de partea ei din proiect.

— Fata asta e tare ciudată, a auzit-o pe Jody bombănind la ieșirea din clasă, după ce s-a sunat. Îmi dă fiori.

Când Molly s-a întors și-a întâlnit privirea lui Jack, el i-a zâmbit, luând-o prin surprindere.

— Eu cred că e o tipă mișto, a zis el, uitându-se în ochii lui Molly.

Pentru prima dată de când se mutase la școala asta, Molly nu s-a putut abține: i-a zâmbit la rîndul ei.

În următoarele câteva luni, a aflat, pe bucăți, povestea lui Jack. Tatăl lui fusese un muncitor originar din Republica Dominicană care-o întâlnise pe mama lui la cules de afine în Cherryfield, o lăsase gravidă, se întorsese în țara natală pentru a se cupla cu o localnică și nu mai dăduse niciun semn de viață. Mama lui, care nu s-a căsătorit niciodată, lucrează pentru o bătrână bogată care are o casă pe plajă. Teoretic, Jack ar trebui să fie și el o oaie neagră, dar nu e. Are niște atuuri importante: se sparge-n figuri pe terenul de fotbal, are un zâmbet orbitor, ochi mari ca de vițel și gene ridicol de lungi. Și, deși refuză să se ia în serios, Molly s-a prins că e mult mai deștept decât recunoaște c-ar fi, probabil chiar mai deștept decât își dă el însuși seama.

Lui Molly i se rupe de talentul lui Jack la fotbal, dar inteligența e o chestie pe care o respectă. (Ochii de vițeluș sunt un bonus.) Propria ei curiozitate e singurul lucru care a ajutat-o să n-o ia razna. Odată ce ești *Goth*, asta anulează orice așteptări de atitudine convențională, așa că Molly descoperă că e liberă să fie bizară în mai multe privințe. Citește tot timpul – pe holuri, la cantină –, preponderent romane cu protagoniști care au nelinești existențiale: *Sinuciderea fecioarelor*, *De veghe în lanul de secară*, *Clopotul de sticlă*. Copiază cuvinte mai neobișnuite într-un caiet pentru că-i place cum sună: *Cotoroașă*. *Mișel*. *Talisman*. *Matroană*. *Exasperant*. *Servil*...

Ca nou-venită, lui Molly îi plăcuse atitudinea distantă pe care o inspira masca adoptată de ea, neîncrederea și expresia precaută pe care o vedea în ochii colegilor ei. Dar, deși nu-i vine s-o recunoască, în ultimul timp acea mască începuse să i se pară apăsătoare. Îi ia o veșnicie să obțină aspectul dorit în fiecare dimineată, iar ritualuri pline de semnificații cândva – vopsitul părului negru ca pana corbului, cu șuvițe violet sau albe, conturarea ochilor cu creion negru, aplicarea fondului de ten cu câteva nuanțe mai deschis decât culoarea pielii, modificarea și coaserea a tot soiul de articole de îmbrăcăminte incomode – o scot din fire acum. Se simte ca un clown de la circ care se trezește într-o dimineată și nu mai vrea să-și pună nasul roșu. Majoritatea oamenilor nu trebuie să facă atâtea eforturi pentru a rămâne în pielea unui personaj. Ea de ce-ar trebui s-o facă? Îi place să-și imagineze că în următorul loc în care va merge – pentru că întotdeauna există o nouă destinație, o nouă familie care-o ia în plasament, o nouă școală – o s-o ia de la capăt cu o nouă imagine, mai ușor de întreținut. Stilul *grunge*¹? Piscuță sexy?

Probabilitatea ca asta să se întâmple cât de curând crește cu fiecare clipă care trece. Dina vrea de ceva vreme să scape de Molly și acum are un pretext numai bun. Ralph și-a pus obrazul cu privire la comportamentul lui Molly; s-a străduit din greu s-o convingă pe Dina ce dulceață de fată se ascunde sub clai aia de păr și machiajul turbat. Ei bine, acum o să-i crape obrazul de rușine.

Molly se lasă în patru labe și ridică volănașul brodat de la pat. Trage de sub pat două genți de voiaj viu-colorate, cele pe care Ralph i le-a cumpărat de la solduri, din magazinul L.L. Bean din Ellsworth (pe cea roșie scrie „Braden”, pe cea portocalie, cu model hawaiian, „Ashley” – n-are idee dacă nu s-or fi vândut din cauza culorii, a stilului sau doar din cauza numelor alea de toată jena cusute cu ață albă). În timp ce trage sertarul de sus al dulapului, sunetul cu rezonanțe de percuție de sub cuvertură e înlocuit de *Impacto*, de la Daddy Yankee, într-o versiune care sună ca o tinichea.

— Ca să știi că sunt eu și să răspunzi la telefon, i-a spus Jack când i-a comandat soneria personalizată.

— *Hola, mi amigo*, îl salută când găsește în sfârșit telefonul.

— Hei, care-i treaba, *chica*?

— Oh, știi tu. Dina nu e prea încântată în momentul de față.

— Zău?

— Zău. E cam nasol.

---

¹ Stil dezvoltat în anii '90, în jurul muzicii grunge, asociat cu o ținută simplă, *casual*, în opoziție declarată cu stilul extravagant din muzica anilor '80. (N. t.)

— Cât de nasol?

— Păi, cred c-o să zbor de-aici.

Simte un nod în gât. Propria reacție o ia prin surprindere, având în vedere de câte ori a trecut printr-o versiune a acestui moment.

— Neah, vine replica. Nu cred.

— Ba da, răspunde Molly, scoțând un teanc de șosete și lenjerie din sertar și trântindu-le în geanta cu Braden. Îi aud vorbind despre asta dincolo.

— Dar trebuie să faci orele alea de muncă în folosul comunității.

— N-ai să vezi.

la în mână colierul cu amulete, care stă încurcat pe noptieră, și freacă lăntișorul de aur între degete, încercând să desfacă nodul.

— Dina zice că n-o să mă primească nimeni. Nu inspir încredere. Reușește să descurce lăntișorul cu degetul mare, descâlcind porțiunile suprapuse. Nu-i nimic. Am auzit că nu-i așa nasol la școala de corecție. O să fie doar câteva luni, oricum.

— Dar... n-ai furat cartea aia.

Ținând telefonul sprijinit de umăr, își pune lăntișorul, prinzându-l pe pipăite, și se uită în oglinda de deasupra dulapului. Are două dungii negre la ochi, ca jucătorii de fotbal american.

— Nu-i așa, Molly?

Faza e că – de fapt a furat-o. Sau a încercat. Era romanul ei preferat, *Jane Eyre*, și își dorea să-l aibă, să aibă exemplarul ei. La Librăria Sherman's din Bar Harbor nu aveau cartea și i-a fost rușine să-i ceară vânzătorului s-o comande. Dina nu era dispusă să-i dea un număr de card ca s-o comande online. Nu-și dorise niciodată ceva așa de tare. (Mă rog... de mult.) Și s-a trezit la bibliotecă, îngenuncheată între rafturile de beletristică, cu trei exemplare ale romanului, două în ediție broșată și una cartonată, pe raftul din fața ei. Deja împrumutase de două ori ediția cartonată. A scos cele trei exemplare de pe raft, cântărindu-le în mână. A pus ediția cartonată la loc, lângă *Codul lui Da Vinci*. A pus la loc și ediția broșată mai nouă.

Exemplarul pe care și l-a strecurat sub elasticul de la blugi era vechi și uzat, cu paginile îngălbenite, cu pasaje subliniate cu creionul. Cotorul ieftin, prins cu lipici uscat, nu prea mai ținea paginile laolaltă. Dacă ar fi fost pus în vânzare la bazarul anual, nimeni n-ar fi dat mai mult de zece cenți pe el. Molly s-a gândit că nimeni n-avea să-i ducă lipsa. Aveau în stoc încă două ediții, mai noi. Dar la bibliotecă se instalaseră recent benzi magnetice antifurt și, cu câteva luni în urmă, patru voluntare, doamne la o anumită vârstă, care se

dedicau cu entuziasm tuturor activităților de la biblioteca locală, petrecuseră mai multe săptămâni fixându-le pe copertile tuturor cărților, o sută zece mii în total. Așadar, când Molly ieși din clădire în ziua aceea, trecând prin ceea ce nici măcar nu-și dăduse seama că era un dispozitiv antifurt, se declanșă un țârâit puternic, insistent, la auzul căruia bibliotecara-șefă, Susan LeBlanc, se năpusti asupra ei ca un uliu.

Molly își mărturisi imediat fapta – sau mai curând încercă să spună că avusese de gând să împrumute cartea. Dar Susan LeBlanc nu se lăsă păcălită.

— Pentru Dumnezeu, nu mă insulta cu minciuni, zise. Am stat cu ochii pe tine. Mă gândeam eu că pui ceva la cale.

Și ce păcat că bănuielile i s-au confirmat! I-ar fi plăcut să fie surprinsă plăcut, măcar o dată.

— Of, nașpa. Pe bune? oftează Jack.

Uitându-se în oglindă, Molly își plimbă degetul peste amuletele de pe lăntișor. Nu prea-l mai poartă, dar, de fiecare dată când se întâmplă ceva și știe c-o va lua din loc din nou, și-l pune la gât. Și-a cumpărat lăntișorul de la un magazin cu produse la preț redus, Mardsen's, din Ellsworth, și a pus pe el aceste trei amulete – un pește *cloisonné*, albastru cu verde, un corb din cositor și un urs brun minuscul – pe care tatăl ei i le-a dăruit când Molly a împlinit opt ani. Avea să moară câteva săptămâni mai târziu, după ce s-a dat cu mașina peste cap în timp ce mergea cu viteză pe autostrada I-95 într-o noapte cu polei. După moartea lui, mama ei, care n-avea decât douăzeci și trei de ani, a intrat într-o fază autodestructivă din care nu și-a mai revenit. Când Molly a împlinit nouă ani, locuia deja cu o nouă familie, iar mama ei era în închisoare. Amuletele sunt tot ce i-a rămas din viața ei de odinioară.

Jack e un tip de treabă. Dar se aștepta la asta. În cele din urmă, și el, ca toți ceilalți – asistenți sociali, profesori, asistenți maternali –, se va sătura, se va simți trădat, își va da seama că Molly nu merită atâtea bătaii de cap. Oricât de mult ar vrea să țină la el, și oricât de pricepută ar fi în a-l convinge, nu și-a îngăduit niciodată s-o facă. Nu e vorba că se preface, nu tocmai, dar o parte din ea păstrează întotdeauna distanța. A învățat că își poate controla emoțiile imaginându-și propria cavitate toracică sub forma unei cutii uriașe cu lanț și lacăt. Deschide cutia, îndeasă în ea orice sentimente stinghere, greu de stăpânit, orice undă de regret sau speranță rătăcită, și o închide bine la loc.

Ralph a încercat și el să vadă ce e mai bun în ea. E predispus la asta; vede binele chiar și când acesta nu există. Și, deși o parte din Molly îi e recunoscătoare pentru încrederea pe care i-a acordat-o, e puțin circumspectă.

Aproape că o preferă pe Dina, care nu se obosește să-și ascundă suspiciunile. E mai ușor să presupui că oamenii te vor surprinde neplăcut decât să fii dezamăgit când îți dau plasă.

— *Jane Eyre*? întrebă Jack.

— Ce contează?

— Ți-aș fi luat-o eu.

— Mda, mă rog.

Chiar și după ce-a intrat în belea și probabil că va fi alungată de-aici, știe că nu l-ar fi rugat în veci pe Jack să-i cumpere cartea. Dacă există ceva ce urăște mai mult ca orice când vine vorba de condiția de orfan e ideea că depinzi de oameni aproape necunoscuți, că ești vulnerabil în fața capriciilor. S-a învățat să nu aștepte nimic de la nimeni. Oamenii uită adesea de ziua ei de naștere; de sărbători toți își amintesc de ea doar în treacăt. Trebuie să se descurce cu ce i se oferă și ce i se oferă coincide rareori cu ce-a cerut.

— Tare căpoasă mai ești, băga-mi-aș! exclamă Jack, ca și cum i-ar ghici gândurile. Uite în ce belele te bagi.

Se aude o bătaie energetică în ușă. Molly pune telefonul la piept și vede cum apasă cineva pe clanță. Asta-i încă o chestie – n-are broască la ușă, n-are niciun pic de intimitate.

Dina bagă capul pe ușă, strângând din buzele date cu ruj roz.

— Trebuie să stăm de vorbă.

— În regulă. Stai să termin de vorbit la telefon.

— Cu cine vorbești?

Molly șovăie. Chiar trebuie să-i spună? Oh, ce mama naibii!

— Cu Jack.

Dina se strâmbă.

— Grăbește-te. N-avem toată noaptea la dispoziție.

— Vin imediat.

Molly așteaptă, uitându-se lung la Dina până când aceasta dispăre din prag, și pune telefonul la loc la ureche.

— Gata, mă așteaptă plutonul de execuție.

— Nu, nu, ascultă, zice Jack. Mi-a venit o idee. E un pic cam... dementă.

— Ce idee? spune ea îmbufnată. Trebuie să închid.

— Am vorbit cu mama...

— Jack, pe bune? I-ai zis? Deja mă urăște.

— Nu, stai, ascultă-mă până la capăt. Mai întâi, nu te urăște. Și doi, a vorbit cu doamna la care lucrează și s-ar părea c-ai putea să faci munca în folosul comunității la ea.

— Poftim?

— Da.

— Dar... cum?

— Păi, știi că maică-mea e menajera-dezastru.

Lui Molly îi place la nebunie cum spune el chestia asta – degajat, fără vreo nuanță critică, de parcă ar declara că mama lui e stângace.

— Deci, femeia vrea să-și pună în ordine ce are prin pod – cărți și hârtii vechi și rahaturi de-astea, coșmarul absolut al maică-mii. Și eu am venit cu ideea să te lase pe tine s-o faci. Pariez că ți-ai face cu ușurință pedeapsa de cincizeci de ore acolo.

— Stai așa – vrei să fac curățenie în podul unei babe?

— Mda. Activitatea perfectă pentru tine, nu crezi? Haide, știi cât de obsedată ești de ordine. Nu încerca s-o negi. Îți ții toate lucrurile aliniat pe rafturi. Toate hârtiile în mape. Și nu-i așa că-ți ții cărțile aranjate în ordine alfabetică?

— Ai observat chestia asta?

— Te cunosc mai bine decât crezi.

Molly trebuie să recunoască, oricât de bizar ar fi, că-i place să pună lucrurile în ordine. De fapt, cam e genul obsedat de ordine. Dat fiind că s-a mutat de atâtea ori de colo-colo, a învățat să aibă grijă de puținele lucruri pe care le are. Dar nu e sigură că e o idee bună. Să stea de una singură într-un pod cu miros de mucegai, umblând prin gunoaiile adunate de o babă?

Dar... având în vedere alternativa...

— Vrea să te cunoască, spune Jack.

— Cine?

— Vivian Daly. Bătrâna. Vrea să vii la...

— Un interviu. Trebuie să dau un interviu, asta vrei să spui.

— E o condiție necesară. Te simți în stare de asta?

— Am de ales?

— Sigur. Poți să te duci la pușcărie.

— Molly! zbiară Dina, bătând în ușă. Vino-ncoace odată!

— Bine! îi strigă Molly. Bine, îi răspunde apoi lui Jack.

— Bine ce?

— Mă bag. O să vin s-o cunosc. Să dau un *interviu* cu ea.

— Super. Oh, și... poate-ar fi cazul să te îmbraci în fustă sau ceva, ca să... știi tu. Și poate-ți mai scoți din cercei.

— Și cercelul din nas?

— Îmi place la nebunie cercelul din nas. Dar...

— M-am prins.

— Doar la prima întâlnire.

— E în regulă. Uite – mulțam.

— Nu-mi mulțumi pentru un gest egoist, vine replica. Vreau doar să te mai am un pic prin preajmă.

Când Molly deschide ușa de la dormitor și dă cu ochii de Dina și Ralph, cu mutre încordate, panicate, zâmbește.

— Nu vă faceți griji. Am găsit o metodă de a-mi face munca în folosul comunității.

Dina îi aruncă o privire lui Ralph, cu o expresie pe care Molly o recunoaște, după ani întregi în care s-a învățat să citească semnele pe chipurile părinților de împrumut.

— Dar vă înțeleg dacă vreți să plec. O să găsec eu altceva.

— Nu vrem să pleci, rostește Ralph, exact în momentul când Dina spune:

— Trebuie să stăm de vorbă.

Se uită lung unul la altul.

— Mă rog, spune Molly. E OK dacă nu merge așa.

Și, în clipa aceea, adoptând atitudinea de bravadă de la Jack, chiar e OK. Dacă nu merge, nu merge. Molly a descoperit demult că ea s-a confruntat deja cu mare parte din nenorocirile și dezamăgirile cu care alți oameni se întâlnesc de-a lungul unei vieți. I-a murit tatăl. Maică-sa a luat-o pe câmpii. A fost plimbată de colo-colo și respinsă de nenumărate ori. Și, cu toate astea, respiră, doarme și se dezvoltă. Se trezește în fiecare dimineață și se îmbracă. Așadar, când ea zice că e OK, vrea să spună, de fapt, că știe cum poate supraviețui aproape oricărei încercări. Și acum, pentru prima dată de când se știe, are pe cineva care are grijă de ea. (Care-i faza cu el, pe bune?)

Spruce Harbor, Maine, 2011

Molly trage aer în piept. Casa e mai mare decât și-a închipuit – un monolit alb, în stil victorian, cu arabescuri și obloane negre. Chiorându-se la ea prin parbriz, observă că arată imaculat – nicio urmă de vopsea scorojită sau de mucegai, probabil c-a fost văruiată recent. Fără îndoială că bătrâna are angajați care se îngrijesc constant de casă, o armată de albinuțe în slujba reginei.

E o dimineață caldă de aprilie. Pământul e cleios, de la zăpadă topită și de la ploaie, dar azi e una dintre acele zile rare, blânde, care prevestesc o vară de vis. Cerul e de un albastru strălucitor, cu nori mari, pufoși. Peste tot par să fi răsărit pâlcuri de brândușe.

— OK, tocmai îi spune Jack, uite care-i treaba. E o doamnă cumsecade, dar cam scortoasă. Știi tu – nu e genul prea zâmbitor.

Parchează mașina și-i strânge umărul.

— Dă din cap, zâmbește și totul o să fie bine.

— Câți ani ziceai că are? bombăne Molly.

E supărată pe ea însăși că are emoții. Cui îi pasă? Femeia nu e altceva decât un hârciog bătrâior care are nevoie de ajutor ca să scape de toate rahaturile adunate. Speră doar că n-or să fie chestii scârboase și puturoase, ca în casele celor care adună compulsiv lucruri, pe care-i dau la televizor.

— Nu știi... e bătrână. Apropo, arăți bine, adaugă Jack.

Molly se strâmbă. Poartă o bluză roz de la Lands' End pe care i-a împrumutat-o Dina pentru această ocazie.

— Mai să nu te recunosc, a spus Dina sec când Molly a ieșit din cameră, cu bluza pe ea. Arăți atât de... feminin.

La rugămintea lui Jack, și-a scos inelul din nas și și-a lăsat doar doi cerceșii în fiecare ureche. A dedicat mai mult timp ca de obicei și machiajului – aplicând fondul de ten până a obținut o nuanță mai degrabă palidă decât fantomatică, și lăsând-o mai moale cu creionul dermatograf. Și-a cumpărat chiar și un ruj roz de la magazin – Maybelline Wet Shine Lip Color, nuanța „Mauvelous”², un nume care-o face să se strice de răs. Și-a scos sumedenia de inele care nu valorează mai nimic și poartă lăntișorul cu amuletele de la tatăl

---

² Joc de cuvinte intraductibil, o combinație între „mauve” (mov) și termenul „marvellous” (minunat). (N.t.)

ei în locul colecției obișnuite de cruciulițe și cranii de argint. Părul ei e tot negru, cu câte o șuviță albă de-o parte și de alta a feței, și unghiile-i sunt tot negre – dar se vede că s-a străduit să arate, spre a o cita pe Dina, „mai a om normal”.

După ce Jack i-a servit pasa cu „Ave Maria”³ – sau „Ave Molly”, cum i-a zis el –, Dina a acceptat, în silă, să-i mai dea o șansă.

— Să faci curățenie în podul unei babe? a pufnit disprețuitoare. Cum să nu... Eu zic c-o să rezisti o săptămână.

Molly nu se așteptase la un vot de încredere din partea Dinei, dar are și ea oareșce îndoieli. Chiar o să-și dedice cincizeci de ore din viață unei văduve excentrice, stând într-un pod unde trage curentul și luând la mână cutii pline de molii, acarieni și Dumnezeu știe ce alte găngănii? La școala de corecție și-ar petrece același interval de timp făcând terapie de grup (mereu instructivă) și uitându-se la *The View*⁴. Ar fi și alte fete care să-i țină companie. Așa, în schimb, o să aibă parte de Dina acasă și de bătrâna asta aici, cu ochii pe ea ca o soacră.

Molly se uită la ceas. Au ajuns cu cinci minute mai devreme, mulțumită lui Jack, care-a zorit-o să plece mai repede.

— Ține minte: uită-te în ochii ei, îi spune. Și neapărat să-i zâmbești.

— Ești așa o cloșcă!

— Știi care-i problema ta?

— Că iubitul meu se comportă ca o cloșcă?

— Nu. Problema ta e că nu pari să-ți dai seama că e fundul tău în joc.

— În joc? Ce joc?

Molly se uită în jur, foindu-se pe scaun.

— Ascultă.

Jack își freacă bărbia.

— Maică-mea nu i-a spus lui Vivian de faza cu școala de corecție și toate cele. Din câte știe ea, faci un proiect pentru școală, legat de munca în folosul comunității.

— Așadar nu știe despre antecedentele mele penale? Ce fraieră.

— *Ay diablo*, exclamă el, deschizând portiera și coborând.

— Intri și tu cu mine?

El trânteste portiera, apoi dă roată mașinii și-i deschide ușa din dreapta.

---

³ Un tip de pasă lungă din fotbalul american, la care se recurge în disperare de cauză, fără prea mari șanse de succes. (N.t.)

⁴ Emisiune americană, prezentată de Rosie Perez și Nicolle Wallace. (N.t.)

- Nu. Te conduc până la intrare.
- Oh, ce cavalier.
- Coboară din mașină.
- Sau n-ai încredere în mine că n-o să dau bir cu fugiții?
- Sincer, ambele.

Molly șovăie dinaintea ușii masive din lemn de nuc, cu inelul ei mare de alamă. Se întoarce să se uite la Jack, care s-a urcat deja la loc în mașină, cu căștile la urechi, și caută în torpedou, acolo unde ține, după cum știe Molly, o colecție uzată de povestiri de Junot Díaz. Stă dreaptă, trăgând de umeri, își dă părul după urechi, își face de lucru cu gulerul de la bluză (Când a purtat ultima dată o bluză cu guler? O zgardă, mai degrabă), și bate cu inelul în ușă. Niciun răspuns. Bate din nou, un pic mai tare. Apoi observă o sonerie în stânga ușii și apasă pe buton. Se aude o melodie stridentă dinăuntru și, în câteva secunde, o vede pe mama lui Jack, Terry, venind zorită spre ea, cu o expresie îngrijorată. Întotdeauna e deconcertant să vadă ochii mari, căprui, ai lui Jack pe fața lată, cu trăsături delicate, a maică-sii.

Deși Jack a asigurat-o că maică-sa e de partea lor – „Proiectul ăla afurisit cu podul îi stă pe creier de nu știu când, nici nu-ți închipui” –, Molly știe că în realitate e ceva mai complicat. Terry își adoră unicul fiu și ar face aproape orice spre a-l face fericit. Oricât de mult și-ar dori Jack să creadă că Terry e perfect de acord cu planul ăsta, Molly știe că a fost luată pe sus.

Când Terry îi deschide, o măsoară din cap până-n picioare.

- Hm, arăți bineșor când îți dai silința.
- Mulțumesc. Cred, mormăie Molly.

Nu-și dă seama dacă ținuta lui Terry e o uniformă sau e pur și simplu atât de plicticoasă, încât ar putea trece drept una: pantaloni negri, pantofi negri, greoi, cu tălpi de cauciuc, un tricou portocaliu cu o croială austeră.

Molly se ține după ea de-a lungul unui hol pe care sunt înșirate tablouri în ulei și gravuri cu rame aurite, cu un covor persan care-i estompează sunetul pașilor. La capătul holului e o ușă închisă.

Terry lipește urechea de ușă o clipă și bate încetșor.

— Vivian?

Crapă ușa.

— A venit fata. Molly Ayer. Da, bine.

Deschide larg ușa, dezvăluind o cameră de zi mare, însorită, cu ferestre cu vedere la ocean, încărcată cu biblioteci cât peretele și mobilier de epocă. O

bătrână îmbrăcată într-un pulover de cașmir negru, cu guler rotund, e așezată lângă fereastra în bovindou, într-un fotoliu roșu, decolorat, ținându-și mâinile străbătute de vinișoare în poală și un pled de lână ecosez peste genunchi.

Când ajung în fața ei, Terry spune:

— Molly, ți-o prezint pe doamna Daly.

— Bună ziua, spune Molly, întinzându-i mâna cum a învățat-o tatăl ei.

— Bună!

Mâna bătrânei e rece și uscată în mâna ei. E o femeie slăbuță, cu un aer vioi, cu nasul îngust și ochi căprui, pătrunzători, ageri și strălucitori ca ai unei păsări. Are o piele fină, aproape translucidă, și părul ei cărunt, ondulat, e prins într-un coc la ceafă. Are chipul presărat de pistrui – sau să fie semne datorate vârstei? Mâinile îi sunt acoperite de o hartă topografică de vinișoare, care urcă de-a lungul încheieturilor, și are zeci de riduri minuscule în jurul ochilor. Îi amintește lui Molly de călugărițele de la școala catolică la care a mers pentru scurt timp în Augusta (un scurt popas cu o familie adoptivă cu care nu s-a potrivit), care păreau foarte bătrâne în unele privințe și de o tinerețe stranie în altele. Ca și călugărițele, femeia are un aer oarecum autoritar, ca și cum e obișnuită să i se facă pe plac. Și de ce n-ar fi așa? – se gândește Molly. Chiar e obișnuită să i se facă pe plac.

— Bine. Sunt în bucătărie dacă ai nevoie de mine, spune Terry și se face nevăzută pe altă ușă.

Bătrâna se apleacă spre Molly, cu o undă de încruntare pe chip.

— Cum naiba obții efectul ăla? Dunga ca de scons, zice, ducându-și mâna la tâmplă.

— Hm...

Molly e luată prin surprindere; nimeni n-a mai întrebat-o asta până acum.

— E o combinație de oxidant și vopsea.

— Unde ai învățat s-o faci?

— Am văzut un videoclip pe YouTube.

— YouTube?

— Pe internet.

— Ah. Își ridică bărbia. Pe computer. Sunt prea bătrână ca să mă apuc de mofturi de-astea.

— Nu cred că-l puteți numi un moft dacă a schimbat modul nostru de viață, spune Molly, apoi zâmbește spăsită, realizând că deja și-a contrazis potențialul angajator.

— Pe al meu nu, spune bătrâna. Probabil că-ți ia destul de mult timp.

- Ce anume?
- Să-ți faci chestia aia la păr.
- Oh. Nu-i așa greu. O fac de ceva vreme deja.
- Care-i culoarea ta naturală, dacă nu te superi că te întreb?
- Nu mă supăr. E șaten-închis.
- Ei bine, culoarea mea naturală e roșcat.

Lui Molly îi ia o clipă să-și dea seama că a făcut o glumă pe seama faptului c-a încărunțit.

— Îmi place ce v-ați făcut la el, îi dă replica. Vă stă bine.

Bătrâna încuviințează și se reazemă de spătarul fotoliului. Pare încântată. Molly simte cum i se risipește o parte din încordarea din umeri.

— Iartă-mi lipsa de politețe, dar la vârsta mea n-are rost s-o iei pe după cireș. Ai un aspect destul de aparte. Ești una dintre acei... cum le spune, gotici?

Molly nu-și poate reține zâmbetul.

— Oarecum.

— Bănuiesc că bluza e împrumutată.

— Ăă...

— Nu era nevoie să te obosești. Nu ți se potrivește.

Îi face semn lui Molly să se așeze în fața ei.

— Poți să-mi spui Vivian. Niciodată nu mi-a plăcut când mi se spune doamna Daly. Soțul meu a murit, știi.

— Îmi pare rău.

— N-ai de ce. A murit acum opt ani. Oricum, am nouăzeci și unu de ani.

Mulți dintre cunoscuții mei nu mai trăiesc.

Molly nu prea știe cum să reacționeze la asta – parcă răspunsul politicos e să le spui oamenilor că nu-și arată vârsta, nu? N-ar fi ghicit că femeia are nouăzeci și unu de ani, dar nu prea are termen de comparație. Părinții tatălui ei au murit pe când el era tânăr; părinții mamei ei n-au fost căsătoriți și nu și-a cunoscut niciodată bunicul. Singurul bunic pe care și-l amintește, mama mamei, a murit de cancer pe când ea avea trei ani.

— Terry mi-a spus că trăiești cu o familie adoptivă, spune Vivian. Ești orfană?

— Mama trăiește, dar... da, mă consider orfană.

— Însă, tehnic, nu ești.

— Cred că, dacă n-ai părinți care să aibă grijă de tine, atunci te poți considera ce vrei tu.

Vivian o privește îndelung, ca și cum ar reflecta asupra spuselor ei.

— Cam așa, da, spune. Povestește-mi despre tine, atunci.

Molly a trăit toată viața în Maine. Nici măcar n-a trecut frontiera într-un alt stat. Își amintește frânturi din copilăria petrecută în Indian Island⁵, înainte de a ajunge la orfelinat: rulota cu pereți gri în care trăia cu părinții ei, centrul comunitar cu camionete parcate peste tot în jur, Sockalexis Bingo Palace și Biserica St. Anne. Își amintește o păpușă indiană din știulete de porumb, cu părul negru, în costum tradițional, pe care o ținea pe un raft în camera ei – deși îi plăceau mai mult păpușile Barbie donate de asociații caritabile și împărțite la centrul comunitar de Crăciun. Nu erau niciodată modelele populare, desigur – niciodată Cenușăreasa sau Barbie Miss, ci modele stinghere, bizare, pe care cei interesați de chilipiruri le prindeau la reduceri: Barbie cu Mașină de Epocă, Barbie din Junglă. Nu conta. Oricât de ciudată ar fi fost costumația lui Barbie, trăsăturile ei rămâneau neschimbate: picioarele nefiresc de lungi, perfecte pentru pantofi cu toc cui, balcoanele cât casa, abdomenul plat, nasul în vânt și părul din plastic lucios...

Dar Vivian nu vrea să audă chestii de-astea. De unde să înceapă? Ce să dezvăluie? Asta-i problema. Nu-i o poveste fericită, și Molly a învățat din experiență că oamenii se oripilează, n-o cred sau, mai rău, o compătimesc. Așa că s-a învățat să spună o variantă prescurtată.

— Păi, spune, am sânge de indian Penobscot din partea tatei. Când eram mică, trăiam într-o rezervație în apropiere de Old Town⁶.

— Ah. Deci de-aici faza cu părul negru și machiajul tribal.

Molly e șocată. N-a făcut niciodată legătura – oare așa să fie?

La un moment dat prin clasa a opta, în decursul unui an deosebit de greu – o familie adoptivă în care se zbiera de nervi, frați vitregi geloși, o gașcă de fete răutăcioase la școală –, și-a cumpărat o cutie de vopsea cu efect rapid de la L'Oreal și un creion de ochi negru Cover Girl și și-a creat o nouă imagine în baia de-acasă. O prietenă care lucra la Claire's la mall i-a făcut piercingurile în week-end-ul următor – un șir de găuri în fiecare ureche, urcând de-a lungul cartilajului, o țintă în nas și un inel în sprânceană (deși acesta n-a rezistat; s-a infectat la scurt timp și a trebuit scos, lăsând în urmă o cicatrice fină ca pânda de păianjen). Piercingurile au fost picătura care a umplut paharul, în urma căreia a zburat din acea familie adoptivă. Misiune îndeplinită.

---

⁵ Numele sub care e cunoscută Rezervația pentru Nativii din Tribul Penobscot, din Maine. (N.t.)

⁶ Oraș situat în provincia Penobscot, în partea de vest a statului Maine. (N.t.)

Molly își continuă povestea – despre faptul că tatăl ei a murit, mama ei n-a mai putut avea grijă de ea, și cum a sfârșit în casa lui Ralph și a Dinei.

— Așadar, Terry zice că ți s-a alocat un soi de proiect legat de munca în folosul comunității. Și a venit cu ideea genială să mă ajuți să-mi fac curățenie în pod, spune Vivian. Nu pare o ofertă prea avantajoasă pentru tine, dar ce știi eu?

— Nu știi dacă mă credeți sau nu, dar sunt oarecum obsedată de ordine. Îmi place să pun lucrurile pe categorii.

— Atunci ești și mai ciudată decât pari.

Vivian se reazemă de spătarul fotoliului și-și împletește degetele.

— O să-ți spun ceva. Conform definiției tale, și eu am rămas orfană, cam la aceeași vârstă. Așadar avem lucrul ăsta în comun.

Molly nu e sigură cum să reacționeze. Oare Vivian vrea ca ea să-i ceară detalii sau doar îi împărtășește acest lucru? E greu de spus.

— Părinții tăi... – întrebă timid – n-au avut grijă de tine?

— Au încercat. A avut loc un incendiu...

Vivian ridică din umeri.

— E-așa de mult de-atunci, aproape c-am uitat. Acum – când ai vrea să începi?

New York, 1929

Maisie a fost prima care a simțit. Nu se mai oprea din plâns. De când împlinise o lună, după ce mama s-a îmbolnăvit, Maisie începuse să doarmă cu mine pe patul meu îngust din cămăruța fără ferestre pe care o împărțeam cu frații noștri. Era atât de beznă acolo, încât m-am întrebat, ca de atâtea ori până atunci, dacă așa se simte un orb – ca și cum ar fi înconjurat de vid. De-abia dacă deslușeam, sau poate doar intuiam, siluetele băieților, foindu-se în somn: Dominick și James, gemenii de șase ani, îngrămădiți unul în celălalt să se încălzească, pe un cadru de saltea întins pe podea.

Stând în pat, cu spatele rezemat de perete, o țineam pe Maisie cum îmi arătase mama, cuibărită pe umărul meu.

Am încercat tot ce mi-a trecut prin cap ca s-o liniștesc, toate metodele care funcționaseră înainte: s-o mângâi pe spate, să-mi plimb două degete de-a lungul nasului ei, să-i fredonez încet la ureche cântecul preferat al tatei, *My Singing Bird*⁷:

*Am auzit mierla cântând,
Sturzul și câneparul la fereastră,
Dar niciuna n-are viersul mai dulce
Decât tine, pasărea mea măiastră.*

Dar ea zbiera și mai tare, cu trupușorul scuturat de spasme.

Maisie avea un an și jumătate, dar nu cântărea mai mult ca o bocceluță de cărpe. La doar câteva săptămâni după nașterea ei, mama a căzut la pat cu febră și n-a mai putut s-o alăpteze, așa că o hrăneam cu apă caldă, îndulcită, terci de ovăz gătit la foc mic și lapte când aveam bani să-i luăm. Eram slabi cu toții. Mâncarea era pe sponci; zile de-a rândul n-aveam parte decât de cartofi tari ca talpa, fierți într-o zeamă subțire. Mama nu se omorâse cu gătitul nici când era sănătoasă tun și, în unele zile, nici nu-și dădea osteneala. Până să învăț să gătesc, s-a întâmplat nu o dată să mâncăm cartofi cruzi adunați de la gunoi.

---

⁷ Cântec popular irlandez. (N.t.)

Trecuseră doi ani de când ne lăsaserăm în urmă căminul de pe coasta de vest a Irlandei. Am dus o viață grea și-acolo; tata a avut și-a pierdut o mulțime de slujbe, din care oricum nu ne puteam întreține. Locuiam într-o căsuță neîncălzită din piatră, într-un sătuc din Comitatul Galway, numit Kinvara. Peste tot în jurul nostru lumea pleca spre America: auzeam povești despre portocale cât cartofii de copt, lanuri de grâne unduindu-se sub cerul înșorit, case curate și uscate din cherestea, cu baie în casă și curent electric. Slujbe din belșug ca fructele în copaci, într-un ultim gest de generozitate față de noi – sau poate spre a scăpa de povara preocupării constante –, părinții și surorile tatei au pus mână de la mână să ne acopere prețul călătoriei peste ocean pentru noi cinci și, într-o zi caldă de primăvară, ne-am îmbarcat pe *Agnes Pauline*, cu destinația Ellis Island. Singura legătură pe care o aveam cu viitorul era un nume mângălit pe un petic de hârtie pe care tata și l-a îndesat în buzunarul de la cămașă în timp ce ne urcam pe vas: numele unui om care emigrase cu zece ani în urmă și acum, după spusele rudelor lui din Kinvara, avea un local respectabil în New York.

Deși trăisem de când ne știam într-un sat de pe malul mării, niciunul dintre noi nu călătorise vreodată cu barca și cu atât mai puțin cu un vapor care să traverseze oceanul. Cu excepția fratelui meu Dom, care era vânjos ca un taur, am avut cu toții rău de mare cam tot drumul. A fost și mai greu pentru mama, care a descoperit pe vapor că aștepta iarăși un copil și vomita aproape orice. Cu toate astea, cum stăteam pe puntea inferioară, în pragul cabinelor noastre întunecate și înghesuite de la clasa a patra, uitându-mă la apa uleioasă brăzdată de *Agnes Pauline*, m-am înviorat brusc. De bună seamă, mi-am zis, aveam să ne găsim un rost în America.

În dimineața în care am ajuns la New York era așa de înnorat și ceață în port, încât, deși eu și frații mei stăteam rezemați de balustradă, chiorându-ne prin bură, de-abia dacă am întrezărit silueta fantomatică a Statuii Libertății nu departe de chei. Am fost mânați înspre cozile kilometrice ca să fim verificați, interogați și să ni se pună ștampila pe hârtii și apoi ni s-a dat drumul printre sute de alți imigranți, vorbind în limbi ce-mi aminteau de hărmălaia animalelor de curte.

Nu se vedea nici urmă de lanuri unduitoare de grâne, nicio portocală uriașă. Am luat feribotul spre insula Manhattan și am mers pe jos pe străzi, eu și mama cocoșate de greutatea bagajelor, gemenii văicărindu-se să fie luați în brațe, tata cu câte o valiză sub fiecare braț, ținând într-o mână o hartă și în cealaltă bilețelul mototolit pe care mama mângălise, cu scrisul ei puchinos,

„Mark Flannery, The Irish Rose, strada Delancey”. După ce ne-am rătăcit de mai multe ori, tata a abandonat harta și a început să întrebe oamenii de pe stradă. Nu o dată s-a întâmplat ca aceștia să ne întoarcă spatele fără să ne răspundă; un om a scuipat în fața noastră, cu o grimasă de dezgust. Dar într-un final am găsit localul – o cârciumă irlandeză la fel de prăpădită ca birturile cele mai sordide de pe străduțele lăturalnice din Galway.

Eu cu mama și băieții am așteptat pe trotuar cât a stat tata înăuntru. Ploaia se oprise; din asfaltul ud se ridicau aburi în aerul umed. Stăteam încremeniți în hainele noastre ude, care înțepeniseră pe noi de la transpirație și tot jegul adunat, scărpinându-ne capetele acoperite de răni (de la păduchii de pe vapor, la fel de răspândiți ca răul de mare), cu bășici la picioare de la pantofii noi pe care ni-i cumpărase buna înainte de plecare, dar pe care mama nu ne lăsase să-i purtăm înainte să pășim pe pământ american – și ne întrebam în ce ne băgaserăm. În afara acestei imitații jalnice a unei crâșme irlandeze care ne stătea dinainte, nimic din această țară nouă nu semăna câtuși de puțin cu lumea pe care o cunoșteam.

Mark Flannery primise o scrisoare de la sora lui și ne aștepta. L-a angajat pe tata ca spălător de vase și ne-a condus într-un cartier cum nu mai văzusem vreodată – clădiri înalte de cărămidă înghesuite pe străduțe înguste, pline de oameni. Știa că închiriază cineva un apartament cu zece dolari pe lună, la etajul trei al unui bloc mizer cu cinci etaje de pe strada Elizabeth. După ce ne-a lăsat la ușă, l-am urmat pe proprietarul polonez, domnul Kaminski, de-a lungul holului acoperit de gresie, pe scări, târând bagajele după noi prin beznă și zăpușeală, în timp ce el ne ținea o predică despre curățenie, bună-cuviință și hărnicie, virtuți de care în mod vădit bănuia că-am fi lipsiți.

— Eu n-am nimic cu irlandezii, cu condiția să nu intrați în belele, ne-a spus cu vocea lui răsunătoare.

Uitându-mă cu coada ochiului la tata, am observat o expresie pe care n-o mai văzusem până atunci, dar pe care am înțeles-o pe dată: șocul de-a realiza că aici, în acest loc străin, va fi judecat aspru de îndată ce deschide gura.

Proprietarul ne-a prezentat noua noastră casă, un apartament stil vagon: fiecare cameră dădea în alta, ca vagoanele de tren. La un capăt era dormitorul minuscul al părinților mei, cu o fereastră cu vedere spre spatele altei clădiri; după el venea camera pe care o împărțeam eu cu băieții și cu Maisie, apoi bucătăria și salonul din față, cu două geamuri care dădeau spre strada aglomerată. Domnul Kaminski a tras de un lanț care atârna de tavanul de metal al bucătăriei și un bec s-a aprins licărind, aruncând o lumină chioară

peste o masă din lemn zgâriată, o chiuvetă mică, pătată, cu un robinet de la care curgea apă rece, și un aragaz. În hol, vizavi de ușa apartamentului, era o baie pe care o împărțeam cu vecinii noștri – un cuplu de nemți pe nume Schatzman, care n-aveau copii, ne-a spus proprietarul.

— Nu fac gălăgie, ceea ce aștept și de la voi, a zis, încruntându-se când frații mei, care nu mai aveau stare, începuseră să se joace și să se îmbrâncească în ciuda aerului de dezaprobare al proprietarului, a căldurii sufocante, a camerelor întunecoase și a avalanșei de sunete neobișnuite, cu totul atipice pentru cineva crescut la țară, am simțit un nou val de speranță. În timp ce mă uitam în jur la cele patru camere, chiar părea că o luăm de la capăt, lăsând în urmă traiul anevoios, plin de greutate, din Kinvara: umezeala care-ți pătrundea până în măduva oaselor, casa prăpădită, înghesuită, patima tatei pentru băutura – de asta am pomenit? – care pune în pericol orice câștig, cât de mic. Aici, tatei i se promisese o slujbă. Dacă trăgeam de un lanț, se aprindea lumina; dacă răsuceam un robinet, aveam apă curentă. Chiar peste drum, într-un hol uscat, aveam o toaletă și cadă. Oricât de modeste ar fi fost condițiile, aceasta era șansa noastră la un nou început.

Nu știi în ce măsură amintirile mele despre acea perioadă sunt afectate de vârsta mea de-acum și cât sunt rodul vârstei mele de-atunci – șapte ani când am plecat din Kinvara, nouă ani în noaptea când Maisie nu se mai oprea din plâns, în noaptea aceea care mi-a schimbat pe veci cursul vieții, mai mult chiar decât plecarea din Irlanda. Plânsul ei mă urmărește și acum, după optzeci și doi de ani. Oh, dacă aș fi fost mai atentă la motivul pentru care plângea în loc să încerc pur și simplu s-o liniștesc. De-aș fi fost mai atentă.

Îmi era atât de teamă că viața noastră se va destrăma din nou, încât am încercat să ignor lucrurile care mă speriau cel mai tare: idila neîntreruptă a tatei cu băutura, care n-a fost afectată de mutarea într-o altă țară; melancolia și furiile mamei; certurile neîncetate dintre ei. Îmi doream ca totul să fie bine. Am strâns-o pe Maisie la piept și i-am șoptit la ureche – „*dar niciuna n-are viersul mai dulce /decât tine, pasărea mea măiastră*” –, încercând s-o fac să tacă. Când s-a oprit în sfârșit din plâns, am fost ușurată, fără a înțelege că Maisie era precum canarul dintr-o mină, care ne avertiza de pericol, dar era prea târziu.

New York, 1929

La trei zile după incendiu, domnul Schatzman mă trezește din somn pentru a-mi spune că el și doamna Schatzman au găsit soluția perfectă (da, chiar așa zice, „perfectă”, *pehr-fektă*, cu accentul lui german; descopăr, în acel moment, puterea cumplită a superlativelor). Mă vor duce la Societatea pentru Ajutorarea Copiilor, un loc unde lucrează asistenți sociali amabili, care le asigură copiilor din grija lor un adăpost și hrană.

— Nu pot să plec, spun. Mama va avea nevoie de mine când iese din spital.

Știu că tata și frații mei au murit. I-am văzut în hol, acoperiți cu cearșafuri. Dar mama a fost luată pe o targă și am văzut-o pe Maisie mișcându-se, scâncind, în brațele unui bărbat în uniformă care ieșise cu ea în hol.

Domnul Schatzman clatină din cap.

— N-o să se mai întoarcă.

— Dar Maisie, atunci...

— Sora ta, Margaret, n-a supraviețuit, spune, întorcându-mi spatele.

Mama și tata, doi frați și o soră pe care-o iubeam ca pe mine însămi – nu există cuvinte care să exprime pierderea pe care am suferit-o. Și, chiar dacă aş găsi cuvinte spre a descrie ce simt, n-am cui le spune. Singurii oameni cu care aveam vreo legătură pe lume – în lumea asta nouă – s-au dus.

În noaptea incendiului, în noaptea când m-au luat la ei, am auzit-o pe doamna Schatzman prin ușa de la dormitor, vorbind cu soțul ei, bătându-și capul ce să facă în privința mea.

— N-am cerut chestia asta, a șuiert ea, atât de deslușit ca și cum aş fi fost în aceeași cameră. Irlandezii ăștia! Prea mulți copii într-un loc prea mic. E de mirare doar că nu se întâmplă mai des așa ceva.

În timp ce ascultam prin perete, am simțit cum se deschide un gol în mine. „N-am cerut chestia asta.” Cu doar câteva ore în urmă, tata venise de la slujba lui de la bar și se schimbase, cum făcea întotdeauna după muncă, scuturându-se de un rând de mirosuri acre cu fiecare strat. Mama cârpea un morman de haine pe care le luase la cusut ca să mai facă un ban. Dominick curăța cartofi. James se juca într-un colț. Eu desenam pe o foaie cu Maisie, o învățam alfabetul, simțind greutatea trupușorului ei cald ca o buiotă în poală și degețelele ei lipicioase în păr.

Încerc să uit oroarea celor petrecute. Sau poate că să „uit” nu e cuvântul potrivit. Cum aş putea uita? Şi totuşi, cum pot merge înainte, cum pot face un pas, fără a înăbuşi deznădejdea pe care o simt? Când închid ochii, aud ţipetele lui Maisie şi strigătele mamei, simt mirosul înţepător de fum, simt văpaia focului pe piele şi mă ridic în capul oaselor pe salteaua de paie din salonul soţilor Schatzman, scăldată în sudori reci.

Părinţii mamei au murit, fraţii ei sunt în Europa, au plecat unul după altul şi s-au înrolat, şi nu ştiu cum aş putea să-i găsesc. Dar îmi dau seama, şi-i spun domnului Schatzman, că cineva ar putea încerca să ia legătura cu bunica din partea tatei şi cu sora lui, rămasă în Irlanda, deşi n-am ținut legătura cu ele de când am ajuns în țara asta. N-am văzut niciodată vreo scrisoare de la buna, nici nu l-am văzut pe tata scriindu-i vreodată. Viața noastră din New York era atât de sumbră şi trăiam atât de precar, încât mă îndoiesc că tata şi-ar fi dorit să împărtăşească prea multe despre asta. Nu ştiu mai nimic în afară de numele satului şi numele de familie al tatei – deşi poate că aceste informații ar fi de-ajuns.

Dar domnul Schatzman se încruntă şi scutură din cap, şi atunci realizez cât de singură sunt de fapt. Nu există niciun adult pe ţărmlul ăsta al Atlanticului care are vreun motiv să se preocupe de mine, nu există nimeni care să mă îndrume spre vreun vapor sau să acopere costul călătoriei. Sunt o povară pentru societate şi nimeni nu se simte responsabil pentru mine.

— Hei, tu – irlandeză! Treci încoace!

O femeie slabă cu o faţă acră şi cu o bonetă albă pe cap îmi face semn să mă apropii. Probabil că ştie că sunt irlandeză din actele pe care le-a completat domnul Schatzman când m-a adus la Societatea pentru Ajutorarea Copiilor acum câteva săptămâni – sau poate că e din cauza accentului meu, bolovănos ca turba.

— Hm, spune, încreţind din buze, când mă opresc în faţa ei. Roşcovană.

— Ghinion, spune femeia rotofeie de lângă ea, apoi oftează. Şi mai e şi pistruiată. Ca şi cum n-ar fi îndeajuns de greu s-o mai ia cineva la vârsta ei.

Slăbănoaga îşi umezeşte degetul mare şi-mi ridică părul de pe frunte.

— Nu vrei să-i sperii, nu-i așa? Trebuie să-ți ții părul strâns. Dacă ești îngrijită şi bine-crescută, poate că n-or să se pripească toți cu concluziile.

Îmi încheie nasturii de la mâneci şi, când se apleacă să-mi lege din nou şireturile de la pantofii negri, mă izbeşte un miros de mucegai, venind dinspre boneta ei.

— E esențial să arăți prezentabil. Genul de fată pe care o femeie ar vrea s-o ia în casă. Curată și cu un limbaj îngrijit. Dar nu prea...

Îi arată o privire celeilalte.

— Nu prea cum? Întreb.

— Unor femei nu le place ideea că o fată frumușică stă în aceeași casă cu ele, zice. Nu c-ai fi... Dar chiar și-așa.

Arată spre lăntișorul meu.

— Ce-i aia?

Duc mâna la cruciulița celtică de Claddagh⁸ pe care o port de când aveam șase ani, urmând conturul în relief al inimii de pe ea.

— O cruciuliță irlandeză.

— N-ai voie să iei suveniruri cu tine în tren.

Inima îmi bate așa tare că mă tem că se aude.

— A fost a bunicii mele.

Cele două femei se uită lung la cruce și le văd șovăind, încercând să se hotărască ce să facă.

— Mi-a dăruit-o în Irlanda, înainte să venim încoace. E... e singurul lucru care mi-a mai rămas.

E adevărat ce spun, dar e la fel de adevărat că o spun pentru că mă gândesc că așa le voi înduioșa. Și reușesc.

•

Auzim trenul înainte să-l vedem. Un vâjâit înfundat, o vibrație pe care-o simțim în tălpi, un șuierat răgușit, mai slab la început, care crește în intensitate odată cu apropierea trenului. Ne sucim gâturile uitându-ne spre capătul liniei (în timp ce una dintre binefăcătoarele noastre, doamna Scatcherd, strigă cu vocea ei pițigăiată, „Co-pii! Co-pii, la locurile voastre!”), și deodată iată-l: o locomotivă neagră care vine amenințător spre noi, întunecând peronul, scoțând un nor de abur, cu un șuierat ca gâfâitul unui animal uriaș.

Sunt cu un grup de douăzeci de copii, de toate vârstele. Suntem cu toții scrobiți, în haine de căpătat, fetele în rochii cu șorțulețe albe și ciorapi groși, băieții în pantalonași care se încheie sub genunchi, cămăși albe, cravate și haine groase de lână. E o zi de octombrie neobișnuit de caldă, de vară indiană, cum i-a spus doamna Scatcherd, și asudăm cu toții pe peron. Îmi simt părul umed pe ceafă, iar șorțul stă țeapăn pe mine și mă jenează. Într-o mână țin o

⁸ O bijuterie tipic irlandeză, asemănătoare crucii celtice tradiționale, dar împodobită cu un inel de Claddagh, reprezentând două mâini ce țin o inimă stilizată, cu o coroană deasupra. (N.t.)

valiJoară maro care conține tot ce am pe lume, în afara cruciuliței, toate căpătate de curând: o biblie, două rânduri de țoale, o pălărie, o haină neagră cu câteva numere prea mică și o pereche de pantofi. În interiorul hainei o voluntară a Societății pentru Ajutorare mi-a brodat numele: Niamh Power.

Da, Niamh. Pronunțat „Neev”. Un nume destul de comun în Comitatul Galway, nu foarte neobișnuit nici în blocurile în care stau cu chirie irlandezii din New York, dar unul care cu siguranță nu va fi bine primit în niciunul dintre locurile unde ne va purta trenul.

Doamna care mi-a cusut numele acum câteva zile a țâțâit.

— Sper că nu ești prea atașată de numele ăsta, domnișorico, pentru că, te asigur, dacă ai noroc să fii aleasă, noii tăi părinți ți-l vor schimba într-o clipită.

„Niamh a mea”, obișnuia să-mi zică tata. Dar nu sunt așa de atașată de nume. Știu că e greu de pronunțat, străin, dezagreabil pentru cei care nu-l înțeleg – o combinație bizară de consoane disonante.

Nimeni nu mă compătimește pentru că mi-am pierdut familia. Fiecare dintre noi are propria lui poveste tristă; altfel n-am fi aici. Sentimentul general e că e mai bine să nu vorbim despre trecut, că uitarea ne va aduce cel mai repede alinarea. Societatea pentru Ajutorare ne tratează ca și cum ne-am născut în momentul în care am fost aduși la ei, ca și cum, precum fluturii care ies din cocon, ne-am lăsat în urmă viața dinainte și, cu voia Domnului, vom începe în curând o existență nouă.

Doamna Scatcherd și domnul Curran, un molău cu mustață, ne aliniază după înălțime, de la cel mai înalt la cel mai scund, ceea ce în general înseamnă de la cel mai mare la cel mai mic, iar copiii mai mari de opt ani țin în brațe bebelușii. Doamna Scatcherd îmi trânteste un copil în brațe până să apuc să zic ceva – un băiețel măsliniu, sașiu, de un an și două luni, pe nume Carmine (care, bănuiesc deja, va răspunde în curând la un alt nume). Se agață de mine ca un pisoi speriat. Cu valiza maro într-o mână, ținându-l bine pe Carmine cu cealaltă, urc împleticit treptele înalte ale trenului, până ca domnul Curran să dea fuga să-mi ia valiza.

— Ai un pic de minte, fato, mă dojenește. Dacă se întâmplă să cazi, o să vă spargeți capetele amândoi și atunci vă trebui să vă lăsați în urmă.

Scaunele de lemn din vagon sunt toate orientate către sensul de mers, cu excepția a două rânduri de scaune din capăt, separate de un culoar îngust, care stau față în față. Găsesc o banchetă cu trei locuri pentru mine și Carmine, iar domnul Curran îmi pune valiza în suportul de deasupra scaunului meu. Carmine vrea în curând s-o ia la plimbare, și sunt atât de prinsă încercând să-i

distrag atenția și să-l țin locului, încât de-abia dacă observ când s-au urcat ceilalți copii și cum se umple vagonul.

Doamna Scatcherd stă în capătul din față, ținându-se de două spătare îmbrăcate în piele, cu mânecile pelerinei ei negre fluturând ca aripile unei ciori.

— Acesta e ceea ce se numește un tren al orfanilor, copii, și sunteți norocoși că vă aflați în el. Lăsați în urmă un loc al răului, plin de ignoranță, sărăcie și vicii, pentru virtuțile vieții la țară. Cât timp vă aflați la bordul acestui tren, veți respecta niște reguli simple. Veți fi cooperanți și veți asculta instrucțiunile noastre. Vă veți purta respectuos cu cei care vă însoțesc. Veți trata cu respect vagonul de tren și nu veți produce nicio pagubă. Îi veți încuraja pe tovarășii voștri de drum să se comporte cuviincios. Pe scurt, vă veți purta astfel încât eu și domnul Curran să fim mândri de voi.

Glasul ei crește în intensitate în timp ce ne așezăm fiecare la locul lui.

— Când vi se dă voie să coborâți din tren, veți rămâne în locul indicat de noi. Nu veți pleca în nicio împrejurare de capul vostru. Și, dacă purtarea voastră devine o problemă, dacă nu puteți respecta aceste reguli simple de bună-cuviință, veți fi trimiși înapoi de unde ați venit și lăsați în stradă, să vă descurcați singuri.

Copiii mai mici par uimiți de această tiradă, dar aceia dintre noi trecuți de șase sau șapte ani au auzit deja o variațiune pe această temă de mai multe ori la orfelinat până să plecăm. Cuvintele trec peste mine. O grijă mai acută e faptul că lui Carmine i-e foame, ca și mie. Ni s-a dat doar câte o felie de pâine uscată și o cană de metal cu lapte la micul dejun, acum câteva ore bune, înainte să se lumineze de ziuă. Carmine se foiește și-și mușcă mânuța, un obicei care probabil îl liniștește. (Maisie își sugea degetul mare.) Dar știu că nu trebuie să întreb când o să ni se dea de mâncare. O să ni se dea când cred binefăcătorii noștri de cuviință și nicio rugămintă nu va schimba asta.

Îl trag pe Carmine în poală. Azi-dimineață la micul dejun, în timp ce-mi puneam zahăr în ceai, mi-am strecurat două cubulețe în buzunar. Acum frec unul între degete, fărâmându-l, apoi îmi ling degetul arătător și îl trec prin zahăr, strecurându-i-l în gură. Expresia mirată de pe chipul lui, încântarea lui când își dă seama ce noroc l-a lovit, mă fac să zâmbesc. Se agață de mâna mea cu mânuțele lui dolofane, ținându-mă strâns până ce-l ia somnul.

Într-un final, ațipesc și eu, legănată de țăcănitul roților pe șine. Când mă trezesc, cu Carmine foindu-mi-se în poală și frecându-se la ochi, doamna Scatcherd stă în picioare lângă mine. E așa de aproape încât văd vinișoarele

rozalii răspândite pe obraji ei, ca nervurile de pe dosul unei frunze delicate, puful din barbă și sprâncenele ei negre și zbârlite.

Mă studiază atent, prin ochelarii mici și rotunzi.

— Înțeleg c-ai avut frațiori acasă.

Încuviințez din cap.

— Pare că știi ce faci.

La țanc, Carmine începe să-mi scâncească în poală.

— Cred că-i e foame, spun.

Îi pipăi scutețul, care e uscat pe dinafară, dar îmbibat.

— Și trebuie schimbat.

Ea se întoarce spre capătul din față al vagonului, făcându-mi semn s-o urmez.

— Haide, dară.

Ținând copilul la piept, mă ridic împleticit de pe scaun și o iau bălângănindu-mă după ea de-a lungul culoarului. Ceilalți copii, așezați în grupuri de câte doi și câte trei, mă privesc abătuți când trec pe lângă ei. Niciunul dintre noi nu știe încotro ne îndreptăm și cred că, în afara celor mai mici, toți suntem circumspecți și temători. Binefăcătorii noștri nu ne-au spus mare lucru; știm doar că mergem spre un ținut unde sunt meri încărcăți de roade, cu crengile atârându-le până la pământ, iar vacile, porcii și oile zburdă liber prin aerul proaspăt de țară. Un ținut unde oameni buni – familii – de-abia așteaptă să ne ia la ei. N-am văzut nicio vacă, nici vreun alt animal, de fapt, în afară de un câine vagabond și câte o pasăre mai curajoasă, de când am venit din Comitatul Galway, și aștept cu nerăbdare să revăd câteva. Dar sunt sceptică. Știu prea bine cum e când poveștile frumoase care ți s-au turnat nu se potrivesc cu realitatea.

Mulți dintre copiii din tren sunt de atâta vreme la Societatea pentru Ajutorare încât nici nu-și mai amintesc de mamele lor. Ei pot s-o ia de la capăt, să fie primiți cu brațele deschise în sânul singurelor familii pe care le vor cunoaște vreodată. Eu îmi amintesc prea multe: pieptul larg al bunei, mâinile ei mici și uscate, casa întunecoasă cu peticul de grădină, mărginit de un zid de piatră, gata să se dărâme. Ceața deasă care se lăsa peste golf în zori și după-amiaza târziu, friptura de miel și cartofii pe care ni-i aducea buna când mama era prea obosită ca să gătească sau n-avea bani de mâncare. Cum cumpăram lapte și pâine de la prăvălia din colț de pe Strada Fantomelor – Sraid a'Phuca, îi spunea tata în galică –, numită astfel pentru că locuințele de piatră din acea parte a orașului erau construite deasupra unui vechi cimitir. Buzele uscate ale

mamei și zâmbetul ei fugar, melancolia care domnea în casa noastră din Kinvara și care ne-a urmărit peste ocean, spre a poposi în cotloanele întunecate ale apartamentului nostru cu chirie din New York.

Și acum iată-mă în acest tren, ștergându-l pe Carmine la fund, în timp ce doamna Scatcherd stă de pază în picioare, ținând o pătură în fața noastră spre a ascunde operațiunea de domnul Curran, dându-mi instrucțiuni de care n-am nevoie. Odată ce l-am curățat și l-am șters pe Carmine, îl ridic la piept și mă întorc la locul meu, în timp ce domnul Curran împarte sufertașe cu prânzul, constând în pâine, brânză, fructe și căni de metal cu lapte. Îi dau lui Carmine pâine înmuiată în lapte, ceea ce-mi amintește de o mâncare irlandeză pe care le-o făceam adesea lui Maisie și băieților, *brúitín* – un fel de piure de cartofi cu lapte, ceapă verde (în rarele ocazii când aveam) și sare. În serile când ne culcam cu burta goală, cu toții visam la acel festin.

După ce ne împarte prânzul și câte o pătură de lână pentru fiecare, domnul Curran ne anunță că avem apă într-o găleată cu polonic și că, dacă ridicăm mâna, putem veni să bem. Există și o toaletă în tren, ne spune (deși, după cum descoperim în curând, această „toaletă” e o gaură aflată deasupra șinelor, care-ți dă fiori).

Îmbătat cu pâine și laptele dulce, Carmine mi se tolănește în poală, cu căpșorul brunet cuibărit în brațul meu îndoit. Trag în jurul nostru pătura aspră. În tăcerea din vagon, ce ascunde o animație reținută, înconjurată de păcănitul ritmic al roților de tren, mă simt la adăpost. Carmine miroase minunat, ca o șarlotă, iar greutatea concretă a trupușorului lui e așa o alinare că-mi dau lacrimile. Pielea lui încrețită, membrele flexibile, genele dese și negre – până și suspinele lui îmi amintesc (cum ar putea să nu-mi amintească?) de Maisie. Gândul că a murit singură în spital, chinuită de dureri, e de neîndurat. De ce eu trăiesc și ea a murit?

În blocul nostru erau familii care se vizitau zilnic, având grijă cu rândul de copii și împărțindu-și mâncarea. Bărbații lucrau laolaltă în băcăni și ateliere de fierărie. Femeile lucrau de-acasă, cosând dantelă și cârpind ciorapi. Când treceam pe lângă apartamentele lor și le vedeam stând în cerc, aplecate asupra lucrului lor, vorbind într-o limbă pe care n-o înțelegeam, simțeam o strângere de inimă.

Părinții mei au plecat din Irlanda în speranța unui viitor mai bun, cu toții ne-am închipuit că ne îndreptam spre un tărâm al abundenței. Dar soarta a făcut să dea greș în această țară nouă, au dat greș cam pe toate planurile cu putință. Poate c-au fost oameni slabi, care nu erau făcuți pentru rigorile vieții

de imigrant, pentru umilințele și compromisurile pe care le presupune, pentru cele două condiții complementare – autodisciplină și spirit de aventură. Dar mă întreb cum ar fi stat lucrurile dacă tata ar fi lucrat într-o afacere de familie care să-i ofere disciplină și un venit stabil, în loc să lucreze într-un bar, cel mai rău loc cu putință pentru un om ca el, sau dacă mama ar fi fost înconjurată de femei, surori și nepoate, poate, la care să găsească un sprijin când o năpădeau lipsurile și singurătatea, un refugiu din calea străinilor.

În Kinvara, oricât de săraci am fi fost, măcar aveam rudele aproape, oameni care ne cunoșteau. Aveam aceleași tradiții și același mod de a vedea lumea. Nu ne-am dat seama decât după ce-am plecat că noi consideram că acele lucruri ni se cuvin.

Trenul New York Central, 1929

Odată cu trecerea timpului, mă obișnuiesc cu mișcarea trenului, cu huruitul roților grele pe șine, cu zumzetul de mașinărie pe care-l simt sub scaun. Liniile ascuțite ale copacilor care se văd pe geam se înmoaie în lumina asfințitului; cerul se întunecă încet, până se face negru tot, în jurul lunii pline. După câteva ore, o nuanță de albastriu-stins lasă loc tonurilor pastelate ce anunță zorii și, în curând, se luminează de ziuă, iar ritmul sacadat al trenului creează impresia de cadre fotografice, mii de imagini care, laolaltă, alcătuiesc o scenă în mișcare.

Ne facem de lucru uitându-ne la schimbările de peisaj, stând de vorbă și jucându-ne jocuri. Doamna Scatcherd are un joc de dame și o biblie și o răsfoiesc, căutând *Psalmul 121*, preferatul mamei:

*Ridicat-am ochii mei la munți, de unde-mi va veni mie ajutorul.
Ajutorul meu vine de la Domnul, Cel ce a făcut cerul și pământul...*⁹

Sunt unul dintre puținii copii din tren care știu să citească. Mama m-a învățat alfabetul cu ani în urmă, în Irlanda, apoi m-a învățat să silabisesc. Când am ajuns la New York, mă pune să-i citesc orice obiect pe care scria ceva – cutii și sticle pe care le găseam pe stradă.

- Bău-
- Băutură.
- Băutură car-bo-gazoasă Donner. Sirop LemonKist. Coloranți artificiali.
- Artificiali. Se pronunță „ci”.
- Coloranți artificiali. Conține acid ki... citric.
- Bravo.

Când am mai avansat, mama a umblat în cufărul ponosit de lângă patul ei și a scos o carte de poezii cartonată, albastră cu chenar aurit. Francis Fahy a fost un poet din Kinvara născut într-o familie care avea șaptesprezece copii. La cincisprezece ani a devenit învățător-ajutător la școala locală de băieți, apoi a plecat în Anglia (ca toți poeții irlandezi, zicea mama), unde s-a cunoscut cu personalități ca Yeats și Shaw. Mama dădea paginile cu grijă, urmărind cu

---

⁹ Psalmul 120 în versiunea ortodoxă a Bibliei, în traducerea lui Bartolomeu Anania. (N.t.)

degetul rândurile negre pe foița subțire, citind cuvintele pentru sine, până când găsea poezia pe care o căuta.

— *Galway Bay*¹⁰ spunea. Poezia mea preferată. Citește-mi-o. Și i-o citeam:

*De-aș mai avea sânge tânăr, nădejde și-n sân văpaia vie,
Nu te-aș lăsa în veci, pentru comori o mie,
Mi-aș duce viața-n pace, albind printre ai mei,
Și somnul mi-aș găsi tot lângă Galway Bay.*

Odată mi-am ridicat privirea, în timp ce-i citeam poticnit și cu greșeli, și-am văzut lacrimi șiroind pe obrajii mamei.

— Doamne Dumnezeu, mi-a zis. N-ar fi trebuit să plecăm niciodată de acolo.

Uneori, în tren, cântăm. Domnul Curran ne-a învățat un cântec înainte să plecăm și, cel puțin o dată pe zi, se ridică și ne dă tonul:

*Din orașul înnegurat la țară, la loc curat,
Unde totul e în floare,
Din orașul plin de pete am plecat în codrul verde,
Ca păsările călătoare.
Oh, copii, dragi copii,
Fragezi, fericiți, curați...*

Ne oprim într-o haltă ca să luăm ingredientele pentru sendvișuri, fructe proaspete și lapte, dar coboară doar domnul Curran. Îl văd pe geam, cu pantofii lui albi cu model perforat, vorbind cu fermierii pe peron. Unul dintre ei cară un coș cu mere, un altul un sac plin cu pâine. Un bărbat cu un șorț negru bagă mâna într-o cutie și desface un pachet înfășurat în hârtie cafenie, dezvelind o bucată subțire de brânză gălbuie, și îmi chiorăie mațele. Nu ne-au dat prea mult de mâncare, câteva coji de pâine, lapte și câte un măr de fiecare în ultimele douăzeci și patru de ore, și nu știu dacă e din cauză că se tem să nu rămână fără provizii sau dacă-și închipuie că așa ne călesc caracterul.

Doamna Scatcherd se plimbă dintr-un capăt în altul al vagonului, lăsând copiii să se ridice pe rând, câte două grupuri odată, și să-și dezmoștească picioarele cât timp trenul stă pe loc.

---

¹⁰ Golful Galway (N.t.)

— Scuturați fiecare picior, ne îndrumă. Face bine la circulație.

Copiii mai mici n-au stare, iar băieții mai mari profită de orice prilej ca să provoace agitație, prin lucruri mărunte. Nu vreau să am nimic de-a face cu acești băieți, care par la fel de sălbatici ca o haită de câini. Proprietarul nostru, domnul Kaminski, numea astfel de băieți „pui de țigan”, vagabonzi fără de lege care umblă în găști, hoți de buzunare și chiar mai rău.

Când trenul pleacă din stație, unul dintre băieți aprinde un chibrit, stârnind furia domnului Curran, care-i trage o scatoalcă și țipă, să audă tot vagonul, că e un boț de humă care face degeaba umbră pământului și din care nu va ieși nimic bun. Această izbucnire nu face decât să-l facă erou pe băiat în ochii prietenilor lui, care se apucă să clocească metode ingenioase de a-l enerva pe domnul Curran fără a se da de gol. Avioane de hârtie, râgâieli sonore, gemete ascuțite, lugubre, urmate de chicoteli înăbușite – domnul Curran e scos din minți de faptul că nu poate identifica un băiat anume pe care să-l pedepsească pentru toate astea. Dar ce poate să facă, în afară de a-i da pe toți jos la următoarea oprire? Ceea ce și amenință să facă, într-un final, proțâpindu-se pe culoar lângă bancheta pe care stau doi băieți deosebit de gălăgioși, la care cel mai mare dintre ei ripostează că el de-abia așteaptă să se descurce pe cont propriu, o face de ani de zile fără să fi pățit ceva, poți lustrui pantofi în orice oraș din America, se gândește el, și probabil că e mult mai bine decât să fii trimis să trăiești într-un grajd, cu animalele, să te hrănești doar cu lăturile porcului sau să te răpească indienii.

Copiii încep să șușotească de la locurile lor. Ce-a zis?

Domnul Curran se uită în jur stingherit.

— Sperii toți copiii din vagon. Ești mulțumit acum? Întreabă.

— Îi adevărat, nu-i așa?

— Sigur că nu-i – nu e – adevărat. Copii, potoliți-vă!

— Am auzit că vom fi vânduți la licitație oricui dă mai mult, șoptește alt băiat, îndeajuns de tare spre a fi auzit.

În vagon se lasă liniște. Doamna Scatcherd se ridică, cu buzele ei subțiri încremenite în rictusul obișnuit și cu boneta ei cu boruri largi. Cu pelerina greoaie, neagră, și ochelarii scăpărători cu rame de oțel, e mult mai impunătoare decât ar putea fi vreodată domnul Curran.

— Ajunge cu poveștile, spune, cu o voce stridentă. Mai că-mi vine să vă zbor pe toți din tren. Dar asta n-ar fi – se uită agale la noi, zăbovind asupra fiecărui chip posomorât – un gest creștinesc. Nu-i așa? Eu și domnul Curran suntem aici pentru a vă însoți spre un trai mai bun. Orice sugestie că n-ar fi așa e

revoltătoare și o dovadă de ignoranță. Sperăm sincer că fiecare dintre voi va găsi o cale de ieșire din viciul vieții voastre de până acum și, cu efort și o mână fermă care să vă îndrume, veți deveni cetățeni respectabili care să-și facă datoria față de societate. Acum, însă. Nu sunt atât de naivă, încât să-mi închipui că asta e valabil pentru toți.

Îi aruncă o privire ucigătoare băietanului mai mare blond, unul dintre scandalagii.

— Dar sper că cei mai mulți dintre voi veți considera asta o șansă. Singura pe care o veți avea, poate, să ajungeți ceva în viață.

Își strânge pelerina în jurul umerilor.

— Domnule Curran, poate că tânărul care ți-a vorbit atât de obraznic ar trebui mutat undeva unde talentele sale îndoielnice să nu se bucure de o apreciere așa entuziastă.

Își ridică bărbia, chiorându-se de sub boneta ei ca o țestoasă care pândește de sub carapace.

— Ah – e un loc lângă Niamh, spune, arătând cu degetul spre mine. Și cu un copil mic care n-are stare, pe deasupra.

Mi se face pielea-găină. Oh, nu. Dar văd clar că doamna Scatcherd nu e dispusă să se răzgândească. Așa că mă trag cât mai spre geam și-l pun pe Carmine, cu pledul lui cu tot, lângă mine, în mijlocul banchetei.

Cu câteva locuri mai în față, de cealaltă parte a culoarului, băiatul se ridică, oftează din rărunchi și-și trage șapca din flanel albastru aprins pe ochi. Cu gesturi teatrale, iese de la locul lui, apoi își târșâie picioarele pe culoar ca un condamnat care se îndreaptă spre spânzurătoare. Când ajunge în dreptul meu, se uită chiorâș la mine, apoi la Carmine, și se strâmbă la prietenii lui.

— O să fie mișto, zice cu voce tare.

— Vei păstra tăcerea, tinere, exclamă pițigăiat doamna Scatcherd. Vei lua loc și te vei comporta ca un domn.

Băiatul se aruncă pe scaun, cu picioarele întinse pe culoar, apoi își scoate șapca și-o trânteste pe locul din fața noastră, ridicând un norișor de praf. Copiii care stau în fața noastră se întorc să se holbeze la el.

— Frate, mormăie, fără a vorbi cu cineva anume, ce acritură!

Îi întinde un deget lui Carmine, care îl studiază și se uită la fața lui. Băiatul îi face un semn cu degetul și Carmine se ascunde în poala mea.

— N-ajungi nicăieri cu sfiata, spune băiatul.

Se uită la mine, lăsându-și privirea să zăbovească asupra chipului și trupului meu într-un mod care mă face să roșesc. Are un păr drept, șaten spre

blond, ochii de un albastru-deschis și, din câte-mi dau seama, are vreo doisprezece, treisprezece ani, deși se comportă ca și cum ar fi mai mare.

— O roșcovană. Asta-i și mai nasol decât să fii lustragiu. Cine-o să vrea să te ia?

Adevărul spuselor lui mă doare, dar îmi ridic sfidător bărbia.

— Măcar eu nu sunt o infractoare.

El râde.

— Și eu sunt, așa-i?

— Tu să-mi spui.

— Ai crede ce-ți spun?

— Probabil că nu.

— Atunci n-are rost să mă obolesc.

Nu-i răspund și stăm toți trei cufundați în tăcere, Carmine amuțit de prezența băiatului. Mă uit pe geam, la peisajul auster, solitar, pe care-l străbatem. A plouat cu intermitențe toată ziua. Pe cerul spălăcit adastă nori cenușii, apăsători.

— Mi-au luat trusa, zice băiatul după o vreme.

Mă întorc spre el.

— Ce anume?

— Trusa mea de lustragiu. Toate periile și crema de ghetete. Cum se așteaptă să-mi câștig existența?

— Nu se așteaptă. Or să-ți găsească o familie.

— Ah, corect, zice, râzând sec. O mămică să mă învelească noaptea la culcare și-un tătic care să mă învețe meserie. Nu prea cred c-o să iasă așa. Tu?

— Nu știu. Nu m-am gândit la asta, spun, deși desigur că m-am gândit.

Am prins frânturi de ici-colo: copiii mici sunt aleși primii, apoi băieții mai mari, care au căutare în rândul fermierilor pentru c-au oase tari și mușchi puternici. Ultimele pe listă sunt fetele de vârsta mea, prea mari ca să mai iasă doamne din ele, prea mici ca să fie de mare ajutor la treburile casnice, cu atât mai puțin la muncile câmpului. Dacă nu suntem alese, vom fi trimise înapoi la orfelinat.

— Oricum, ce putem face în privința asta?

Băgând mâna în buzunar, scoate un bănuț. Îl răsuțește între degete, îl ține între degetul mare și arătător, îl atinge de nasul lui Carmine și-apoi îl strânge în pumn. Când desface palma, moneda a dispărut. Își strecoară mâna după urechea lui Carmine și – „Abracadabra” –, îi întinde bănuțul.

Carmine se uită uluit la monedă.

— Poți să înghiți cheștiile astea, spune băiatul. Sau poți să fugi în lume. Sau poate c-o să ai noroc și vei trăi fericită până la adânci bătrâneți. Doar bunul Dumnezeu știe ce-o să se întâmple și El, unul, n-o să zică.

Union Station, Chicago, 1929

Devenim o mică familie mai aparte, eu, băiatul – pe numele lui adevărat Hans, aflu, și poreclit Olandezu' pe străzi – și Carmine, în reședința noastră cu trei locuri. Olandezu' îmi povestește că s-a născut la New York din părinți de origine germană, că mama lui a murit de pneumonie și că tatăl lui l-a trimis pe stradă să câștige bani ca lustragiu, bătându-l cu cureaua când n-adeucea destui. Așa că într-o zi nu s-a mai dus acasă. S-a alăturat unui grup de băieți care, vara, dormeau pe unde apucau, pe vreo scară sau pe trotuar, iar în lunile de iarnă se culcușeau în pragul caselor, în butoaie, în cutii aruncate peste grătarele de fier de la marginea Pieței Presei, prin care ieșeau vălătuci de abur și aer cald de la mașinăriile de dedesubt. A învățat să cânte la pian după ureche în camera din fund a unei cârciumi clandestine, unde zdrăngănea noaptea pentru clienții beți și unde a văzut lucruri pe care n-ar trebui să le vadă niciun copil de doisprezece ani. Băieții încercau să aibă grijă unul de altul, deși, dacă vreunul dintre ei se îmbolnăvea sau suferea vreun accident – dacă făcea pneumonie sau cădea de pe tramvai sau sub roțile vreunui camion –, nu prea aveau cu ce-l ajuta.

Câțiva dintre puștii din gașca Olandezului sunt în tren cu noi – mi-i arată pe Jack Bălosu', care are obiceiul să scuipe pe el însuși, și pe Albinosu', un băiat cu pielea translucidă. Au fost momiți de pe stradă cu promisiunea unei mese calde și au sfârșit aici.

— Și cu masa caldă cum a fost? V-au dat-o?

— Cum nu? Friptură de vită și cartofi. Și un pat curat. Dar n-am încredere în ei. Pun rămășag că-s plătiți pe cap de om, ca indienii care iau scalpul.

— O fac din caritate, zic. N-ai auzit ce-a spus doamna Scatcherd? E datoria lor creștinească.

— Tot ce știu e că nimeni n-a făcut vreodată ceva pentru mine din datorie creștinească. Îmi dau seama din felul cum vorbesc c-o să sfârșesc muncind și rupându-mi oasele fără să văd nicio lețcaie. Tu ești fată. Tu s-ar putea să scapi ușor, la bucătărie făcând plăcinte sau având grijă de vreun copil.

Se chiorăște la mine.

— În afară de părul roșcovan și de pistrui, arăți binișor. O să stai ca o doamnă la masă, cu un șervețel în poală. Eu nu. Sunt prea bătrân să mă mai învețe bunele maniere sau să respect regulile altcuiva. Singurul lucru la care

sunt bun e munca grea. Asta e valabil pentru noi toți – băieții cu ziare și cei care lipesc afișe și vânzătorii de mărunțișuri și lustragiii.

Arată, rînd pe rînd, spre băieții din vagon.

•

În a treia zi intrăm în statul Illinois. Când ne apropiem de Chicago, doamna Scatcherd se ridică să ne țină altă predică.

— În câteva minute vom sosi la Union Station, de unde vom lua un alt tren pentru următoarea parte a călătoriei, ne spune. Dacă ar fi după mine, v-aș trimite să traversați în linie dreaptă peronul spre trenul celălalt, fără să mă îngrijorez nicio clipă c-o să intrați în bucluc. Dar trebuie să așteptăm o jumătate de oră înainte să ne urcăm în tren. Domnilor, vă veți îmbrăca haina de la costum, iar domnișoarele trebuie să-și pună șorțulețele. Aveți grijă să nu le șifonați tocmai acum. Chicago e un oraș falnic și nobil, aflat pe malul unui mare lac, continuă. Din cauza lacului, sunt deseori vânturi puternice, de unde și numele de Orașul Vânturilor. Vă veți lua valizele cu voi, desigur, și pătura de lână ca să vă înfășurați în ea, deoarece vom sta cel puțin o oră pe peron. Fără îndoială, oamenii de ispravă din Chicago vă vor lua drept niște zurbagii, hoți și cerșetori, păcătoși care n-au nicio șansă de izbăvire. Ei sunt bănuitori, pe bună dreptate, cu privire la caracterul vostru. Datoria voastră e să le dovedeți că se înșală – să vă comportați impecabil, precum cetățenii-model care puteți deveni, credem noi, cei de la Societatea pentru Ajutorarea Copiilor.

•

Simt cum mă pătrunde vântul de pe peron prin rochie. Îmi înfășor pătura mai bine în jurul umerilor, stînd cu ochii pe Carmine în timp ce se plimbă împleticit de colo-colo, aparent fără a simți frigul. Vrea să știe cum se numesc toate cele: *Tren. Roată. Doamna Scatcherd*, care se uită încruntată la conductor. *Domnul Curran*, care studiază niște acte cu un șef de gară. *Luminile* – care, spre uimirea lui Carmine, se aprind chiar în timp ce se uită lung la ele, ca prin minune.

Contrar așteptărilor doamnei Scatcherd – sau poate ca reacție la dojana ei –, stăm liniștiți cu toții, chiar și băieții mai mari. Stăm strânși laolaltă, ascultători ca niște vițeluşii, bătînd pasul pe loc ca să ne încălzim.

Toți în afară de Olandez. Unde s-o fi dus?

— Psst! Niamh.

Cînd îmi aud numele, mă întorc și-i văd ciuful blond la capătul unei scări. Doar o clipă și-a dispărut. Mă uit înspre adulți, ocupați cu planuri și formulare. Un șobolan baban trece zorit prin fața zidului de cărămidă de vizavi și, în timp

ce ceilalți copii arată spre el ținându-l pe Carmine în brațe, lăsându-l în urmă bagajele noastre puse morman, și mă furișez pe după o coloană și după un teanc de lăzi de lemn.

Pe scară, ascuns de ochii celor de pe peron, Olandezu' stă rezemat de un perete în semicerc. Când mă vede, îmi întoarce spatele, impasibil, și țâșnește pe scări, făcând colțul. Mă uit în urmă și, nevăzând pe nimeni, mă iau după el, ținându-l pe Carmine strâns în brațe, cu privirea ațintită asupra treptelor late ca să nu cad. Carmine își lasă capul pe spate și se abandonează în brațele mele, moale ca o plăcintică.

— *Mină*, murmură, arătând spre ceva.

Mă uit încotro arată degețelul lui dolofan și îmi dau seama că văd cupola uriașă a gării, cu o boltă de sticlă și o dantelărie de luminatoare.

Pășim în terminalul uriaș, plin de tot soiul de oameni, în toate culorile și formele posibile – doamne bogate, în blănuri, urmate de servitori, bărbați în frac și joben, vânzătoare în rochii vesele. E un spectacol prea coplesitor spre a-l putea cuprinde dintr-o privire – statui și coloane, balcoane și scări, bănci imense din lemn. Olandezu' stă în mijlocul terminalului, uitându-se la cer prin cupola de sticlă, apoi își scoate șapca și-o aruncă în sus. Carmine se zbate, încercând să-mi scape din brațe, și, de îndată ce-l las jos, o ia la goană spre Olandez și se agață de picioarele lui. Olandezu' se apleacă și-l ridică pe umeri și, când mă apropii de el, îl aud spunând:

— Întinde-ți mâinile, omuleț, și-o să te învârt.

Îl ține pe Carmine de picioare și începe să se învârtă, iar acesta își întinde brațele și-și lasă capul pe spate, uitându-se fascinat la luminatoare și zbierând de încântare în timp ce se răsucesc, și, în clipa aceea, pentru prima dată de la incendiu, toate grijile mele pier fără urmă. Simt o bucurie așa intensă încât e aproape sfâșietoare – o bucurie asemenea unei lame de cuțit.

Și apoi se aude un șuierat pătrunzător. Trei polițiști în uniforme negre se năpustesc spre Olandez, cu bastoanele scoase, și totul se întâmplă mult prea repede: o văd pe doamna Scatcherd în capul scării, gesticulând cu aripa ei de cioară, domnul Curran vine în fugă cu pantofii lui albi caraghioși, Carmine se agață speriat de gâtul Olandezului în timp ce un polițist grăsan strigă „Jos!” Cineva îmi răsucesc mâna la spate și un bărbat îmi scuipe în ureche „Încercați să fugiți, este?”, îi simt pe față răsuflarea grețoasă, cu damf de lemn-dulce. N-are rost să-i răspund, așa că-mi țin gura în timp ce el mă împinge până mă las în genunchi.

În terminalul uriaș se face liniște. Cu coada ochiului îl văd pe Olandez pe jos, sub bastonul unui polițist. Carmine urlă – doar zbieretele lui se aud – și, de fiecare dată când Olandezu' mișcă, e izbit în coaste. Apoi îi pun cătușe și polițistul grăsan îl ridică în picioare, împingându-l atât de brutal, încât îl face să se împiedice.

În clipa asta îmi dau seama c-a mai intrat în belele din astea. Chipul lui e lipsit de expresie; nici măcar nu protestează. În același timp, intuiesc ce le trece prin capăt călătorilor: e un infractor de drept comun; a încălcat legea, mai multe legi, probabil. Polițiștii îi protejează pe oamenii de treabă din Chicago și Domnul să-i binecuvânteze!

Grăsanul îl trage pe Olandez în fața doamnei Scatcherd, iar Damf de Lemn-dulce îi urmează exemplul și mă smucește violent de braț.

Doamna Scatcherd pare c-a înghițit ceva acru. Are buzele încrețite, într-un „O” tremurat, și pare să tremure toată.

— L-am pus pe acest tânăr lângă tine, îmi zice, pe un ton înspăimântător de calm, în speranța că te-ai putea dovedi o influență benefică. Se pare că m-am înșelat amarnic.

Mi se învârt o mie de gânduri în cap.

— Nu, doamnă, eu...

— Nu mă întrerupe.

Îmi las capul în pământ.

— Așadar, ce-ai de spus în apărarea ta?

Știu că nimic din ce-aș spune nu-i va schimba părerea despre mine. Și, când îmi dau seama de asta, mă simt eliberată, în mod straniu. Tot ce pot spera e să-l salvez pe Olandez de la a fi trimis din nou pe stradă.

— E vina mea, spun. Eu l-am rugat pe Olandez – vreau să zic pe Hans – să ne ducă pe mine și pe cel mic pe scări.

Mă uit la Carmine, care încearcă să scape din brațele polițistului care-l ține.

— M-am gândit că... că s-ar putea vedea o parte din lacul acela. M-am gândit că micuțului i-ar plăcea să-l vadă.

Doamna Scatcherd se uită furioasă la mine. Olandezu' mă privește surprins. Carmine spune:

— Ac?

— Și apoi... Carmine a văzut luminile.

Arăt în sus și mă uit la Carmine, care își lasă capul pe spate și strigă:

— *Mină!*

Polițiștii nu știu ce să facă. Damf de Lemn-dulce îmi dă drumul la mână, aparent convingându-se că n-am de gând să fug.

Domnul Curran se uită la doamna Scatcherd, a cărei expresie s-a îmblânzit puțin.

— Ești o fată nătângă și căpoasă, spune, dar tonul ei s-a înmuiat și-mi dau seama că nu-i așa furioasă pe cât ar vrea să pară. Mi-ai ignorat instrucțiunile de a rămâne pe peron. Ai pus tot grupul de copii în pericol și te-ai făcut de râs. Mai rău, m-ai făcut de râs pe mine. Și pe domnul Curran, adaugă, întorcându-se spre el.

Domnul Curran se strâmbă, ca și cum ar vrea să spună „Pe mine nu mă amesteca în asta”.

— Dar nu e o chestiune de competența poliției, presupun. E o problemă civilă, nu una penală, explică.

Grăsanul îi desface cu gesturi dramatice cătușele Olandezului și și le prinde de curea.

— Sunteți sigură că nu vreți să-l arestăm, doamnă?

— Mulțumesc, domnule, dar eu și domnul Curran vom găsi o pedeapsă pe măsura faptelor.

— Cum doriți.

Își duce mâna la chipiu, se retrage și face stânga împrejur.

— Nu vă faceți iluzii, spune doamna Scatcherd pe un ton grav, privindu-ne de sus. Veți fi pedepsiți.

•

Doamna Scatcherd îl lovește pe Olandez peste degete de câteva ori cu o linie lungă de lemn, deși mi se pare c-o face fără mare tragere de inimă. El de-abia dacă tresare, apoi își scutură mâinile în aer de două ori și-mi face cu ochiul. Sincer vorbind, nu prea are ce să ne mai facă în plus. Lipsiți de familie și de identitate, hrăniți pe sponci, obligați să stăm pe niște banchete tari de lemn până când vom fi, după cum a sugerat Jack Bălosu', vânduți ca sclavi – viața în sine e o pedeapsă suficientă pentru noi. Deși doamna Scatcherd amenință să ne separe, în cele din urmă ne lasă pe toți trei laolaltă – deoarece, spune ea, nu vrea ca Olandezu' să-i molipsească pe ceilalți cu purtarea lui de delincvent și a decis, se pare, că a avea grijă de Carmine ar însemna să transfere pedeapsa asupra ei. Ne spune să nu vorbim și nici măcar să nu ne uităm unul la altul.

— Dacă aud o șoaptă doar, mă jur pe..., spune, dar amenințarea rămâne în suspensie și se dezumflă moale deasupra noastră, ca un balon împuns cu acul.

Când plecăm în sfârșit din Chicago, s-a înserat. Carmine stă în poala mea, cu mânuțele pe rama ferestrei, cu fața lipită de geam, uitându-se fascinat la străzile și clădirile luminate.

— Mină, spune încetisor, în timp ce orașul dispare în zare.

Mă uit pe geam cu el. În curând se întunecă de tot; nu-ți mai dai seama unde se termină pământul și unde începe cerul.

— Odihniți-vă bine, ne strigă doamna Scatcherd din față. Mâine-dimineață va trebui să fiți în formă maximă. E esențial să faceți o impresie bună. Dacă sunteți somnoroși, v-ar putea lua drept leneși.

— Dacă nu mă vrea nimeni? întrebă un băiat, și pare că toată lumea își ține răsuflarea.

E întrebarea care ne preocupă pe toți, întrebarea la care niciunul dintre noi nu e sigur că vrea să știe răspunsul.

Doamna Scatcherd se uită înspre domnul Curran, ca și cum se aștepta la asta.

— Dacă se întâmplă să nu fiți aleși la prima oprire, veți avea mai multe ocazii. Nu mă pot gândi la vreun exemplu...

Se oprește și-și încrețește buzele.

— Doar în cazuri excepționale mai rămâne vreun copil cu noi când ne întoarcem la New York.

— Mă scuzați, doamnă, spune o fată mai din față. Dacă nu vreau să mă duc cu oamenii care mă aleg?

— Dacă ne bat? strigă un băiat.

— Copii!

Ochelarii micuți ai doamnei Scatcherd aruncă scânteii când se uită dintr-o parte în alta.

— Nu mă întrerupeți!

Pare hotărâtă să se așeze fără a răspunde la întrebări, dar se răzgândește apoi.

— Un singur lucru vă spun: fiecare are propria personalitate și gusturi diferite. Unii părinți caută un băiat sănătos care să lucreze la fermă – după cum știm cu toții, munca grea e o binefacere pentru copii și, băieți, cu toții ați avea noroc să fiți luați de o familie cu frica lui Dumnezeu –, unii oameni își doresc un copil mic. Oamenii își închipuie uneori că vor una, dar mai târziu se

răzgândesc. Deși sperăm sincer că vă veți găsi cu toții căminul potrivit de la primul popas, lucrurile nu merg întotdeauna așa. Așadar, pe lângă a vă purta respectabil și cuviincios, trebuie să nu vă pierdeți credința că Dumnezeu vă va călăuzi dacă nu știți ce cale să alegeți. Indiferent dacă drumul e lung sau scurt, El vă va ajuta câtă vreme vă încredeți în El.

Mă uit înspre Olandez și el se uită la mine. Doamna Scatcherd nu știe mai bine decât noi dacă vom fi aleși de oameni care se vor purta frumos cu noi. Ne îndreptăm spre o destinație necunoscută și n-avem nicio alternativă decât să stăm cuminți pe locurile noastre tari și să ne lăsăm purtați într-acolo.

Spruce Harbor, Maine, 2011

Întorcându-se la mașină, Molly îl vede pe Jack prin parbriz, legănându-se, cu ochii închiși, pe o melodie pe care o aude doar el.

— Hei, exclamă, deschizând portiera din dreapta.

El deschide ochii și-și scoate căștile din urechi.

— Cum fu?

Ea scutură din cap și se urcă în mașină. Greu de crezut c-a stat doar douăzeci de minute înăuntru.

— Vivian e o figură. Cincizeci de ore! Doamne...

— Dar v-ați înțeleș?

— Cred că da. Am stabilit să încep de luni.

Jack o bate pe picior.

— Super. O să-ți faci numărul de ore cât ai zice „pește”.

— Hai să nu vindem pielea ursului din pădure.

Mereu face asta, îi taie morocănoasă elanul, dar a devenit un soi de obișnuință între ei. Ea îi spune „Eu nu sunt deloc ca tine, Jack. Sunt o scorpie acră”, dar e ușurată în sinea ei când el o ia ca pe o glumă. El are certitudinea optimistă că Molly e un om bun în esență. Și, dacă el are atâta încredere în ea, atunci o ști el ceva, nu?

— Repetă-ți întruna – e mai bine ca la școala de corecție, spune Jack.

— Ești sigur de asta? Probabil c-ar fi mai ușor să-mi îndeplinesc pedeapsa și să termin povestea.

— Ar fi o singură problemă, micuță de tot – ai fi avut cazier.

Ea ridică din umeri.

— Asta ar fi chiar marfă pe undeva, nu crezi?

— Pe bune, Moll? oftează el, învârtind cheia în contact.

Ea zâmbeste, semn c-a glumit. Oarecum.

— „Mai bine ca la școala de corecție.” Țsta ar fi un text fain de tatuaj.

Arată spre brațul ei.

— Chiar aici, de-a lungul bicepsului, cu litere de-o șchioapă.

— Nu glumi cu așa ceva, spune Jack.

Dina trânteste cratița cu hamburgeri instant pe grătarul pus în mijlocul mesei și se lasă să cadă pe scaun.

— Oof. Sunt extenuată.

— Ai avut o zi grea la serviciu, scumpo? Întreabă Ralph, ca întotdeauna, deși Dina nu-l întreabă niciodată ce fel de zi a avut.

Poate că activitatea de instalator nu e la fel de palpitantă ca aceea de dispecer la poliție într-un oraș plin de senzații tari ca Spruce Harbor.

— Dă-mi farfuria, Molly.

— Mă doare spatele de la scaunul ăla de rahat pe care mă obligă să stau, spune Dina. Jur, dacă aș merge la un chiropractician, aș avea motive să-i dau în judecată.

Molly îi întinde farfuria lui Ralph și el îi pune niște tocăniță. Molly s-a învățat să dea la o parte carnea – chiar și la o mâncare ca asta, unde e greu să mai deosebești ingredientele – pentru că Dina ignoră faptul că e vegetariană.

Dina ascultă posturi de radio conservatoare, face parte dintr-o biserică fundamentalist-creștină și are lipit pe mașină un abțibild cu „Armele nuucid oameni – clinicile de avorturi, da”. Ea și Molly sunt două firi diametral opuse, ceea ce n-ar fi o problemă dacă Dina n-ar lua alegerile lui Molly ca pe o insultă directă la adresa ei. Dina își dă întruna ochii peste cap, bombăne înfundat despre diversele „delicte” comise de Molly – nu și-a pus rufele murdare separat, a lăsat un castron în chiuvetă, nu se obosește să-și facă patul –, care sunt toate parte integrantă din programul liberal menit să ducă țara de râpă. Molly știe c-ar trebui să ignore aceste comentarii – „Fă-te că n-auzi”, spune Ralph –, dar o irită. E foarte sensibilă la ele, ca la un diapazon acordat prea sus. Toate exprimă mesajul îndârjit al Dinei: „Fii recunoscătoare. Îmbracă-te ca un om normal. Să n-ai opinii. Mănâncă ce ți se pune în față.”

Molly nu prea înțelege care e rolul lui Ralph în povestea asta. Știe că Dina și el s-au cunoscut în liceu, au avut o idilă tipică, pe tiparul „Fotbalist/Majoretă” și au rămas împreună de-atunci, dar nu-și dă seama dacă Ralph chiar aprobă convingerile Dinei sau doar li se supune pentru a nu avea bătaii de cap. Uneori vede o străfulgerare de independență – o sprânceană ridicată, o observație formulată cu grijă, cu tentă ironică, gen „Ei bine, nu putem lua o decizie în privința asta până nu vine șefa”.

Totuși – în fond, Molly știe că are o situație bunicică: are propria ei cameră într-o casă îngrijită, părinți adoptivi cu serviciu și fără patima băuturii, merge la un liceu bun și are un iubit de treabă. Nu i se cere să aibă grijă de o liotă de copii, ca într-una din casele în care a stat, sau să strângă după cincisprezece pisici jegoase, cum a pățit în altă parte. În ultimii nouă ani, a trecut prin mai bine de o duzină de case de plasament, în unele stând doar o săptămână. A

fost bătută cu o spatulă, lovită peste față, obligată să doarmă pe o verandă neacoperită și neîncălzită în plină iarnă, a învățat să ruleze o țigară cu iarbă de la un tată adoptiv și i-a mințit cât a putut pe asistenții sociali. Și-a făcut tatuajul ilegal, la șaisprezece ani, la un tip de douăzeci și trei de ani, un prieten al familiei din Bangor, un „expert în formare”, după cum s-a prezentat el, care era la început de drum și i l-a făcut pe gratis – mă rog... oarecum pe gratis. Nu ținea așa mult la virginitate, oricum.

Molly mărunțește hamburgerul în farfurie cu furculița, sperând să-l macine până nu mai rămâne nimic din el. Ia o îmbucătură și-i zâmbește Dinei.

— E bun. Mulțumesc.

Dina își încrețește buzele și-și lasă capul într-o parte, clar încercând să-și dea seama dacă Molly o laudă sincer. „Ei bine, Dina”, își zice Molly, „da și nu”. „Mulțumesc pentru că mi-ai oferit un adăpost și hrană. Dar, dacă-ți închipui că-mi poți strivi idealurile, că mă poți obliga să mănânc carne când ți-am zis că nu mănânc, dacă te aștepți să-mi pese că te doare spatele când tu nu pari câtuși de puțin interesată de viața mea, poți să-ți pui pofta-n cui. O să-ți fac jocul, băga-mi-aș. Dar nu e musai să joc după regulile tale.”

Spruce Harbor, Maine, 2011

Terry o ia înainte, urcând zorită scările care duc la etajul trei, urmată de Vivian, care vine ceva mai încet după ea, cu Molly în spatele lor.

Casa e mare și rece – mult prea mare, își zice Molly, pentru o bătrână care trăiește singură. Are paisprezece camere, majoritatea nelocuite în lunile de iarnă. În timpul turului spre pod, cu Terry pe post de ghid, Molly află toată povestea: Vivian și soțul ei au avut un magazin universal în Minnesota și, când l-au vândut acum douăzeci de ani, au făcut o croazieră de-a lungul Coastei de Est spre a-și sărbători retragerea din activitate. Au ochit casa asta din port, proprietatea unui fost căpitan de navă, și, mânați de un impuls, s-au hotărât s-o cumpere. Și asta a fost: și-au luat tot calabalâcul și s-au mutat în Maine. De când a murit Jim, acum opt ani, Vivian locuiește aici singură.

În capul scărilor, în prag, Terry se oprește găfâind un pic, își pune mâna în sold și se uită în jur.

— Văleu! De unde să începem, Vivi?

Vivian ajunge pe ultima treaptă, ținându-se de balustradă. Poartă un alt pulover de cașmir, gri de data asta, și un lăntșor de argint cu o amuletă micuță, neobișnuită.

— Păi, să vedem.

Uitându-se în jur, Molly descoperă că etajul trei e alcătuit dintr-o secțiune finisată – două dormitoare cuibărite sub acoperișul în pantă și o baie de modă veche, cu o cadă cu gheare – și o porțiune largă, deschisă, de pod, cu o podea din scânduri nerindeluite, acoperită de petice de linoleum vechi. Are grinzi la vedere, cu izolație, îndesate între bârne. Deși grinzile și podeaua sunt închise la culoare, spațiul e neașteptat de luminos. Fiecare lucarnă găzduiește un geam rabatabil, cu o vedere perfectă spre golf și debarcaderul de iahturi.

Podul e încărcat cu cutii și piese de mobilier, atât de înghesuite, încât de-abia ai loc să te miști. Într-un colț e un suport lung de umerase acoperit cu o husă de plastic cu fermoar. Mai multe lăzi din lemn de cedru – atât de voluminoase, încât Molly se întreabă cum de-au fost urcate până aici – sunt aliniate de-a lungul unui perete, lângă un teanc de cufere de voiaj. Din tavan atârnă mai multe becuri fără abajur, strălucind ca niște luni în miniatură.

Plimbându-se printre cutiile de carton, Vivian își lasă degetele să alunece peste ele, studiind etichetele misterioase: *De la magazin, 1960-. Soții Nielsen. Lucruri de valoare.*

— Bănuiesc că de-asta fac oamenii copii, nu-i așa? reflectează. Ca să-i pese cuiva de lucrurile care rămân în urma lor.

Molly se uită înspre Terry, care clatină din cap cu un aer de resemnare sumbră. Îi trece prin cap că, poate, rezervele lui Terry în a se înhăma la treaba asta au de-a face în egală măsură cu evitarea muncii în sine și ocolirea unor astfel de reflecții melancolice.

Uitându-se pe furiș la telefon, Molly vede că e 4:15 – a trecut doar un sfert de oră de când a venit aici. Ar trebui să rămână până la șase azi și apoi să vină câte două ore, patru zile pe săptămână, și patru ore în fiecare week-end – mă rog, până își face numărul de ore sau până când crapă Vivian, care s-o întâmpla mai întâi. După calculele ei, ar trebui să-i ia cam o lună. Să-și facă orele, nu să-i vină de hac lui Vivian.

Deși, dacă intervalul rămas, de patruzeci și nouă de ore și patruzeci și cinci de minute, se dovedește la fel de plicticos, nu știe dacă va rezista.

La cursul de istorie americană, au discutat în perioada asta despre faptul că Statele Unite au fost fondate cu mână de lucru neplătită.¹¹ Profesorul, domnul Reed, le-a povestit că, în secolul al XVII-lea, aproape două treimi din coloniștii englezi au venit în America cu acest statut, vânzându-și libertatea pe un număr de ani în schimbul promisiunii de-a avea un viitor mai bun. Cei mai mulți dintre ei aveau sub douăzeci și unu de ani.

Molly a decis să privească activitatea asta ca pe o astfel de muncă neplătită: fiecare oră de muncă o aduce cu o oră mai aproape de libertate.

— O să fie o schimbare în bine dacă scapi de lucrurile astea, Vivi, spune Terry. Ei bine, eu mă apuc de spălat. Să mă chemați dacă aveți nevoie de ajutor!

Schițează un gest din cap spre Molly, ca și cum i-ar spune „Ai mână liberă!”, și se face nevăzută pe scări.

Molly știe pe de rost programul zilnic al lui Terry.

— Ești ca mine la sală, mamă, este? o întreabă Jack, tachinând-o. O zi îți lucrezi bicepsii, a doua zi treci la cvadricepsii.

---

¹¹ „Indentured servitude” în original, referire la un sistem prin care tinerii fără posibilități materiale care doreau să emigreze în America în secolele XVII-XVIII se angajau să muncească un anumit număr de ani în slujba unui patron care le acoperea prețul călătoriei peste ocean. (*N.t.*)

Terry rareori se abate de la programul autoimpus; într-o casă ca asta, susține ea, trebuie să te ocupi în fiecare zi de o altă secțiune: dormitoarele și rufele lunea, băile și plantele marțea, bucătăria și cumpărăturile miercurea, celelalte camere mari joia, gătitul pentru week-end vinerea.

Molly înoată printre teancurile de cutii sigilate cu scotch bej lucios, îndreptându-se spre un geam, pe care îl crapă un pic. Chiar și aici, la ultimul etaj al acestei case vechi, simte mirosul de aer de mare.

— Nu sunt într-o anumită ordine, nu? o întreabă pe Vivian, întorcându-se din nou spre ea. De cât timp stau aici?

— Nu m-am atins de ele de când ne-am mutat. Deci, să tot fie vreo...

— Douăzeci de ani.

Vivian schițează un zâmbet glacial.

— Ascultai, deci.

— N-ai fost niciodată tentată să le arunci, pur și simplu, pe toate la gunoi?

Vivian își încrețește buzele.

— N-am vrut să... scuze.

Molly se crispează, realizând c-a sărit un pic calul.

Deci, da, e clar, trebuie să-și schimbe atitudinea. De ce e așa de ostilă? Vivian nu i-a făcut nimic. Ar trebui să-i fie recunoscătoare. Fără ajutorul lui Vivian, acum ar fi în cădere liberă, pe o pantă care ar duce-o drept în prăpastie. Dar, cumva, e o senzație plăcută să-și cultive resentimentele, să le ațâțe. E ceva ce poate savura și controla, acest sentiment c-a fost nedreptățită de lumea întreagă. Ideea că și-a îndeplinit rolul de reprezentantă a clasei celor oprimați, pusă pe furtișaguri, și acum slugărește la această doamnă rafinată de rasă albă din Vestul mijlociu o unge la suflet.

Inspiră adânc. Zâmbește. Așa cum o sfătuiește Lori, asistenta socială numită de judecător, cu care se întâlnește de două ori pe săptămână, Molly se hotărăște să treacă în revistă toate aspectele pozitive ale situației ei. Să vedem. Unu, dacă rezistă până la capăt, întregul incident nu-i va fi trecut la dosar. Doi, are un loc în care să stea – oricât de tensionată și precară ar fi situația acum. Trei, dacă trebuie să-ți petreci cincizeci de ore din viață într-o mansardă neizolată din Maine, primăvara e probabil anotimpul ideal pentru asta. Patru, Vivian e bătrână, dar nu pare să fie senilă.

Cinci – cine știe? Poate chiar va descoperi ceva interesant în cutiile astea.

Aplecându-se, Molly studiază etichetele din jurul ei.

— Cred c-ar trebui să le luăm la mână în ordine cronologică. Să vedem – pe asta scrie „Al Doilea Război Mondial”. Mai e ceva dinainte de asta?

— Da.

Vivian se strecoară printre două teancuri și-și croiește drum spre lăzile din lemn de cedru.

— Cele mai vechi lucruri pe care le am sunt aici, cred. Dar lăzile astea sunt prea grele ca să le putem muta. Așa că va trebui să începem din colțul ăsta. De acord?

Molly încuviințează. Înainte să urce, Terry i-a înmânat un cuțit ieftin, zimțat, cu mâner de plastic, un vraf alunecos de saci de gunoi albi și o agendă cu arc, cu un pix agățat de ea, ca să facă „inventarul”, cum s-a exprimat ea. Acum ia cuțitul și împunge banda de scotch de la cutia aleasă de Vivian: 1929-1930. Vivian așteaptă răbdătoare, așezată pe un scaun de lemn. După ce desface cutia, Molly scoate o haină de culoarea muștarului și Vivian se strâmbă.

— Oh, Doamne, exclamă. Nu-mi vine să cred c-am păstrat haina asta. Nu mi-a plăcut niciodată.

Molly ridică haina, studiind-o. Arată interesant, de fapt, oarecum în stil militar, cu nasturi negri, masivi. Căptușeala gri de mătase a început să se deșire. Căutând prin buzunare, găsește un petic de hârtie liniată, împăturit, aproape tocit pe margini. Desfăcându-l, descoperă un scris îngrijit, scrisul unui copil care exersează la infinit aceeași propoziție, cu un creion care aproape că s-a șters: *Bine faci, bine găsești. Bine faci, bine găsești. Bine faci, bine găsești...*

Vivian îi ia hârtia din mână și-o desface pe genunchi.

— Îmi amintesc de asta. Domnișoara Larsen avea un scris de mână minunat.

— Profesoara ta?

Vivian încuviințează.

— Oricât mă chinuiam, n-am reușit niciodată să-i imit scrisul.

Molly se uită la buclele perfecte, care ating linia punctată fix în același loc.

— Eu zic c-arată bine. Să vezi ce scris de doctor am eu.

— Din câte aud, nici nu prea se mai predă.

— Mda, totul se face pe calculator.

Molly realizează brusc că Vivian a scris aceste cuvinte pe această foaie acum mai bine de optzeci de ani. *Bine faci, bine găsești.*

— Lucrurile s-au schimbat mult de când erai de vârsta mea, este?

Vivian își lasă capul într-o parte.

— Bănuiesc că da. Majoritatea schimbărilor nu mă afectează prea mult. Tot în pat dorm. Stau pe un scaun. Spăl vasele la chiuvetă.

Sau Terry spală vasele la chiuvetă, mai precis, își zice Molly.

— Nu mă uit prea mult la televizor. Știi că n-am calculator. În multe privințe, viața mea e exact la fel cum era acum douăzeci sau chiar ca acum patruzeci de ani.

— Chestia asta e cam deprimantă, exclamă Molly, regretându-și spusele imediat.

Dar Vivian nu pare ofensată. Schițând o grimasă ce pare să spună „cui îi pasă?”, răspunde:

— Nu cred c-am pierdut prea mult.

— Internet wireless, fotografiile digitale, smartphone, Facebook, YouTube..., enumeră Molly pe degetele de la o mână. Întreaga lume s-a schimbat în ultimul deceniu.

— Nu și lumea mea.

— Dar pierzi atâtea.

Vivian izbucnește în râs.

— Nu prea cred că Facetube – ce-o mai fi și asta – mi-ar spori calitatea vieții.

Molly clatină din cap.

— Îi zice Facebook. Și YouTube.

— Cum spui tu! declară Vivian nonșalantă. Nu mă interesează. Îmi place viața mea liniștită.

— Dar trebuie să fie un echilibru. Sincer, nu știu cum poți trăi așa în... sfera ta izolată.

Vivian zâmbește.

— N-ai rezerve în a-ți exprima opinia, nu-i așa?

I s-a mai spus.

— De ce ai păstrat haina asta, dacă nu-ți place? o întrebă Molly, schimbând vorba.

Vivian ia haina în mână și-o ridică în fața ochilor.

— O întrebare foarte bună.

— Așadar, s-o punem în teancul cu haine de dat de pomană?

Împăturind haina în poală, Vivian spune:

— Ah... poate. Hai să vedem ce mai e în cutia asta.

Trenul spre Milwaukee, 1929

Dorm prost în ultima noapte petrecută în tren. Carmine se trezește de mai multe ori în cursul nopții, irascibil și agitat, și, deși încerc să-l liniștesc, plânge cu sughițuri o bună bucată de vreme, deranjându-i pe copiii din jurul nostru. Când apare prima geană gălbuie de lumină, adoarme în sfârșit, cu capul pe piciorul Olandezului, îndoit pe banchetă, și cu tălpile în poala mea. Eu nu pot dormi, sunt atât de agitată, încât îmi simt sângele gonind prin vene și țâșnindu-mi în inimă.

Mi-am ținut părul strâns la spate, într-o coadă răvășită, dar acum desfac panglica veche și-l las să-mi cadă pe umeri, trecându-mi degetele prin el și aranjând șuvițele care-mi cad peste față. Îl trag spre spate, cât de strâns pot.

Întorcându-mă, îl surprind pe Olandez uitându-se la mine.

— Ai un păr frumos.

Mă chiorăsc la el în semiîntineric ca să văd dacă mă tachinează, și el mă privește la rândul lui, somnoros.

— Nu asta ziceai acum câteva zile.

— Ți-am spus c-o să-ți dea bătăi de cap.

Vreau să-i resping și bunătatea și sinceritatea.

— Nu poți alege cine ești, e bine? spune.

Îmi las capul într-o parte să văd dacă doamna Scatcherd ne-o fi auzit, dar nu se vede nicio mișcare în față.

— Hai să ne promitem ceva, continuă. Să ne găsim unul pe celălalt.

— Cum am putea? Probabil c-o să ajungem în locuri diferite.

— Știu.

— Și îmi vor schimba numele.

— Și pe-al meu, poate. Dar putem să-ncercăm.

Carmine se întoarce, trăgându-și picioarele sub el și întinzându-și brațele, și amândoi ne schimbăm poziția ca să stea confortabil.

— Crezi în destin? îl întreb.

— Ce înseamnă asta, mai exact?

— Că totul e hotărât dinainte. Că tu – știi – doar trăiești ce ți-e scris.

— Că Dumnezeu a plănuit totul dinainte.

Încuviințez.

— Nu știi. Nu prea-mi place planul deocamdată.

— Nici mie.

Râdem amândoi.

— Doamna Scatcherd spune c-ar trebui să începem o viață nouă, spun. Să lăsăm în urmă trecutul.

— Pot să las în urmă trecutul, nicio problemă.

Ridică pătura de lână care a căzut pe jos și-o înfășoară în jurul lui Carmine, făcând colac, învelindu-l.

— Dar nu vreau să uit tot.

Pe geam văd trei șiruri de șine paralele cu linia pe care mergem noi, maronii și argintii, și, dincolo de ele, câmpuri întinse, line, cu brazde arate. Cerul e albastru și senin. În vagon miroase a scutece, a sudoare și a lapte acru.

În față doamna Scatcherd se ridică de pe scaun, se apleacă să discute ceva cu domnul Curran și se îndreaptă din nou. Are boneta neagră pe cap.

— Așa, copii. Trezirea! spune, uitându-se în jur, bătând de mai multe ori din palme.

Ochelarii ei licăresc în lumina zorilor.

În jurul meu aud mormăieli și oftaturi, în timp ce norocoșii care au reușit să doarmă își întind membrele amorțite.

— A venit vremea să vă dichisiți un pic. Fiecare dintre voi are un rând de haine curate în bagaj, care, după cum știți, e în plasa de deasupra scaunului. Îi rog pe cei mai mari să-i ajute pe cei mici. Nu pot sublinia îndeajuns cât de important e să faceți o impresie bună de la început. Fețe curate, părul pieptănat, cămășile băgate în pantaloni. Zâmbete și ochi luminoși. Nu cumva să vă foiți sau să vă duceți mâna la față. Și ce-o să spuneți, Rebecca?

Ne știm replicile.

— „Vă rog” și „mulțumesc”, spune Rebecca, cu un firicel de glas.

— „Vă rog” și „mulțumesc” și mai ce?

— „Vă rog” și „mulțumesc, doamnă”.

— Nu vorbiți neîntrebați și doar atunci spuneți „vă rog” și „mulțumesc, doamnă”. Ce nu trebuie să faceți, Andrew?

— Să nu vorbim neîntrebați?

— Exact. Să nu vă foiți sau ce altceva să nu faceți, Norma?

— Să nu ducem mâna la față. Doamnă. Domnia-voastră.

Se aud chicoteli din mai multe părți. Doamna Scatcherd se uită încruntată la noi.

— Vă amuză, deci? Nu cred c-o să vi se mai pară așa de amuzant când toți adulții vor spune „nu, mulțumesc, nu vreau un copil neîngrijit și prost-crescut” și va trebui să vă urcați din nou în tren și să mergeți până la următoarea stație. Dumneata gândești așa, domnule Curran?

Domnul Curran ridică imediat capul auzindu-și numele.

— Cătuși de puțin, doamnă Scatcherd.

În tren se lasă tăcerea. Gândul că n-o să fim aleși nu e unul asupra căruia vrem să zăbovim. O fetiță așezată pe rândul din spatele meu începe să plângă și, în curând, aud sughituri înfundate peste tot în jurul meu. În față, doamna Scatcherd își împreunează mâinile și schițează o grimasă ce se dorește a fi un zâmbet.

— Ei, ei. Nu-i nevoie să plângeți. Ca în aproape orice situație în viață, dacă sunteți bine-crescuți și vă prezentați frumos, probabil că veți izbândi. Oamenii cumsecade din Minneapolis vin astăzi la casa de adunare cu intenția sinceră de a oferi un cămin unuia dintre voi – poate mai multora, chiar. Așadar, nu uitați, fetelor, legați-vă cu grijă panglicile în păr. Băieți, să aveți fețele curate și părul pieptănat. Nasturii de la cămașă încheiați cumsecade. Când ne dăm jos din tren, vă aliniați. Nu vorbiți neîntrebați. Pe scurt, veți face orice vă stă în puteri spre a încuraja un adult să vă aleagă. E limpede?

Soarele strălucește așa tare că închid ochii, și arde așa tare că mă mut pe locul din mijloc, la adăpost de lumina orbitoare, luându-l pe Carmine în brațe. Lumina joacă în vagon când trecem pe sub poduri și oprim în gări, iar Carmine își născocoște propriul joc cu umbre, mișcându-și mâna deasupra șorțului meu alb.

— Cred c-o să-ți fie bine, îmi spune Olandezu’ cu o voce joasă. Măcar n-o să ajungi să-ți rupi spinarea trudind la câmp.

— N-ai de unde ști dacă o să scap de asta, zic. Și n-ai de unde ști că asta te-așteaptă pe tine.

Gara Milwaukee Road, Minneapolis, 1929

Trenul trage în gară cu un scârțâit strident de frâne și o răbufnire de abur. Carmine a amuțit, uitându-se cu gura căscată la clădiri și firele de telegraf, și oamenii pe care-i vede pe geam, după sute de kilometri de șes și copaci.

Ne ridicăm și începem să ne adunăm lucrurile. Olandezu' ne culege bagajele de sus și le pune pe culoar. Pe geam îi văd pe doamna Scatcherd și pe domnul Curran pe peron, stând de vorbă cu doi bărbați îmbrăcați la costum, cu cravate și pălării negre, cu mai mulți polițiști în urma lor. Domnul Curran dă mâna cu ei, apoi arată spre noi în timp ce coborâm din tren.

Vreau să-i spun ceva Olandezului, dar nu știu ce să-i spun. Mi-au transpirat palmele. E o emoție groaznică, să nu știi ce te așteaptă. Ultima dată când m-am simțit astfel eram în sălile de așteptare de pe Ellis Island. Eram obosiți și mama nu se simțea bine și nu știam încotro ne îndreptam sau ce fel de viață ne aștepta. Dar acum văd toate lucrurile pe care credeam că le am pentru totdeauna: aveam o familie. Îmi închipuiam că, orice s-ar întâmpla, vom fi împreună.

Un polițist suflă în fluier și ridică mâna, iar noi înțelegem că trebuie să ne aliniem. Simt trupușorul lui Carmine în brațe, o greutate liniștitoare, îi simt răsuflarea pe obraz, cleioasă și cu un iz acrișor de la laptele băut dimineață. Olandezu' ne cară bagajele.

— Repejor, copii, spune doamna Scatcherd. Aliniați-vă pe două rânduri. Așa.

Tonul ei e mai blând ca de obicei și mă întreb dacă e datorită faptului că suntem de față cu alți adulți sau datorită faptului că știe ce urmează.

— Pe-aici.

O luăm după ea, urcând o scară largă de piatră, pe care încălțărilor noastre cu talpa tare răsună ca niște bătăi de tobă. Ajunși în capul scărilor, ne croim drum de-a lungul unui coridor luminat de lămpi cu gaz, de unde trecem în sala principală de așteptare – nu la fel de grandioasă ca aceea din Chicago, dar totuși impunătoare. E înaltă și luminoasă, cu ferestre mari, cu mai multe ochiuri de geam. În față de tot, pelerina neagră a doamnei Scatcherd îi flutură în urmă ca o pânză de corabie.

Oamenii ne arată cu degetul și şușotesc și mă întreb dacă știu ce căutăm aici. Și apoi zăresc un afiș pus pe o coloană. Pe el scrie negru pe alb, cu litere de-o șchioapă:

SE CAUTĂ
CĂMINE PENTRU COPII ORFANI
UN GRUP DE COPII FĂRĂ ADĂPOST DIN EST
VA SOSI LA
GARA MILWAUKEE ROAD, VINERI, 18 OCTOMBRIE.
ÎMPĂRȚIREA VA AVEA LOC LA ORA 10 DIMINEAȚA.
COPIII SUNT DE VÂRSTE DIFERITE
ȘI DE AMBELE SEXE,
ȘI AU RĂMAS SINGURI PE LUME,
FĂRĂ NICIUN AJUTOR...

— Ce ți-am zis eu? spune Olandezu', urmărindu-mi privirea. Lături or să ne dea.

— Știi să citești? întreb surprinsă, și el zâmbeste larg.

De parcă mi-ar fi învârtit cineva o cheiță la spate, sunt împinsă înainte, punând un picior în fața celuilalt. Zarva din gară se estompează, aud doar un uruit surd în urechi. Îmi miroase a ceva dulce – măr copt? – când trecem pe lângă un vânzător ambulant. Îmi simt părul umed pe ceafă, și transpirația cum îmi șiroiește pe spinare. Carmine s-a făcut inexplicabil de greu. Cât de straniu, îmi zic, că mă aflu într-un loc în care părinții mei n-au fost niciodată și pe care nu-l vor vedea vreodată. Cât de straniu e că eu sunt aici și ei nu mai sunt.

Ating cruciulița de Claddagh pe care-o port la gât.

Băieții mai mari nu mai par așa de duri. Le-au căzut măștile; le citesc teama pe chip. Câțiva dintre copii își trag nasul, dar majoritatea se străduiesc din răspuțeri să fie liniștiți, să facă exact ce li se cere.

În fața noastră, doamna Scatcherd s-a oprit lângă o ușă masivă de stejar, cu mâinile împreunate dinaintea corpului. Când ajungem în dreptul ei, ne adunăm într-un semicerc, fetele mai mari purtând bebelușii în brațe, copiii mai mici ținându-se de mână, băieții cu mâinile îndesate în buzunar.

Doamna Scatcherd își lasă capul în piept.

— Sfântă Fecioară, Maica Domnului, te rugăm să-ți reverși mila asupra acestor copii, să-i călăuzești și să-i binecuvântezi în timp ce-și caută calea în lume. Căci suntem robii tăi smeriți, în numele Fiului Tău. Amin.

— Amin, spun repede puținii evlavioși, și noi ceilalți după ei.

Doamna Scatcherd își scoate ochelarii.

— Am ajuns la destinație. De-aici, cu voia Domnului, vă veți răspândi, mergând fiecare la o familie care are nevoie de voi și vă dorește.

Își drege glasul.

— Acum, nu uitați, nu toată lumea își va găsi familia potrivită chiar acum. E de așteptat să fie așa și n-aveți motive de îngrijorare. Dacă nu vă găsiți o familie acum, veți lua pur și simplu trenul cu mine și domnul Curran și vom merge la următorul popas, cam la o oră de-aici. Și, dacă nu găsiți un loc nici acolo, ne veți însoți până în orașul următor.

Copiii din jurul meu se foiesc ca niște vițeluși sperioși. Eu simt un gol în stomac.

Doamna Scatcherd încuviințează.

— În regulă, domnule Curran, suntem gata?

— Gata, doamnă Scatcherd, spune el și împinge cu umărul în ușa masivă, deschizând-o.

Ne aflăm în capătul unei încăperi mari, cu pereți lambrisați, fără ferestre, plină de oameni care se învârt de colo-colo și de rânduri de scaune goale. În timp ce doamna Scatcherd ne conduce de-a lungul culoarului central, spre o scenă joasă aflată în față, se lasă liniște în sală, apoi începe o rumoare crescândă. Oamenii oprțiți în drum pe culoar se dau la o parte, lăsându-ne să trecem.

Poate că mă va vrea cineva de-aici, îmi zic. Poate că voi avea o viață cum n-am îndrăznit să visez vreodată, într-o căsuță cochetă, luminoasă, unde se mănâncă pe săturate – prăjitură aburindă și ceai cu lapte și zahăr cât vreau. Dar tremur în timp ce urc scările spre scenă.

Ne aliniem după înălțime, de la cel mai scund la cel mai înalt, unele dintre noi ținând în continuare copiii mici în brațe. Deși Olandezu' e cu trei ani mai mare decât mine, sunt înaltă pentru vârsta mea și ne desparte doar un băiat.

Domnul Curran își drege glasul și începe să țină un discurs. Uitându-mă spre el, îi observ obrajii rumeni și ochii mici, ca de iepure, mustața castanie, pe oală, și sprâncenele zbârlite, burdihanul care se ițește pe sub vestă ca un balon pe care ai încerca să-l ascunzi.

— O simplă formalitate birocratică, le spune oamenilor cumsecade din Minnesota, e tot ce stă între dumneavoastră și unul dintre copiii de pe această scenă – zdraveni, sănătoși, în stare să muncească la câmp sau să vă ajute la

treburile casnice. Aveți ocazia să salvați un copil de la o viață de sărăcie și lipsuri și cred că doamna Scatcherd ar fi de acord că nu exagerez prea mult adăugând, de asemenea, de la păcat și depravare.

Doamna Scatcherd încuviințează.

— Așadar, aveți ocazia, deopotrivă, să faceți o faptă bună și să obțineți ceva în schimb, continuă. Vă va reveni datoria de a-i oferi copilului hrană, îmbrăcăminte și o educație până la vârsta de optsprezece ani, precum și o educație religioasă, desigur, și sperăm sincer că veți ajunge nu numai să simțiți afecțiune pentru copil, ci să-l acceptați ca și cum ar fi al dumneavoastră. Copilul pe care îl alegeți vă este oferit pe gratis, continuă, pentru o perioadă de probă de nouăzeci de zile. După care îl puteți trimite înapoi, dacă decideți astfel.

Fata de lângă mine scoate un sunet înfundat, ca un scheunat de câine, și mă ia de mână. Mâna ei e rece și umedă, ca o spinare de broască.

— Nu te teme, o să fie bine..., încep, dar ea îmi aruncă o privire așa deznădăjduită că-mi pier cuvintele pe buze.

În timp ce ne uităm la oamenii care se așază la coadă și încep să urce treptele spre scenă, mă simt ca una dintre vacile de la târgurile agricole la care mă lua bunicul în Kinvara.

În fața mea se opresc o tânără blondă, palidă și firavă, și un bărbat cu un aer serios și un măr al lui Adam proeminent, cu o pălărie de fetru pe cap. Femeia face un pas spre mine.

— Se poate?

— Poftim? întreb, fără să înțeleg ce întreabă.

Întinde brațele spre mine. Oh. Îl vrea pe Carmine.

El se uită la femeie și-apoi își ascunde fața la gâtul meu.

— E sfios, îi spun femeii.

— Bună, micuțule, spune ea. Cum te cheamă?

El refuză să-și ridice privirea. Îl legăn un pic.

Femeia se întoarce spre bărbat și-i spune încetșor:

— Problema cu ochii poate fi rezolvată, nu crezi?

— Nu știu. Cred că da, spune el.

Un alt cuplu ne urmărește. Femeia e solidă, cu o frunte încrețită și un șorț murdar, iar el are o căpățână ciolănoasă, acoperită de câteva șuvițe prăpădite.

— Ce zici de aia? spune bărbatul, arătând spre mine.

— Nu-mi place fața ei, zice femeia, strâmbându-se.

— Nici ei nu-i place fața ta, spune Olandezu' și ne întoarcem cu toții surprinși spre el.

Băiatul dintre noi se dă înapoi.

— Ce-ai zis?

Bărbatul vine spre noi și se proțăpește în fața Olandezului.

— Nevastă-ta n-are dreptul să vorbească așa.

Olandezu' îi răspunde cu o voce joasă, dar aud fiecare cuvânt.

— Nu te băga tu, spune bărbatul, ridicându-i bărbia cu degetul arătător. Nevastă-mea poate să vorbească oricum vrea despre niște orfani ca voi, ei, drăcie!

Se aude un foșnet, văd străfulgerând pelerina neagră și, ca un șarpe răsărind din desiș, doamna Scatcherd a și apărut lângă noi.

— Care e problema aici?

Tonul ei e discret și autoritar.

— Băiatul ăsta i-a vorbit obraznic soțului meu, spune femeia.

Doamna Scatcherd se uită la Olandez și apoi la cei doi.

— Hans e... mai energetic, spune. Nu se gândește întotdeauna înainte să vorbească. Îmi pare rău, n-am auzit cum vă numiți...

— Barney McCallum. Și aceasta e soția mea, Eva.

Doamna Scatcherd încuviințează.

— Ce-i spui domnului McCallum, Hans?

Olandezu' își lasă privirea în pământ. Știu ce vrea să spună, cred că știm cu toții.

— Îmi cer scuze, mormăie fără a-și ridica privirea.

Cât timp s-au întâmplat toate astea, femeia blondă și zveltă din fața mea i-a mângâiat brațul lui Carmine cu degetul și acum, cuibărit încă în mine, el o privește pe sub gene.

— Ești o scumpete, nu-i așa?

Îl împunge blând în burtică și el schițează un zâmbet timid.

Femeia se uită la soțul ei.

— Cred că pe el îl căutam.

Simt privirea doamnei Scatcherd ațintită asupra noastră.

— E o doamnă drăguță, îi șoptesc lui Carmine la ureche. Vrea să fie mama ta.

— Ma-ma, repetă el și-i simt răsuflarea caldă pe față.

Are ochii rotunzi și scânteietori.

— Îl cheamă Carmine.

Întinzând mâna, îi desprind brațele de maimuțică din jurul gâtului meu și le cuprind în degetele mele.

Femeia miroase a trandafiri – parfumul florilor albe, bogate, înșirate de-a lungul potecii de-acasă de la buna. Are oase firave, de vrăbiuță. Își lasă mâna pe spatele lui Carmine și el se agață și mai strâns de mine.

— Nu-i nimic, dau să-l liniștesc, dar de-abia reușesc să vorbesc.

— Nu, nu, *nu*, spune Carmine.

Am senzația că o să leșin.

— Aveți nevoie de o față care să vă ajute cu el? Întreb involuntar. Știu – îmi muncesc creierii, încercând să-mi amintesc la ce mă pricep – să cârlesc haine. Și să gătesc.

Femeia mă privește cu compătimire.

— Oh, copilă, îmi spune. Îmi pare rău. Nu ne permitem să luăm doi copii. Noi... noi am venit doar după un copilaș. Sunt sigură c-o să găsești...

I se frânge glasul.

— Noi vrem doar un copilaș care să ne întregească familia.

Îmi rețin lacrimile. Carmine îmi simte schimbarea de dispoziție și începe să scâncească.

— Trebuie să mergi la noua ta mamă, îi spun și-i desprind mânuțele de mine.

Femeia îl ia stângaci în brațe, zdruncinându-l un pic. Nu e obișnuită să țină un copil în brațe. Întind mâna și-i îndoii piciorușul sub brațul ei.

— Mulțumim c-ai avut grijă de el, îmi spune.

Doamna Scatcherd îi conduce pe toți trei de pe scenă spre o masă acoperită de formulare. Carmine și-a lăsat căpșorul brunet pe umărul femeii.

Rând pe rând, copiii din jurul meu sunt aleși. Băiatul de lângă mine e luat de o femeie scundă, rotunjoară, care-i spune că era și timpul să aibă un bărbat în casă. Fata care scheunase pleacă împreună cu un cuplu elegant, cu pălării. Eu și Olandezu' stăm unul lângă altul, şușotind, când se apropie de noi un bărbat cu un ten bronzat și ridat ca pielea veche de pantofi, urmat de o femeie cu o față acră. Bărbatul se oprește în fața noastră o clipă, apoi întinde mâna și-i strânge brațul Olandezului.

— Ce faci? Întreabă Olandezu' surprins.

— Deschide gura!

Îmi dau seama că Olandezu' ar vrea să se dea un pas înapoi și să-i tragă una, dar domnul Curran ne urmărește atent și n-are curaj. Bărbatul îi vâra un deget jegos în gură. Olandezu' își trage capul într-o parte.

— Ai lucrat vreodată la strâns baloți? îl întreabă bărbatul.

Olandezu' se uită drept în față.

— M-ai auzit?

— Nu.

— Nu, nu m-ai auzit?

Olandezu' se uită la el.

— N-am lucrat niciodată la strâns baloți. Nici măcar nu știu ce-i aia.

— Ce zici? își întreabă bărbatul nevasta. E unul de-ăla căpos, dar am avea nevoie de un băiat zdravăn ca el.

— Gândesc că s-o da el pe brazdă.

Apropiindu-se de Olandez, îi spune:

— Știm să dresăm caii nărrași. Băieții nu-s așa diferiți.

— Hai să-l băgăm în mașină, spune bărbatul. Avem drum lung.

— V-ați hotărât? întreabă domnul Curran, venind spre noi cu un răs nervos.

— Da. Pe el îl vrem.

— Păi, bine! Dacă doriți să mă urmați, putem să semnăm actele.

E exact cum a prezis Olandezu'. Oameni din topor de la țară care caută un ajutor pentru muncile câmpului. Nici măcar nu-l așteaptă să coboare împreună de pe scenă.

— Poate că n-o să fie așa rău, îi șoptesc.

— Dacă dă în mine...

— Poți să-ți găsești un loc în altă parte.

— Sunt mână de lucru, spune. Asta sunt.

— Sunt obligați să te trimită la școală.

El râde.

— Și ce-or să pățească dacă n-o fac?

— O să-i convingi să te trimită. Și apoi, în câțiva ani...

— O să vin să te caut, spune.

Trebuie să-mi rețin tremurul din glas.

— Nimeni nu mă vrea pe mine. Trebuie să iau din nou trenul.

— Hei, băiete! Nu mai pierde vremea, strigă bărbatul, bătând din palme atât de tare, încât toată lumea întoarce capul.

Olandezu' străbate scena și coboară scările. Domnul Curran dă mâna cu bărbatul și-l bate pe umăr. Doamna Scatcherd îi conduce pe cei doi afară din

sală, cu Olandezu' mergând târșâit după ei. În prag se întoarce și se uită țintă la mine. Apoi se face nevăzut.

E greu de crezut, dar nici nu-i prânzul încă. Au trecut două ore de când am ajuns în gară. Au mai rămas vreo zece adulți care mișună prin sală și șase dintre pasagerii trenului – eu, câțiva băietani cu un aer bolnăvicios și câțiva copii mai urâți –, subnutriți, cu ochii bulbucați și sprâncene stufoase. E limpede de ce n-am fost aleși.

Doamna Scatcherd urcă pe scenă.

— În regulă, copii. Călătoria continuă, spune. Nu putem ști ce combinație de factori face ca un copil să fie alegerea potrivită pentru o anumită familie, dar, drept să vă spun, nici n-ați vrea să trăiți cu niște oameni care nu vă acceptă din toată inima. Așadar – deși poate că ăsta nu pare rezultatul dorit, vă asigur că e mai bine așa. Și dacă, după mai multe încercări, devine limpede că...

Îi tremură glasul.

— Deocamdată, să ne gândim doar la următoarea destinație. Oamenii cumsecade din Albans, Minnesota, ne așteaptă.

Albans, Minnesota, 1929

E abia trecut de amiază când ajungem în Albans care, după cum descopăr când tragem în gară, de-abia dacă se poate numi oraș. Primarul stă pe peron, îmi dau seama, și, de îndată ce coborâm, suntem mânați într-un șir dezlânat până la o sală de adunare a Asociației Fermierilor aflată la o stradă distanță de gară. Albastrul intens pe care-l avea cerul dimineață a pălit, ca și cum ar fi fost lăsat prea mult la soare. S-a răcorit. Nu mai sunt emoționată sau neliniștită. Vreau doar să se termine povestea asta.

Aici sunt mai puțini oameni, vreo cincizeci, dar au umplut clădirea mică din cărămidă. Nu există nicio scenă, așa că ne îndreptăm spre celălalt capăt al sălii și ne întoarcem cu fața la mulțime. Domnul Curran rostește o versiune a discursului cu mai puține înflorituri, pe care l-a ținut în Minnesota, și oamenii încep să se apropie timid. În general par deopotrivă mai săraci și mai cumsecade; femeile poartă rochii țărănești și bărbații par stingheriți în hainele de duminică.

Nu mă aștept la nimic, așa că întreaga experiență e mult mai ușor de îndurat. Sunt perfect convinsă că voi sfârși prin a lua din nou trenul, spre a fi descărcată ca o marfă în următorul oraș, scoasă la mezat cu ceilalți copii rămași și trimisă înapoi cu trenul. Aceia dintre noi care nu sunt aleși se vor întoarce probabil la New York, unde vor crește într-un orfelinat. Și poate că n-ar fi o soartă așa rea. Măcar știu la ce să m-aștept – saltele tari, cearșafuri aspre, directoare severe. Dar, totodată, prietenia altor fete, trei mese pe zi, mersul la școală. Pot să mă întorc la o astfel de viață. N-am nevoie să găsesc o familie aici și poate că e mai bine să nu găsesc.

În timp ce reflectez la asta, realizez că o femeie se uită atent la mine. E cam de vârsta mamei, cu un păr castaniu, ondulat, tuns scurt, și trăsături puternice, nu foarte atrăgătoare. Poartă o bluză albă cu guler pe gât și pliuri verticale, un șal cu arabescuri de culoare închisă și o fustă gri, simplă. În picioare are pantofi negri, greoi, iar la gât îi atârână un lăntișor de aur, cu un medalion masiv, oval. Bărbatul aflat în spatele ei e rumen la față și bine-făcut, cu un păr zbârlit, castaniu-roșcat. Nasturii de la vestă abia se mai țin, gata să pocnească în dreptul mijlocului său rubicond.

Femeia se apropie de mine.

— Cum te cheamă?

- Niamh.
- Eve?
- Nu, Niamh. E un nume irlandez, zic.
- Cum se scrie?
- N-I-A-M-H.

Își întoarce privirea spre bărbat, care zâmbeste larg.

- Abia coborâtă de pe vapor, spune. Nu-i așa, domnișorico?
- De fapt, nu..., încep, dar bărbatul mă întrerupe.
- De unde ești?
- Din Comitatul Galway.
- Ah, așa deci.

Încuviințează și-mi sare inima din piept. A auzit de Galway!

— Familia mea e de fel din Comitatul Cork. Au venit aici acum mult timp, în perioada foametei.

Cei doi fac o pereche stranie – ea circumspectă și rezervată, el foindu-se întruna, plin de energie.

- Numele va trebui schimbat, îi spune ea.
- Cum spui tu, draga mea.

Ea își lasă capul într-o parte.

- Câți ani ai?
- Nouă ani, doamnă.
- Știi să coși?

Încuviințez din cap.

- Știi să coși în cruciuță? Să faci tivuri? Să coși de mână în urma acului?
- Știu binișor.

Am învățat modele de cusături pe când stăteam în apartamentul nostru de pe strada Elizabeth și-o ajutam pe mama când își lua de lucru în plus, rufe de cârpit și peticit și, ocazional, câte o rochie de croit și cusut de la zero, dintr-un cupon de stofă. Mare parte din lucrări veneau de la surorile Rosenblum de sub noi, care făceau lucrul fin de croitorie și-i transferau cu dragă inimă mamei treburile mai plicticoase. Eu stăteam lângă ea în timp ce trasa modelele cu cretă pe stambă și batist și-am învățat să fac cusăturile simple, largi, în lanț, care dădeau forma provizorie a veșmântului.

- Cine te-a învățat să coși?
- Mama.
- Ea unde e acum?
- S-a dus.

— Și tatăl tău?

— Sunt orfană.

Cuvintele mele răsună în încăpere.

Femeia face un gest din cap spre bărbat, care-i pune o mână pe spate și-o conduce spre capătul sălii. Îi urmăresc în timp ce vorbesc. El clatină din cap și-și freacă burta. Ea își lipește palma de corsaj și gesticulează către mine. El se apleacă, cu mâinile pe curea, și se lasă spre ea să-i șoptească ceva la ureche. Ea mă măsoară din cap până-n picioare. Apoi se întorc la mine.

— Eu sunt doamna Byrne, se prezintă ea. Soțul meu vinde haine de damă și avem mai multe angajate din partea locului care fac articole la comandă. Căutăm o fată îndemânică la cusut.

Treaba asta e atât de diferită de ce mă așteptam, încât rămân fără replică.

— O să fiu sinceră cu tine. Nu avem copii și nu ne interesează să-ți ținem loc de părinți. Dar, dacă ești harnică și respectuoasă, vei fi tratată corect.

Aprob din cap.

Femeia zâmbeste și se schimbă la față. Pentru prima dată, pare aproape prietenoasă.

— Bun.

Dă mâna cu mine.

— O să semnăm actele atunci.

Domnul Curran, mereu pândind din umbră, apare imediat și suntem conduși la masa unde actele necesare sunt semnate și datate.

— Cred că veți descoperi că Niamh e matură pentru vârsta ei, le spune doamna Scatcherd. Dacă va crește într-o familie strictă, cu frica lui Dumnezeu, avem toate motivele să credem că va ajunge o femeie de toată isprava.

Luându-mă deoparte, îmi șoptește:

— Ai noroc că ți-ai găsit un cămin. Nu ne dezamăgi, nici pe mine, nici Societatea. Nu știu dacă ți se va mai oferi o altă șansă.

Domnul Byrne ridică pe umăr valiza mea cafenie. O iau în urma lui și a soției lui, ieșim din sala de adunare în strada liniștită și o cotim, până la Fordul lor negru Model A, parcat în fața unei vitrine modeste cu reclame scrise de mână care anunță oferte speciale: „Sardine norvegiene în ulei – 15 cenți, Rasol de vită – 36 cenți / livra”.

Vântul șuieră printre copacii înalți, risipiți, înșirați de-a lungul străzii. După ce-mi pune valiza în portbagaj, domnul Byrne îmi deschide ușa din spate. Interiorul mașinii e îmbrăcat în negru, scaunele de piele sunt reci și

alunecoase la atingere. Mă simt foarte mică pe bancheta din spate. Soții Byrne se urcă pe locurile din față și nu se uită în spate.

Domnul Byrne își atinge soția pe umăr și ea-i zâmbeste. Cu un huruit răsunător, mașina se trezește la viață și ne urnim. Soții Byrne au o discuție animată pe bancheta din față, dar eu n-aud nimic.

Câteva minute mai târziu, domnul Byrne oprește pe aleea din fața unei case modeste din stuc bej, cu o bordură maronie. De îndată ce oprește mașina, doamna Byrne se întoarce spre mine și spune:

— Ne-am hotărât la Dorothy.

— Îți place numele ăsta? Întreabă domnul Byrne.

— Pentru Dumnezeu, Raymond, nu contează ce părere are, se răstește doamna Byrne la el deschizând portiera. Noi am ales Dorothy și Dorothy va rămâne.

Cântăresc numele în minte: *Dorothy*. Bine. Mă cheamă Dorothy acum.

Stucul e crăpat pe alocuri și vopseaua de pe bordură e scorjită. Dar ferestrele strălucesc de curate ce sunt, iar iarba e tunsă îngrijit. De-o parte și de alta a scârilor stă câte un ghiveci cu crizanteme ruginii.

— Una dintre sarcinile tale va fi să mături veranda din față, treptele și aleea în fiecare zi, până vine zăpada. Că e soare, că e ploaie, îmi spune doamna Byrne în timp ce-o urmez până la ușă. Găsești mătura și fărâșul în debaraua din stânga.

Se întoarce spre mine și sunt cât pe-acți să mă lovesc de ea.

— Mă ascuți? Nu-mi place să mă repet.

— Da, doamnă Byrne.

— Spune-mi „doamnă”. E suficient.

— Da, doamnă.

Antreul mic e mohorât și întunecat. Perdelele albe, croșetate, de la fiecare geam aruncă umbre dantelate pe podea. În stânga, printr-o ușă crăpată, întrezăresc o sufragerie cu tapet roșu, care imită catifeaua, și o masă de mahon, cu scaune în jur. Doamna Byrne apasă pe un buton aflat pe perete și din tavan se aprinde o lumină, chiar când domnul Byrne intră pe ușă, cu valiza mea din portbagaj.

— Gata? Întreabă ea.

Domnul Byrne deschide ușa din dreapta, dezvăluind o cameră care, spre surprinderea mea, e plină de lume.

Albans, Minnesota, 1929

Două femei cu bluze albe stau în fața unor mașini de cusut negre, pe care scrie cu litere aurii *Singer*, apăsând cu un picior pe pedala cu zăbrele din metal care face acul să se miște în sus și în jos. Nu-și ridică privirile când intrăm, continuând să urmărească acul, trăgând ața sub picior și ținând apăsat materialul. O tânără rotunjoară cu un păr castaniu, cârlionțat, e îngenuncheată pe podea, în fața unui manechin de croitorie, cosând periute pe un corsaj. O femeie căruntă stă pe un scaun maro, perfect dreaptă, cosând tivul unei fuste de stambă. Și o fată care pare doar cu câțiva ani mai mare ca mine decupează un tipar din hârtie subțire pe o masă. Deasupra ei, pe perete, e un goblen înrămat pe care e brodat în cruce, cu negru și galben, textul „NU MĂ LĂSA SĂ LENEVESC”.

— Fanny, poți să te oprești o clipă? spune doamna Byrne, punând mâna pe umărul femeii cărunte. Spune-le și celorlalte.

— Pauză, spune bătrâna.

Toate femeile își ridică privirea, dar singura care își schimbă poziția e fata, care lasă foarfecă de croitorie din mână.

Doamna Byrne se uită de jur-împrejur, mișcându-și bărbia și privirea la unison.

— După cum știți, de ceva vreme aveam nevoie de un ajutor în plus și mă bucur să vă anunț că am găsit persoana. V-o prezint pe Dorothy.

Arată spre mine.

— Dorothy, salută-le pe Bernice – arată spre femeia cârlionțată –, Joan și Sally – femeile de la mașinile de cusut –, Fanny – singura care-mi zâmbește – și Mary. Mary, îi spune fetei, tu o vei ajuta pe Dorothy să se familiarizeze cu noul ei mediu. Poate să preia ea o parte din treburile mai grosiere, ca tu să ai timp pentru alte lucruri. Și, Fanny, tu o vei supraveghea. Ca de obicei.

— Da, doamnă, spune Fanny.

Mary schițează o grimasă și-mi aruncă o privire dușmănoasă.

— Bine, dară, spune doamna Byrne. Înapoi la treabă. Dorothy, valiza ta e în hol. Vom discuta la cină unde o să dormi.

Se întoarce să plece, apoi adaugă:

— Respectăm cu strictețe ora mesei. Micul dejun se ia la opt, prânzul la douăsprezece, cina la șase. Nu se iau gustări între mese. Autodisciplina e una dintre cele mai importante calități pe care le poate avea o domnișoară.

Când doamna Byrne iese din cameră, Mary întoarce nervoasă capul spre mine și-mi spune:

— Haide, grăbește-te. Crezi că-am toată ziua la dispoziție?

Ascultătoare, mă apropii și mă opresc în spatele ei.

— Ce știi despre cusut?

— obișnuiam să-o ajut pe mama la cârpit.

— Ai cusut vreodată la mașină?

— Nu.

Se încruntă.

— Doamna Byrne știe lucrul ăsta?

— Nu m-a întrebat.

Mary oftează, în mod vădit iritată.

— Nu m-așteptam să trebuiască să te iau de la zero.

— Prind repede.

— Sper.

Mary ridică o foiță subțire de hârtie.

— ăsta e un tipar. Ai auzit vreodată de așa ceva?

Încuviințez din cap și Mary continuă, descriindu-mi diversele aspecte ale muncii pe care o s-o am de făcut. Îmi petrec următoarele câteva ore ocupându-mă de treburile pe care nu vrea nimeni altcineva să le facă – tăiatul cusăturilor, însălatul, măturatul, adunatul boldurilor spre a le pune la loc în pernuțe. Mă tot înțep și trebuie să am grijă să nu las urme de sânge pe material.

De-a lungul după-amiezii femeile își trec timpul pălăvrăgind și fredonând din când în când. Dar, în cea mai mare parte a timpului, nu zic nimic. După o vreme, spun:

— Mă scuzați, trebuie să merg la toaletă. Îmi puteți spune unde e?

Fanny își ridică privirea.

— Aș duce-o eu. Tot am nevoie să-mi odihnesc degetele.

Ridicându-se cu oareșce efort, se mișcă înspre ușă. O urmez de-a lungul holului, trecând printr-o bucătărioară modestă, dar impecabilă, și ieșind pe ușă din spate.

— Aici e buda noastră. Nu cumva să te prindă vreodată doamna Byrne folosind-o pe cea din casă.

În loc de „prindă” pronunță „prândă”.

În fundul curții presărate cu iarbă rară, ca firele de păr ce acoperă un început de chelie, e o baracă gri, bătută de vreme, cu o ferestruică minusculă tăiată în ușă. Fanny mi-o arată cu un gest din cap.

— Te aștept.

— Nu e nevoie.

— Cu cât stai mai mult acolo, cu-atât mai mult timp îmi odihnesc și eu degetele.

E curent în baracă și, prin ferestruică, văd un firicel de lumină. În mijlocul unei banchete tăiate grosolan e instalat un colac de veceu negru, tocit în unele locuri, astfel că se vede lemnul de dedesubt. Pe un suport fixat în perete atârnă fâșii de ziar. Îmi amintesc de buda din spatele casei noastre din Kinvara, așa că mirosul nu mă șochează, deși colacul e rece la atingere. Cum o să fie aici când dă viscolul? Ca acum, bănuiesc, doar că mai nasol.

Când am terminat, deschid ușa, trăgându-mi rochia în jos.

— Ești slabă moartă, spune Fanny. Pariez că ți-e foame.

Fuami.

Are dreptate. Am un gol în stomac.

— Un pic, recunosc.

Chipul lui Fanny e încrețit și plin de riduri, dar ochii îi scânteiază. Nu-mi dau seama dacă are șaptezeci de ani sau o sută. Poartă o rochie drăguță, mov, cu un imprimeu înflorat și un corsaj strâns în talie, și mă întreb dacă e făcută de ea.

— Doamna Byrne nu ne dă cine știe ce la prânz, da' cre'că e mai mult decât ce mânzi de obicei.

Vâră mâna în buzunarul lateral al rochiei și scoate un măr mic, lucios.

— Eu păstrez mereu ceva pentru mai târziu, în caz c-oi avea nevoie. Între mese încuie frigiderul.

— Nu se poate, spun.

— Oh, ba da. Zice că nu vrea să scotocim în el fără voia ei. Dar de obicei eu apuc să păstrez ceva.

Îmi întinde mărul.

— Nu pot să...

— Ia-l. Tre' să-nveți să iei ce ți se dă de bunăvoie.

Mărul are o aromă așa proaspătă și înmiresmată că-mi lasă gura apă.

— Mai bine-l mânzi aici, 'nainte să ne-ntoarcem.

Fanny se uită spre ușa de la casă, apoi își ridică privirea spre ferestrele de la etaj.

— Meri la loc în budă să-l mânci, mai bine.

Oricât de puțin apetisant ar suna, mi-e așa foame că nu-mi pasă. Intru din nou în baracă și devorez mărul până nu mai rămâne decât cotorul. Îmi curge suc pe bărbie și-l șterg cu dosul palmei. Tata mânca până și cotorul de la măr – „acolo sunt vitaminele, e o neghiobie să-l arunci”, spunea. Dar mie cartilajul tare îmi dă impresia că mănânc oase de pește.

Când deschid ușa, Fanny își duce mâna la bărbie. Mă uit intrigată la ea.

— Ai lăsat dovezi, spune, și-atunci îmi șterg bărbia lipicioasă.

Mary se strâmbă când mă întorc în camera de lucru. Îmi așază un teanc de material în brațe și-mi zice:

— Pune-le bolduri!

Îmi petrec următoarea oră așezând margine peste margine și fixându-le cu bolduri cât de atent pot, dar, de fiecare dată când pun o serie terminată jos, ea o înșfacă, o studiază grăbită și mi-o aruncă înapoi.

— E o treabă de mântuială. Refă-o.

— Dar...

— Nu mă contrazice. Ar trebui să-ți fie rușine de o treabă ca asta.

Celelalte femei își ridică privirea și-apoi se întorc la treaba lor, fără să zică nimic.

Scot boldurile cu mâinile tremurânde. Apoi prind din nou marginile, fixându-le la doi centimetri jumate distanță, măsurăți cu linia de croitorie. Un ceasornic de aur cu un cadran de sticlă bombat ticăie tare deasupra șemineului. Îmi țin răsuflarea în timp ce Mary îmi verifică opera.

— E cam neregulat, spune într-un final, ridicând-o.

— Ce-are?

— E inegală.

Îmi ocolește privirea.

— Poate că pur și simplu...

Nu-și duce la capăt propoziția.

— Ce anume?

— Poate că nu ești făcută pentru genul ăsta de muncă.

Buza de jos îmi tremură și strâng din buze. Tot sper că va interveni cineva – poate Fanny? –, dar nu se bagă nimeni.

— Am învățat să cos de la mama.

— Nu cârpești pantalonii ruși ai lui taică-tău. Oamenii plătesc bani buni...

— Știi să cos, exclam. Mai bine decât tine, poate.

Mary se uită cu gura căscată la mine.

— Tu... tu ești un *nimic*, se bâlbâie. N-ai nici măcar o... o familie!

Îmi simt sângele zvâcnind în urechi. Singura replică pe care-o găsesc e:

— Tu n-ai deloc maniere.

Mă ridic și ies, trântind ușa după mine. În holul întunecat, îmi cântăresc opțiunile. Aș putea să fug de-aici, dar unde să mă duc?

După o clipă, ușa se deschide și Fanny se strecoară în hol.

— Cerule, copilă, îmi șoptește. De ce-oi fi așa rea de gură?

— Fata aia e răutăcioasă. Ce i-am făcut?

Fanny îmi pune o mână pe braț. Degetele ei sunt aspre, bătătorite.

— Nu-ți folosește la nimic să te dondănești cu ea.

— Dar boldurile erau drepte.

Oftează.

— Mary își face rău singură punându-te să refaci munca. E plătită la bucată, așa că nu știi ce-și închipuie că face. Dar tu – ei bine, hai să te întreb ceva. Te plătesc?

— Să mă plătească?

— Fanny! se aude o voce de deasupra noastră.

Ne ridicăm ochii și-o vedem pe doamna Byrne în capul scărilor. E roșie la față.

— Ce naiba se petrece aici?

Nu-mi dau seama dacă a auzit ce spuneam.

— Nimic care să vă îngrijoreze, doamnă, spune Fanny repede. Doar o gâlceavă între fete, atâta tot.

— Din ce cauză?

— Sincer, doamnă, nu cred că vreți să știți.

— Oh, ba vreau.

Fanny se uită lung la mine și clatină din cap.

— Ei bine... L-ați văzut pe băiatul care aduce ziarul după-amiaza? S-au luat la ceartă după ce-or zis c-are sau nu o drăguță. Știți cum sunt fetele.

Oftez înăbușit.

— Ce prostie, Fanny, spune doamna Byrne.

— N-am vrut să vă spun.

— Întorceți-vă la lucru. Dorothy, nu vreau să mai aud aiureli din astea, m-ai înțeles?

— Da, doamnă.

— Aveți treabă de făcut.

— Da, doamnă.

Fanny deschide ușa și intră prima în camera de lucru. Eu și Mary nu mai schimbăm nici măcar o vorbă în restul după-amiezii.

În seara aceea la cină, doamna Byrne ne dă carne de vită mărunțită, salată de cartofi care s-a făcut rozalie de la sfeclă și varză tare ca iasca. Domnul Byrne plescăie. Aud fiecare sunet pe care-l scoate când mestecă. Știu că trebuie să-mi pun șervetul în poală – buna m-a învățat. Știu să folosesc cuțitul și furculița. Chiar dacă friptura de vită e uscată și fadă de parc-aș mânca hârtie, sunt așa hămesită încât cu greu mă abțin să n-o înfulec pe toată odată. „Trebuie să iei îmbucături mici, ca o doamnă”, spunea buna.

După câteva minute, doamna Byrne lasă furculița din mână și spune:

— Dorothy, e momentul să discutăm care-s regulile pe-aici. După cum știi deja, trebuie să folosești buda din fundul curții. O dată pe săptămână, duminica seara, îți voi pregăti apă caldă în baia de lângă bucătărie. Duminica e, totodată, ziua când se spală rufele și va trebui s-ajungi la spălat. La nouă seara se dă stingerea. În debaraua din hol e o saltea pentru tine. O scoți seara și-o strângi frumos dimineața, până să ajungă fetele la opt și jumătate.

— O să dorm... în hol? Întreb surprinsă.

— Cerule, doar nu te-aștepți să dormi la etaj cu noi? se miră ea râzând. Doamne păzește!

Când terminăm de mâncat, domnul Byrne anunță că iese la o plimbare.

— Iar eu am treabă de făcut, spune doamna Byrne. Dorothy, tu speli vasele. Fii atentă și învață unde stă fiecare obiect. Cea mai bună metodă de-a învăța cum merg lucrurile e să observi atent totul și să prinzi din zbor. Unde ținem lingurile de lemn? Paharele de suc? Ar trebui să fie ca un joc distractiv pentru tine.

Se întoarce, gata să plece.

— N-ai voie să ne deranjezi pe domnul Byrne și pe mine după cină. Te vei culca la ora fixată, stingând lumina.

Cu un zâmbet rece, adaugă:

— Sperăm să avem o experiență pozitivă cu tine. Nu face nimic ce ne-ar putea schimba părerea.

Mă întorc și mă uit la teancul de vase din chiuveță, la fundul de lemn mânjit de coji de sfeclă, la cratița pe jumătate plină cu varză străvezie, la o tigaie arsă, cu un strat gros de unsoare. Uitându-mă cu coada ochiului la ușă, ca să mă asigur că alde Byrne au plecat, înfig furculița într-o bucată de varză fără

gust și-o înghit lacom, aproape pe nemestecate. Și-așa mănânc și restul de varză, pândind dacă se aud cumva pașii doamnei Byrne pe scări.

În timp ce spăl vasele, mă uit pe geamul din fața chiuvetei la curtea din fundul casei, întunecoasă pe înserat; se văd câțiva copaci scheletici, cu trunchiuri firave, cu scoarța despiciată de crengi. Când termin în sfârșit de frecat tigaia, s-a întunecat deja și nu se mai vede nimic afară. Ceasul de deasupra aragazului arată 7:30.

Îmi umplu un pahar cu apă de la robinet și mă așez la masă. Mi se pare prea devreme ca să mă culc, dar nu știu ce altceva să fac. N-am nimic de citit și n-am văzut nicio carte în casă. N-aveam prea multe cărți nici în apartamentul de pe strada Elizabeth, dar gemenii căpătau mereu ziare vechi de la băieții cu ziare. La școală îmi plăceau cel mai mult poeziile – Wordsworth și Keats, și Shelley. Învățătoarea ne-a pus să învățăm pe de rost versurile de la *Odă la o urnă grecească* și acum, singură în bucătărie, șoptesc „Mireasa tihnei nerăpită încă,/ Tăcerii pruncă. Timpului domol...”¹², dar numai atât îmi mai amintesc.

Trebuie să văd jumătatea plină a paharului, cum spunea mereu buna. Nu-i chiar așa rău aici. Casa are o atmosferă austeră, dar nu e lipsită de confort. Lumina care se revarsă deasupra mesei din bucătărie e caldă și veselă. Soții Byrne nu vor să mă trateze ca pe un copil, dar nici eu nu sunt sigură c-aș vrea să fiu tratată astfel. O muncă în care să-mi păstrez mâinile și mintea în mișcare e probabil fix lucrul de care am nevoie. Și în curând voi merge la școală.

Mă gândesc la căminul meu de pe strada Elizabeth – atât de diferit, dar, sincer vorbind, cu nimic mai bun decât casa asta. Mama care zăcea în camera ei în miezul zilei, în căldura sufocantă, până după ce se întuneca, în timp ce băieții scânceau de foame și Maisie plângea în hohote, iar eu mă gândeam c-o să înnebunesc de căldură și de foame, și de atâta gălăgie. Tata era pe drumuri – la muncă, zicea el, deși banii pe care-i aducea se împuținau de la o săptămână la alta și se întorcea împleticindu-se, după miezul nopții, duhnind a bere. Îl auzeam urcând greoi scările și cântând din toți bojocii imnul național al Irlandei...

*Ne tragem din strămoși de-o vitejie rară,
Care nicicând nu s-au făcut de-ocară,
Și-acum, când am pornit la luptă pentru țară,
Un cântec ostășesc cântăm cu toții-n cor.*

---

¹² John Keats, *Ode on a Grecian Urn*, în traducerea lui Aurel Covaci (*Versuri*, Editura Pandora, Târgoviște, 2000). (N.t.)

... și dând buzna în casă apoi, unde mama îi făcea morală și încerca să-l potolească. Îi vedeam silueta profilată în lumina tulbure din dormitor și, deși noi ne prefăceam că dormim, cum ar fi trebuit, eram fascinați, impresionați de spectacolul oferit și buna lui dispoziție.

În debaraua din hol îmi găsesc valiza și un teanc de așternuturi. Desfac o saltea din păr de cal și pun o pernă subțire, îngălbenită, la căpătâi. Mai e și-un cearșaf alb, pe care-l întind peste saltea, trăgându-l sub ea la colțuri, și o pătură roasă de molii.

Înainte să mă culc, deschid ușa din spate și mă duc la budă. Lumina de la geamul bucătăriei se revarsă doar peste un petic de loc. Dincolo de el, e întuneric.

Iarba îmi scârțâie sub picioare. Știu drumul, dar noaptea e altfel, silueta bărcii de-abia se întrezărește în față. Îmi ridic privirea spre cerul fără stele. Inima îmi bate năvalnic. Întunericul tăcut mă sperie mai mult decât noaptea de la oraș, cu zgomotul și luminile sale.

Trag ivărul și intru în baracă. Apoi, tremurând, îmi trag chiloții pe mine și ies fuga, lăsând ușa să se trântescă după mine în timp ce străbat în goană curtea și urc cele trei trepte până la ușa bucătăriei. Încui ușa, cum mi s-a spus, și mă rezem de ea, gâfâind. Și apoi observ lacătul de la frigider. Când o fi apărut? Probabil că domnul sau doamna Byrne au coborât cât eram eu afară.

Spruce Harbor, Maine, 2011

La un moment dat, prin a doua săptămână, Molly realizează că „a face curățenie în pod” înseamnă a scoate lucrurile din cutii, a te foi câteva minute în preajma lor și-a le pune apoi la loc, într-un teanc un pic mai ordonat. Din cele două duzini de cutii pe care le-au luat la mână ea și Vivian deocamdată, doar un vraf micuț de cărți mucegăite și câteva lenjerii îngălbenite au fost declarate bune de aruncat.

— Nu cred că te-ajut prea mult, îmi spune lui Vivian.

— Păi, așa e, zice Vivian. Dar eu te-ajut, nu-i așa?

— Așadar, ai inventat un fals proiect ca să-mi faci mie o favoare? Sau lui Terry, presupun? o întreabă Molly, cântându-i în strună.

— Îmi fac datoria civică.

— Cât altruism!

Așezată pe podeaua mansardei, Molly scoate obiectele dintr-una din lăzile de cedru, unul câte unul, în timp ce Vivian stă cocoțată pe un scaun de lemn lângă ea. Mănuși maro de lână. O rochie de catifea verde cu o panglică lată în talie. Un pulover cu nasturi, alb-murdar. *Anne de la Green Gables*.¹³

— Ia dă-mi cartea aia, spune Vivian.

Ia în mână volumul verde, cartonat, cu scris aurit și o ilustrație cu o fată cu părul roșu, bogat, pe copertă, și-l deschide.

— Ah, da, îmi amintesc, spune. Eram cam de aceeași vârstă cu eroina când am citit pentru prima dată cartea asta. Mi-a dat-o o profesoară, profesoara mea preferată. Ți-am zis de ea, domnișoara Larsen.

Răsfoiește încet cartea, oprindu-se din când în când la câte o pagină.

— Anne e tare vorbăreață, nu-i așa? Eu eram mult mai timidă.

Își ridică privirea.

— Tu?

— Îmi pare rău, n-am citit-o, spune Molly.

— Nu, nu. Te întreb, erai timidă când erai puștoaică? Ce tot zic, tot puștoaică ești și-acum. Dar când erai mică, adică?

— Nu chiar timidă. Eram... tăcută.

— Circumspectă, spune Vivian. Atentă.

---

¹³ Roman clasic al scriitoarei canadiene Lucy Maud Montgomery. (N.t.)

Molly cântărește cuvintele în minte. Circumspectă? Atentă? Așa o fi? A avut o perioadă după moartea tatălui și după ce-a fost ruptă din casa părintească sau după ce-au luat-o pe maică-sa – e greu de spus care din lucrurile astea s-a petrecut mai întâi sau dacă au fost concomitente – când n-a mai vorbit deloc. Toată lumea îi tot vorbea și vorbea despre ea, dar nimeni nu-i cerea părerea, nici n-o asculta când și-o exprima. Așa că nu s-a mai obosit. În această perioadă se trezea noaptea și se ridica din pat să-și caute părinții doar spre a-și da seama odată ajunsă în mijlocul holului, că nu mai avea părinți.

— Ei bine, nici acum nu ești tocmai exuberantă, nu-i așa? spune Vivian. Te-am văzut mai devreme în fața casei, când te-a adus Jack cu mașina, și aveai o expresie – Vivian își ridică mâinile noduroase, răsfirându-și degetele – radioasă. Nu-ți mai tăcea gura.

— Mă pândeai?

— Evident! Cum altfel pot să descopăr câte ceva despre tine?

În timpul ăsta Molly a tot scos lucruri din ladă și le-a pus la loc – haine, cărți, mărunțisuri împachetate în ziare vechi. Dar acum se lasă pe călcâie și se uită la Vivian.

— Ești nostimă, îi spune.

— Mi s-a spus în multe feluri de când sunt, draga mea, dar nu știu să-mi fi zis cineva vreodată c-aș fi nostimă.

— Pariez că ți s-a zis.

— Pe la spate, poate.

Vivian închide cartea.

— Îmi pari genul care citește. Așa e?

Molly ridică din umeri. Partea din ființa ei pasionată de citit i se pare ceva intim, ceva care-ar trebui să rămână doar între ea și personajele din cărți.

— Așadar, care e romanul tău preferat?

— Nu știu. Nu am unul.

— Oh, eu cred că ai, probabil. Ești genul.

— Ce vrea să însemne chestia asta?

Vivian își duce mâna la piept, răsfirându-și degetele cu unghii trandafirii, ce par delicate ca de copil.

— Intuiesc că ești genul care resimte din plin emoțiile.

Molly se strâmbă.

Vivian îi pune cartea în mână.

— Fără îndoială o să ți se pară o carte demodată și sentimentală, dar vreau să ți-o dăruiesc.

— Mi-o dai mie?

— De ce nu?

Spre surprinderea ei, Molly simte un nod în gât. Înghite în sec. Ce chestie absurdă – o bătrână îi dă o carte mucețită care nu-i mai folosește la nimic, și ei mai că-i dau lacrimile. Probabil că stă să-i vină ciclul.

Se chinuie să adopte o expresie neutră.

— Păi, mulțam, spune nonșalant. Dar asta înseamnă că tre' s-o citesc?

— Absolut. O să-ți dau și-un test, spune Vivian.

O vreme își văd de treabă în tăcere, Molly ridicând câte un lucru – un pulover cu nasturi, azuriu, cu flori îngălbenite, pătate, o rochie cafenie cu mai mulți nasturi lipsă, o eșarfă albastru-vioriu și o mănușă asortată... și Vivian oftând:

— Bănuiesc că n-am niciun motiv să mai păstrez asta, spre a adăuga invariabil: Hai s-o punem în teancul cu „ne mai gândim”.

La un moment dat, din senin, Vivian spune:

— Așadar, pe unde e mama ta, de fapt?

Molly s-a obișnuit cu astfel de replici aiurea în tramvai. Vivian are obiceiul să reia conversații pe care le-au început cu câteva zile în urmă exact de unde au rămas, ca și cum ar fi ceva complet firesc.

— Oh, cine știe?

Tocmai a desfăcut o cutie care, spre încântarea ei, pare ușor de aruncat – zeci de registre contabile prăfuite din anii '40 și '50. De bună seamă, Vivian n-are niciun motiv să le mai țină.

— Pe-astea le putem arunca, nu crezi? întrebă, ridicând un registru negru, subțire.

Vivian i-l ia din mână și-l răsfoiește.

— Păi...

Nu-și duce la capăt propoziția, uitându-se la ea.

— Ai căutat-o?

— Nu.

— De ce nu?

Molly îi aruncă o privire tăioasă lui Vivian. Nu e obișnuită ca lumea să-i pună întrebări așa directe – să-i pună orice fel de întrebări, de fapt. Singura persoană care-i mai vorbește așa fără ocol e Lori, asistenta socială, și ea știe deja toate detaliile poveștii ei. (Și, oricum, Lori nu-i pune întrebări care încep cu „De ce?” E interesată doar de cauză, efect și de a-i face morală.) Dar Molly nu se poate burzului la Vivian care, la urma urmei, i-a oferit o cale de a fenta

închisoarea, gratuit. Dacă prin „gratuit” înțelegei cincizeci de ore de întrebări fără ocolișuri. Își dă la o parte părul din ochi.

— N-am căutat-o pentru că nu-mi pasă.

— Serios?

— Serios.

— Nu ești deloc curioasă.

— Nu.

— Nu sunt sigură că te cred.

Molly ridică din umeri.

— Hmm. Pentru că, de fapt, pari cumva... furioasă.

— Nu sunt furioasă. Pur și simplu nu-mi pasă.

Ridică un vraf de catastife din cutie și le trânteste pe podea.

— Pe-astea putem să le reciclăm?

Vivian o bate pe mână.

— Cred c-o să păstrez cutia asta, spune, ca și cum n-ar fi zis același lucru despre tot ce-au luat la mână până acum.

— Își tot bagă nasul în treburile mele, spune Molly, ascunzându-și fața la gâtul lui Jack.

Sunt în mașina lui și ea stă călare peste el, pe scaunul din față, care e împins în spate.

— Cum adică? o întreabă Jack râzând, zgâriind-o cu obrazul lui nebărbierit.

Își strecoară mâna pe sub cămașa ei și-i mângâie coastele.

— Mă gâdili, spune ea, foindu-se.

— Îmi place când te miști așa.

Ea îl sărută pe gât, apoi îi sărută pata întunecată din barbă, colțul gurii, o sprânceană stufoasă și el o trage mai aproape, lăsându-și mâinile să alunece de-a lungul trunchiului ei, cuprinzându-i sânii mici în palme.

— Eu nu știu absolut nimic despre viața ei – nu că m-ar interesa! Dar ea se așteaptă să-i spun totul despre viața mea.

— Oh, zău așa, ce rău se poate întâmpla? Dacă află un pic mai mult despre tine, poate c-o să se poarte mai drăguț cu tine. Și cred că orele de lucru or să treacă un picuț mai repede. Probabil că se simte singură. Vrea doar pe cineva cu care să stea de vorbă.

Molly se strâmbă.

— *Try a little tendemess*,¹⁴ îi cântă duios Jack.

Ea oftează.

— Nu simt nevoia s-o amuz cu povești despre viața mea de rahat. Nu putem fi cu toții putred de bogați, nu trăim toți într-o vilă de lux.

El o sărută pe umăr.

— Atunci atac-o cu propriile ei arme. Pune-i tu întrebări.

— Crezi că-mi pasă? oftează Molly, urmându-i conturul urechii cu degetul până când el întoarce capul și-o mușcă, trăgându-i degetul în gură.

El se apleacă și trage de manetă, iar scaunul cade pe spate, hurducându-i. Molly cade moale peste el și izbucnesc amândoi în râs. Trăgându-se mai încolo ca să-i facă loc pe scaunul de o persoană, Jack spune:

— Fă ce trebuie să faci ca să termini numărul de ore, bine?

Întorcându-se pe o parte, își lasă degetele să alunece de-a lungul elasticului colanților ei negri.

— Și, dacă nu rezisti până la capăt, probabil că va trebui să găsec o metodă de-a te însoți la școala de corecție. Și asta ar fi nașpa pentru amândoi.

— Mie nu-mi sună așa nasol.

Trăgându-i elasticul în jos peste șold, el spune:

— Asta căutam.

Urmează cu degetul conturul broaștei țestoase trasate cu cerneală neagră pe șoldul ei. Carapacea e un oval țuguat, tăiat pe jumătate de o linie oblică, ca un scut cu o margaretă într-o parte și un simbol tribal în cealaltă, cu picioarele în formă de arc de cerc, ascuțite la capăt.

— Cum ziceai că-l cheamă pe-ăsta micu'?

— N-are nume.

— O să-i spun Carlos, zice Jack, aplecându-se să-i sărute șoldul.

— De ce?

— Are față de Carlos. Este? Îi vezi căpșorul? Parc-ar bălăbăni din el, ca și cum ar zice „Care-i treaba?” Hei, Carlos! exclamă, în falset, cu un accent dominican pronunțat, bătând țestoasa cu arătătorul. Ce mai zici, frate?

— Nu e un Carlos. E un simbol indian, spune ea, ușor iritată, dându-i mâna la o parte.

— Oh, haide, recunoaște – erai beată și ți-ai făcut un tatuaj cu o țestoasă ca-șa s-a nimerit. Putea la fel de bine să fie o inimă din care picurau stropi de sânge sau un text pretins a fi în chineză.

---

¹⁴ Refrenul unui cântec cunoscut mai ales în interpretarea lui Otis Redding. În traducere aproximativă: „Ia-o cu blândețe”. (N.t.)

- Nu-i adevărat! Țestoasele au o semnificație bine definită în cultura mea.
- Zău așa, prințesă războinică? Întreabă el. Ce semnificație?
- Țestoasele își poartă casa în spate.
- Trecându-și degetele peste tatuaj, îi spune ce i-a zis și tatăl ei.
- Sunt, în același timp, expuse și ascunse. Sunt un simbol al tăriei și perseverenței.
- E o idee foarte profundă.
- Știi de ce? Pentru că eu sunt o persoană foarte profundă.
- Da?
- Da, spune ea, sărutându-l pe gură. De fapt, l-am făcut pentru că, atunci când trăiam pe Indian Island, aveam o țestoasă pe nume Shelly.¹⁵
- Ha, Shelly, m-am prins.
- Mda. Oricum, nu știu ce s-a întâmplat cu ea.
- Jack îi cuprinde osul șoldului în palmă.
- Sunt sigur că e bine merci, spune. Nu trăiesc, gen, o sută de ani?
- Dacă sunt ținute într-o cutie și nu mai are cine să le dea de mâncare, nu. El nu răspunde nimic, îi cuprinde doar umărul cu brațul și-o sărută pe păr.
- Molly se cuibărește lângă el pe locul de o persoană. Parbrizul e aburit și afară e întuneric și, în Saturn-ul micuț, bombat, al lui Jack, se simte în siguranță, ocrotită. Da, exact așa. Ca o țestoasă în carapace.

---

¹⁵ Joc de cuvinte intraductibil, între numele propriu Shelly și substantivul comun „shell”, în traducere „carapace”. (N.t.)

Spruce Harbor, Maine, 2011

Când Molly sună la ușă nu vine nimeni să-i deschidă, în casă e liniște. Se uită la telefon: 9:45 dimineața. E zi metodică pentru profesori și nu se fac cursuri, așa că și-a zis, ce-ar fi să mai bifeze câteva ore?

Molly își freacă brațele să se încălzească, încercând să se hotărască ce are de făcut. E o dimineață neobișnuit de rece și cețoasă pentru această perioadă și a uitat să-și ia un pulover. A luat Island Explorer-ul, autobuzul gratuit pentru turiști care dă toată ziua roată insulei, și-a coborât la stația cea mai apropiată de casa lui Vivian, la vreo zece minute de mers pe jos. Dacă nu e nimeni acasă, va trebui să se întoarcă în stație și să ia următorul autobuz, ceea ce înseamnă c-ar avea de așteptat. Dar, deși i s-a făcut pielea-găină, lui Molly i-au plăcut mereu zilele ca asta. Cerul cenușiu, sumbru, și copacii cu ramurile desfrunzite i se par un peisaj mai adecvat decât zilele însorite de primăvară, cu promisiunea lor că viața e simplă.

În carnețelul pe care-l poartă cu ea, Molly și-a notat cu grijă orele efectuate: patru ore într-o zi, două în următoarea. Douăzeci și trei în total până acum. Și-a făcut un tabel în Excel pe laptop în care consemnează totul detaliat. Jack s-ar amuza dacă ar ști, dar ea e de îndeajuns de mult timp în sistem spre a înțelege că totul se reduce la documente doveditoare. Pune-ți actele în ordine, cu semnăturile necesare și ținerea evidenței, și acuzațiile vor fi retrase, banii vor fi virajați, și orice altceva. Dacă ești dezorganizat, riști să pierzi totul.

Molly se gândește c-ar putea bifa cel puțin cinci ore azi. Cu astea ar fi douăzeci și opt, și ar însemna c-a făcut mai mult de jumate.

Sună din nou la ușă, își pune mâinile ținute căuș pe geam ca să se chiorască în holul întunecos. Apăsând pe clanță, descoperă că ușa e descuiată.

— Alo? spune, intrând pe ușă, și, când nu primește niciun răspuns, mai face o încercare, un picuț mai tare, înaintând de-a lungul holului.

Ieri, înainte să plece, Molly i-a spus lui Vivian că o să vină mai devreme azi, dar nu i-a precizat și ora. Acum, stând în camera de zi, cu jaluzelele trase, se întreabă dacă ar fi cazul să plece. Casa veche scoate tot soiul de sunete. Podelele din lemn de pin scârțâie, geamurile zăngănesc, muștele bâzâie, zburând aproape de tavan, iar perdelele foșnesc. În lipsa vocilor care să-i distragă atenția, Molly are impresia că aude sunete din alte camere: scârțâitul

arcurilor de la pat, apa care picură de la robinet, zumzăitul becurilor fluorescente, zornăitul lanțului de la bazinul de toaletă.

Zăbovește o clipă să se uite în jur – la policioara bogat împodobită de deasupra șemineului, la ornamentele din lemn de stejar și la candelabru din alamă. Uitându-se pe cele patru ferestre mari cu vedere spre apă, observă linia șerpuită a coastei, brazii cu linii în zigzag la orizont, marea scânteietoare de ametist. În cameră miroase a cărți vechi, a fum care adastă după focul din ajun și, mai discret, a ceva bun dinspre bucătărie – e vineri; Terry probabil că gătește pentru week-end.

Molly se uită fascinată la cărțile vechi, cartonate, de pe rafturile înalte, când ușa de la bucătărie se deschide și Terry intră zorită în cameră.

— Văleu! zbiară Terry, strângând la piept cârpa pe care o ține în mână. M-ai speriat la culme! Ce cauți aici?

— Hm, păi, se bâlbâie Molly, începând să se întrebe același lucru și ea. Am sunat de câteva ori la ușă și apoi am intrat.

— Vivian știa că vii?

Oare știa?

— Nu sunt sigură c-am stabilit exact...

Terry se încruntă și-o privește circumspectă.

— Nu poți să apari pur și simplu când ți se năzare ție. Nu e liberă la orice oră, pe nepusă masă.

— Știi, spune Molly, îmbujorându-se la față. Scuze.

— Vivian n-ar fi acceptat niciodată să începeți așa devreme. Are tabieturile ei. Se trezește pe la opt sau nouă, coboară la zece.

— Credeam că bătrânii se trezesc devreme, mormăie Molly.

— Nu toți.

Terry își pune mâinile în șolduri.

— Dar nu asta-i ideea. Ai intrat prin efracție.

— De fapt, n-am...

Oftând, Terry spune:

— Poate că Jack ți-o fi spus că n-am fost încântată la culme de ideea asta. De planul să-ți faci numărul de ore așa.

Molly încuviințează. Urmează predica.

— S-a dat peste cap pentru tine, nu mă întreba de ce.

— Știi și-i sunt recunoscătoare.

Molly e conștientă că tocmai atunci când are o atitudine defensivă intră în bucluc. Dar nu se poate abține să spună:

— Și sper să mă dovedesc demnă de încrederea lui.

— Nu, nu atunci când apari aici fără să anunți.

Fie, și-a meritat-o. Oare ce-i spunea profesorul de la cursul de Probleme Legale deunăzi? Să nu aduci niciodată în discuție o problemă la care nu ai răspuns.

— Și încă ceva, continuă Terry. Am fost în pod azi-dimineață. Nu-mi dau seama ce faci tu acolo.

Molly se leagănă pe vârful picioarelor, nervoasă că e luată la bani mărunți pentru chestia asta pe care n-o poate controla și încă și mai nervoasă pe sine pentru că n-a convins-o pe Vivian să arunce lucruri. Evident că Terry are impresia că Molly taie frunză la câini, ca un funcționar care pontează pe principiul „timpul trece, leafa merge”.

— Vivian nu vrea să arunce nimic, spune. Fac curățenie în cutii și le pun etichete.

— Hai să-ți dau un sfat, spune Terry. Vivian e împărțită între glasul inimii – și aici duce din nou cârpa mototolită în dreptul inimii – și glasul minții.

Ca și cum Molly s-ar putea să nu facă legătura, duce cârpa la cap.

— Să renunțe la lucruri e ca și cum și-ar lua rămas-bun de la viața ei. Și oricui i-e greu să facă asta. Așa că treaba ta e s-o convingi. Pentru că asta-ți spun sigur: n-o să fiu prea încântată dacă îți petreci cincizeci de ore aici mutând lucrurile de colo-colo fără să se vadă niciun rezultat. Îl iubesc pe Jack, dar... Clatină din cap. Sincer, totul are o limită.

În momentul ăsta, Terry pare să vorbească singură sau, poate, cu Jack, așa că Molly nu prea are ce face, în afară de a-și mușca buza și a da din cap, semn că înțelege.

După ce Terry recunoaște, îmbufnată, că s-ar putea să fie o idee bună, de fapt, să se apuce de treabă un pic mai devreme azi și zice că, dacă Vivian nu apare într-o jumătate de oră, poate c-o să urce s-o trezească, îi spune lui Molly să se simtă ca acasă; ea are treburi de făcut.

— Ai cu ce să-ți faci de lucru, da? spune, înainte de a se întoarce în bucătărie.

Cartea pe care i-a dat-o Vivian a rămas în rucsac. Nu s-a obosit s-o atace deocamdată, în primul rând pentru că pare o temă ce derivă dintr-o activitate care e deja o pedeapsă, dar totodată pentru că acum recitește *Jane Eyre* pentru cursul de engleză (ironia sorții, profesoara, doamna Tate, le-a împărțit câte un exemplar de la școală chiar în săptămâna de după ce Molly a încercat s-o șterpelească) și cartea aia e uriașă. Întotdeauna e un șoc fizic să se

cufunde din nou în ea; numai ca să citească un capitol se trezește că trebuie să-și încetinească ritmul respirației și să intre în transă, ca un urs în hibernare. Toți colegii ei se plâng de carte – de digresiunile ample ale lui Brontë cu privire la natura umană, de poveștile secundare legate de prietenele lui Jane de la Școala Lowood, de dialogurile stufoase, „nerealiste”.

— De ce nu poate să spună pur și simplu povestea, în puii mei? a bombănit Tyler Baldwin la oră. Adorm de fiecare dată când m-apuc s-o citesc. Cum se cheamă boala asta, narcolepsie?

O sumedenie de voci i-au dat dreptate, dar Molly n-a spus nimic. Și doamna Tate – atentă, fără îndoială, la cea mai mică scânteie apărută între vreascurile umede – a observat.

— Așadar, *tu* ce părere ai, Molly?

Molly ridică din umeri, ca nu cumva să pară prea entuziasă.

— Mie îmi place cartea.

— Ce-ți place la ea?

— Nu știu. Îmi place, pur și simplu.

— Care e partea ta preferată?

Simțind privirile colegilor ațintite asupra ei, s-a făcut mai mică pe scaun.

— Nu știu.

— E doar un roman de dragoste plicticos, a zis Tyler.

— Nu, nu e! s-a trezit ea exclamând.

— De ce nu? insistă doamna Tate.

— Pentru că... Reflectă o clipă. Jane e un soi de rebelă. E pătimașă și hotărâtă și spune exact ceea ce gândește.

— De unde-ai scos tu chestia asta? Pentru că eu n-o simt și pace, a spus Tyler.

— Bine, păi... cum ar fi pasajul ăsta, a zis Molly. Răsfoind prin carte, găsi scena la care se gândea: „Îi spusei că de felul meu eram aspră. Și neînduplecată, că o să aibă numeroase prilejuri să-și dea seama de acest lucru și că, de altfel, eram hotărâtă să-i arăt (...) multe laturi colțuroase ale ființei mele, ca să știe de cine voia să-și lege viața, încă în vremea când mai putea da înapoi.”¹⁶

Doamna Tate ridică din sprâncene și zâmbi.

— Îmi amintește de-o persoană cunoscută.

---

¹⁶ Charlotte Brontë, *Jane Eyre*, în traducerea lui Paul B. Marian și D. Mazilu, Ed. Eminescu, București, 1972. (N.t.)

Acum, stând de una singură într-un fotoliu roșu, așteptând-o pe Vivian să coboare, Molly scoate *Anne de la Green Gables*.

Deschide la prima pagină:

Doamna Rachel Lynde locuia chiar în locul unde drumul principal din Avonlea cobora într-o văiuță, mărginită de arini și tufe de cereluși și traversată de un pârâu care izvora din crângul ce înconjoară vechiul conac Cuthbert...

Clar, e o carte adresată tinerelor fete și, la început, Molly nu e sigură că se regăsește în ea. Dar, pe măsură ce citește mai mult, se trezește c-o prinde povestea. Soarele urcă sus pe cer; trebuie să țină cartea înclinată ca să nu bată lumina direct pe ea și apoi, după câteva minute, să se mute în celălalt fotoliu ca să nu-i vină soarele în ochi.

După vreo oră, aude ușa de la hol și-și ridică privirea. Vivian intră în cameră, se uită în jur, își ațintește privirea asupra lui Molly și zâmbeste, aparent deloc surprinsă s-o vadă.

— Cât de matinală! exclamă. Îmi place entuziasmul tău. Poate c-o să te las să golești o cutie azi. Sau chiar două, dacă ai noroc.

Albans, Minnesota, 1929

Luni dimineață mă trezesc devreme și mă spăl pe față la chiuveta din bucătărie înainte să se trezească domnul și doamna Byrne, apoi îmi împletesc cu grijă părul și-l leg cu două panglici pe care le-am găsit în teancul cu resturi de material din camera de lucru. Îmi pun rochia cea mai curată și șorțulețul, pe care l-am așezat la uscat, aninat de creanga unui copac din curte, după ce-am spălat rufele duminică.

La micul dejun – terci de ovăz cu cocoloașe, fără zahăr –, când întreb cum ajung la școală și la ce oră ar trebui să fiu acolo, doamna Byrne se uită la soțul ei și-apoi din nou la mine. Își strânge mai bine șalul cu arabescuri pe umeri.

— Dorothy, eu și domnul Byrne considerăm că nu ești pregătită să mergi la școală.

Terciul îmi lasă în gură un gust de osânză închegată. Mă uit la domnul Byrne, care tocmai se apleacă să-și lege șireturile. Părul zburlit îi cade peste frunte, ascunzându-i fața.

— Cum adică? întreb. Societatea pentru Ajutorarea Copiilor...

Doamna Byrne își împreunează mâinile și schițează un zâmbet încordat.

— Nu mai ești în grija Societății pentru Ajutorarea Copiilor, nu-i așa? Noi suntem cei care decidem ce e mai bine pentru tine acum.

Îmi stă inima-n loc.

— Dar ar trebui să merg la școală.

— Vom vedea cum evoluezi în următoarele câteva săptămâni, dar deocamdată credem că e mai bine să-ți lași un răgaz ca să te adaptezi în noul tău cămin.

— M-am... adaptat, spun, îmbujorându-mă. Am făcut tot ce mi-ați cerut. Dacă vă temeți că nu voi avea timp să mai cos...

Doamna Byrne se uită țintă la mine și începe să-mi tremure glasul.

— Școala a început de mai bine de-o lună, spune ea. Ești foarte în urmă și n-ai nicio șansă să-i prinzi pe ceilalți din urmă anul ăsta. Și Dumnezeu știe ce fel de școală ai făcut la mahala.

Mă zbârlesc toată. Chiar și domnul Byrne e șocat de spusele ei.

— Zău așa, Lois, spune, înfundat.

— N-am stat la... *mahala*, spun, scuipând cuvântul.

Și apoi, pentru că ea nu m-a întrebat, pentru că niciunul dintre ei nu m-a întrebat, adaug:

— Eram în clasa a patra. Învățătoarea mea a fost domnișoara Uhrig. Am fost la cor și-am pus în scenă o operetă, „Pietre șlefuite”.

Se uită amândoi la mine.

— Îmi place școala, spun.

Doamna Byrne se ridică și începe să adune vasele. Îmi ia farfuria din față deși n-am terminat de mâncat pâinea prăjită. Se mișcă smucit, făcând argintăria să zdrăngăne pe porțelan. Dă drumul la apă și trânteste cu zgomot farfuriile și tacâmurile în chiuvetă. Apoi se întoarce spre mine, ștergându-și mâinile pe șorț.

— Fată obraznică ce ești. Nu vreau să mai aud o vorbă. Noi decidem ce e mai bine pentru tine. E clar?

Și asta a fost. Nimeni nu mai deschide discuția despre școală.

De mai multe ori pe zi, doamna Byrne își face apariția pe neașteptate în camera de lucru, ca o fantomă, dar nu pune niciodată mâna pe ac. Treburile ei, din câte îmi dau seama, constau în păstrarea evidenței comenzilor, predarea lucrărilor către Fanny, care ni le distribuie apoi nouă, și strângerea hainelor care-au fost terminate. Îi cere lui Fanny raportul despre cum stăm, studiind în tot acest timp întreaga încăpere ca să se asigure că noi celelalte muncim din greu.

Am o mulțime de întrebări pe care aș vrea să le pun soților Byrne, dar mi-e teamă. Cu ce se ocupă mai exact domnul Byrne? Ce face cu hainele pe care le cos femeile? (Aș putea să spun pe care le coasem *noi*, dar munca pe care o fac eu, însăilatul și coaserea tivurilor, e totuna cu a curăța cartofi și a te declara bucătar.) Unde dispăre doamna Byrne toată ziua și cum își ocupă timpul? O aud din când în când la etaj, dar e imposibil de spus cu ce se îndeletnicește.

Doamna Byrne are multe reguli. Mă dojenește de față cu celelalte fete pentru greșeli și abateri minore – pentru că nu mi-am împăturit lenjeria de pat atât de ordonat pe cât ar fi trebuit sau pentru că-am lăsat ușa de la bucătărie întredeschisă. Toate ușile din casă trebuie să stea închise tot timpul, mai puțin când intri și ieși. Felul în care e ferecată casa – ușa de la camera de lucru, ușile de la bucătărie și sufragerie, chiar și ușa din capul scărilor – îi dă aerul unui loc misterios, amenințător. Noaptea, pe salteaua mea din acel hol întunecos, la poalele scărilor, frecându-mi picioarele să mă încălzesc, mi se face frică. N-am fost niciodată atât de singură. Chiar și la Societatea pentru Ajutorarea

Copiii, în patul meu de fier din dormitorul comun, eram înconjurată de alte fete.

N-am voie să ajut la bucătărie – cred că doamna Byrne se teme c-aș putea șterpeli mâncare. Și, de fapt, ca și Fanny, m-am obișnuit să-mi strecur câte o felie de pâine sau un măr în buzunar. Mâncarea pe care-o gătește doamna Byrne e fadă, fără sare și piper – mazăre uscată și fiartă din conservă, cartofi fierti, leșioși, tocane apoase – și nu e niciodată suficientă. Nu-mi dau seama dacă domnul Byrne chiar nu observă cât de oribilă e mâncarea sau dacă nu-l interesează – sau dacă, pur și simplu, e cu gândul la altele.

Când doamna Byrne nu e prin preajmă, domnul Byrne se poartă prietenos. Îi place să stea de vorbă cu mine despre Irlanda. Ai lui sunt de fel din Sallybrook, pe lângă coasta de est, îmi spune. Unchiul și verii lui au luptat de partea republicanilor în războiul de independență; au luptat alături de Michael Collins¹⁷ și au fost în clădirea Tribunalului din Dublin în aprilie 1922, când englezii au luat cu asalt clădirea și i-au ucis pe insurgenți, și-au fost de față când Collins a fost asasinat, câteva luni mai târziu, în apropiere de Cork. Collins a fost cel mai mare erou pe care l-a avut vreodată Irlanda, nu știi asta?

Ba da, încuviințez. Știu. Dar mă îndoiesc că verii lui au fost acolo. Tata obișnuia să spună că toți irlandezii pe care-i întâlnești în America se jură c-au o rudă care a luptat alături de Michael Collins.

Tata îl adora pe Michael Collins. Avea obiceiul să cânte toate cântecele revoluționarilor, cel mai adesea tare și fals, până când mama îi spunea să tacă, ca să nu-i trezească pe cei mici. Mi-a spus o mulțime de povești dramatice – despre închisoarea Kilmajinail din Dublin, de pildă, unde unul dintre conducătorii rebeliunii din 1916,¹⁸ Joseph Plunkett, s-a însurat cu drăguța lui, Grace Gifford, în capela minusculă cu doar câteva ore înainte de a fi executat. Cincisprezece oameni au fost executați în ziua aceea, chiar și James Connolly, care era prea bolnav ca să se poată ține pe picioare, așa că l-au legat de un scaun și l-au dus pe brațe în curte, unde l-au ciuruit cu gloanțe. „L-au ciuruit cu gloanțe” – așa vorbea tata. Mama îi făcea mereu semn să tacă, dar el o trimitea la plimbare.

— E important să afle lucrurile astea, spunea. E istoria lor! Om trăi noi aici acum, dar, pe ce-am mai sfânt, neamul nostru e acolo.

---

¹⁷ Una dintre figurile emblematice ale mișcării pentru independență din Irlanda și unul dintre liderii taberei republicane în războiul de independență. (N.t.)

¹⁸ Numită și Rebeliunea de Paști, este o insurecție armată inițiată de republicanii irlandezi cu scopul de a elibera Irlanda de sub autoritatea Marii Britanii și a fonda un stat independent. (N.t.)

Mama avea propriile ei motive să-și dorească să uite. Tratatul din 1922,¹⁹ care a dus la formarea statului independent, a fost amănuntul care ne-a făcut să plecăm din Kinvara, spunea ea. Forțele britanice, hotărâte să-i zdrobească pe rebeli, au luat cu asalt orașele din Comitatul Galway și-au aruncat în aer căile ferate. Economia era la pământ. Era penurie de locuri de muncă. Tata n-a reușit să-și găsească de lucru.

Mă rog, și asta zicea, dar și băutura.

— Mi-ai putea fi fiică, știi, îmi spune domnul Byrne. Numele pe care ți l-am ales – Dorothy... mereu am zis că așa ne vom boteza copilul, cândva, dar, of, n-a fost să fie. Și uite c-ai apărut tu, și roșcovană pe deasupra.

Uit mereu să răspund când sunt strigată Dorothy. Dar, într-un fel, mă bucur să am o nouă identitate. Așa mi-e mai ușor să mă desprind de multe alte lucruri. Nu mai sunt aceeași Niamh care și-a lăsat în urmă buna, unchii și mătușile din Kinvara și-a traversat oceanul la bordul vaporului *Agnes Pauline*, care a locuit cu familia ei pe strada Elizabeth. Nu, acum sunt Dorothy.

•

— Dorothy, trebuie să stăm de vorbă, îmi spune doamna Byrne la cină într-o seară.

Mă uit cu coada ochiului la domnul Byrne, care, foarte concentrat, unge cu unt un cartof copt.

— Mary spune că nu – cum să spun? – că nu prinzi prea repede. Spune că pari... răsculată? Insolentă? Nu e sigură dacă e una sau alta.

— Nu-i adevărat.

Ochii doamnei Byrne aruncă scânteii.

— Ascultă-mă bine. Dacă ar fi după mine, aș contacta imediat comitetul și te-aș trimite înapoi, să-mi dea pe altcineva în loc. Dar domnul Byrne m-a convins să-ți mai dau o șansă. Dar – dacă mai aud o singură critică la adresa comportamentului tău, vei fi trimisă înapoi.

Face o pauză și ia o gură de apă.

— Sunt tentată să atribui genul ăsta de comportament sângelui tău irlandez. Da, e adevărat că domnul Byrne e irlandez – de fapt, de-asta ți-am dat o șansă de la bun început –, dar aș sublinia de asemenea că domnul Byrne nu s-a însurat cu o irlandeză, cum ar fi putut face, din niște motive bine întemeiate.

---

¹⁹ Tratatul între Marea Britanie și reprezentanții taberei republicane irlandeze, care a marcat sfârșitul războiului de independență din Irlanda, deschizând calea spre formarea Republicii independente, dar care avea să conducă, totodată, la războiul civil. (N.t.)

A doua zi, doamna Byrne vine în camera de lucru și-mi spune că trebuie să târguiesc ceva din centrul orașului, cale de-un kilometru și ceva.

— Nu e complicat, îmi spune irascibilă când o rog să mă îndrume. N-ai fost atentă când am venit cu mașina încoace?

— Pot să merg eu cu ea de data asta, doamnă, spune Fanny.

Doamna Byrne nu pare prea încântată de asta.

— Tu n-ai treabă de făcut, Fanny?

— Tocmai am terminat teancul ăsta, spune Fanny, lăsând o mână plină de vinișoare pe un vraf de fuste. Sunt toate tighelite și călcate. Mă dor degetele.

— Bine, fie. Doar de data asta.

Mergem încet, din cauză că pe Fanny o supără șoldul, străbătând cartierul unde stau soții Byrne, cu case micuțe înghesuie pe câte un petic de loc. Când ajungem la colțul străzii Ulmi, o luăm la stânga pe Strada Centrală și traversăm străzile Arțarului, Mesteacănului și Molidului, înainte să facem la dreapta pe Strada Principală. Majoritatea clădirilor par relativ noi și sunt variațiuni ale unui număr limitat de modele. Sunt vopsite în culori diferite.

Câteva alei duc drept la ușă, altele descriu o potecă șerpuită. Pe măsură ce ne apropiem de oraș, trecem pe lângă complexe unde locuiesc mai multe familii și câteva firme și prăvălii de periferie – o benzinărie, o prăvălie de cartier, o grădiniță pentru copii plină de flori de culoarea frunzelor de toamnă – ruginiu și roșu-aprins și auriu.

— Nu-mi dau seama de ce n-oi fi învățat drumul când ați venit cu mașina, spune Fanny. Tu, fată, înceată mai ești!

Mă uit la ea circumspectă și ea zâmbește șmecheră.

Magazinul universal de pe Strada Principală e slab luminat și e foarte cald înăuntru. Îmi ia o clipă până mi se obișnuiesc ochii. Când îmi ridic privirea, văd bucăți de jambon atârând din tavan și rafturi de textile și confecții cât vezi cu ochii. Eu și Fanny luăm mai multe pachete de ace de cusut, niște tipare și un cupon de tifon și, după ce plătește, Fanny scoate un bănuț din restul primit și mi-l împinge peste tejghea.

— Ia-ți o acadea să ai pe drum.

Borcanele cu acadele aliniate pe un raft conțin combinații amețitoare de culori și arome. După ce deliberez o bună bucată de vreme, aleg o acadea cu pepene roz și măr verde.

O desfac din ambalaj și-i ofer o bucată lui Fanny, dar mă refuză.

— Nu mă mai omor după dulciuri.

— N-am știut că asta poate trece cu vârsta.

— E pentru tine, zice.

Mergem agale la întoarcere. Niciuna dintre noi nu se grăbește să ajungă înapoi, îmi zic. Acadeaua tare, cu șanțulețe, e o combinație de dulce și acrișor, un val de arome așa intens că aproape mă ia cu leșin. Sug din ea până se țuguiază la un capăt, savurând fiecare înghițitură.

— Va trebui să scapi de ea până s-ajungem acasă, îmi spune Fanny.

Nu e nevoie să-mi explice motivul.

— De ce mă urăște Mary? o întreb când aproape c-am ajuns.

— Ei, na! Nu te urăște, copilă. I-e frică.

— De ce?

— Tu de ce crezi?

Nu știu. De ce i-ar fi lui Mary frică de mine?

— E sigură c-o să-i iei locul, spune Fanny. Doamna Byrne e strânsă la pungă. De ce-ar mai plăti-o pe Mary să facă o treabă pe care tu poți învăța s-o faci pe gratis?

Încerc să-mi ascund orice emoție, dar cuvintele lui Fanny m-au zgândărit.

— De-asta m-au ales pe mine.

Îmi zâmbeste blând.

— Cred că știi asta deja. Orice fată care a învățat să țină un ac cu ață în mână ar fi fost la fel de bună. Munca pe gratis e muncă pe gratis.

În timp ce urcăm treptele din fața ușii, îmi spune:

— Nu poți să i-o iei în nume de rău lui Mary că se teme.

Din momentul acela, în loc să-mi fac griji pentru Mary, mă concentrez pe munca mea. Mă concentrez să-mi fac cusăturile egale. Calc cu grijă fiecare lucru până când arată impecabil. Fiecare articol de îmbrăcăminte care trece din coșul meu în coșul lui Mary – sau al oricăreia dintre femei – îmi dă un sentiment de împlinire.

Dar relația mea cu ea nu se schimbă în bine. Din contră, cu cât eu lucrez mai bine, cu-atât mai severă și exigentă devine ea. Pun o fustă însăilată în coș și Mary o înșfacă, se uită atent la ea, desface cusăturile și mi-o aruncă înapoi.

•

Frunzele se schimbă din trandafiriu în roșu ca mărul copt și-apoi într-un cafeniu tern și, când mă duc la buda din fundul curții, calc pe un covor fragil de frunze cu miros dulceag. Într-o zi, doamna Byrne mă măsoară din cap până-n picioare și mă întrebă dacă nu mai am și alte haine. Am tot sucit cele două rochii cu care am venit, una în carouri, cu albastru și alb, cealaltă cadrilată.

— Nu, zic.

— Păi, atunci, spune, o să-ți faci câteva.

Mai pe seară, mă conduce cu mașina în oraș, cu un picior șovăind pe accelerație și celălalt, la intervale aleatorii, pe frână. Înaintând cu hurducături, ajungem într-un final în fața magazinului universal.

— Poți să-ți alegi trei materiale diferite, spune. Să vedem – vreo patru coți din fiecare?

Încuviințez.

— Materialul trebuie să fie solid și ieftin – e singurul fel de material care se pretează pentru o...

Face o pauză.

— Pentru o fată de nouă ani.

Mă conduce într-o secțiune ticsită de cupoane de materiale textile, îndrumându-mă spre raftul cu cele mai ieftine. Aleg un bumbac în carouri, cu alb și gri, un material cu un imprimeu verde, delicat, și unul roz, cu arabescuri. Doamna Byrne îmi aprobă primele două opțiuni și se strâmbă la cea de-a treia.

— Cerule, nu când ai părul roșcat.

Scoate un cupon de batist albastru.

— Mă gândesc la o rochie cu un corsaj modest, cu cât mai puține volane. Simplu. O fustă cu pliuri. Poți să porți șorțulețul ăla pe deasupra când lucrezi. Mai ai vreun șorțuleț?

Când clatin din cap, îmi spune:

— Avem destul nanchin în camera de lucru. Poți să-ți mai faci unul din el. O haină ai? Sau un pulover?

— Călugărițele mi-au dat o haină, dar mi-e mică.

După ce materialul e măsurat, tăiat, înfășurat în hârtie cafenie și legat cu sfoară, o urmez pe doamna Byrne câteva prăvălii mai încolo, la un magazin cu haine de damă. Se îndreaptă direct spre suportul cu solduri din spate și alege o haină de lână de culoarea muștarului, cu câteva numere prea mare pentru mine, cu nasturi negri, lucioși. Când o iau pe mine, se încruntă.

— Mă rog, e un chilipir, spune. Și n-are rost să-ți iau ceva care o să-ți rămână mic într-o lună. Eu zic că merge.

Nu-mi place deloc haina. Nici măcar nu-i așa călduroasă. Dar mi-e teamă să zic ceva. Din fericire, au multe pulovere la reducere și găsesc unul bleumarin cu torsade și altul alb murdar, cu anchior, mărimea mea. Doamna Byrne mai adaugă o fustă de velur înfoiată, mult prea mare, care e redusă cu 70%.

În seara aceea, la cină, port fusta și puloverul nou, alb.

— Ce e chestia aia pe care-o porți la gât? Întreabă doamna Byrne, și îmi dau seama că se referă la lăntișorul meu, care e ascuns de obicei de rochiile mele cu guler pe gât.

Se apleacă să se uite mai bine.

— O cruce irlandeză, spun.

— Arată foarte bizar. Ce sunt alea, mâini? Și de ce inima are o coroană deasupra?

Se reazemă de spătarul scaunului.

— Mie mi se pare că e o blasfemie.

Îi povestesc cum buna a primit lăntișorul cu cruciulița la prima ei împărtășanie și cum ea mi l-a dăruit mie înainte să vin în America.

— Mâinile împreunate simbolizează prietenia. Inima e dragostea. Și coroana reprezintă loialitatea, îi explic.

Ea strâmbă din nas, împăturindu-și din nou șervetul în poală.

— Tot mi se pare bizar. Mai că-mi vine să te pun să ți-o scoți.

— Zău așa, Lois, spune domnul Byrne. E un lucrușor care-i amintește de casă. Nu face niciun rău.

— Poate c-a venit vremea să lase deoparte lucrurile astea din patria-mamă.

— Nu deranjează pe nimeni, nu-i așa?

Mă uit cu coada ochiului la el, surprinsă că-mi ia apărarea. El îmi face cu ochiul ca și cum ar fi un joc.

— Mă deranjează pe mine, zice ea. Nu e nevoie ca fata să spună sus și tare întregii lumi că e catolică.

Domnul Byrne izbucnește în râs.

— Uită-te la părul ei. Nu se poate ascunde că e irlandeză, nu-i așa?

— Atât de nepotrivit pentru o fată, mormăie doamna Byrne înfundat.

Mai târziu domnul Byrne îmi spune că soției lui nu-i plac catolicii în general, deși s-a măritat cu unul. Ajută și faptul că el nu merge niciodată la biserică.

— E un aranjament care ne convine amândurora, spune.

Albans, Minnesota, 1929-1930

Când doamna Byrne își face apariția în camera de lucru într-o după-amiază de marți, pe la sfârșitul lui octombrie, e limpede că s-a întâmplat ceva. Pare trasă la față și în stare de șoc. Părul ei negru, tuns bob, prins de obicei în valuri strânse în jurul capului, îi stă zbârlit în toate direcțiile. Bernice sare în picioare, dar doamna Byrne o oprește cu un gest.

— Fetelor, spune, ținându-și mâna la gât, fetelor! Trebuie să vă spun ceva. Azi s-a prăbușit bursa. E în cădere liberă. Și multe vieți sunt...

Se oprește să-și tragă răsuflarea.

— Doamnă, vreți să stați jos? spune Bernice.

Doamna Byrne o ignoră.

— Oamenii au pierdut totul, murmură, strângând în mâini spătarul scaunului lui Mary.

Ochii ei străbat încăperea, ca și cum ar căuta ceva pe care să se concentreze.

— Dacă nu mai avem ce pune pe masă, nu prea ne mai permitem să vă plătim pe voi, nu-i așa?

Ochii i se umplu de lacrimi și iese cu spatele din cameră, scuturând din cap. Auzim ușa de la intrare și pe doamna Byrne coborând cu zgomot treptele.

Bernice ne spune să ne întoarcem la treburile noastre, dar Joan, una dintre femeile care cos la mașină, se ridică brusc.

— Trebuie să ajung acasă la soțul meu. Trebuie să aflu ce se întâmplă. Ce rost are să lucrăm în continuare dacă nu vom fi plătite?

— Dacă trebuie să plecați, plecați, spune Fanny.

Joan e singura care pleacă, dar noi celelalte stăm ca pe ace toată după-amiaza. E greu să coși când îți tremură mâinile.

E complicat să-ți dai seama ce se întâmplă exact, dar, pe măsură ce trec săptămânile, începem să surprindem frânturi. Aparent, domnul Byrne a investit o sumă frumușică la bursă și banii s-au dus. Cererea de haine noi a scăzut, și oamenii au început să-și cârpească singuri lucrurile – e un domeniu în care pot să strângă cureaua cu ușurință.

Doamna Byrne e încă și mai împrăștiată și absentă. Ia masa în camera ei, lăsându-mi câte un copan uscat de pui sau o fleică rece, într-un munte de

grăsime cafenie, gelatinoasă, pe bufet, cu instrucțiuni stricte să-mi spăl farfuria când am terminat. Ziua Recunoștinței e o zi ca oricare alta. Eu n-am sărbătorit-o niciodată cu familia mea irlandeză, așa că nu mă deranjează, dar fetele bombăne în barbă toată ziua; nu e creștinește, nu e în spiritul american să le țină departe de familiile lor.

Poate pentru că alternativa e așa sumbră, a ajuns să-mi placă timpul petrecut în camera de lucru. Aștept cu nerăbdare să le revăd pe celelalte femei în fiecare zi – Fanny cea blajină, Bernice cea sărăcuță cu duhul, Sally cea tăcută și Joan. (Pe toate în afară de Mary, care pare incapabilă să mă ierte pentru că exist.) Și îmi place să lucrez. Degetele mele au prins forță și viteză – pot să fac în câteva minute un lucru care îmi lua o oră sau mai bine. Cândva mă temeam de cusături și tehnici noi, dar acum întâmpin cu bucurie fiecare nouă provocare – cute duble plate, măsurate la milimetru, paiete, dantelă delicată.

Celelalte văd c-am avansat și au început să-mi dea mai multe de făcut. Fără a mi-o spune direct, Fanny a preluat sarcina lui Mary de a-mi evalua munca.

— Ai grijă, drăguță, îmi spune, atingându-mi blând cusăturile. Fii atentă să faci cusături mici și egale. Ține minte, cineva va purta haina asta la nesfârșit, până se va deșira. O doamnă vrea să se simtă drăguță, indiferent dacă are sau nu bani.

De când am sosit în Minnesota, lumea m-a tot avertizat în privința gerului crunt care ne pândește. Încep să-l simt. În Kinvara plouă o bună parte din an, iar iernile din Irlanda sunt reci și umede. New Yorkul e cenușiu și plin de zloată și deprimant luni de zile. Dar niciun loc, nici celălalt, nu se compară cu ăsta. Deja am avut două reprize de viscol. Pe măsură ce se răcește vremea, degetele încep să-mi înțepenească așa tare când cos că trebuie să mă opresc și să mi le frec, ca să pot continua apoi. Observ că celelalte femei poartă mănuși fără degete și, când le întreb de unde le au, îmi spun că și le-au făcut singure.

Nu știi să tricotez. Mama nu m-a învățat. Dar știi c-am nevoie de o pereche de mănuși pentru mâinile mele degerânde.

Cu câteva zile înainte de Crăciun, doamna Byrne anunță că ziua de Crăciun, o miercuri, va fi liberă, dar neplătită. Ea și domnul Byrne vor fi plecați toată ziua, într-o vizită la rude, în afara orașului. Nu mă invită să-i însoțesc. La sfârșitul zilei de lucru, în Ajunul Crăciunului, Fanny îmi întinde pe furiș un pachetel ambalat în hârtie cafenie.

— Deschide-l mai târziu, îmi șoptește. Spune-le c-ai venit cu ele de-acasă.

Pun pachetul în buzunar și înot, prin zăpada care-mi ajunge la genunchi, până la budă, unde îl deschid în semiîntuneric, în bătaia vântului care pătrunde prin crăpăturile din pereți și ferestruica de pe ușă. Înăuntru găsesc o pereche de mănuși fără degete, tricotate dintr-un fir dens, bleumarin, și o pereche de mănuși groase de lână maro. Când îmi pun mănușile, descopăr că Fanny le-a căptușit cu lână groasă și-a întărit vârful degetului mare și celelalte degete cu un strat de bumbac.

Ca și Olandezu' și Carmine în tren, acest cerc mic de femei mi-a devenit un fel de familie. Ca un mânz abandonat care se cuibărește lângă vaci în ocolul de vite, poate c-am pur și simplu nevoie să simt căldura apartenenței la o comunitate. Și, dacă n-o să am parte de așa ceva cu soții Byrne, o găsesc, oricât de parțial și iluzoriu ar fi, alături de femeile din camera de lucru.

Până în ianuarie am slăbit așa de tare deja încât înot în rochiile noi, cele pe care mi le-am făcut singură. Domnul Byrne vine și pleacă la ore neobișnuite și de-abia dacă-l mai văd. Avem din ce în ce mai puțin de lucru. Fanny mă învață să tricotez și, uneori, celelalte fete își iau de lucru de-acasă ca să n-o ia razna de plictiseală. Căldura se oprește de îndată ce pleacă fetele. La șapte se dă stingerea. Noaptea stau trează pe saltea, tremurând în întuneric, ascultând șuierul viscolului care pare să nu se mai termine. Mă gândesc la Olandez – mă întreb dacă doarme într-un grajd cu animalele și mănâncă numai lături. Sper că nu face frigul.

Într-o zi pe la începutul lui februarie, doamna Byrne intră în camera de lucru tiptil, pe neașteptate. Pare că nu se mai îngrijește. A purtat aceeași rochie toată săptămâna și are corsajul pătat. Părul îi este rărit și gras și i-a apărut o bubă la gură.

O roagă pe Sally, fata de la mașina de cusut, să vină în hol și, câteva minute mai târziu, Sally se întoarce în cameră cu ochii roșii. Își strânge lucrurile fără niciun cuvânt.

După câteva săptămâni, doamna Byrne vine s-o cheme pe Bernice. Ies în hol și-apoi Bernice se întoarce și-și strânge lucrurile.

După asta, am mai rămas doar eu cu Fanny și Mary.

Într-o după-amiază cu vânt, pe la sfârșitul lui martie, doamna Byrne se strecoară tiptil în cameră și-o cheamă pe Mary. Mi-e milă de Mary atunci – în ciuda răutății ei, în ciuda tuturor celor întâmplăte. Își strânge încet lucrurile, își pune haina și pălăria. Se uită la mine și la Fanny, ne salută cu un gest din cap și noi îi răspundem.

— Domnul să te binecuvânteze, copilă, spune Fanny.

Când Mary și doamna Byrne ies din cameră, eu și Fanny ne uităm spre ușă, trăgând cu urechea ca să auzim murmurele nelămurite din hol. Fanny spune:

— Cerule, sunt prea bătrână pentru chestia asta.

O săptămână mai târziu, sună cineva la ușă. Eu și Fanny ne uităm una la alta. E ceva ieșit din comun. Nimeni nu sună la ușa de obicei.

O auzim pe doamna Byrne coborând treptele, cu foșnet de fuste, descuind broaștele greoaie și deschizând ușa care scârțâie. O auzim vorbind cu un bărbat în hol.

Ușa de la camera de lucru se deschide și tresar un pic. În cameră intră un bărbat masiv, cu o pălărie neagră de fetru și un costum gri. Are o mustață neagră și fălci de baset.

— Asta-i fata? întrebă, arătând cu un deget gros spre mine.

Doamna Byrne încuviințează.

Bărbatul își scoate pălăria și-o pune pe-o măsuță aflată lângă ușă. Apoi trage o pereche de ochelari din buzunarul de la piept al paltonului și și-i pune la ochi, cocoțaji pe nasul lui borcănat. Scoate o hârtie dintr-un alt buzunar și-o desface cu-o mână.

— Să vedem. Niamh Power.

Îmi pronunță numele „Nem”. Uitându-se la mine pe deasupra ochelarilor, întrebă:

— I-ați schimbat numele în Dorothy?

— Ne-am gândit că fata ar trebui să aibă un nume american.

Doamna Byrne scoate un sunet sugrumat care, așa zice, vrea să fie un hohot de râs.

— Nu oficial, desigur, adaugă.

— Și nu i-ați schimbat numele de familie.

— Desigur că nu.

— Nu intenționați s-o adoptați?

— Cerule, nu!

Bărbatul se uită la mine pe deasupra ochelarilor, apoi din nou la foaie. Ceasul ticăie sonor deasupra șemineului. Împăturește hârtia și-o pune la loc în buzunar.

— Dorothy, eu sunt domnul Sorenson. Sunt un reprezentant local al Societății pentru Ajutorarea Copiilor și, în această calitate, țin evidența locurilor unde au fost plasați orfanii veniți cu trenul. Adesea aceștia sunt plasați la locul potrivit și toată lumea e mulțumită. Dar, din când în când, din

păcate – își scoate ochelarii și-i pune la loc în buzunarul de la piept –, lucrurile nu merg.

Se uită la doamna Byrne. I s-a dus un fir de la ciorapii bej, observ, și i s-a întins fardul pe la ochi.

— Și trebuie să găsim o altă casă.

Își drege glasul.

— Înțelegi ce-ți spun?

Încuviințez din cap, deși nu sunt sigură că înțeleg.

— Bine. E o familie în Hemingford – mă rog, la o fermă din vecinătatea orașului, de fapt – care a cerut o fată cam de vârsta ta. Mamă, tată și patru copii. Wilma și Gerald Grote.

Mă întorc spre doamna Byrne. Se uită în gol. Deși nu s-a purtat niciodată prea frumos cu mine, faptul că e dispusă să mă abandoneze mă șochează.

— Nu mă mai vreți?

Domnul Sorenson se uită de la una la alta.

— E o situație complicată.

În timp ce noi vorbim, doamna Byrne se apropie de fereastră. Trage deoparte perdeaua de dantelă și se uită lung la stradă, la cerul lăptos.

— Sunt sigur c-ai auzit că e o perioadă dificilă, continuă domnul Sorenson. Nu numai pentru familia Byrne, ci pentru o mulțime de oameni. Și... ei bine, afacerea lor a avut de suferit.

Cu un gest subit, doamna Byrne lasă perdeaua să cadă și se întoarce spre noi.

— Mănâncă prea mult! strigă ea. Trebuie să pun lacăt la frigider. Nu se satură niciodată!

Își pune mâinile la ochi și o ia la fugă pe lângă noi, țâșnind în hol și urcând scările, iar când ajunge în capul scării trântește ușa.

Rămânem tăcuți o clipă, apoi Fanny spune:

— Ar trebui să-i fie rușine obrazului. Fata e piele și os. Nici măcar n-au trimis-o la școală, adaugă.

Domnul Sorenson își drege glasul.

— Păi, spune, poate că așa e mai bine pentru toți.

Își ațintește din nou privirea asupra mea.

— Din câte am auzit, soții Grote sunt oameni cumsecade de la țară.

— Patru copii? întreb. De ce-și mai doresc unul?

— Din câte înțeleg – și se poate să mă înșel, n-am avut încă plăcerea să-i cunosc, îți spun ce-am auzit, mă înțelegi –, dar mi-a trecut pe la ureche că doamna Grote e însărcinată din nou și caută pe cineva s-o ajute cu copiii.

Cântăresc spusele lui. Mă gândesc la Carmine, la Maisie. La gemeni, stând la masa noastră șubredă de pe strada Elizabeth, așteptându-și răbdători porția de măr ras. Îmi imaginez o casă albă de țară, cu obloane negre, un hambar roșu în spatele casei, un gard de lemn, un coteț de găini. Oriunde trebuie să fie mai bine decât o casă cu lacăt la frigider, unde dormi pe-o saltea în hol.

— Începând de când mă vor?

— Te duc chiar acum.

Domnul Sorenson spune c-o să-mi lase câteva minute să-mi strâng lucrurile și-apoi iese la mașină. În hol îmi scot valiza maro din fundul debaralei. Fanny stă în pragul camerei de lucru, privindu-mă cum îmi fac bagajul. Împăturesc cele trei rochii făcute de mine, una, cea din batist albastru, neterminată, plus cealaltă rochie de la Societatea pentru Ajutorarea Copiilor. Adaug cele două pulovere noi și fusta de velur, precum și cele două perechi de mănuși de la Fanny. Eu aș prefera să las aici haina urâtă de culoarea muștarului, dar Fanny spune c-o să-mi pară rău dacă renunț la ea, că la ferme e încă și mai frig decât aici, la oraș.

Când am terminat, ne întoarcem în camera de lucru și Fanny găsește o forfecuță, două mosorașe de ață, albă și neagră, o perniță cu bolduri și un pachet de ace în celofan. Mai pune un carton cu nasturi opalescenți pentru rochia neterminată. Apoi le înfășoară pe toate în tifon ca să le pot îndesa deasupra lucrurilor din valiză.

— N-o să ai probleme pentru că mi-ai dat astea? întreb.

— Pf, zice ea. Nici măcar nu-mi pasă.

Nu-mi iau rămas-bun de la soții Byrne. Cine știe pe unde-o fi domnul Byrne, iar doamna Byrne nu mai coboară. Dar Fanny mă îmbrățișează o bună bucată de vreme. Îmi cuprinde fața în mâinile ei mici, reci.

— Ești o fată bună, Niamh, îmi spune. Nu lăsa pe nimeni să-ți spună că nu-i așa.

Mașina domnului Sorenson, parcată pe alee, în spatele Fordului, e o camionetă Chrysler verde-închis. Îmi deschide portiera, apoi urcă pe cealaltă parte. Înăuntru miroase a tutun și a mere. Iese cu spatele de pe alee și întoarce spre stânga, în direcția opusă față de oraș, într-un loc în care n-am mai fost până acum. Mergem până la capătul străzii Ulmi, apoi cotim la

dreapta pe-o altă străduță liniștită, unde casele sunt așezate ceva mai departe de trotuar, până ajungem la o intersecție și intrăm pe un drum lung, plat, cu câmpuri de-o parte și de alta.

Mă uit lung la câmpuri, un mozaic monoton. Vaci cafenii se îngheșuie una într-alta, ridicând capetele să se uite la camioneta zgomotoasă când trece prin dreptul lor. Caii pasc. În zare se întrevăd mașinării agricole, arătând ca niște jucării abandonate. Linia orizontului, joasă și plată, e chiar în fața noastră, și cerul are culoarea apei stătute. Păsări negre străpung bolta, ca niște stele răsturnate.

Aproape că mi-e milă de domnul Sorenson cât durează drumul. Îmi dau seama că e o experiență apăsătoare pentru el. Probabil că nu asta își imagina când s-a înscris în Societatea pentru Ajutorarea Copiilor. Mă tot întrebă dacă stau comod, dacă e prea cald sau prea frig. Când aude că nu știu mai nimic despre Minnesota, îmi povestește tot ce se poate – că a devenit stat acum șaptezeci de ani și-un pic și e acum al doisprezecelea stat ca mărime din Statele Unite. Că numele provine de la un cuvânt din limba indienilor Dakota, care înseamnă „apă tulbure”. Că pe teritoriul său se află mii de lacuri, pline cu pești de toate soiurile – șalăul american, în primul rând, somn, biban și biban american, păstrăv-curcubeu, știucă. Fluviul Mississippi izvorăște din Minnesota, știam? Și câmpurile astea – îmi arată pe geam – hrănesc toată țara. Să vedem, oamenii cultivă grâne, principala marfă de export – o treierătoare merge de la o fermă la alta, și vecinii se adună să strângă fânul. Ar mai fi sfecla de zahăr, porumbul dulce și mazărea. Și vezi clădirile alea joase de-acolo? Ferme de curcani. Minnesota e principalul producător de curcani din țară. N-am avea Ziua Recunoștinței fără Minnesota, mă jur. Și să nu-ți mai zic de vânat. Avem fazani, prepelițe, cocoși de munte, cerbi de Virginia, tot ce vrei. E raiul vânătorilor.

Îl ascult pe domnul Sorenson și dau din cap politicoasă în timp ce vorbește, dar mi-e greu să mă concentrez. Simt cum mă retrag într-un loc din adâncul ființei mele. E o copilărie jalnică, să știi că nimeni nu te iubește și nimeni n-are grijă de tine, să fii întotdeauna pe dinafară și să te uiți la cei dinăuntru. Mă simt cu zece ani mai în vârstă decât sunt de fapt. Știi prea multe; am văzut oamenii cu ce au ei mai rău, în momentele lor de disperare și egoism maxim, și conștiința acestui fapt mă face precaută. Așa că învăț să mă prefac, să zâmbesc și să dau din cap, să exprim o empatie pe care n-o simt. Învăț să trec drept altcineva, să par ca restul lumii, deși simt că s-a rupt ceva în mine.

Hemingford County, Minnesota, 1930

După vreo jumătate de oră, domnul Sorenson cotește pe un drum îngust, neasfaltat. Praful se stârnește în jurul nostru la trecerea mașinii, acoperind parbrizul și geamurile laterale. Trecem de încă un șir de câmpuri și de un pâlț de plopi scheletici, traversăm un pod acoperit, șubred, peste un pârâu mâlos, acoperit încă de o pojghiță de gheață, și intrăm pe un drum de țară mărginit de pini. Domnul Sorenson ține în mână un cartonaș cu ce par a fi niște indicații. Încetinește camioneta, oprește și se uită în urmă la pod. Apoi se chiorăște prin parbrizul murdar la copacii din față.

— Niciun indicator, păcatele mele, bombăne.

Apasă pe pedală și înaintează încet.

Pe geamul din dreapta, îi arăt o cârpă roșie, decolorată, legată de un băț și ceva asemănător cu o alee, acoperită de buruieni.

— Acolo trebuie să fie, zice.

Crengi țepoase zgârie camioneta de-o parte și de alta pe măsură ce înaintăm pe alee. După vreo patruzeci și ceva de metri, ajungem la o căsuță de lemn – o cocioabă, mai curând –, nevăruită, cu o prispă care stă să se prăbușească, plină de vechituri. Pe bucata de maidan din fața casei, unde nu crește nici iarbă, un copil mic se cațără în spinarea unui câine cu o blană neagră, încâlcită, și un băiat de vreo șase ani scurmă cu un băț prin praf. Are părul așa scurt și e așa slăbănog încât arată ca un bătrân stafidit. În ciuda frigului, și el, și cel mic sunt desculți.

Domnul Sorenson parchează camioneta cât mai departe cu putință de copii și coboară din mașină. Cobor și eu pe partea mea.

— Salutare, băieți, zice.

Copilul se uită la el cu gura căscată, fără să-i răspundă.

— Mamă-ta e-acasă?

— Cine-ntreabă? zice băiatul.

Domnul Sorenson zâmbește.

— Mamă-ta ți-a spus c-o să mai aveți o soră?

— Nu.

— Păi, gândesc că ne-așteaptă. Du-te să-i zici c-am ajuns.

Băiatul împunge cu bățul în țărână.

— Doarme. Mi-o zis să n-o deranjez.

— Du-te și trezește-o. Poate c-a uitat că venim.

Băiatul face un cerc în praf.

— Spune-i c-o caută domnul Sorenson de la Societatea pentru Ajutorarea Copiilor.

El scutură din cap.

— Nu vreau să-mi iau o săpuneală.

— N-o să-ți iei o săpuneală, băiete! O să se bucure s-audă c-am venit.

Când se lămurește că băiatul n-are de gând să se urnească, domnul Sorenson își freacă mâinile și, făcându-mi semn să-l urmez, urcă precaut treptele spre prispă, care scârțâie sub picioarele noastre. Îmi dau seama că se teme de ce-o să găsească înăuntru. Și eu la fel.

Bate tare la ușă și-o deschide doar împingând-o cu mâna. Unde-ar trebui să fie clanța e doar o gaură. Pășește în camera întunecată, făcându-mi și mie semn să intru.

Camera din față e aproape goală. Miroase ca-n peșteră. Podeaua e din scânduri nerindeluite și, în unele locuri, se vede pământul gol dedesubt. Din cele trei ferestre acoperite de jeg, una are o gaură în colțul din dreapta sus și una e acoperită de crăpături fine. O ladă de lemn stă între două scaune tapițate, murdare de praf, cu marginile rupte prin care ies câlții, și o canapea aurie, ponosită. În capătul din stânga se vede un hol întunecos. Drept în față, printr-o ușă deschisă, se vede bucătăria.

— Doamna Grote? Alo?

Domnul Sorenson își lasă capul într-o parte, dar nu primește niciun răspuns.

— Nu intru în dormitor după ea, asta-i clar, mormăie. Doamna Grote? strigă, mai tare.

Auzim un zgomot înfundat de pași și o fetiță de vreo trei ani, îmbrăcată într-o rochie roz murdară, se ivește din hol.

— Hopa, bună, micuțo! spune domnul Sorenson, lăsându-se pe vine. Mama e acolo?

— Noi nani.

— Așa zicea și fratele tău. Mai doarme?

Din hol se aude o voce aspră, la auzul căreia tresărim amândoi:

— Ce vreți?

Domnul Sorenson se ridică încet. O femeie palidă, cu părul lung, șaten, iese din umbra holului. Are ochii umflați și buzele uscate, iar cămașa ei de noapte e așa subțire încât îi întrezăresc sfârcurile întunecate prin material.

Fata se strecoară timidă lângă ea, ca o mătă, și-i înconjoară picioarele cu brațele.

— Sunt Chester Sorenson, de la Societatea pentru Ajutorarea Copiilor. Trebuie să fiți doamna Grote. Îmi cer scuze că vă deranjez, doamnă, dar mi s-a spus că știți de venirea noastră. Ați cerut să vă trimitem o fată, nu?

Femeia se freacă la ochi.

— În cât suntem azi?

— E vineri, patru aprilie, doamnă.

Femeia tușește, apoi se îndoaie de șale și tușește din nou, mai tare de data asta, în pumn.

— Vreți să luați loc?

Domnul Sorenson se apropie de ea și-o conduce spre scaun, ținând-o de cot.

— Acum, domnul Grote e acasă?

Femeia clatină din cap.

— Îl așteptați să se întoarcă în curând?

Ea ridică din umeri.

— La ce oră termină lucrul? insistă domnul Sorenson.

— Nu mai merge la lucru. L-au dat afară de la prăvălia de nutrețuri săptămâna trecută.

Se uită în jur ca și cum ar fi rătăcit ceva. Apoi zice:

— Fă-te'ncoa, Mabel.

Fetița se trage timidă lângă ea, fără să-și ia ochii de la noi.

— Du-te și vezi ce face Gerald Jr. Și unde e Harold?

— Băiatul de-afară? întrebă domnul Sorenson.

— Are grijă de copil? Așa i-am zis.

— Sunt amândoi afară, spune și, deși tonul lui e neutru, simt că nu-i place lucrul ăsta.

Doamna Grote își mușcă buza. În continuare nu mi-a aruncat o vorbă. De-abia dacă s-a uitat la mine.

— Sunt atât de obosită, atâta tot, spune, fără a se adresa cuiva anume.

— Păi, vă cred, doamnă.

E limpede că domnul Sorenson stă ca pe ace.

— Mă gândesc că de-asta ați cerut să vă trimitem fata fără familie aici de față. Se numește Dorothy. Conform documentelor, are experiență în îngrijirea copiilor. Așa c-ar trebui să vă fie de-ajutor.

Ea încuviințează absentă.

— Apuc să dorm când dorm ei, murmură. Doar atunci apuc să mă odihnesc și eu.

— Vă cred.

Doamna Grote își acoperă fața cu amândouă mâinile. Apoi își dă părul ațos după urechi. Își îndreaptă bărbia spre mine.

— Asta-i fata, deci?

— Da, doamnă. O cheamă Dorothy. A venit să se alăture familiei dvs., să vă îngrijească de ea, iar ea să vă ajute în schimb la treburi.

Își ațintește privirea asupra mea, dar ochii ei sunt lipsiți de expresie.

— Câți ani are?

— Nouă.

— Am destui copii. Am nevoie de cineva care să mă ajute.

— Așa e înțelegerea, spune domnul Sorenson. Dumneavoastră îi asigurați hrana și îmbrăcămintea lui Dorothy și vă îngrijiți să meargă la școală, iar ea își va acoperi costul întreținerii ajutându-vă la treburile casnice.

Își scoate ochelarii și hârtia din diversele buzunare, apoi își pune ochelarii și-și lasă capul pe spate ca s-o citească.

— Văd că e o școală la vreo șase kilometri de-aici. Și trece o mașină într-acolo cam la un kilometru și-un pic, pe drumul principal. Își dă ochelarii jos. E obligatoriu ca Dorothy să meargă la școală, doamnă Grote. Sunteți de acord să respectați această condiție?

Ea își strânge brațele la piept și, pentru o clipă, pare că va refuza. Poate că nu va trebui să rămân aici, până la urmă!

Apoi ușa de la intrare se deschide. Ne întoarcem și dăm cu ochii de un bărbat înalt, slab, brunet, îmbrăcat într-o cămașă în carouri, cu mânecile suflecate, și o salopetă murdară.

— Fata o să meargă la școală, că vrea sau nu, spune. O să mă asigur de asta. Domnul Sorenson se îndreaptă spre el și-i întinde mâna.

— Trebuie să fiți Gerald Grote. Mă numesc Chester Sorenson. Iar aceasta e Dorothy.

— Încântat de cunoștință!

Domnul Grote îi strânge mâna și mă salută cu un gest din cap.

— O să se descurce de minune.

— În regulă, atunci, spune domnul Sorenson, vădit ușurat. Haideți să oficializăm treaba.

Urmează ceva hârțogăraie, dar nu prea multă. După doar câteva minute, domnul Sorenson mi-a scos valiza din camionetă și-a demarat deja. Îl

urmăresc cum pleacă prin fereastra crăpată din faţă, cu copilul cel mic, Nettie, scâncind la şoldul meu.

Hemingford County, Minnesota, 1930

— Eu unde-o să dorm? Îl întreb pe domnul Grote când se întunecă.

El se uită la mine, cu mâinile în șolduri, ca și cum nu și-a pus problema asta. Arată spre hol.

— E un dormitor colo, zice. Dacă nu vrei să dormi cu ceilalți, cred că poți să dormi aici pe canapea. Noi nu ne formalizăm. Mai ațipesc și eu pe ea.

În dormitor, trei saltele vechi, fără cearșafuri pe ele, sunt întinse pe podea, un covor de arcuri ascuțite. Mabel, Gerald Jr. și Harold stau tolăniți pe ele, trăgând o pătură de lână zdrențuită și trei pleduri vechi de la unul la altul. Nu vreau să dorm aici, dar e mai bine decât să dorm cu domnul Grote pe canapea. În miez de noapte, unul sau altul dintre copii sfârșește cuibărit în brațul meu îndoit sau lipit de spattele meu. Răspândesc un miros acru și reavăn, de sălbăticiune.

•

Deznădejdea plutește în casa asta. Doamna Grote nu-și dorește atâția copii și nici ea, nici domnul Grote, nu se îngrijesc cu adevărat de ei. Ea doar me tot timpul, iar copiii forfotesc, strecurându-se în pat lângă ea sau furișându-se de acolo. Geamul din camera aia e acoperit cu hârtie cafenie, așa că e întuneric ca într-o vizuină. Copiii se cuibăresc lângă ea, tânjind după căldură. Uneori îi lasă să se strecoare în pat cu ea, altele îi împinge la o parte. Când nu-i lasă, se tânguiesc așa tare încât se înfioară carnea pe mine.

Nu e apă curentă aici, nici electricitate, nici baie în casă. Familia Grote folosește lămpi cu gaz și lumânări, au o pompă de apă și budă în fundul curții și lemne de foc stivuite pe prispă. Când îi pui pe foc, buștenii umezi fac fum în casă și răspândesc o căldură neconvingătoare.

Doamna Grote abia dacă se uită la mine. Trimite vreunul dintre copii la mine să-i dau de mâncare sau mă strigă să-i fac o cafea. Mă simt agitată în preajma ei. Fac ce mi se cere și mă străduiesc s-o evit. Copiii mă adulmecă, încercând să se acomodeze cu mine, toți în afară de Gerald Jr., cel de doi ani, care prinde drag de mine imediat și se ține după mine ca un cățeluș.

Îl întreb pe domnul Grote cum m-au găsit. Îmi zice c-a văzut un anunț prin oraș – că se oferă copii fără adăpost în plasament. Wilma nu mai voia să se scoale din pat și n-a știut ce altceva să facă.

Mă simt abandonată și uitată, cufundată într-o nefericire și mai cruntă ca a mea.

•

Domnul Grote spune că n-o să-și mai ia niciodată de lucru decât dacă-i musai. Are de gând să trăiască din roadele câmpului. S-a născut și-a crescut în pădure; e singura viață pe care-o cunoaște sau pe care vrea s-o cunoască. Și-a construit casa asta cu mâinile lui, zice, și țelul lui e să nu depindă de nimeni. Are o capră bătrâioară în curtea din fund și-un catâr și vreo șase pui; își poate hrăni familia din ce vânează și din ce mai găsește în pădure și dintr-o mână de semințe, plus laptele de la capră și ouă de la găini, și poate să mai vândă una-alta în oraș la nevoie.

Domnul Grote e slab și se menține în formă mergând pe jos kilometri întregi în fiecare zi. E ca un indian, spune el. Are-o mașină, dar e stricată și-a ruginit în spatele casei. Nu-și permite s-o repare, așa că merge peste tot pe jos sau, câteodată, călare pe catârul bătrân care, zice el, s-a aciuat aici de pe urma unui camion care transporta cai la abator și care-a rămas în drum acum câteva luni. Pe sub unghii are un strat de jeg, un amestec de unsoare pentru osie, țărână și sânge de animale și cine mai știe ce altceva, care i-a intrat așa adânc în piele încât nu se mai spală. Nu l-am văzut niciodată în altă salopetă.

Domnul Grote nu e de acord ca guvernul să-i spună ce să facă. Dacă e s-o spun pe-a dreaptă, nu e de-acord deloc cu ideea de-a avea un guvern. N-a fost în viața lui la școală și nu vede ce rost ar avea. Dar o să mă trimită la școală ca să nu-i vină autoritățile pe cap.

•

Luni, la trei zile după sosirea mea, domnul Grote mă trezește pe întuneric, ca să mă pregătesc de școală. În cameră e așa frig că scot aburi când respir. Îmi pun una dintre rochiile noi, cu amândouă puloverele pe deasupra. Port mănușile de la Fanny, ciorapii groși cu care-am venit de la New York și pantofii mei negri, solizi.

Dau fuga la cișmea și umplu un ulcior cu apă rece, apoi îl aduc în casă să se încălzească pe sobă. După ce-am turnat apa caldă într-un lighean de cositor, iau o cârpă și îmi curăț cu sârg fața, gâtul, unghiile. În bucătărie e o oglindă veche, cu pete de rugină și puncte negre, așa mânjită de mai că nu mă văd în ea. Îmi desfac părul nespălat în două codițe, pieptănându-l cu degetele, și apoi le împletesc strâns, legându-le la capăt cu ață din pachetul pe care mi l-a făcut Fanny. Apoi mă uit cu atenție în oglindă. Sunt pe cât de curată se poate să fiu fără să fac o baie. Chipul meu e palid și grav.

De-abia dacă iau ceva în gură, doar niște budincă din orez sălbatic, cu lapte de capră și sirop de arțar, pe care l-a tras domnul Grote din butoi în ajun. Sunt așa de ușurată să scap din cocioaba asta întunecoasă, infectă, pentru o zi, încât fac o piruetă cu Harold în brațe, glumesc cu Gerald Jr. și împart budinca de orez cu Mabel, care abia acum a început să se uite în ochii mei. Domnul Grote îmi schițează o hartă cu cuțitul în țărână – ieși pe alee, faci la stânga pe unde-ai venit, mergi până ajungi la intersecția în T, apoi treci podul ăla de-acolo și tot înainte până ajungi la drumul județean. Cam o juma' de oră, pe-acolo.

Nu-mi oferă un sufertaș pentru prânz și nici eu nu cer. Îmi strecor în buzunarul de la haină cele două ouă pe care le-am fiert în ajun, cât făceam cina.

Am la mine foaia de la domnul Sorenson, pe care scrie că un bărbat pe nume Post, care îi duce pe copii la școală cu camioneta lui, va fi la colț la 8:30 dimineața și mă va aduce înapoi la 4:30 după-amiaza. E 7:40, dar sunt gata de plecare. Mai bine aștept la colț decât să risc să pierd mașina.

Cobor săltăreț pe alee, străbat zorită drumul, zăbovesc o clipă pe pod, uitându-mă la cerul care se reflectă, cu scăpărări de argint viu, în apa întunecată, la spuma albă din apropierea stâncilor. Pe crengile copacilor sclipește chiciura, pânze de gheață întreșute într-o rețea strălucitoare peste ierburile uscate. Coniferele sunt presărate cu zăpadă fină după ninsoarea de-aseară, ca o pădure de brazi de Crăciun. Pentru prima dată, realizez cât de frumos e locul ăsta.

Aud camioneta cum se apropie înainte s-o văd. La mai bine de cincisprezece metri de mine, încetinește și oprește, cu un scârțâit de frâne, și trebuie să fug o bucată de drum înapoi ca să urc. Un bărbat rumen în obraji, cu o șapcă bej-închis, se uită la mine.

— Haide, drăguță. N-am toată ziua la dispoziție.

Camioneta are o prelată aruncată peste remorcă. Mă urc în spate, unde au fost puse două bănci de lemn pe care să stea pasagerii. Într-un colț se află un teanc de pături din păr de cal și cei patru copii așezați acolo stau zgribuliți în ele, și le-au tras în jurul umerilor și peste picioare. Prelata de pânză aruncă o lumină gălbuie asupra tuturor. Doi dintre copii par cam de vârsta mea. Pe drumul care ne tot hurducă, mă țin de banca de lemn cu degetele înmănușate ca să nu cad când nimerim vreo porțiune mai nasoală. Șoferul mai oprește de două ori ca să ia alți pasageri. Pe bancă ar putea să stea comod doar șase persoane, iar acum suntem îndesați opt aici – stăm înghesuți, dar trupurile

noastre răspândesc o căldură bine-venită. Nimeni nu spune nimic. Când camioneta e în mișcare, prin spărturile din prelată șuieră vântul.

După mai mulți kilometri, camioneta ia o curbă, cu scârțâit de frâne, și urcă o alee abruptă înainte de a opri brusc. Sărim din remorcă și ne aliniem, apoi o luăm spre școală, o clădire mică din șindrile, cu un clopoțel în față. O tânără într-o rochie de culoarea albăstrelelor, cu o eșarfă violet la gât, stă în pragul ușii de la intrare. Are un chip frumos și vioi: ochi mari și căprui și un zâmbet larg. Părul ei șaten, lucios, e strâns la spate cu o panglică albă.

— Bine ați venit, copiii! Intrați frumos, ca de obicei.

Are o voce subțire și cristalină.

— Bună dimineața, Michael... Bertha... Darlene, îi întâmpină, spunându-i fiecărui copil pe nume.

Când ajung în dreptul ei, spune:

— Acum – încă nu ne-am cunoscut, dar am auzit că vii. Eu sunt domnișoara Larsen. Iar tu trebuie să fii...

Rostesc „Niamh” în același moment în care ea spune „Dorothy”. Văzând expresia de pe chipul meu, întreabă:

— Am spus greșit eu? Sau ți se mai zice și în alt fel?

— Nu, doamnă. Doar că...

Simt cum mă îmbujorez la față.

— Ce e?

— Înainte mă chema Niamh. Uneori uit care este numele meu. Nimeni nu prea-mi spune în niciun fel în noua mea casă.

— Păi, pot să-ți spun Niamh dacă vrei.

— Nu e nevoie. Puteți să-mi spuneți Dorothy.

Ea zâmbește, studiindu-mi chipul.

— Cum vrei tu. Lucy Green? zice, întorcându-se spre fata din urma mea. Vrei, te rog, s-o conduci pe Dorothy la locul ei?

Mă țin după Lucy până ajungem într-un loc unde sunt aliniate cârlige pentru atârnat hainele. Apoi intrăm într-o încăpere mare, scaldată în soare, unde miroase a fum de lemne și a cretă și în care se află o sobă cu gaz, o catedră, rânduri de bănci și pupitre și table de ardezie înșirate de-a lungul pereților de la est și de la sud, deasupra cărora stau imagini cu alfabetul și tabla înmulțirii. Ceilalți pereți sunt acoperiți de ferestre mari. În tavan strălucesc becuri electrice, iar câteva rafturi joase sunt încărcate cu cărți.

Odată ce s-a așezat toată lumea, domnișoara Larsen trage de o sfoară cu inel, etalând pe perete o hartă colorată a lumii. La rugămintea ei, vin în față și

găsesc Irlanda pe hartă. Uitându-mă atent, găsesc Comitatul Galway, ba chiar și centrul orașului. Satul Kinvara nu apare pe hartă, dar pun degetul pe locul unde-ar trebui să fie, chiar sub Galway, pe linia în zigzag a coastei de vest. Aici e New Yorkul – și iată și Chicago. Și aici e Minneapolis. Hemingford County nu apare nici el pe hartă.

Cu mine cu tot, suntem douăzeci și trei de copii, cu vârste cuprinse între șase și șaisprezece ani. Majoritatea copiilor provin, ei înșiși, din familii de fermieri sau din alte familii din zona rurală și învață să scrie și să citească la toate vârstele. Mirosim a nespălat – și se simte și mai tare la cei mai mari, care au ajuns la pubertate. În baia din clădire avem la dispoziție un teanc de cârpe, câteva calupuri de săpun și o cutie cu bicarbonat de sodiu, îmi spune domnișoara Larsen, în caz că aș vrea să mă împospătez un pic.

Când mi se adresează, domnișoara Larsen se apleacă spre mine și se uită în ochii mei. Când pune o întrebare, așteaptă răspunsul. Miroase a lămâi și a vanilie. Și mă tratează ca pe o persoană inteligentă. După ce dau un test spre a stabili la ce nivel sunt cu cititul, îmi oferă o carte de pe raftul de lângă catedră, o carte cartonată cu un scris mic, negru, fără poze, purtând titlul *Anne de la Green Gables*, și-mi spune c-o să mă întrebe ce părere am despre carte după ce-o termin.

Te-ai aștepta să fie o atmosferă haotică, dat fiind că sunt atâția copii, dar domnișoara Larsen rareori ridică vocea. Șoferul, domnul Post, taie lemne, face focul, mătură frunzele de pe aleea din fața școlii și se ocupă de reparații la camionetă. De asemenea, predă matematică, până la geometrie, pe care spune că n-a apucat s-o învețe pentru că în anul ăla a fost invazie de lăcuste și-a trebuit să ajute la fermă.

În pauză, Lucy mă invită să mă joc niște jocuri cu câțiva dintre ei – leapșa cu mingea, „Țară, țară, vrem ostași”, roata.²⁰

Când cobor din camionetă la patru și jumătate și trebuie să fac tot drumul până la baracă, nu mă grăbesc s-ajung acasă.

Mâncarea cu care supraviețuiește familia asta nu aduce cu nimic din ce-am mâncat până acum. Domnul Grote pleacă în zori cu pușca și undița după el și vine-acasă cu veverițe, curcani sălbatici, somni și, din când în când, câte un cerb de Virginia. Se întoarce pe înserat, plin de rășină de pin. Cel mai adesea, aduce veverițe roșii, dar nu-s la fel de bune ca veverițele cenușii și cele cenușii

---

²⁰ *Ring Around the Rosie* în original, un joc în care copiii se învârt în cerc cântând un cântecel, la sfârșitul căruia se lasă să cadă. (N.t.)

de est, căroră le spune „coadă-n pământ”. Veverițele cenușii sunt așa mari încât unele dintre ele arată ca niște pisici tărcate. Ciripesc și fluieră, iar el le momeste ciocnind două monezi, al căror clinchet seamănă cu vorbăria lor. Veverițele cenușii de est sunt cele mai cănoase, spune el, dar sunt cel mai greu de văzut în pădure. Scot un sunet strident, *cic-cic*, când sunt furioase sau speriate. Așa le dă de urmă.

Domnul Grote jupoaie și eviscerează animalele din câteva mișcări rapide, apoi îmi întinde inimile și ficățelei, fâșii de carne însângerată. Tot ce știu să gătesc e varză fiartă cu carne de miel, îi spun, dar el zice că nu e mare diferență. Mă învață să fac un fel de tocăniță cu carne tăiată cubulețe, ceapă și legume, cu muștar, ghimbir și oțet. Se călește carnea în seu la foc mare, cât s-o rumenești, apoi se adaugă cartofii, alte legume și restul.

— E un ghiveci, de fapt, spune. Din ce se întâmplă să ai.

La început sunt oripilată de veverițele jupoite, sinistre, roșii și cu mușchii la vedere, ca trupurile umane despuiate de piele din cartea de științe a domnișoarei Larsen. Dar foamea mă vindecă de astfel de grețuri. În curând, gustul tocanei de veveriță ajunge să mi se pară firesc.

În spatele casei e o grădină modestă în care, chiar și-acum, pe la jumătatea lui aprilie, găsești tuberculi și rădăcinoase în pământ – cartofi care s-au mănât, cartofi dulci, napi și morcovi cu coaja tare. Domnul Grote mă ia cu el în grădină, cu o cazma în mână, și mă învață cum să-i dezgrop din pământ și să-i spăl apoi la cișmea. Dar solul e încă înghețat pe alocuri și legumele sunt greu de scos. Stăm amândoi vreo patru ore în frig săpând după legumele îmbătrânite, tari, plantate vara trecută, până când obținem o grămăjoară diformă și pocită. Copiii ies din casă și-apoi intră la loc, urmărindu-ne pe geamul de la bucătărie. Zic mersi că port mănușile fără degete.

Domnul Grote îmi arată cum cultivă orez sălbatic în albia pârâului și cum adună semințele. Orezul e brun și aromat. Plantează semințele după cules, la sfârșitul verii, pentru a obține o nouă recoltă în anul următor. E o plantă anuală, îmi explică, ceea ce înseamnă că toamna se usucă. Semințele care se scutură toamna prind rădăcini în albia pârâului primăvara și-apoi lăstarul se înalță deasupra apei. Tulpina plantei arată ca o iarbă înaltă, legănându-se în apă.

Vara, zice, cultivă plante aromatice pe un petic de loc din spatele casei – mentă, rozmarin și cimbru – și le pune la uscat în șopron. Chiar și-acum e un ghiveci cu levănțică în bucătărie. E ceva ce nu te-ai aștepta să vezi în camera aia sordidă, ca un trandafir într-o groapă de gunoi.

La școală, într-o zi pe la sfârșitul lui aprilie, domnișoara Larsen mă trimite afară să aduc niște lemne de foc și, când mă întorc, toată clasa s-a ridicat în picioare și îmi cântă „La mulți ani”, dirijați de Lucy Green.

Îmi dau lacrimile.

— De unde ați știut?

— Data era trecută în actele tale.

Domnișoara Larsen îmi zâmbeste și-mi întinde o bucată de chec cu stafide.

— E făcut de proprietărea mea.

Mă uit la ea și nu sunt sigură c-am înțeles bine.

— E pentru mine?

— I-am pomenit de faptul c-avem o elevă nouă și că se apropie ziua ta. Îi place să facă prăjituri.

Checul sățios și însiropat are gustul Irlandei. Iau o gură și mă trezesc înapoi în casa bunei, în fața cuptorului ei Stanley care dogorea.

— Trecerea de la nouă la zece ani e un salt important, spune domnul Post. Ai schimbat prefixul. O să ai o vârstă compusă din două cifre de-acum, timp de nouăzeci de ani.

Când desfac ce-a mai rămas din checul cu stafide în seara aia, acasă la alde Grote, și le povestesc de petrecerea în cinstea mea, domnul Grote pufnește disprețuitor:

— Ce prostie, să sărbătorești data în care te-ai născut. Eu nici măcar nu știu în ce zi m-am născut și clar nu-mi amintesc când s-a născut vreunul dintre ei, zice, arătând spre copii. Dar hai să atacăm checul acela.

Spruce Harbor, Maine, 2011

Uitându-se atent la dosarul lui Molly, Lori, asistenta socială, se așază pe un taburet.

— Așadar vei ajunge la vârsta când poți ieși din sistem în... ia să vedem... ai făcut șaptesprezece ani în ianuarie, deci peste nouă luni. Te-ai gândit ce-o să faci atunci?

Molly ridică din umeri.

— Nu prea.

Lori mâzgălește ceva pe dosarul din fața ei. Cu ochii ei mici și un nas ascuțit pe care și-l tot vâă în treburile lui Molly, Lori îi amintește de un dihor. Sunt așezate la o masă de experimente în laboratorul de chimie de la liceu, altfel pustiu, în timpul pauzei de prânz, unde se reunesc de obicei miercurea, o dată la două săptămâni.

— Ai vreo problemă cu soții Thibodeau?

Molly clatină din cap. Dina de-abia dacă schimbă o vorbă cu ea; Ralph e destul de prietenos – ca de obicei.

Lori își bate șaua nasului cu arătătorul.

— Ți-ai scos chestia aia.

— Jack s-a gândit că s-ar putea s-o sperie pe bătrână.

Chiar și-a scos cerceul din nas la rugămintea lui Jack, dar adevărul e că nu s-a grăbit să și-l pună la loc. Sunt chestii care-i plac legate de purtarea aceluia cerceul – faptul că-o identifică drept o răzvrătită, în primul rând. Mai mulți cercei în ureche n-au același farmec rebel; toate femeile divorțate la patruzeci și ceva de ani de pe insulă poartă vreo șase cercei în ureche. Dar cerceul din nas presupune multe bătăi de cap; mereu există riscul de a se infecta și trebuie să fie atentă cu el când se spală pe față sau se machiază. Cumva e o ușurare să nu mai aibă metale pe față.

Răsfoind încet dosarul, Lori spune:

— Ai pontat douăzeci și opt de ore deocamdată. Bravo ție. Cum e?

— Nu-i rău. Mai bine decât îmi imaginam că va fi.

— Cum așa?

Molly și-a dat seama, cu surprindere, că-abia așteaptă să meargă acolo. Nouăzeci și unu de ani e o viață de om – lăzile alea sunt încărcate de istorie și nu știi niciodată peste ce-o să dai. Deunăzi, de pildă, au luat la mână o cutie cu

ornamente de Crăciun din anii 1930 pe care Vivian și uitase că le are. Steluțe de carton și fulgi de zăpadă acoperiți cu sclipici auriu și argintiu; globuri de sticlă cu model, roșii și verzi, și aurii. Vivian i-a povestit cum decorau magazinul familiei de sărbători, punând aceste ornamente pe un pin natural așezat în vitrină.

— Îmi place de ea. E o tipă marfă.

— De „bătrână”, adică?

— Mda.

— Păi, asta-i bine.

Lori schițează un zâmbet încordat. Un zâmbet de dihor.

— Cât ți-a mai rămas, vreo douăzeci de ore, nu? Încearcă să profiți la maximum de experiența asta. Și sper că nu e cazul să-ți amintesc că ești în perioada de probă. Dacă te prinde poliția consumând alcool sau droguri, sau făcând orice altă chestie ilegală, ne-am întors de unde-am plecat. Ne-am înțeles?

Molly e tentată să-i spună „La naiba, vrei să spui că trebuie să închid laboratorul în care fabric metamfetamină? Și tre’ să șterg pozele alea cu mine dezbrăcată pe care le-am postat pe Facebook?” Dar în loc de asta îi zâmbește lui Lori și spune:

— Înțeles.

Scoțând foaia matricolă a lui Molly din dosar, Lori spune:

— Ia te uită. Punctajul tău la SAT²¹ e în jur de 600. Și ai o medie de 3,8 semestrul ăsta. Astea-s rezultate foarte bune.

— Nu-i o școală grea.

— Ba da, este.

— Nu-i așa mare brânză.

— Ba e, de fapt. Astea-s rezultate cu care ai șanse să intri la facultate. Te-ai gândit la posibilitatea asta?

— Nu.

— De ce nu?

Anul trecut, când s-a transferat de la Bangor High, risca să nu poată trece clasa. Acolo n-avusese nicio motivație să se țină de treabă – cuplul care-o luase în plasament o ținea numai în petreceri și, când se întorcea acasă de la școală, găsea casa plină de bețivani. În Spruce Harbor nu-s atâtea lucruri care s-o distragă de la studiu. Dina și Ralph nu beau și nu fumează și sunt stricți cu

---

²¹ Test standardizat pe care trebuie să-l susțină liceenii americani pentru a putea aplica la facultate. (N.t.)

ea. Jack mai bea o bere din când în când, dar cam atât. Iar Molly a descoperit că, de fapt, chiar îi place cartea.

Nimeni nu i-a mai pomenit de facultate până acum, cu excepția consilierului de la școală, care i-a recomandat cu jumătate de gură școala de asistenți medicali, când a luat notă maximă la biologie semestrul trecut.

— Nu prea cred că-s făcută pentru facultate, îi spune.

— Ei bine, s-ar părea că ești, spune Lori. Și, dat fiind că, odată ce vei împlini optsprezece ani, devii oficial independentă, poate-ar trebui să începi să analizezi posibilitățile. Există câteva burse bunicele pentru tineri crescuți în plasament care ajung la majorat.

Închide dosarul.

— Sau poți să te angajezi vânzătoare la Somesville One-Stop. Tu decizi.

— Și, cum merge cu munca în folosul comunității? o întreabă Ralph la cină, turnându-și un pahar mare cu lapte.

— Merge, răspunde Molly. Femeia e foarte în vârstă. Are o mulțime de chestii.

— Cât să umpli cincizeci de ore? întreabă Dina.

— Nu știu. Dar mă gândesc că pot să fac și alte lucruri dacă termin.

— Mda, am avut o lucrare la ea. Are țevăraie veche, zice Ralph. Ai cunoscut-o pe Terry? Menajera?

Molly încuviințează.

— De fapt, e mama lui Jack.

Dina ciulește urechea.

— Stai așa. Terry Gallant? Am fost colegă de liceu cu ea! Nu știam că Jack e băiatul ei.

— Da, spune Molly.

Gesticulând cu furculița, cu o bucată de crenvurști în vârf, Dina spune:

— Oh, s-au dus zilele de glorie.

Molly îi aruncă o privire intrigată lui Ralph, dar el o privește senin.

— E trist ce se întâmplă cu unii oameni, știi? zice Dina, clătinând din cap. Terry Gallant era Miss Popularitate pe vremuri. A fost Regina Balului de Absolvire și toate cele. Apoi un prăpădit de mexican a lăsat-o borțoasă – și acum, ia te uită, a ajuns fată-n casă.

— De fapt, era dominican, murmură Molly.

— Tot pe-acolo. Imigranții ăștia ilegali sunt toți o apă și-un pământ, nu-i așa?

Inspiră adânc, păstrează-ți calmul, rezistă până se termină cina.

— Cum spui tu.

— Așa spun.

— Hopa, gata, fetelor, ajunge.

Ralph zâmbește, dar are o expresie de îngrijorare pe față; știe că Molly s-a enervat. Îi găsește mereu scuze Dinei – „N-a vrut să te jignească”, „Te zgândăre doar” – când ea spune chestii de genul „Ascultați vocea tribului”, după ce Molly își exprimă o părere.

— Trebuie să nu te mai iei așa în serios, fetițo, i-a zis Dina când Molly a rugat-o să termine cu chestiile astea. Dacă nu poți glumi pe seama ta, o să ai o viață foarte grea.

Așa că Molly se forțează să zâmbească, își ia farfuria, îi mulțumește Dinei pentru masă. Spune că are multe teme de făcut, iar Ralph zice c-o să strângă el vasele. Dina spune că e timpul să se uite la vreo porcărie la televizor.

— *Soțiile din Spruce Harbor*, spune Ralph. Oare când o să vedem un serial despre asta?

— Cred c-ar putea s-o bage pe Terry Gallant în el. Să arate poza ei din albumul de absolvire, cu diadema pe cap, și-apoi să treacă la un cadru cu ea spălând pe jos, se hlizește Dina. Eu, una, sigur m-aș uita!

Spruce Harbor, Maine, 2011

De câteva săptămâni încioace, la cursul de istoria Americii pe care-l face Molly se discută despre indienii Wabanaki, o confederație de cinci triburi care vorbesc limbi algonquiene, inclusiv tribul indienilor Penobscot, care trăiesc în apropierea coastei de nord a Atlanticului. Maine, le spune domnul Reed, e singurul stat din federație în care cultura și istoria populațiilor native americane sunt incluse în programa școlară obligatorie. Au citit povești ale nativilor și perspective contemporane contrastante și au făcut o excursie la Abbe, muzeul amerindian din Bar Harbor, și acum au de scris un referat pe această temă, care va reprezenta o treime din nota finală.

În scrierea acestui referat trebuie să exploreze un concept numit „strămutare”. Pe vremuri indienii Wabanaki trebuiau să-și poarte canoale și toate celelalte bunuri cu ei pe uscat, de la o apă la alta, așa că trebuiau să se gândească bine ce să păstreze și la ce să renunțe. Au învățat să nu se împovăreze cu prea multe. Domnul Reed le spune că trebuie să intervieveze pe cineva – mama, tata, un bunic sau o bunică – legat de propriile lor experiențe de strămutare, momente din viața lor când au trebuit să facă o călătorie, la propriu sau la figurat. Vor trebui să folosească un reportofon și să elaboreze ceea ce el numește „istorii orale”, punându-i persoanei întrebări, transcriind răspunsurile și aranjând informația în ordine cronologică, sub forma unei narațiuni.

Întrebările pe care trebuie să le pună sunt: *Ce-ai ales să iei cu tine spre noua destinație? Ce-ai lăsat în urmă? Ce revelații ai avut despre lucrurile cu adevărat importante?*

Pe Molly a prins-o oarecum ideea proiectului, dar nu vrea să-l aleagă pe Ralph ca subiect sau – Doamne ferește! – pe Dina.

Jack? Prea tânăr.

Terry? N-ar accepta în veci.

Lori, asistenta socială? Pf, nici gând.

Așa că singura opțiune rămâne Vivian. Molly a prins din zbor câte ceva despre viața ei – că a fost adoptată, că a crescut în Vestul mijlociu și a moștenit afacerea de familie de la părinții ei înstăriți, că ea și soțul ei au dezvoltat afacerea și-au vândut-o în cele din urmă, pe o sumă din care și-au permis, la pensie, să-și cumpere o vilă în Mâine. În primul rând, că e foarte în

vârstă. Poate că va trebui să se dea peste cap să găsească un element dramatic în strămutarea lui Vivian – o viață fericită, stabilă, nu constituie o poveste interesantă, nu-i așa? Dar până și bogații au problemele lor, sau cel puțin așa a auzit. Treaba ei va fi să le descopere. Asta, desigur, dacă o convinge pe Vivian să stea de vorbă cu ea.

Propriile ei amintiri din copilărie sunt puține și parțiale. Își amintește că televizorul din camera de zi părea să fie pornit tot timpul și că în rulotă mirosea a fum de țigară și a nisip îmbibat cu urină de pisică și a mușcături. Își amintește că mama ei zăcea pe canapea, fumând țigară de la țigară, cu jaluzelele trase, înainte să plece la lucru la Mini-Mart. Își amintește cum trebuia să scotocească după ceva de mâncare – crenvurști reci și pâine prăjită – când mama ei nu era acasă, uneori chiar și când era. Își amintește de băltoaca mare de zăpadă topită din fața rulotei, atât de mare, încât trebuia să sară peste ea, de pe treapta de sus, ca să ajungă la loc uscat.

Și mai sunt și alte amintiri, mai fericite: cum făcea ouă ochiuri cu tatăl ei, întorcându-le cu o spatulă mare, neagră, de plastic.

— Nu te grăbi, Molly Molasses, îi spunea. Ușurel. Altfel o să explodeze.

Cum mergea la biserica St. Anne de Paști și alegeau o brândușă înflorită, într-un ghiveci verde de plastic, învelit în staniol care era argintiu pe-o parte și galben-aprins pe cealaltă. În fiecare an de Paști, planta brândușelele acelea cu mama ei, pe lângă gardul dinspre alee, și, în curând, un pâlci de flori, albe și mov, și roz răsăreau an de an, ca prin minune, din pământul încă golaș în aprilie.

Își amintește cum a făcut clasa a treia la școala de pe Indian Island, unde a învățat că numele de Penobscot vine de la Panawahpskek, care înseamnă „locul unde se desfac stâncile”, la izvoarele râului tribului, exact unde se aflau ei. Că Wabanaki înseamnă „Ținutul zorilor”, pentru că triburile trăiesc în acea regiune de pe continentul american care vede prima lumina zorilor. Că tribul Penobscot trăiește de unsprezece mii de ani pe teritoriul care avea să devină Maine, migrând, odată cu schimbarea anotimpurilor, pe urmele vânatului. Prinseau și vânau elani, karibu, vidre și castori; prinseau cu harpoanele pești, moluște și midii. Indian Island, situată chiar deasupra unei cascade, a devenit locul unde se reuneau.

A învățat despre cuvinte de origine indiană care au intrat în engleza americană, cuvinte precum „elan”, „nuci pecan” și „tărtăcuță” și cuvinte din limba indienilor Penobscot, cum ar fi „*kwai kwai*”, un salut amical, și

„*woliwoni*”, mulțumesc. A învățat că trăiau în wigwam-uri, nu în teepee-uri, și că-și scobeau canoe din scoarța unui singur mestecăn, cioplită dintr-o singură mișcare spre a nu o distruge. A învățat despre coșurile pe care le fac indienii Penobscot și în ziua de azi, din coajă de mestecăn, iarbă dulce și frasin negru, plante care se găsesc, toate, în zonele mlăștinoase din Maine, și, sub îndrumarea învățătoarei, a făcut un coșuleț cu mâna ei.

Știe că i s-a dat acest nume după Molly Molasses, o femeie de seamă din tribul Penobscot, care s-a născut în anul dinainte ca America să-și declare independența față de Anglia. Molly Molasses a trăit până la nouăzeci de ani, a călătorit și-a revenit pe Indian Island, și se spune că era înzestrată cu *m'teoulin*, puterea dăruită de Marele Spirit puținilor aleși pentru binele tuturor. Cei care au această putere, spunea tatăl ei, știu să interpreteze visele, alungă boala sau moartea, îndrumă vânătorii spre locurile unde găsesc pradă și trimit un spirit-călăuză la dușmanii lor ca să le facă rău.

Dar abia anul ăsta, la ora domnului Reed, a aflat că la 1600 trăiau mai bine de treizeci de mii de indieni Wabanaki pe coasta de est și că, până în 1620, nouăzeci la sută dintre ei muriseră, aproape toți ca urmare a contactului cu coloniștii, care au adus boli necunoscute până atunci și băutura, au secătuit toate resursele și au dus lupte cu triburile spre a pune stăpânire asupra pământurilor acestora. Nu știa că femeile indiene se bucurau de mai multă putere și autoritate decât femeile albe, un aspect detaliat în poveștile celor răpiți de indieni. Că indienii care lucrau pământul erau mai pricepuți și obțineau recolte mai bune decât majoritatea europenilor care munceau același pământ. Nu, nu erau „primitivi” – rețelele lor sociale erau extrem de avansate. Și, deși erau numiți sălbatici, chiar și un general englez de marcă, Philip Sheridan, a trebuit să recunoască: „Le-am răpit țara și mijloacele de subzistență. Din această cauză și ca reacție la asta au pornit la luptă. Cine le-ar fi putut cere să reacționeze altfel?”

Molly și-a închipuit întotdeauna că indienii se răzvrăteau ca grupările de gherilă, prădând și scalpându-și dușmanii. O înfurie să afle că au încercat să negocieze cu coloniștii, purtând haine europene și vorbind dinaintea Congresului, acordându-le interlocutorilor prezumția de bună-credință – și că au fost mințiți și trădați în mod repetat.

În sala de clasă a domnului Reed e o poză cu Molly Molasses, făcută în ultimii ei ani de viață. În acea imagine stă cu spatele perfect drept, cu o parură înaltă cu mărgele pe cap și cu două broșe mari de argint la gât. Chipul ei era ridat și bronzat și avea o expresie firoasă. Stând în clasa goală într-o zi, Molly

studiază o bună bucată de vreme acel chip, căutând răspunsuri la întrebări pe care nu știe cum să le formuleze.

În noaptea în care a împlinit opt ani, după ce-au mâncat înghețatele-sandviș și un tort Sara Lee pe care i l-a adus maică-sa de la Mini-Mart, după ce și-a pus o dorință, ținând ochii bine închiși în timp ce sufla în lumânărilele cu dunguțe roz de pe tort (și-a dorit o bicicletă, își amintește, roz cu alb și cu panglici roz, ca aceea pe care-o primise fata de vizavi de ziua ei, cu câteva luni în urmă), Molly s-a așezat pe canapea, așteptându-l pe tatăl ei să ajungă acasă. Maică-sa umbla prin cameră încoace și-ncolo, formându-i întruna numărul pe telefonul mobil și mormăind în barbă „Cum ai putut să uiți de ziua singurei tale fiice?” Dar el nu răspundea. După o vreme, s-au dat bătăute și s-au culcat.

După vreo oră, s-a trezit pentru că o scutura cineva de umăr. Taică-său stătea pe scaunul de lângă patul ei, clătinându-se un pic, ținând o pungă de plastic și șoptindu-i:

— Hei, Molly Molasses, ești trează?

Ea deschise ochii. Clipi.

— Ești trează? o întrebă el din nou, întinzând mâna și aprinzând veioza cu prințese pe care i-o cumpărase de la un târg de vechituri.

Ea încuviință.

— Întinde palma.

Scotocind prin pungă, scoase trei cartonașe pentru bijuterii – bucăți de plastic gri, acoperite cu puf gri pe-o parte, pe care era fixată câte o amuleță micuță.

— Peștișor, îi zise, întinzându-i peștișorul perlat, albastru cu verde; corb – pasărea de cositor; urs – un ursuleț cafeniu. Ar fi trebuit să fie un urs negru de Maine, dar numai asta aveau, s-a scuzat. Deci, uite care-i faza; mă gândeam ce-aș putea să-ți iau de ziua ta, ceva care să și însemne ceva, nu doar rahaturile obișnuite gen Barbie. Și mă gândeam – noi doi suntem indieni. Maică-ta nu e, dar noi suntem. Și mie mi-au plăcut întotdeauna simbolurile indiene. Știi ce e acela un simbol?

Ea clătină din cap.

— O chestie care reprezintă o altă chestie. Hai să vedem dacă mi le amintesc bine.

Așezându-se pe pat, îi luă cartonașul cu pasărea din mână, răsucindu-l între degete.

— Bun, deci tipul ăsta are puteri magice. O să te ocrotească de magia neagră și alte chestii bizare de care poate că nici nu îți dai seama că există.

Cu grijă, desfăcu amuleta de pe cartonașul de plastic, desfăcând sârmulițele cu care era legată, și-i puse pasărea pe noptieră. Apoi luă în mână ursulețul.

— Acest animal fioros e un spirit protector.

Ea izbucni în râs.

— Nu, pe bune. Poate că nu pare, dar aparențele pot fi înșelătoare. Gagiul ăsta e un spirit neînfricat. Și, datorită aceluia spirit neînfricat, le insufală curaj celor care au nevoie de el.

Desprinse ursul din cartonaș și-l puse pe noptieră lângă pasăre.

— Bun. Și-acum peștele. S-ar putea ca ăsta să fie cel mai bun dintre toți. Îți dăruiește puterea de a nu te lăsa afectată de vrăjile altora. Așa-i că-i mișto?

Ea căzu pe gânduri o clipă.

— Dar cum se deosebesc astea de magia neagră?

El desfăcu sârmulița de pe cartonaș și puse peștișorul lângă celelalte amulete, aliniindu-le atent cu degetul.

— Foarte bună întrebare. Ești pe jumătate adormită și tot ești mai isteț decât majoritatea oamenilor când sunt treji de-a binelea. Corect, îmi dau seama că par a fi același lucru. Dar e o diferență importantă între ele, așa că ascultă-mă cu atenție.

Ea se așeză mai bine în pat.

— Se poate ca vrăjile altora să nu fie magie neagră. Se poate să fie chestii care arată foarte bine și sună tare îmbietor. Se poate să fie – hm, nu știu – cineva care încearcă să te convingă să faci ceva ce știi că n-ar trebui să faci. Cum ar fi să fumezi.

— Pf. N-aș face niciodată așa ceva.

— Bine. Dar poate că e ceva care nu-i așa scârbos, cum ar fi să iei o ciocolată de la Mini-Mart fără să plătești.

— Dar mami lucrează acolo.

— Da, dar, chiar dacă n-ar lucra, știi că nu-i frumos să furi o ciocolată, nu-i așa? Dar poate că persoana asta are vrăji puternice și e foarte convingătoare. „Oh, zău acum, Moll, n-o să te prindă nimeni”, îi șoptește cu o voce îngroșată, „nu-i așa că-ți plac dulciurile, nu vrei o ciocolată, haide, doar o dată?”

Punând mâna pe peștișor, răspunde tot el cu o voce severă, în locul peștelui:

— Nu, mulțumesc! Știu ce pui la cale. N-o să-ți meargă vrăjile cu mine, domnule, o să înot departe de tine, m-ai auzit? Bun, pa și pusi!

Răsuci peștișorul și mimă că-i făcea cu mâna cuiva.

Scotocind prin pungă, exclamă:

— Oh, la naiba. Am vrut să-ți iau un lăntișor pe care să le prinzi.

O bătu pe genunchi.

— Nu-ți face griji. Vine el și lăntișorul.

La două săptămâni după asta, în miez de noapte, când venea spre casă, a pierdut controlul asupra volanului și asta a fost. Șase luni mai târziu, Molly trăia într-un alt cămin. Au trecut ani buni până când și-a cumpărat lăntișorul.

Spruce Harbor, Maine, 2011

— Strămutat.

Vivian strâmbă din nas.

— Sună a – hm, a ce oare? – a strănut ratat.

Strănut ratat? Mda, poate că planul ăsta n-o să-i iasă.

— Să-mi port luntrea de la o apă la alta? Nu prea le am cu metaforele, drăguță, spune Vivian. Ce vrea să însemne asta?

— Păi, spune Molly, cred că luntrea reprezintă ceea ce iei cu tine – lucrurile esențiale – dintr-un loc în altul. Iar apa – ei bine, cred că e destinația la care încerci mereu să ajungi. Are logică ce spun?

— Nu prea. Mă tem că sunt și mai nedumerită decât eram înainte.

Molly scoate o listă de întrebări.

— Haide să începem și vedem noi ce iese.

Stau în fotoliile roșii din camera de zi, în lumina palidă a amurgului. Au terminat treaba pe ziua de azi și Terry a plecat acasă. Ploua cu găleata mai devreme, o ploaie torențială, și acum norii care se văd pe geam sunt mărginiți de o lumină cristalină, ca niște culmi muntoase în văzduh, din care se pogoară raze, ca în pozele din Biblia pentru copii.

Molly pornește reportofonul pe care l-a împrumutat de la biblioteca școlii și-i face proba. Apoi inspiră adânc și-și duce mâna la lăntișorul de la gât.

— Tatăl meu mi-a dăruit aceste amulete și fiecare dintre ele reprezintă altceva. Corbul te apără de magie neagră. Ursul îți dă curaj. Peștele simbolizează refuzul de a te supune vrăjilor altora.

— N-am știut niciodată că amuletele alea au o semnificație.

Absentă, Vivian își duce mâna la propriul ei lăntișor.

Uitându-se pentru prima dată cu atenție la pandantiv, Molly o întreabă:

— Lăntișorul tău... are vreo semnificație?

— Păi, are pentru mine. Dar n-are puteri magice, spune Vivian zâmbind.

— Poate că are. Eu interpretez acele puteri în termeni metaforici, știi? Așadar, magia neagră e orice îi poartă pe oameni spre latura întunecată a vieții – propria lor lăcomie sau nesiguranță, care îi împinge să facă lucruri distructive. Iar spiritul războinic al ursului ne ocrotește nu doar de cei care ne-ar putea răni, ci și de demonii noștri lăuntrici. Și cred că vrăjile altora sunt lucrurile la care suntem vulnerabili – ceea ce ne poartă pe căi greșite. Deci...

prima întrebare pe care o să ți-o pun e oarecum ciudată. Cred c-ai putea-o interpreta și tu în termeni metaforici.

Se mai uită o dată la reportofon și inspiră adânc.

— Bun. Vine: Crezi în spirite? Sau în fantome?

— Oho, asta da întrebare.

Strângându-și mâinile firave, pline de vinișoare, în poală, Vivian se uită lung pe geam. Pentru o clipă, Molly are impresia că n-o să-i răspundă la întrebare. Și apoi Vivian spune, așa încet încât trebuie să se aplece spre ea ca s-o audă:

— Da. Cred în fantome.

— Crezi că sunt... prezente în viața noastră?

Vivian o ținutuește cu ochii ei căprui și încuviințează.

— Sunt cei care ne bântuie, spune. Cei pe care i-am lăsat în urmă.

Hemingford County, Minnesota, 1930

Nu e aproape nimic de mâncare în casă. De trei zile încoace domnul Grote se întoarce cu mâna goală din pădure și ne hrănim pe sponci, doar cu ouă și cartofi. Situația devine așa disperată că se hotărăște să taie unul dintre pui și începe să măsoare din priviri capra. E tăcut zilele astea când intră în casă. Nu vorbește cu copiii, care fac zarvă când vine, agățându-i-se de picioare. Îi ușuește de parc-ar fi muște la miere.

În seara celei de-a treia zi, îi simt privirea ațintită asupra mea. Are o expresie stranie, ca și cum ar face niște socoteli în minte. Într-un final spune:

— Așadar, ce e chestia aia pe care-o porți la gât?

Și e limpede ce pune la cale.

— Nu valorează nimic, zic.

— Pare-a fi argint, spune, fixând-o cu privirea. Înnegrit.

Inima îmi bate așa tare, încât simt un vuiet în urechi.

— E o tinichea.

— Ia să văd.

Domnul Grote vine mai aproape, apoi atinge cu degetele lui murdare inimioara în relief și mâinile împreunate.

— Ce-i asta, un fel de simbol păgân?

Nu știi ce înseamnă păgân, dar sună ca o chestie nasoală.

— Probabil.

— Cine ți-a dat-o?

— Buna.

E prima dată când îi pomenesc de familia mea și nu-mi place senzația. Mi-aș dori să-mi pot lua spusele înapoi.

— N-avea nicio valoare pentru ea. Voia s-o arunce.

El se încruntă.

— Arată bizar, clar. Mă îndoiesc c-aș putea s-o vând.

Domnul Grote îmi vorbește încontinuu – când jumulesc puiul, când prăjesc cartofii pe soba cu lemne, când stau lângă foc în camera de zi cu câte un copil în brațe. Îmi povestește despre familia lui – cum au avut un soi de gălceavă și fratele lui l-a omorât pe tatăl lor când domnul Grote avea șaisprezece ani, iar el a fugit de-acasă și nu s-a mai întors. A cunoscut-o pe doamna Grote cam tot pe-atunci și Harold s-a născut când ei aveau optsprezece ani. Nu și-au pus de

fapt pirostriile decât atunci când aveau deja o casă plină de copii. Tot ce-și dorește să facă e să vâneze și să pescuiască, zice, dar trebuie să hrănească și să înțolească toți copiii. Se jură pe Dumnezeu, el nu și-a dorit nici măcar unul. Se jură pe Dumnezeu, i-e teamă c-ar putea să-și iasă din minți și să le facă ceva rău.

Pe măsură ce trec săptămânile și vremea se încălzește, își face obiceiul să stea și să cioplească pe prispă până seara târziu, cu o sticlă de whisky alături, și mereu mă cheamă să îi țin de urât. Pe întuneric îmi povestește și lucruri pe care nu țin să le știu. El și doamna Grote abia dacă mai schimbă o vorbă, îmi zice. Ei nu-i place să vorbească, dar îi place să facă sex. Dar el nu mai suportă să mai aibă de-a face cu ea – femeia nu se obosește să se spele și mereu e câte un copil agățat de ea.

Îmi zice:

— Ar fi trebuit să mă însor cu o fată ca tine, Dorothy. Știi ce se spune: dacă vrei belea pe cap, ia-ți o roșcată.

Prima fată pe care a sărutat-o era roșcată, dar asta a fost demult, zice, pe vremea când era tânăr și arătos.

— Te miri c-am fost arătos? Am fost și eu flăcău cândva, să știi. Am doar douăș'patru de ani, acum.

N-a fost niciodată îndrăgostit de soția lui, îmi zice.

Spune-mi Gerald, îmi zice.

Știu că domnul Grote n-ar trebui să-mi spună toate lucrurile astea. Am doar zece ani.

•

Copiii scâncesc ca niște căței bătuți și se strâng unul într-altul, căutând alinare. Nu se joacă așa cum se joacă copiii de obicei, sărind și fugărindu-se. Au mereu mucii verzuții în nas și le curg ochii. Mă mișc prin casă ca un cărăbuș cu aripile strânse ca o carapace, fără să mă las atinsă de răutățile doamnei Grote, de smiorcăitul lui Harold, de plânsetele lui Gerald Jr., care nu-și va putea satisface niciodată nevoia sfâșietoare de a fi luat în brațe. O văd pe Mabel cum se transformă într-o fată posacă, înțelegând foarte bine toate felurile în care a fost împovărată, maltrată, abandonată de acești nefericiți. Știu de ce-au ajuns copiii așa, trăind în mediul ăsta, dar mi-e greu să-i iubesc. Nefericirea lor nu face decât să-mi amintească de propria mea nefericire. Îmi trebuie toată energia de care dispun ca să mă curăț, să mă scol din pat și să ies pe ușă dimineața, ca să mă duc la școală.

Întinsă pe saltea într-o noapte când e furtună, simțind cum mă împung arcurile de metal de sub nanchinul subțire, cu apa picurându-mi pe față, cu stomacul gol și burta lipită de spate, îmi amintesc un episod de când eram pe *Agnes Pauline* și ploua și toată lumea avea rău de mare și tata a încercat să ne facă să uităm de toate necazurile punându-ne să închidem ochii și să ne închipuim o zi perfectă. Asta se întâmpla acum trei ani, când aveam șapte ani, dar îmi amintesc și-acum ziua pe care mi-am imaginat-o atunci. E o după-amiază de duminică și mă duc s-o vizitez pe buna, în căsuța ei primitoare de la marginea orașului. În diurn spre casa ei – cățărându-mă peste ziduri de piatră și străbătând câmpuri acoperite de ierburi sălbatice, care se leagănă în bătaia vântului ca valurile mării –, simt mirosul de fum dulceag de la focurile de turbă și ascult sturzii și mierlele care își exersează trilurile neîmblânzite. În zare văd casa cu acoperișul de stuf și pereții văruiți, cu ghivece de mușcate roșii înflorite la ferestre, și bicicleta neagră, solidă, a bunei rezemată dincolo de poartă, lângă gardul viu pe care atârnă rugi de mur și fructe de porumbar în ciorchini bogați, albaștri.

În casă mă așteaptă o găscă pusă la rumenit în cuptor, iar câinele alb cu pete negre, Monty, pândește sub masă după resturi. Bunul e dus la râu să pescuiască păstrăvi, cu o undiță făcută de el, sau să vâneze cocoși de munte ori potârniche pe câmp. Așa că acasă suntem doar eu și buna, singure pentru câteva ore.

Buna întinde coca pentru o tartă cu rubarbă, cu făcălețul, presărând câte o mână de făină peste aluatul gălbui, întinzându-l cât să umple tava de plăcintă. Din când în când trage un fum din țigara ei Sweet Afton, suflând rotocoale de fum spre tavan. Îmi dă un drops vărgat, pe care l-a avut îndesat în buzunarul șorțului, laolaltă cu vreo șase mucuri de Afton – un amestec de arome pe care nu-l voi uita în veci. Pe cutia galbenă de țigări sunt versurile unei poezii de Robert Burns, pe care buna obișnuiește s-o cânte pe o melodie veche irlandeză:

*Curgi lin, Afton drag, printre verzi colnice
Curgi lin, te-oi slăvi în cântu-mi ferice.*

Stau pe un scăunel cu trei picioare, ascultând cum sfârâie și pocnește friptura la cuptor, în timp ce buna taie o șuviță de aluat de pe marginea tăvii de plăcintă, făcând din ea o cruciuliță în mijloc și acoperind totul cu un ou bătut, spre a încheia, cu grație, împungând coca cu furculița și presărând

zahăr pe ea. Odată ce-a pus tarta la cuptor, ne mutăm în camera din față, „camera bună”, cum îi zice ea, doar noi două, ca să luăm ceaiul de la amiază, ceai negru, tare, cu zahăr din belșug, și chec cu stafide, tăiat felii și aburind. Buna alege două cești din serviciul ei de porțelan cu trandafirași din vitrină, cu farfurioare asortate și farfurii mici pentru prăjituri, și o pune pe fiecare, cu grijă, pe un șervet scrobbit de in. Perdelele croșetate în stil irlandez, atârinate la ferestre, filtrează soarele amiezii, împlânzind ridurile de pe chipul ei.

Cocoțată pe scaunul cu pernuță, văd suportul de lemn pentru picioare, cu un milieu cu flori deasupra, din fața balansoarului ei și raftul mic de cărți – mai ales cărți de rugăciuni și poezie – de lângă scară. O văd pe buna fredonând în timp ce toarnă ceaiul. Îi văd mâinile vânjoase și zâmbetul blând. Văd cât mă iubește.

Acum, sucindu-mă de pe-o parte pe alta pe salteaua asta jilavă, cu miros acru, încerc să mă concentrez pe imaginea zilei mele de vis, dar amintirile astea îmi trezesc alte gânduri, mai sumbre. Doamna Grote, care geme în dormitorul din fund, nu se deosebește așa tare de mama. Amândouă împovărate cu mai mult decât puteau duce, lipsite de resurse, slabe din fire sau din cauza împrejurărilor, măritate cu bărbați egoiști, încăpățânați, dependente de moleșeala somnului. Mama se baza pe mine să gătesc, să fac curat și să am grijă de Maisie și de băieți, s-o ascult când își deplângea soarta, îmi reproșa că sunt naivă când insistam c-or să vină zile mai bune, c-o să ne fie bine până la urmă.

— Tu nu știi, spunea. Nu știi cât de rău e de fapt.

Odată, nu cu mult înainte de incendiu, stătea ghemuită în pat pe întuneric și-am auzit-o plângând. M-am dus s-o liniștesc. Când am cuprins-o cu brațele, a sărit ca arsă, împingându-mă la o parte.

— Nu-ți pasă de mine, s-a burzuluiit. Nu te prefacă că ți-ar păsa. Tot ce vrei e să-ți pun mâncare pe masă.

M-am dat înapoi, simțind că-mi ard obrajii de parcă m-ar fi plesnit. Și în clipa aceea s-a schimbat ceva. Mi-am pierdut încrederea în ea. Când plângea, mă simțeam amortită. Apoi îmi spunea că n-am inimă, că sunt nesimțitoare. Și poate că eram.

•

Pe la începutul lui iunie, ne trezim c-avem toți păduchi, toți până la unul, chiar și Nettie, care de-abia dacă are patru fire de păr în cap. Îmi amintesc c-am auzit de păduchi când eram pe vapor – mama era îngrozită la gândul c-am

putea lua păduchi noi, copiii, și ne căuta în cap în fiecare zi, punându-ne în carantină când auzeam c-au găsit păduchi în alte cabine.

— E lucrul de care e cel mai greu să scapi pe lumea asta, spunea.

Ne-a povestit despre epidemia care a izbucnit la școala de fete din Kinvara când stătea la internat acolo. Au ras-o în cap. Mama era mândră de părul ei des și negru și-a refuzat să-l mai tundă de-atunci. Am luat păduchi pe vapor, oricât ne-am ferit.

Gerald se scarpină întruna și, când mă uit în capul lui, văd că-i mișună pe piele. Îi caut pe ceilalți doi și văd că au și ei gângăni în cap. Probabil că fiecare loc din casă e acoperit de păduchi, canapeaua și scaunele, și doamna Grote. Știu ce chin o să fie: gata cu mersul la școală, o să rămân fără păr, ore de trudă, va trebui să spăl așternuturile...

Mă năpădește o dorință copleșitoare să fug de-aici.

Doamna Grote stă tolănită în pat cu copilul mic. Rezemată de două perne murdare, cu pătura trasă până sub bărbie, se uită lung la mine când intru. Are ochii înfundați în orbite.

— Copiii au făcut păduchi.

Își încrețește buzele.

— Ai și tu?

— Probabil, din moment ce au ei.

Pare să reflecteze pentru o clipă. Apoi spune:

— Tu ai adus parazitul în casă.

Mă înroșesc la față.

— Nu, doamnă, nu cred.

— Au venit ei de undeva, spune.

— Cred..., încep, dar mi-e greu să duc la capăt propoziția. Cred c-ar trebui, poate, să căutați în patul dumneavoastră. Și să vă căutați în cap.

— Tu i-ai adus! exclamă, aruncând deoparte pătura. Vii aici, dându-te mare și tare, ca și cum ai fi mai răsărită decât noi...

Cămașa de noapte i s-a ridicat și stă suflecată în dreptul burții. Întrezăresc un triunghi de păr negru între picioarele ei și mă întorc cu spatele, stânjenită.

— Să nu îndrăznești să pleci! zbiară la mine.

O înșfacă pe Nettie din pat, făcând-o să plângă, și-o ia la subsuoară, arătând spre pat cu cealaltă mână.

— Cearșafurile trebuie opărite. Apoi să începi să-i culegi din părul copiilor cu un pieptăn. I-am zis lui Gerald că a întrecut măsura, să ne aducă în casă o vagaboandă care cine știe pe unde a umblat.

Următoarele cinci ore sunt încă și mai urâte decât mi-am imaginat – trebuie să fierb mai multe oale de apă și s-o torn într-o copai mare fără să opăresc vreunul dintre copii, să bag în apă toate păturile și cearșafurile și hainele pe care le găsesc și să le frec cu săpun de casă, apoi să îndes cearșafurile, prin storcătorul manual. De-abia dacă am forța necesară să împing și să învârt maneta și mă dor mâinile din cauza efortului.

Când domnul Grote se întoarce acasă, stă de vorbă cu soția lui, care s-a refugiat pe canapeaua din camera de zi. Frânturi din conversație ajung până la mine – „gunoi”, „parazit”, „irlandeză jegoasă” – și, după câteva minute, intră pe ușa de la bucătărie și mă găsește în genunchi, chinându-mă să învârt de manetă.

— Dumnezeu mare, zice, și se pune să mă ajute.

Domnul Grote e de acord că saltelele sunt probabil infestate. Se gândește că, dacă le tragem afară pe prispă și turnăm apă fierbinte pe ele, asta va ucide paraziții.

— Mai că-mi vine să fac la fel și cu copiii, zice, și știu că glumește și nu prea.

Îi rade pe toți în cap cu un brici, cât ai zice „pește”. În ciuda încercărilor mele de a-i ține de cap, se foiesc și se smucesc și, ca urmare, au țestele pline de tăieturi și ciupituri, cu urme de sânge. Îmi amintesc de fotografiile cu soldați întorși de pe front, după Primul Război Mondial, rași în cap și cu ochii goi. Domnul Grote îi freacă pe toți cu leșie în cap, iar ei strigă și zbiară. Doamna Grote stă pe canapea, privindu-i.

— Wilma, e rândul tău, spune, întorcându-se spre ea cu briciul în mână.

— Nu.

— Trebuie să verificăm, măcar.

— Caut-o pe fată. Ea i-a adus.

Doamna Grote se întoarce cu fața spre spătarul canapelei.

Domnul Grote îmi face semn să mă apropiu. Îmi despletesc părul și mă pun în genunchi în fața lui, în timp ce el mă caută blând în cap. E o senzație ciudată să simt răsuflarea bărbatului ăsta pe gât, să-i simt degetele pe pielea capului. Sparge ceva între degete și se lasă pe călcâie.

— Mda. Ai câteva lindini în cap.

Eu sunt singura roșcovană dintre frații mei. Când l-am întrebat pe tata cum de-am ieșit cu părul roșu, mi-a răspuns în glumă că trebuie să fi fost ruginite țevile. El avea părul negru – „afumat”, zicea, după atâția ani de trudă –, dar în tinerețe era mai curând șaten. Nu semăna deloc cu al tău, spunea. Părul tău e

la fel de viu-colorat ca apusul de soare în Kinvara, ca frunzele de toamnă și crapii japonezi din vitrina hotelului ăla din Galway.

Domnul Grote nu vrea să mă radă în cap. Spune c-ar fi o crimă. În loc de asta, îmi apucă părul și-l încolăcește în jurul mâinii, tăindu-mi-l de la ceafă. Șuvițele alunecă într-un morman pe podea, iar părul rămas mi-l tunde cam de două degete.

Îmi petrec următoarele patru zile în casa aia nenorocită, punând bușteni pe foc și fierbând apă, cu copiii irascibili și pe capul meu ca de obicei, în timp ce doamna Grote s-a instalat la loc pe cearșafurile jilave de pe saltea mucegăită, cu părul plin de păduchi, și nu pot face nimic, absolut nimic, în privința asta.

•

— Ți-am dus cu toții dorul, Dorothy! îmi spune domnișoara Larsen când mă întorc la școală. Și oh – ți-ai schimbat tunsoarea!

Îmi duc mâna la creștet, atingându-mi părul țepos. Domnișoara Larsen știe de ce am părul scurt – scrie în bilețelul pe care a trebuit să i-l dau când m-am dat jos din camionetă –, dar nu mă dă de gol.

— De fapt, zice, arăți ca o fată emancipată. Știi ce înseamnă asta?

Scutur din cap.

— Sunt fete de la oraș care se tund scurt și ies la dans și fac tot ce vor ele.

Îmi zâmbește prietenos.

— Cine știe, Dorothy? Poate că așa o să ajungi și tu.

Hemingford County, Minnesota, 1930

Spre sfârșitul verii, pare că domnului Grote i s-a schimbat norocul. Bagă în sac orice pradă prinde și-o aduce acasă, spre a o jupui imediat, apoi pune carnea la uscat în șopronul din spate. Și-a făcut o afumătoare în spatele șopronului și-acum o ține în funcțiune tot timpul, încărcând-o cu carne de veveriță și pește, ba chiar și cu ratoni. Carnea răspândește un miros dulce-acrișor care-mi întoarce stomacul pe dos, dar tot e mai bună decât să faci foamea.

Doamna Grote e iar gravidă. Zice c-ar trebui să nască în martie. Mă tem c-o să vrea s-o ajut când i-o veni sorocul. Când mama a născut-o pe Maisie, aveam o mulțime de vecine în strada Elizabeth care trecuseră prin asta și tot ce-a trebuit să fac a fost să stau cu cei mici. Doamna Schatzman, care locuia lângă noi, și surorile Krasnow de sub noi, care aveau șapte copii adunați, au venit la noi acasă și-au preluat toate responsabilitățile, închizând ușa de la dormitor după ele. Tata a ieșit. Poate că ele l-au trimis la plimbare, nu știu. Eu eram în camera de zi, jucându-mă Cireșica și recitând alfabetul și cântând toate cântecele pe care le zberca el din toți bojocii când venea de la crâșmă noaptea târziu, trezindu-i pe vecini.

Pe la jumătatea lui septembrie, când trec pe drumul județean văd baloți de paie aurii presărați pe câmpurile galbene, aranjați în forme geometrice, puși în piramidă și risipiți în grămezi așezate alandala. La istorie învățăm despre Pelerinii²² de pe plantația de la Plymouth din 1621 și despre lucrurile cu care s-au hrănit în anul acela, curcani sălbatici și porumb și cei cincisprezece cerbi aduși la ospăț de indieni. Vorbim despre tradiții de familie, dar, ca și soții Byrne, familia Grote nu ține cont de această sărbătoare. Când îi pomenesc domnului Grote de asta, îmi zice:

— Ce-i așa mare brânză să mănânci curcan? Pot să prind unul oricând.

Dar niciodată nu prinde.

Domnul Grote a devenit încă și mai distant, se trezește cum se crapă de ziuă ca să plece la vânătoare, iar noaptea stă să jupoaie și să afume carnea. Când e acasă, zbiară la copii sau îi ocolește. Uneori scutură copilul mic până

---

²² Nume sub care sunt cunoscuți primii coloniști englezi stabiliți în New England, care au părăsit Anglia din cauza persecuțiilor religioase și au fondat colonia Plymouth și care, conform tradiției, sunt de asemenea la originile sărbătorii cunoscute astăzi ca Ziua Recunoștinței. (*N.t.*)

când scâncește și se oprește din plâns. Nici măcar nu știu dacă mai doarme în dormitorul din fund. Adesea îl găsesc dormind pe canapeaua din camera de zi, cu părțile corpului conturate sub pătură ca rădăcina dezgropată a unui copac bătrân.

Într-o dimineață de noiembrie mă trezesc acoperită de o pulbere fină și rece. Trebuie c-a viscolit azi-noapte; zăpada suflată în casă prin crăpăturile și spărturile din pereți și din acoperiș s-a adunat grămăjoare în adânciturile saltelei. Mă ridic în capul oaselor și mă uit în jur. Trei dintre copii sunt în cameră cu mine, ghemuiți laolaltă ca oile. Mă ridic, scuturându-mi zăpada din păr. Am adormit în hainele cu care-am fost îmbrăcată ieri, dar nu vreau ca domnișoara Larsen și fetele de la școală, mai ales Lucy, să mă vadă două zile la rând în aceleași haine (deși alți copii, am observat, nu se sinchisesc deloc de asta). Îmi trag o rochie și celălalt pulover din valiză, pe care o țin desfăcută într-un colț, și mă schimb repede, trăgându-mi-le peste cap. Niciuna dintre hainele mele nu e vreodată impecabil de curată, dar mă agăț, totuși, de aceste ritualuri.

Doar gândul la căldura de la școală, la zâmbetul prietenos al domnișoarei Larsen și la spectacolul oferit de viețile celorlalți, de alte lumi descrise în paginile cărților pe care le citim în clasă, îmi dă elanul să ies pe ușă. Drumul până la colț devine din ce în ce mai anevoios; de fiecare dată când ninge, trebuie să-mi croiesc din nou potecă. Domnul Grote îmi spune că, atunci când o veni viscolul ăl mare, peste câteva săptămâni, va trebui să mă las păgubașă.

La școală domnișoara Larsen mă ia deoparte. Mă ține de mână și se uită în ochii mei.

— Toate bune acasă, Dorothy?

Încuviințez din cap.

— Dacă ai ceva să-mi zici...

— Nu, doamnă, spun. Totul e în regulă.

— Nu mi-ai adus temele de ceva vreme.

Nu am nici când, nici unde să-mi fac temele în casa Grote și, după ce apune soarele la cinci, nu mai e nici lumină. Sunt doar două cioturi de lumânare în casă și doamna Grote ține una la ea în dormitorul din fund. Dar nu vreau ca domnișoara Larsen să mă compătimească. Vreau să fiu tratată ca toți ceilalți.

— O să mă străduiesc mai mult, spun.

— Ai...

Își duce degetele la gât, apoi lasă mâna să-i cadă.

— E greu să te speli unde stai?

Ridic din umeri, simțind că mă înroșesc de rușine. Nu m-am șters pe gât. Va trebui să fiu mai conștiincioasă.

— Aveți apă curentă?

— Nu, doamnă.

Își mușcă buza.

— Mda. Să mă cauți dacă ai nevoie să stai de vorbă cu cineva, m-ai auzit?

— Sunt bine, domnișoară Larsen, îi spun. Totul e bine.

Dorm pe un morman de pături, după ce unul dintre copii mi-a dat un brânci de pe saltea, foindu-se în somn, când simt o mână pe față. Deschid ochii. Domnul Grote, aplecat deasupra mea, îmi pune un deget pe buze, apoi îmi face semn să-l urmez. Mă ridic amețită, înfășurându-mă într-o cuvertură, și îl urmez în camera de zi. În lumina chioară a lunii, filtrată printre nori și prin geamurile murdare, îl văd așezându-se pe canapeaua aurie și bătând cu mâna pernuța de lângă el.

Îmi strâng cuvertura mai bine. El bate din nou pernuța. Mă duc lângă el, dar nu mă așez.

— E frig în noaptea asta, spune cu o voce joasă. Nu mi-ar strica să-mi țină cineva companie.

— Ar trebui să vă duceți la ea, în dormitor, spun.

— Nu vreau să fac asta.

— Sunt obosită, îi spun. Mă duc la culcare.

El scutură din cap.

— O să stai aici cu mine.

Simt un gol în stomac și mă întorc să plec.

Întinde mâna și mă apucă de braț.

— Vreau să stai aici, am zis.

Mă uit la el prin întuneric. Nu mi-a mai fost frică de domnul Grote până acum, dar e ceva schimbat în vocea lui și știu că trebuie să mă port cu grijă. Are un zâmbet ciudat în colțul gurii.

Trage de cuvertură.

— Am putea să ne încălzim unul pe altul.

O trag mai bine pe umeri și îi întorc din nou spatele și-apoi simt cum cad. Mă lovesc cu cotul de podeaua tare și mă apucă o durere intensă când pic drept în nas. Răsucindu-mă în cuvertură, îmi ridic privirea să-mi dau seama ce

s-a întâmpat. Simt o mână aspră pe cap. Vreau să mă mișc, dar sunt prinsă ca într-un cocon.

— Fă ce-ți spun.

Îi simt obrazul neras pe față și răsuflarea acră. Mă zbat din nou și el îmi pune un picior în spate.

— Nu mai face zgomot.

Își strecoară mâna lui mare, aspră, în cuvertură și de-acolo pe sub puloverul meu, pe sub rochie. Încerc să mă feresc, dar nu pot. Mâinile lui mișună de-a lungul corpului meu și tresar șocată când mă atinge între picioare, mă împunge cu degetele. Fața lui aspră ca șmirghelul e lipită în continuare de a mea, frecându-se de obrazul meu, și respiră poticnit.

— Daaa, îmi gâlgâie la ureche.

Stă gheboșat deasupra mea ca un câine, frecându-mi înverșunat pielea cu o mână și descheindu-se la pantaloni cu cealaltă. Auzind zgomotul strident pe care-l face fiecare nasture, mă îndoii și mă zbat, dar sunt prinsă în cuvertură ca o muscă într-o pânză de păianjen. Îl văd cu pantalonii descheiați, în vine, cu penisul învârtoșat între picioare, cu burta tare și albă. Am văzut destule animale la curte ca să știu ce încearcă să facă. Chiar dacă am brațele prinse în cuvertură, îmi sucesc trupul, încercând să strâng cuvertura bine în jurul meu. El o trage brutal și simt cum se desface, în timp ce el îmi șoptește la ureche „Ușurel, haide, îți place, nu-i așa?”, și încep să scâncesc. Când își vâă două degete în mine, unghiile lui netăiate mă zgârie și strig. Îmi pune cealaltă mână peste gură și își îndeasă degetele mai adânc în mine, frecându-se de mine, și eu scot un soi de nechezat – sunete disperate, guturale, din gât.

Și apoi își ridică șoldurile de pe mine și-și retrace mână cu care-mi astupase gura. Țip și mă trezesc cu o palmă usturătoare peste față.

Din hol se aude o voce – „Gerald?” – și el rămâne încremenit, pentru o clipă doar, înainte de a aluneca de pe mine ca o șopârlă, încheindu-și pe bîjbâite nasturii și ridicându-se de pe jos.

— Ce Doamne iartă-mă..., doamna Grote se reazemă de tocul ușii, ținându-și abdomenul rotunjit cu o mână.

Eu îmi trag chiloții în sus și rochia cu puloverul în jos, mă ridic mai întâi în capul oaselor și apoi, împleticindu-mă în picioare, strângând cuvertura în jurul meu.

— Nu cu ea! se jeluiește doamna Grote.

— Stai, Wilma, nu e ceea ce pare...

— Animalule!

Vorbește cu o voce joasă, înverșunată. Se întoarce spre mine.

— Și tu... tu... am știut eu...

Arată spre ușă.

— Ieși. Ieși!

Îmi ia un moment să îmi dau seama ce vrea să zică – că vrea să plec, acum, prin ger, în miez de noapte.

— Stai așa, Wilma, liniștește-te, spune Gerald – domnul Grote.

— Vreau ca fata asta – ca *jegul* ăsta – să dispară din casa mea.

— Hai mai întâi să discutăm.

— Vreau să dispară!

— Bine, bine.

Se uită la mine cu ochi lipsiți de expresie și îmi dau seama că, oricât de nasoală ar fi situația, e pe cale să se agraveze. Nu vreau să rămân aici, dar cum pot supraviețui pe drumuri?

Doamna Grote dispare în hol. Aud un copil plângând în camera din fund. Se întoarce după un minut cu valiza mea și mi-o azvârle din celălalt capăt al camerei. Valiza se izbește de perete și lucrurile din ea se împrăștie pe podea.

Ghetele mele și haina de culoarea muștarului, cu mănușile prețioase, căptușite, de la Fanny, îndesate în buzunar, sunt atârinate într-un cui lângă ușa de la intrare și am în picioare singura mea pereche de șosete rărite. Mă îndrept spre valiză și înhăț ce pot, deschid ușa și mă izbește o rafală de aer rece. Arunc câteva haine răzlețite pe prispă, suflând norișori de abur când respir. În timp ce-mi pun ghetele, legându-mi pe bâjbâite șireturile, îl aud pe domnul Grote spunând „Dacă pățește ceva?” și răspunsul doamnei Grote:

— Dacă fata aia nătângă își pune în cap să fugă de-acasă, noi n-o putem opri, nu?

Și fug, lăsând aproape tot ce am pe lume în urmă – valiza mea maro, cele trei rochii pe care mi le-am făcut acasă la familia Byrne, mănușile fără degete și rufăria de schimb și puloverul bleumarin, cărțile de școală și creionul, caietul pe care mi l-a dat domnișoara Larsen pentru compuneri. Măcar trusa de cusut pe care mi-a pregătit-o Fanny e în buzunarul interior de la haină. Las în urmă patru copii pe care nu i-am putut ajuta și pe care nu i-am iubit. Las în urmă un loc sordid, plin de depravare, cum nu voi mai cunoaște vreodată. Și las și ultimele rămășițe ale copilăriei mele pe podeaua de scânduri a acelei camere de zi.

Hemingford County, Minnesota, 1930

Înaintând târșăit ca o somnambulă prin gerul năprasnic, îmi croiesc drum pe alee, apoi fac la stânga și urc greoi poteca desfundată care duce la podul subred. Pe alocuri trebuie să pășesc prin stratul de zăpadă abia depusă, groasă ca foaia de plăcintă, care-mi scârțâie sub picioare. Marginile tăioase îmi zgârie gleznele. Când îmi ridic privirea spre stelele de cleștar, care licăresc pe cer, gerul îmi taie răsuflarea.

Odată ce-am parcurs porțiunea mai anevoioasă și intru pe drumul principal, o lună plină scaldă câmpurile din jur într-o lumină tremurătoare, sidefată. Pietrișul îmi scârțâie sub ghete; îl simț, aspru și bolovănos, prin tălpile subțiri. Mângâi lâna moale cu care sunt căptușite mănușile, atât de caldă, încât nici măcar degetele nu mi-au înghețat. Nu mi-e teamă – înocioaba aia era mai înfricoșător decât e aici, pe drum, înconjurată de lumina lunii. Haina e subțire, dar pe dedesubt am țoalele pe care am apucat să le adun și, mergând repede, încep să mă încălzesc. Îmi fac un plan: o să merg pe jos până la școală. Sunt doar vreo șase kilometri.

Linia întunecată a orizontului e foarte departe, cerul de deasupra ei e mai luminos, ca straturile de sediment din stâncă. Am întipărită în minte clădirea școlii. Trebuie doar să ajung acolo. Mergând cu un pas susținut, râcâind pietrișul cu ghetele, număr o sută de pași și-apoi o iau de la capăt. Tata avea obiceiul să spună că e bine să-ți testezi limitele din când în când, să descoperi de ce e capabil corpul tău, cât poți rezista. Ne-a zis asta când eram chinuiți de răul de mare pe *Agnes Pauline* și din nou când am înfruntat prima iarnă grea la New York, când noi patru, inclusiv mama, am făcut pneumonie.

Testează-ți limitele. Află ce poți îndura. Așa fac acum.

Mergând pe drum, mă simt la fel de ușoară și lipsită de importanță ca un petic de hârtie, luat pe sus de vânt și purtat de-a lungul drumului. Mă gândesc la toate felurile în care am ignorat ce îmi stătea limpede dinainte – cât de oarbă am fost, cât de nătângă am fost să nu mă păzesc. Mă gândesc la Olandez, care știa îndeajuns ca să se teamă de ce-i mai rău.

Dinaintea mea la orizont începe să apară prima geană de lumină trandafirie. Și, chiar înainte să se lumineze, întrezăresc clădirea albă din scândură pe la jumătatea unei mici coame de deal. Acum că se vede școala, mă simt stoarsă de energie și tot ce-mi doresc e să mă las să cad pe marginea

drumului. Mă dor picioarele și le simt grele ca de plumb. Mi-a amorțit fața; nasul pare să-mi fi degerat. Nu știu cum reușesc să ajung până la școală, dar cumva reușesc. Când ajung la ușa de la intrare, descopăr că e încuiată. Îi dau roată prin spate, până la cerdacul unde țin lemnele de foc, deschid ușa și mă las să cad pe podea. O pătură veche din păr de cal e împăturită lângă grămada de lemne; mă înfășor în ea și mă cufund într-un somn agitat.

Fug pe un câmp galben, printr-un labirint de baloți de fân, fără să reușesc să găesc drumul...

— Dorothy?

Simt o mână pe umăr și mă trezesc cu o tresărire. E domnul Post.

— Ce Dumnezeu...?

Pentru o clipă nu sunt sigură nici eu unde mă aflu. Mă uit la domnul Post, la obrajii lui rotunzi, rumeni, și la expresia lui intrigată. Îmi întorc privirea spre grămada de lemne tăiate grosolan, la scândurile late, văruițe, din care sunt construiți pereții cerdacului. Ușa de la clasă e deschisă și e limpede că domnul Post a ieșit să ia lemne să facă focul, cum trebuie să facă în fiecare dimineață înainte de a veni să ne ia.

— Te simți bine?

Încuviințez, străduindu-mă să mă simt bine.

— Familia ta știe că ești aici?

— Nu, domnule.

— Cum ai ajuns la școală?

— Am venit pe jos.

Se uită lung la mine pentru o clipă, apoi spune:

— Hai înăuntru la căldură.

Domnul Post mă îndrumă la un scaun din sala de clasă și mă pune să-mi întind picioarele pe un alt scaun, apoi îmi ia pătura murdară de pe umeri și-o înlocuiește cu una curată, din stofă ecosez, pe care o scoate dintr-un dulap. Îmi dezleagă șireturile de la ghete și le pune lângă scaun, țâțâind când îmi vede ciorapii găuriți. Apoi stau și mă uit la el cum face focul. Când ajunge domnișoara Larsen, câteva minute mai târziu, în cameră a început deja să se încălzească.

— Ce se întâmplă? Întreabă. Dorothy?

Își desface eșarfa violetă de la gât și-și scoate pălăria și mănușile. În spatele ei, pe geam, văd o mașină care se îndepărtează. Părul lung al domnișoarei

Larsen e prins într-un coc la ceafă și ochii ei căprui sunt limpezi și strălucitori. Fusta de lână roz cu care e îmbrăcată îi scoate în evidență roșeața din obraji.

Îngenunchind lângă scaunul meu, spune:

— Doamne sfinte, copilă. Ești demult aici?

Domnul Post, care și-a încheiat treburile, își pune pălăria și haina ca să plece cu camioneta să facă turul.

— Dormea dincolo în cerdac când am venit. Râde. M-a speriat de moarte.

— Vă cred, spune domnișoara Larsen.

— Zice c-a venit pe jos până aici. Cale de șase kilometri.

Clatină din cap.

— Are noroc că n-a rămas degerată pe undeva.

— S-ar părea c-ați reușit s-o încălziți bine.

— A început să se dezghețe. Păi, eu mă duc să-i iau pe ceilalți.

Își bate cu mâna pieptul de la haină.

— Ne vedem acușica.

De îndată ce-a plecat, domnișoara Larsen spune:

— Așa deci, spune-mi ce s-a întâmplat.

Și îi spun. N-aveam de gând s-o fac, dar se uită la mine cu o îngrijorare atât de sinceră, încât îi povestesc totul dintr-o suflare. Îi povestesc despre doamna Grote care zace toată ziua în pat și despre domnul Grote care cutreieră pădurile și despre pulberea de zăpadă cu care mă trezeam pe față dimineața și saltelele murdare. Îi povestesc despre tocana rece din carne de veveriță și despre urletele copiilor. Și îi povestesc despre domnul Grote, cum m-a chemat pe canapea, cum m-a atins și cum a apărut doamna Grote în hol, zbierând la mine să plec. Îi spun că mi-a fost teamă să mă opresc din mers, teamă ca nu cumva să mă ia somnul. Îi povestesc despre mănușile pe care mi le-a împletit Fanny.

Domnișoara Larsen își pune mâna peste a mea și-o lasă acolo, strângându-mă din când în când.

— Oh, Dorothy, spune. Și apoi: Slavă Domnului c-ai avut mănușile. Fanny pare a fi o prietenă pe cinste.

— Da, a fost.

Își duce mâna la bărbie, bătând darabana cu două degete.

— Cine te-a adus la familia Grote?

— Domnul Sorenson de la Societatea pentru Ajutorarea Copiilor.

— Bun. Când se întoarce domnul Post, o să-l trimit să-l caute pe acest domn Sorenson. Desfăcându-și sufertașul, scoate o turțiță. Cred că ți-e foame.

În mod normal, aş refuza – ştiu că iau din prânzul ei. Dar sunt așa hămesită, încât îmi lasă gura apă când văd turtița. O accept rușinată și-o înghit pe nemestecate. În timp ce eu mănânc turtița, domnișoara Larsen pune apă de ceai la încălzit pe sobă și taie un măr feliuțe, punându-le cu dichis pe o farfurie ciobită de porțelan, luată de pe raft. Mă uit cum pune frunze de ceai într-o strecurătoare și toarnă apa fierbinte în două cești. N-am mai văzut-o să ofere ceai unui copil până atunci și cu siguranță nu mie.

— Domnișoară Larsen, încep. Oare ați putea... ați fi dispusă vreodată să...

Pare să știe ce vreau să întreb.

— Să te iau să stai cu mine?

Zâmbește, dar expresia ei e îndurerată.

— Țin la tine, Dorothy. Cred că știi asta. Dar nu pot... nu am cum să iau o copilă în grijă acum. Stau la o pensiune.

Încuviințez din cap, cu un nod în gât.

— O să te ajut să-ți găsești o casă, spune blând. Un loc sigur și curat, unde vei fi tratată ca o fată de zece ani. Îți promit.

Când ceilalți copii se revarsă din camionetă, se uită intrigati la mine.

— Ea ce caută aici? Întrebă un băiat, Robert.

— Dorothy a venit un pic mai devreme în dimineața asta.

Domnișoara Larsen își netezește fusta elegantă, roz.

— Așezați-vă și scoteți-vă caietele, copii.

După ce domnul Post a venit din sălița din spate cu încă un rând de bușteni și i-a deșertat în lada de lângă sobă, domnișoara Larsen îi face semn cu mâna și ies amândoi în holșorul de la intrare. După câteva minute, el iese din nou, tot cu haina și pălăria pe cap. Aud zumzetul motorului și scârțâitul frânelor, semn că se opintește cu camioneta pe drumul abrupt.

Cam după o oră, aud huruitul inconfundabil al camionetei și mă uit pe geam. O urmăresc cum urcă încet drumul abrupt și apoi se oprește. Domnul Post coboară și intră pe ușa dinspre cerdac, iar domnișoara Larsen se scuză și trece în sălița din spate. După câteva minute, mă strigă și mă ridic de la locul meu, cu toate privirile ațintite asupra mea, îndreptându-mă spre cerdac.

Domnișoara Larsen pare îngrijorată. Își tot duce mâna la coc.

— Dorothy, domnul Sorenson nu e sigur că...

Se oprește și-și duce mâna la gât, uitându-se rugător la domnul Post.

— Cred că domnișoara Larsen încearcă să spună, zise el încet, că va trebui să-i explici domnului Sorenson în detaliu ce i-ai mărturisit domnișoarei Larsen. După cum știi, la modul ideal, ei își doresc să remedieze orice

probleme pot apărea într-o familie adoptivă. Domnul Sorenson se întreabă dacă e posibil să fie doar o problemă de... comunicare.

Mă ia cu amețea când îmi dau seama ce spune domnul Post de fapt.

— Nu mă crede?

Surprind un schimb de priviri între ei.

— Nu e vorba că te crede sau nu te crede. Trebuie doar să audă povestea din gura ta, îmi explică domnișoara Larsen.

Pentru prima dată în viață, simt furie amestecată cu revoltă. Îmi dau lacrimile.

— Nu mă întorc acolo. Nu pot.

Domnișoara Larsen își trece brațul peste umărul meu.

— Dorothy, nu-ți face griji. Povestește-i domnului Sorenson totul și eu o să-i destăinui ce știu eu. N-o să te las să te întorci acolo.

Următoarele câteva ore trec ca prin ceață. Imit gesturile lui Lucy, scoțând abecedarul când îl scoate ea, ridicându-mă după ea să scriu la tablă, dar nu procesez aproape nimic din ce se întâmplă în jurul meu. Când ea mă întreabă pe șoptite „Te simți bine?” dau din umeri. Îmi strânge mâna, dar nu insistă – și nu știu dacă e pentru că simte că nu vreau să vorbesc sau pentru că se teme de ce-aș putea spune.

După prânz, când ne-am întors la locurile noastre, văd un vehicul în depărtare. Tot ce aud e huritul motorului; camioneta neagră care se îndreaptă spre școală e singurul lucru pe care îl văd. Și iat-o – urcă greoi drumul abrupt și se oprește, cu scârțâit de frâne, în spatele camionetei domnului Post.

Îl văd pe domnul Sorenson la volan. Rămâne pe scaun un moment. Își scoate pălăria neagră de fetru, își atinge mustața neagră. Apoi deschide portiera.

— Vai de mine și de mine, spune domnul Sorenson când îmi termin toată povestea.

Stăm pe scaune incomode pe cerdacul din spate, unde e ceva mai cald acum decât era mai de dimineață, de la soare și de la sobă. El întinde mâna ca să mă bată pe picior, apoi pare să se răzgândească și-și lasă mâna în șold. Cealaltă mână și-o duce la mustață.

— Ai făcut un drum așa lung prin ger. Trebuie să-ți fi fost foarte... Se poticnește. Și totuși. Și totuși. Mă întreb: în miez de noapte. E posibil să fi...?

Mă uit țintă la el, cu inima bătând să-mi spargă pieptul.

— ... interpretat greșit evenimentele?

Se uită la domnișoara Larsen.

— O fată de zece ani... nu credeți, domnișoară Larsen, că poate avea o anumită – surescitabilitate? O tendință de a lua lucrurile prea dramatic?

— Depinde de fată, domnule Sorenson, îi răspunde ea sever, ridicându-și bărbia. N-am auzit-o niciodată pe Dorothy să mintă.

Râzând, el clatină din cap.

— Ah, domnișoară Larsen, nu asta spuneam, desigur că nu! Am vrut să zic doar că, uneori, mai ales dacă ai trecut de la o vârstă fragedă prin experiențe dureroase, poți fi predispus la a te pripri cu concluziile – la a exagera, fără să vrei, lucrurile. Am văzut cu ochii mei că, hm, condițiile de trai în casa familiei Grote erau, mă rog, nu tocmai optime. Dar nu putem avea cu toții familii ca-n basme, nu-i așa, domnișoară Larsen? Lumea nu e un loc perfect și, când depindem de milostenia altora, nu ne permitem întotdeauna să ne plângem.

Îmi zâmbeste.

— Sfatul meu, Dorothy, este să mai faci o încercare. Pot să stau de vorbă cu soții Grote și să subliniez necesitatea de a-ți oferi condiții mai bune.

Observ o scăpărare stranie în ochii domnișoarei Larsen și un val de roșeață i se răspândește pe față și gât.

— Ați auzit ce-a spus fata, domnule Sorenson? Întreabă cu o voce încordată. A avut loc o tentativă de... molestare. Și, la vederea acelei scene oribile, doamna Grote a dat-o afară din casă. De bună seamă nu vă așteptați ca Dorothy să se întoarcă într-un astfel de mediu, nu? Sincer, mă întreb de ce nu anunțați poliția să se ducă acolo și să investigheze situația. Nu pare un mediu sănătos nici pentru ceilalți copii.

Domnul Sorenson încuviințează încet, ca și cum ar zice „Calm, calm, a fost doar o idee, nu țipați la mine, hai să ne calmăm”. Dar spune altceva, de fapt:

— Păi, atunci, vedeți, suntem la ananghie. Nu am cunoștință în momentul de față de nicio familie care să caute orfani. Aș putea să întreb în locuri mai îndepărtate, desigur. Să contactez Societatea pentru Ajutorarea Copiilor din New York. Dacă se ajunge la asta, bănuiesc că Dorothy ar putea să se întoarcă acolo, cu primul tren.

— De bună seamă nu va trebui să recurgem la asta, spune domnișoara Larsen.

El dă din umeri.

— Sper că nu. Dar nu se știe.

Ea își lasă mâna pe umărul meu, strângându-l.

— Haideți să analizăm opțiunile atunci, domnule Sorenson, bine? Și, între timp – pentru o zi sau două –, pot s-o iau pe Dorothy acasă cu mine.

Mă uit surprinsă la ea.

— Dar credeam...

— Nu poate fi ceva permanent, spune imediat. Locuiesc într-o pensiune, domnule Sorenson, unde nu e voie cu copii. Dar proprietărea mea are inimă bună și știe că sunt învățătoare și că nu toți copiii din clasa mea au – pare să-și caute cu grijă cuvintele – un cămin ideal. Cred că va fi înțeleghătoare – cum ziceam, pentru o zi sau două.

Domnul Sorenson își atinge mustața.

— Foarte bine, domnișoară Larsen. Eu voi studia alternativele și o las pe Dorothy în grija dumitale pentru câteva zile. Domnișoară, îmi spune, sper că te vei purta frumos, cum se cade unei fete bine-crescute.

— Da, domnule, îi răspund solemn, dar nu-mi mai încap în piele de bucurie.

Domnișoara Larsen o să mă ia acasă cu ea! Nu-mi vine să cred ce noroc a dat peste mine.

Hemingford, Minnesota, 1930

Omul care vine s-o ia pe domnișoara Larsen, cu mine cu tot, după școală își exprimă surprinderea la vederea mea doar ridicând din sprânceană, dar nu zice nimic.

— Domnule Yates, v-o prezint pe Dorothy, îi spune domnișoara Larsen, și el mă salută uitându-se în oglinda retrovizoare. Dorothy, domnul Yates lucrează pentru proprietăreasa mea, doamna Murphy, și e foarte amabil – mă ia de la școală în fiecare zi, dat fiind că eu nu conduc.

— E o plăcere, domnișoară, spune omul și, după cât de roșii i s-au făcut urechile, îmi dau seama că e sincer.

Hemingford e mult mai mare decât Albans. Domnul Yates conduce încet de-a lungul străzii principale și eu casc gura la firme: Cinematograful Imperial (pe marchiza căruia scrie, cu litere de-o șchioapă, ACUM ȘI CU SONOR, CÂNTECE ȘI DANSURI), *Hemingford Ledger*, Walla's – Salon de Jocuri, care oferă, dacă te iei după vitrină, BILIARD, RĂCORITOARE, DULCIURI, TUTUN, Banca de Stat pentru Fermieri, Shindler's – Articole de Feronerie și Nielsen's – Magazin Universal – ALIMENTE ȘI ÎMBRĂCĂMINTE PENTRU TOȚI.

La intersecția străzii principale cu Park, la câteva străzi distanță de centru, domnul Yates oprește în fața unei case bleu în stil victorian, cu o verandă de jur-împrejur. În dreptul ușii de la intrare, pe o plăcuță ovală, scrie PENSIUNEA HEMINGFORD PENTRU DOMNIȘOARE.

Când domnișoara Larsen deschide ușa se aude un clopoțel. Îmi face semn să intru, dar duce un deget la buze și-mi șoptește:

— Așteaptă o clipă aici.

Apoi își scoate mănușile, își desface eșarfa de la gât și se face nevăzută pe o ușă din capul holului.

Holul are un aer scortșos, cu tapet vișiniu, cu textură de catifea, o oglindă mare cu ramă aurită și un scrin negru, sculptat. După ce mă uit un pic prin jur, mă cocoț pe un scaun alunecos, îmbrăcat în păr de cal. Într-un colț e o pendulă care ticăie răsunător și, când bate ora, tresar, cât pe-acți să cad de pe scaun.

După câteva minute, domnișoara Larsen se întoarce.

— Proprietăreasa mea, doamna Murphy, ar dori să te cunoască. I-am povestit despre... necazul tău. Am considerat că trebuia să-i explic de ce te-am luat cu mine. Sper că nu te superi.

— Nu, sigur că nu.

— Fii tu însăși, Dorothy, îmi spune. Bun. Pe-aici.

Mă țin după ea de-a lungul holului, intrând pe ușa aceea într-un salon, unde o femeie rotunjoară, cu un piept generos și cu părul cărunt, stă pe o canapea de catifea rozalie, lângă un foc. Are riduri de-o parte și de alta a nasului, ca o marionetă, și o expresie atentă, alertă.

— Ei bine, fetițo, s-ar părea c-ai avut parte de zile negre, îmi spune, făcându-mi semn să mă așez într-unul din cele două fotolii înflorate.

Mă așez într-unul dintre fotolii și domnișoara Larsen se așază în celălalt, zâmbindu-mi un pic neliniștită.

— Da, doamnă, îi răspund.

— Oh – ești irlandeză, deci?

— Da, doamnă.

Zâmbește cu toată fața.

— Mă gândeam eu! Dar am avut o poloneză aici acum câțiva ani, și mai roșcovană ca tine. Și, desigur, mai sunt și scoțiențele, dar nu vezi prea multe pe-aici. Păi, și eu mi-s irlandeză, dacă n-ai ghicit deja, adaugă. Am venit aici ca și tine când eram fetișcană. Ai mei sunt de fel din Enniscorthy. Familia ta?

— Din Kinvara. În Comitatul Galway.

— I-auzi, știi satul! Vărul meu s-a însurat cu o fată din Kinvara. Știi clanul Sweeney?

N-am auzit în viața mea de clanul Sweeney, dar dau din cap că da.

— Așa deci.

Pare încântată.

— Care e numele tău de familie?

— Power.

— Și numele tău de botez e... Dorothy?

— Nu, Niamh. Prima familie la care am stat mi-a schimbat numele.

Mă înroșesc când îmi dau seama că tocmai am mărturisit c-am fost alungată de două familii.

Dar ea nu pare să observe sau poate c-o lasă rece.

— Bănuiam eu! Dorothy nu-i nume irlandez.

Aplecându-se spre mine, îmi studiază lăntșorul.

— O cruciuliță de Claddagh. N-am mai văzut una de nu știu când. Ai venit cu ea de-acasă?

Încuviințez din cap.

— Mi-a dat-o buna.

— Da, și uită-te la ea cât de înverșunat o păzește, îi spune domnișoarei Larsen.

Abia când spune asta îmi dau seama c-am cuprins cruciulița între degete.

— N-am vrut să...

— Tu, fată, nu-i nimic, spune, bătându-mă pe genunchi. E singurul lucru care ți-a mai rămas să-ți amintească de ai tăi, nu-i așa?

Când doamna Murphy își întoarce atenția asupra serviciului de ceai cu trandafiri înfoiați, aflat pe masa din fața ei, domnișoara Larsen îmi face cu ochiul. Cred că suntem amândouă surprinse că doamna Murphy pare să fi prins așa repede drag de mine.

•

Camera domnișoarei Larsen e ordonată și luminoasă, și cam cât o debara – de-abia încap în ea un pat de-o persoană, o comodă înaltă din lemn de stejar și un birou îngust de pin, cu o veioză de alamă. Cuvertura e îndoită la colțuri sub saltea; fața de pernă e de un alb imaculat. Pe pereți sunt atârinate mai multe tablouri în acuarelă cu flori, iar pe comodă are o fotografie alb-negru cu ramă aurită, reprezentând un cuplu cu un aer sever.

— Sunt părinții dumneavoastră? o întreb, uitându-mă cu atenție la poză.

Un bărbat cu barbă într-un costum închis la culoare stă țeapăn în spatele unei femei slăbuțe, așezate pe un scaun cu spătarul drept. Femeia, care poartă o rochie simplă, neagră, pare o versiune mai severă a domnișoarei Larsen.

— Da.

Vine lângă mine și se uită lung la fotografie.

— Au murit amândoi între timp, așa că presupun că acum și eu mă pot numi orfană, spune după o clipă.

— Eu nu sunt orfană de fapt, îi spun.

— Oh?

— Cel puțin nu știu dacă sunt. A avut loc un incendiu – mama a ajuns la spital. N-am mai văzut-o de-atunci.

— Dar crezi că e posibil să trăiască?

Aprob din cap.

— Mai speri s-o găsești?

Mă gândesc la ce-au spus soții Schatzman despre mama după incendiu – o luase razna, că-și pierduse mințile după ce-i muriseră atâtea copii.

— Era un spital de boli mintale. Avea... probleme. Încă dinainte de incendiu.

E prima dată când recunosc asta față de cineva. E o ușurare s-o spun.

— Oh, Dorothy, oftează domnișoara Larsen. Ai trecut prin multe de la o vârstă fragedă, așa-i?

La șase, când coborâm în sufrageria elegantă, sunt uluită de ospățul care ne-așteaptă: o bucată de jambon în mijlocul mesei, cartofi copti, varză de Bruxelles și un coș cu chifle. Farfuriile sunt din porțelan veritabil, cu un model cu flori viorii de nu-mă-uita și chenar argintiu. Nici măcar în Irlanda n-am văzut o masă ca asta, decât la sărbători – și azi e o zi obișnuită de marți. Cinci locatare și doamna Murphy stau în picioare în dreptul scaunelor. Eu mă așez pe locul gol de lângă domnișoara Larsen.

— Doamnelor, spune doamna Murphy, din capul mesei, v-o prezint pe domnișoara Niamh Power, din Comitatul Galway, via New York. A ajuns în Minnesota cu trenul copiilor – poate ați citit în ziare despre asta. Va rămâne câteva zile printre noi. Haideți s-o facem să se simtă ca acasă.

Celelalte femei au tot în jur de douăzeci de ani. Una lucrează ca vânzătoare la Magazinul Universal Nielsen's, una la o brutărie, o alta ca recepționeră la *Hemingford Ledger*. Sub ochiul de vultur al doamnei Murphy, toate sunt politicoase cu mine, chiar și domnișoara Grund, o femeie cu o față acră și slabă ca un țâr, vânzătoare la un magazin de încălțăminte. („Nu e obișnuită cu copiii,” îmi șoptește domnișoara Larsen după ce domnișoara Grund îmi aruncă o privire glacială din celălalt capăt al mesei.) Observ că aceste femei o cam știu de frică pe doamna Murphy. În decursul cinei, remarc că poate fi irascibilă și iute la mânie și-i place să facă pe șefa. Când vreuna dintre ele își exprimă o părere cu care nu e de acord, se uită de jur-împrejurul mesei și-și caută aliați. Dar cu mine e bunătața întruchipată.

Azi-noapte am dormit iepurește pe cerdacul rece de la școală și, înainte de asta, pe o saltea murdară într-o cameră fetidă cu alți trei copii. Dar în noaptea asta am camera mea, un pat făcut cu grijă, cu cearșafuri albe imaculate și două păaturi curate. Când îmi urează „Noapte bună”, doamna Murphy îmi înmânează o cămașă de noapte și rufărie, un prosop de corp și unul de mâini și o periută de dinți. Mă conduce la baia din capătul holului, cu apă curentă la chiuvetă, closet la care se trage apa și o cadă mare de porțelan, și îmi spune să stau cât vreau înăuntru; celelalte pot folosi o altă toaletă.

Când pleacă, îmi studiez chipul în oglindă – e prima dată, de când am ajuns în Minnesota, când mă uit într-o oglindă întreagă, fără pete sau alte defecte. De-acolo mă privește o fată pe care abia dac-o mai recunosc. E slabă și palidă, cu ochii stinși, cu pomeți ascuțiți și o claie de păr roșu-aprins, cu obraji arși de vânt și nasul roșu. Are buzele crăpate, cu cruste, iar puloverul de pe ea e scămoșat și murdar de țărână. Înghit în sec – înghite și ea. Mă doare în gât. Probabil că mă paște o răceală.

Când închid ochii, în baia fierbinte, am senzația că plutesc pe un nor.

Când mă întorc în camera mea, după ce m-am încălzit și m-am șters, îmbrăcată în cămașa nouă de noapte, închid ușa și-o încui. Mă rezem cu spatele de ușă, savurând senzația. N-am avut niciodată camera mea – nici în Irlanda, nici pe strada Elizabeth, nici la Societatea pentru Ajutorarea Copiilor, nici în holul familiei Byrne sau la soții Grote. Dau la o parte cuvertura și pătura, îndoite bine sub saltea, și mă strecur între așternuturi. Chiar și perna, cu fața de bumbac care miroase a săpun, e o minunăție. Întinsă pe spate, cu lumina aprinsă, mă uit fascinată la floricelele roșii și albastre de pe tapetul alb-bej, la tavanul alb, la comoda din stejar, cu model în degradeu și mânere albe, șlefuite. Mă uit la covorașul împletit, circular, și la parchetul lucios de lemn. Sting lumina și stau trează pe întuneric. Pe măsură ce ochii mi se obișnuiesc cu bezna, deslușesc silueta fiecărui obiect din cameră. Veioza electrică. Comoda. Cadrul de la pat. Ghetele mele. Pentru prima dată de când am coborât din tren în Minnesota, acum mai bine de un an, mă simt în siguranță.

În următoarea săptămână, nu prea mă mai ridic din pat. Doctorul cărunt care vine să mă consulte îmi lipește un stetoscop rece, de metal, de piept, ascultă atent câteva minute și declară că am făcut pneumonie. Zile întregi zac la pat cu febră, cu cuverturile peste mine și storurile trase, cu ușa de la dormitor deschisă, astfel ca doamna Murphy să mă audă când o strig. Îmi lasă un clopoțel de argint pe comodă și mă îndeamnă să-l folosesc dacă am nevoie de ceva.

— Sunt jos, îmi zice. Vin imediat dacă e.

Și, deși nu stă o clipă, bombănind despre toate treburile pe care le are de făcut și cum una sau alta din fete – le spune „fete”, deși sunt toate femeii în toată firea, cu serviciu – nu și-a făcut patul sau și-a lăsat vasele în chiuvetă sau a uitat să aducă serviciul de ceai în bucătărie când și-a terminat treaba în salon, lasă orice când aude clopoțelul.

În primele zile dorm aproape încontinuu, deschid ochii când printre jaluzele pătrunde lumina blândă a soarelui și, când mă trezesc din nou, s-a întunecat; doamna Murphy e aplecată peste mine, cu un pahar cu apă în mână, îi simt răsuflarea dulceagă pe obraz și felul în care și-a lăsat greutatea ca de cloșcă pe umărul meu. Câteva ore mai târziu, domnișoara Larsen îmi pune o compresă rece pe frunte, cu degete grijulii. Doamna Murphy mă tratează cu supă de pui, în care plutesc morcovi, țelină și cartofi.

În momentele când sunt conștientă, în ciuda febrei, am impresia că visez. Chiar sunt în patul ăsta cald, în camera asta curată? Chiar are cineva grijă de mine?

Și apoi deschid ochii, întâmpinată de lumina unei noi dimineți, și mă simt altfel. Doamna Murphy îmi ia temperatura și e sub 37 de grade Celsius. Ridicând storul, îmi spune:

— la uite ce-ai ratat.

Mă ridic în capul oaselor și mă uit pe geam la zăpada ca vata de zahăr, care acoperă totul și continuă să cadă, la albul cerului și la întinderea de alb – copaci, mașini, trotuarul și casa de alături, complet transformate. Și trezirea mea pare la fel de memorabilă. Și eu sunt acoperită în pături, cu fațetele ascunse și transformate.

Când doamna Murphy află c-am venit fără nimic, aproape, se apucă să adune haine pentru mine. În hol se află un cufăr mare plin de veșminte lăsate în urmă de chiriașe, cămășuțe, ciorapi și rochii, combinații de fuste și pulovere, ba chiar și câteva perechi de pantofi, și mi le înșiră pe patul dublu din camera ei mare, ca să le probez.

Aproape toate-mi sunt mari, dar câteva articole îmi vin totuși – un pulover azuriu cu nasturi, brodat cu flori albe, o rochie maro cu nasturi perlați, mai multe perechi de ciorapi și o pereche de pantofi.

— Jenny Early, oftează doamna Murphy, mângâind o rochiță galbenă înflorată, foarte frumoasă. Era un firicel de fată, și frumușică pe deasupra. Dar, când a descoperit că rămăsese grea...

Se uită la domnișoara Larsen, care clatină din cap.

— Vremuri apuse. Am auzit că Jenny a avut o nuntă frumoasă și-a născut un băiat voinic, așa că totul e bine când se termină cu bine.

Pe măsură ce prind puteri, încep să mă îngrijorez: situația asta n-o să dureze. Voi fi trimisă de-aici. Am rezistat tot acest an pentru că a trebuit, pentru că n-am avut de-ales. Dar, acum c-am văzut ce înseamnă confortul și

sentimentul de siguranță, cum pot să mă mai duc înapoi? Gândurile astea mă poartă în pragul deznădejzii, așa că îmi impun – mă silesc – să mi le alung.

Spruce Harbor, Maine, 2011

Când ajunge Molly, Vivian o așteaptă în prag.

— Ești gata? o întreabă, întorcându-se să urce scările de cum a trecut Molly pragul.

— Stai așa.

Molly își scoate haina în stil militar și-o agață în cuierul negru, metalic, din colț.

— Cum rămâne cu ceaiul ăla?

— N-avem timp, îi strigă Vivian peste umăr. Sunt bătrână, știi. Aș putea să crăp oricând. Trebuie să ne urnim!

— Pe bune? Fără ceai? bombăne Molly, urcând după ea.

Se întâmplă o chestie stranie. Poveștile pe care a început să i le spună Vivian doar după ce a fost împinsă de la spate, ca răspuns la întrebări specifice, curg acum spontan, într-un șuvoi, așa de multe, încât până și Vivian pare luată prin surprindere.

— Dar cine ar fi crezut ca bătrânul să aibă atâta sânge în vine?²³, exclamă după o rundă de povești. E din *Macbeth*, drăguță. Caută-l singură.

Vivian n-a discutat niciodată cu adevărat despre experiența ei din tren cu nimeni. Era ceva prea rușinos, spune. Erau prea multe de explicat, era prea greu de crezut. Atâția copii trimiși cu trenul spre Vestul mijlociu – adunați de pe străzile din New York ca niște gunoaie, ca niște deșeuri strânse pe o șalupă, spre a fi trimise cât mai departe cu putință, unde nu le mai poți vedea.

Și, oricum, cum poți să vorbești despre faptul că ai pierdut totul?

— Dar soțul tău? întreabă Molly. Lui trebuie să-i fi spus.

— I-am spus câte ceva, spune Vivian. Dar așa multe din experiențele mele erau dureroase și n-am vrut să-l împovărez. Uneori e mai ușor să încerci să uiți.

Fiecare cutie pe care o desfac îi stârnește amintiri lui Vivian. Trusa de cusut înfășurată în tifon îi evocă locuința sumbră a soților Byrne. Haina de culoarea muștarului, cu nasturi în stil militar, mănușile împletite, întărite cu fetru, rochia maro cu nasturi perlați, un serviciu de ceai cu trandafiri, împachetat cu grijă. În curând Molly reușește să-și întipărească limpede în minte galeria de

---

²³ William Shakespeare, *Macbeth*, Actul V, Scena 1, în traducerea lui Ion Vinea. (N.t.)

personaje: Niamh, buna, Maisie, doamna Scatcherd, Dorothy, domnul Sorenson, domnișoara Larsen... O poveste le poartă înapoi la o alta. „*Bine faci, bine găsești.*” Ca și cum ar îmbina petice de material spre a țese o pătură, Molly le pune în ordine și le coase laolaltă, alcătuind un model care nu putea fi deslușit atunci când bucățile erau separate.

Când Vivian îi descrie sentimentul de a depinde de mila unor necunoscuți, Molly încuviințează. Știe mult prea bine cum e să-ți înăbuși înclinațiile înnăscute, să te silești să zâmbești când te simți amorțit. După o vreme nu-ți mai recunoști propriile nevoi. Ești recunoscător pentru cel mai mic gest de bunăvoință din partea cuiva și apoi, cu vârsta, devii suspicios. De ce ar face cineva ceva pentru tine fără să aștepte ceva în schimb? Și oricum – cel mai adesea, nici n-o fac. Cel mai adesea, vezi ce e mai rău în oameni. Descoperi că majoritatea adulților mint. Că majoritatea oamenilor se gândesc doar la ei. Că prezinți interes pentru cineva doar câtă vreme se poate folosi de tine.

Și asta îți modelează personalitatea. Știi prea multe și ceea ce știi te face precaut. Devii temător și neîncrezător în ceilalți. Exprimarea emoțiilor nu e ceva care să vină de la sine pentru tine, așa că înveți să le simulezi. Să te prefaci. Să exprimi o empatie pe care n-o simți de fapt. Și așa înveți să te faci acceptat, dacă ai noroc, să arăți ca restul lumii, chiar dacă pe dinăuntru ești făcut praf.

— Eh, nu știi, exclamă Tyler Baldwin într-o zi la cursul de istorie americană după ce urmăresc un film despre Wabanaki. Cum era vorba aia – „învingătorul ia tot”? Vreau să zic, se întâmplă tot timpul, peste tot în lume, este? Un grup câștigă, un altul pierde.

— Ei bine, e adevărat că tendința de dominare și oprimarea omului de către om există de la începuturile timpului, spune domnul Reed. Crezi că grupul oprimat ar trebui pur și simplu să nu se mai plângă?

— Mda. Ai pierdut. Parcă-mi vine să zic „Resemnează-te”, spune Tyler.

Molly simte o furie așa copleșitoare că vede negru înaintea ochilor. Mai bine de patru sute de ani indienii au fost înșelați, îngrădiți, siliți să trăiască pe un petic de loc și discriminați, li s-a spus „indieni jegoși”, „piei roșii”, „sălbatici”. Nu li s-a dat voie să muncească sau să-și cumpere o locuință. Oare, dacă l-ar strânge de gât pe imbecilul ăsta, i-ar fi afectat regimul de libertate condiționată? Inspiră adânc și încearcă să se calmeze. Apoi ridică mâna.

Domnul Reed o privește surprins. Molly rareori ridică mâna.

— Da?

— Eu sunt de origine amerindiană.

Nu a mai spus nimănui în afara lui Jack lucrul ăsta. În ochii lui Tyler știe că e doar... *Goth*, asta dacă se gândește vreodată la ea.

— Din tribul Penobscot. M-am născut pe Indian Island. Și vreau să spun doar atât: ce li s-a întâmplat indienilor e exact ce-au pățit și irlandezii sub stăpânirea britanică. N-a fost o luptă dreaptă. Pământurile le-au fost furate, li s-a interzis să-și practice religia, au fost obligați să se supună stăpânirii străine. N-a fost corect în cazul irlandezilor și nu e corect nici față de indieni.

— Frate, ne ții o predică, gen? bombăne Tyler.

Megan MacDonald, care stă în rândul din fața lui Molly, ridică mâna, și domnul Reed îi dă cuvântul.

— Are dreptate, spune. Bunicul meu e de fel din Dublin. Mereu ne povestește ce-au făcut englezii.

— Ei bine, străbunicii mei au pierdut totul în Marea Criză. Și nu mă vezi cerșind mila altora. În viață se întâmplă și rahaturi, pardon de expresie.

— Făcând abstracție de limbajul lui Tyler, spune domnul Reed, ridicând din sprâncene spre ceilalți elevi, semn că nu încurajează expresiile plastice, dar va reveni la asta mai târziu, oare asta facem acum? Cerșim mila altora?

— Vor doar să fie tratați corect, spune un copil din fundul clasei.

— Dar ce înseamnă asta? Și unde tragem linie? Întreabă altcineva.

În timp ce se alătură și alții discuției, Megan se întoarce în scaun, uitându-se atent la Molly, ca și cum de-abia acum a observat-o.

— Amerindiană, i-auzi! Marfă, îi șoptește. Ca Molly Molasses, așa-i?

Mai nou, în timpul săptămânii Molly nu-l mai așteaptă pe Jack s-o ducă acasă la Vivian. Ia autobuzul din fața școlii.

— Tu ai alte treburi de rezolvat, îi spune. Știi că e o bătaie de cap pentru tine să mă aștepți.

Dar, de fapt, când ia autobuzul e liberă să stea la Vivian cât îi îngăduie aceasta fără ca Jack s-o ia la întrebări.

Molly nu i-a povestit lui Jack despre proiectul cu strămutatul. Știe că el ar considera că e o idee proastă – că se implică prea mult în viața lui Vivian, că-i cere prea multe. Oricum Jack are un ton cam țăfnos în ultimul timp.

— Și, apropo, mai ai puțin și-ți faci numărul de ore, așa-i? o întreabă. Ați făcut vreun progres?

În ultimul timp Molly intră tiptil în casa lui Vivian, o salută din fugă pe Terry, cu ochii în pământ, și urcă sfioasă scările. I se pare deopotrivă greu și de prisos

să explice relația ei din ce în ce mai apropiată cu Vivian. Ce contează ce crede restul lumii?

— Uite ce teorie am eu, îi zice Jack într-o zi când stau pe iarbă în fața școlii, în pauza de prânz.

E o dimineață superbă, cu vreme blândă și aer curat. Păpădiile scânteiază precum focurile de artificii în iarbă.

— Vivian e un soi de figură maternă pentru tine. Bunică, străbunică – ce-o fi. Te ascultă, îți spune povești, te lasă s-o ajuti. Te face să te simți utilă.

— Nu, exclamă Molly iritată. Nu-i nimic de genul. Eu trebuie să-mi fac orele; ea are o treabă pe care trebuie s-o facă cineva. Simplu.

— Nu-i chiar atât de simplu, Moll, spune el, adoptând un ton exagerat de sfătos. Mama îmi zice că nu se văd cine știe ce schimbări pe-acolo.

Desface o doză de ceai cu gheață și soarbe cu nesaț.

— Facem progrese. Doar că se observă mai greu.

— Se observă mai greu?

El râde, despachetând un sendviș italian de la Subway.

— Credeam că ideea era să scăpați de cutii. Pare o chestie destul de simplă. Nu?

Molly rupe un bețișor de morcov în două.

— Punem în ordine lucrurile. Ca să fie mai ușor de găsit.

— De cine? De agenții imobiliari? Pentru că pe mâna lor or să ajungă lucrurile, să știi. Vivian probabil că n-o să mai pună piciorul acolo.

Oare chestia asta îl privește, de fapt, câtuși de puțin?

— Atunci le simplificăm treaba agenților imobiliari.

De fapt, deși n-a recunoscut-o cu voce tare până acum, Molly a renunțat practic la planul de a mai arunca ceva. La urma urmelor, ce contează? De ce n-ar fi podul lui Vivian plin cu lucruri care au o semnificație numai pentru ea?

Crudul adevăr e că Vivian va muri, mai devreme sau mai târziu. Și atunci specialiștii vor lua cu asalt casa, separând metodic și eficient obiectele prețioase de cele cu însemnătate sentimentală, zăbovind doar asupra obiectelor a căror valoare sau origine încă nu a fost identificată. Așa că da – Molly a început să-și vadă munca de la Vivian într-o altă lumină. Poate că nu contează cât apucă să facă. Poate că tot ceea ce contează e procesul în sine – atingerea fiecărui obiect, numirea și identificarea lui, recunoașterea semnificației pe care o ascunde un pulover cu nasturi sau o pereche de ghetuțe de copil.

— Sunt lucrurile ei, spune Molly. Nu vrea să le arunce. Nu pot s-o oblig, este?

Mușcând din sendviș, lăsând să-i cadă umplutura în barbă, apoi pe hârtia cerată, Jack ridică din umeri.

— Nu știu. Cred că mai curând e vorba de – mestecă și înghite dumaticatul și Molly se uită în altă parte, iritată de atitudinea lui pasiv-agresivă – cum arată povestea, știi?

— Cum adică?

— Mamei s-ar putea să i se pară un picuț că profiți de situație.

Molly se uită la sendvișul din mâna ei.

— Știi sigur c-o să-ți placă dacă încerci măcar – i-a răspuns Dina nonșalantă când a rugat-o să nu-i mai pună la pachet sendvișuri cu salam – sau, dacă nu, n-ai decât să-ți faci singură pachetul, ei drăcie!

Așa că acum Molly și-l face singură – și-a călcat pe mândrie, i-a cerut bani lui Ralph și și-a cumpărat unt de migdale, miere organică și pâine cu semințe de la magazinul cu produse bio din Bar Harbor. Și e în regulă, chiar dacă mica ei rezervă e la fel de bine-venită în cămară ca un șoarece mort adus de pisică-n bot – sau, poate, și mai puțin, dat fiind că sunt produse vegetariene – și e ținută în carantină pe un raft în antreu „ca să nu apară confuzii”, cum spune Dina.

Molly simte un val de furie, gata să izbucnească – furie la adresa Dinei, care refuză s-o accepte așa cum e, față de Terry, care o judecă, și față de Jack, care simte nevoia să-i facă pe plac mamei lui.

— Faza e că... nu e treaba mamei tale, de fapt, este?

Își regretă spusele în secunda următoare.

Jack îi aruncă o privire tăioasă.

— Faci mișto de mine?

Face ghemotoc ambalajul de la sendviș și-l îndeasă în punga de plastic în care l-a avut. Molly nu l-a mai văzut niciodată așa, cu maxilarul încleștat, cu o privire furioasă și înverșunată.

— Mama s-a dat peste cap pentru tine, spune. Ea te-a adus în casa aia. Și mai e cazul să-ți amintesc că a mințit-o pe Vivian? Dacă se întâmplă ceva, ar putea să rămână fără slujbă. Uite-așa!

Și pocnește din degete.

— Jack, ai dreptate. Îmi pare rău, spune, dar el s-a ridicat deja în picioare și se îndepărtează.

Spruce Harbor, Maine, 2011

— În sfârșit, a venit primăvara! exclamă Ralph zâmbăreț, scoțându-și mânușile de lucru în bucătărie, în timp ce Molly își umple un castron de cereale cu lapte.

Chiar pare a fi o zi de primăvară azi – primăvară de-adevăratelea, cu pomii înfrunziți și narcise înflorite, și o vreme așa de caldă că n-ai nevoie de pulover.

— Mă urnesc, spune, ieșind afară să plivească prin grădină.

Lucrul prin curte e activitatea preferată a lui Ralph; îi place să smulgă buruienile, să semene, să cultive. Toată iarna a fost ca un cățel care zgredăne la ușă, rugându-se să i se dea drumul afară.

Între timp, Dina se uită la HGTV și-și face pedichiura pe canapeaua din camera de zi. Când Molly intră în cameră, cu castronul de cereale cu stafide, se uită circumspectă la ea.

— Ai nevoie de ceva?

Înfige periuța în sticla de oje coral, șterge oja în plus de buza sticlei și aplică atent și cu îndemânare restul pe unghia de la degetul mare, corectând conturul cu un deget.

— Nu se mănâncă în camera de zi, mai știi?

Bună dimineața și ție! Fără o vorbă, Molly face stânga împrejur și se întoarce în bucătărie, de unde îl sună pe Jack.

— Hei, o salută el.

N-are un ton prea prietenos.

— Ce faci?

— Vivian mă plătește să-i fac o curățenie de primăvară – să arunc crengile uscate și chestii de-astea. Tu?

— O să dau o fugă până-n Bar Harbor, la bibliotecă. Trebuie să predau un referat în câteva zile. Speram c-ai vrea să vii și tu.

— Îmi pare rău, nu pot.

Jack o ține tot așa de când au avut acea conversație în pauza de prânz, săptămâna trecută. Molly știe că e un mare efort pentru el să țină supărarea – e în contradicție flagrantă cu felul lui de-a fi. Și, deși ar vrea să-și ceară scuze, să dregă lucrurile între ei, se teme că orice spune acum vor părea vorbe goale. Dacă Jack află c-a intervievat-o pe Vivian – că planul de a face curățenie

în pod s-a transformat într-o conversație prelungită –, o să se înfurie și mai tare.

În minte îi răsună câteva cuvinte șoptite: „Las-o baltă. Fă-ți numărul de ore și cu asta ai terminat”. Dar nu poate s-o lase baltă. Nu vrea.

Autobuzul Island Explorer e aproape gol. Cei câțiva pasageri se salută cu un gest din cap când urcă. Cu căștile în urechi, Molly știe că pare o adolescentă tipică, dar, de fapt, o ascultă pe Vivian. Din înregistrare, aude acum lucruri pe care nu le-a auzit când Vivian îi stătea dinainte...

Timpul se comprimă, știi. Nici măcar nu se măsoară întotdeauna la fel. Anumite momente ți se întipăresc în minte, altele se duc. Primii douăzeci și trei de ani de viață m-au modelat și faptul c-am mai trăit aproape șaptezeci de ani de atunci e irelevant. Anii aceia n-au nimic de-a face cu întrebările pe care mi le pui.

Molly își răsfoiește carnețelul, atingând numele și datele pe care le-a consemnat. Derulează caseta înainte și înapoi, o oprește și-i dă drumul din nou, notează puncte de referință care i-au scăpat. Kinvara, Comitatul Galway, Irlanda. *Agnes Pauline*. Ellis Island, „The Irish Rose”, strada Delancey. Strada Elizabeth, Dominick, James, Maisie Power. Societatea pentru Ajutorarea Copiilor, doamna Scatcherd, domnul Curran...

Ce-ai ales să iei cu tine spre noua destinație? Ce-ai lăsat în urmă? Ce revelații ai avut despre lucrurile cu adevărat importante?

Vivian a dus o viață liniștită, obișnuită. Odată cu trecerea anilor, pierderile suferite s-au sedimentat ca marna: chiar dacă mama ei a supraviețuit incendiului, sigur a murit între timp; oamenii care au adoptat-o au murit și ei; soțul ei a murit; n-are copii. E pe cât de singură poate fi cineva, fără altă companie decât cea a femeii pe care o plătește s-o ajute.

N-a încercat niciodată să afle ce s-a întâmplat cu familia ei – cu mama ei sau cu rudele rămase în Irlanda. Dar, după cum începe să înțeleagă Molly ascultând casetele, Vivian a revenit neîncetat la ideea că oamenii importanți din viața noastră rămân pe lângă noi, ne bântuie în timpul activităților de zi cu zi. Ne însoțesc când mergem la cumpărături, când dăm colțul străzii, când stăm de vorbă cu un prieten. Se înalță precum aburul din asfalt și, când pășim, ne pătrund prin tălpi.

Vivian a dat un sens orelor ei de muncă în folosul comunității. Acum Molly vrea să se achite cumva de datorie. Nimeni altcineva nu știe povestea lui

Vivian. Nu există nimeni care să studieze documentele de angajare ca ucenic sau actele de adopție; nimeni care să recunoască semnificația lucrurilor prețioase pentru ea, lucruri care n-ar avea nicio valoare decât pentru cineva care ține la ea. Dar Molly chiar ține la ea. Și vede golurile din poveștile lui Vivian ca pe niște mistere la dezlegarea cărora poate contribui. A auzit odată la televizor un expert în relații, care zicea că nu-ți poți găsi pacea decât după ce-ai descoperit toate piesele, ca într-un puzzle. Și vrea s-o ajute pe Vivian să-și găsească, cumva, pacea, fie și o pace temporară, pasageră.

După ce coboară la stația din dreptul parcului, Molly se îndreaptă spre bibliotecă, o clădire de cărămidă aflată pe strada Mount Desert. În sala principală de lectură, se sfătuiește cu bibliotecara de referințe, care-o ajută să găsească o adevărată arhivă de cărți despre istorie și imigrația irlandeză din anii 1920. Stă câteva ore bune cu nasul în ele, luând notițe. Apoi scoate laptopul și intră pe Google. Combinații diferite de cuvinte dau rezultate diferite, așa că Molly încearcă zeci de combinații: „incendiu 1929 NYC”, „incendiu Lower East Side, strada Elizabeth, 1929”, „Agnes Pauline”, „Ellis Island 1927”. Pe site-ul Ellis Island dă căutare Registre Pasageri. „*Căutați după numele vaporului. Acum alegeți un vapor din lista de mai jos...*” Și iată-l – *Agnes Pauline*.

Găsește numele complete ale părinților lui Vivian pe lista cu numele pasagerilor – Patrick și Mary Power din Comitatul Galway, Irlanda – și o ia cu ameteală, ca și cum niște personaje fictive tocmai au prins viață, sub ochii ei. Căutând numele, separat și împreună, găsește o știre scurtă despre incendiu, în care se pomenește de moartea lui Patrick Power și a fiilor săi, Dominick și James. Nu se pomenește nimic de Maisie.

Tastează „Mary Power”. Apoi „Maisie Power”. Niciun rezultat. Îi vine o idee: Schatzman. „Schatzman strada Elizabeth”, „Schatzman strada Elizabeth NYC”, „Schatzman strada Elizabeth NYC 1930”. Îi apare o postare de pe un blog despre o reuniune de familie. O anume Lisa Schatzman a organizat o reuniune de familie în 2010, în nordul statului New York. La categoria „Istorie de familie”, descoperă o fotografie în sepia cu Agneta și Bernard Schatzman, care au emigrat din Germania în 1915 și au locuit pe strada Elizabeth, la numărul 26. El a lucrat ca vânzător, ea primea comenzi de croitorie. Bernard Schatzman s-a născut în 1894 și Agneta în 1897. N-au avut copii până în 1929, când el avea treizeci și cinci de ani și ea treizeci și doi.

Atunci au adoptat o fetiță, Margaret.

Maisie. Molly se reazemă de spătarul scaunului. Așadar Maisie n-a murit în incendiu.

La nici zece minute după ce-a început căutarea, se uită la o fotografie făcută acum un an, cu o femeie căruntă, care probabil că e sora mai mică a lui Vivian – Margaret Reynolds, cu numele de fată Schatzman, în vârstă de optzeci și doi de ani, înconjurată de copii, nepoți și strănepoți, în casa ei din Rhineback, New York. La o distanță de două ore și jumătate de New York și la opt ore și-un pic de Spruce Harbor.

Tastează „Margaret Reynolds, Rhineback, NY”. Îi apare un link la un necrolog din *Poughkeepsie Journal*. E de-acum cinci luni.

Doamna Margaret Reynolds, în vârstă de optzeci și trei de ani, a murit liniștită, în somn, sâmbătă, după o boală galopantă. Era înconjurată de toți cei dragi...

Pierdută – și regăsită – și acum pierdută din nou. Oare cum o să-i dea vestea lui Vivian?

Hemingford, Minnesota, 1930

Când mă fac bine, încep să merg la școală cu domnișoara Larsen, în mașina neagră. Doamna Murphy îmi dăruiește în fiecare zi câte ceva – o fustă pe care zice c-a găsit-o prin dulap, o căciulă de lână, o haină bej-cafenie, un fular ca levănțica și mănuși asortate. Unele dintre haine au nasturi lipsă sau câte o ruptură pe ici, pe colo, altele trebuie micșorate sau tighelitate. Când doamna Murphy mă prinde cârpind o rochie cu acul și ața de la Fanny, exclamă:

— Vai de mine, ești tare bună la casa omului!

Mâncărurile gătite de ea, care-mi sunt cunoscute din Irlanda, îmi trezesc un șuvoi de amintiri: cârnați puși la copt cu cartofi la cuptor, ceaiul de dimineață al bunei, cu frunze în el, rufele puse la uscat care fluturau pe frânghia din spatele casei, dangătul stins al clopotului de la biserică, venind din depărtare. Cum obișnuia să spună buna „M-a uns la inimă” după o masă copioasă. Și îmi amintesc și alte lucruri: certuri între mama și buna, tata beat mort, zăcând în nesimțire pe podea. Cum striga mama la buna: „L-ai răsfățat în ultimul hal, cum să mai iasă om din el?” și replica bunei – „Mai cicălește-l tu mult și nici n-o să mai calce pe-acasă”. Uneori, când rămâneam peste noapte la buna, îi auzeam pe bunici șușotind la masa din bucătărie. *Ce ne facem cu ei? Oare va trebui să-i ținem în cârcă toată viața?* Știam că sunt porniți pe tata, dar și mama, care era de felul ei din Limerick și nu s-a înghesuit niciodată să ajute la treburi, îi cam scotea din răbdări.

În ziua în care buna mi-a dat cruciulița de Claddagh, eram așezată pe patul ei, pipăind cuvertura albă, cu cocoloașe, ca și cum era un text în Braille, urmărind-o cum se gătea pentru biserică. Stătea la o măsuță de toaletă cu o oglindă ovală, înfoindu-și un pic părul cu o perie de care-i era tare drag – făcută din os de balenă de cea mai bună calitate, cu păr de cal, mi-a zis, lăsându-mă să ating mânerul neted, bej, și țepii rigizi –, pe care o ținea într-o casetă. Adunase bani de perie cârpind haine și-i luase patru luni să-i strângă, mi-a zis.

După ce a pus peria la loc în cutie, buna a desfăcut caseta cu bijuterii, una din imitație de piele bej, cu bordură aurită și o încuietoare de aur, căptușită cu catifea roșie, un adevărat sipet de comori – cercei strălucitori, coliere grele de perle și onix, brățări de aur. (Mama comenta în ciudată ulterior că toate erau gablonțuri de la o prăvălie de doi lei din Galway, dar pe-atunci mie mi se

păreau niște bogății fără seamăn.) A scos de-acolo o pereche de clipsuri cu periute, atârnându-i, unul câte unul, de urechile ei cu lobul cărnos.

Pe fundul cutiei era cruciulița de Claddagh. N-o văzusem niciodată cu ea la gât. Mi-a zis că i-o dăruise tatăl ei, care murise cu ani buni în urmă, cu ocazia primei ei împărtășanii, pe când avea treisprezece ani. Avusese de gând să i-o dea fiicei ei, mătușa mea Brigid, dar Brigid își dorise un inel de aur cu piatra zodiei ei.

— Ești singura mea nepoată și vreau să ți-o dăruiesc ție, a declarat buna, punându-mi lăntișorul la gât. Vezi firele împletite? – și a mângâiat modelul în relief cu degetul ei noduros. Descriu un drum fără sfârșit, care pornește de-acasă și se întoarce în același punct. Cât timp o porți, nu vei fi niciodată departe de locul de unde-ai plecat.

La câteva săptămâni după ce buna mi-a dăruit cruciulița, ea și mama s-au luat iar la ceartă. Când au început să țipe una la alta, i-am dus pe gemeni într-un dormitor aflat în capătul holului.

— L-ai tras pe sfoară, nu era pregătit, am auzit-o pe buna strigând.

Și apoi replica mamei, tare și răspicat:

— Cum să iasă un soț bun dintr-un bărbat pe care maică-sa nu-l lasă să ridice un deget?

S-a auzit cum trăneste cineva ușa de la intrare: știam că e bunul, care-a ieșit bubuind de nervi. Și-apoi am auzit o bufnitură, un zbieret și un hohot de plâns – am fugit spre salon și-am dat cu ochii de peria din os de balenă a bunei, făcută țândări pe vatră, sub privirea triumfătoare a mamei.

După nicio lună, eram la bordul vaporului *Agnes Pauline*, în drum spre Ellis Island.

Soțul doamnei Murphy a murit acum zece ani, aflu, și i-a lăsat casa asta veche și încăpătoare, plus ceva bani. Ca să exploateze situația la maximum, a început să ia chiriași. Femeile au fiecare câte o treabă săptămânal, prin rotație: gătesc, spală rufe, fac curățenie sau spală podelele. În curând le dau și eu o mână de ajutor: pun masa la micul dejun, strâng farfuriile, mătur în hol, spal vasele după cină. Doamna Murphy muncește cel mai mult, se trezește în zori ca să facă biscuiți, fursecuri și terciul și se culcă ultima, după ce stinge toate luminile.

Seara, femeile se adună în camera de zi, stând la povești despre ce fel de ciorapi poartă – dacă-s mai buni cei cu o dungă la spate sau cei perfect netezi, ce mărci sunt cele mai rezistente, care te înțeapă –, despre cea mai căutată

nuanță de ruj (în unanimitate, Ritz Bonfire Red) și despre mărcile preferate de pudră. Eu stau cuminte lângă șemineu, ascultând doar. Domnișoara Larsen rareori ia parte la discuție; seara e ocupată cu învățatul și cu planurile de lecție. Când citește poartă ochelari micuți, cu ramă aurită și citește mai tot timpul, când nu ajută la treburile casnice. Mereu are o carte sau o cârpă de spălat vasele în mână, ba uneori și una, și alta.

Încep să mă simt ca acasă aici. Dar, oricât aș spera că doamna Murphy a uitat că nu sunt de-a casei, evident că n-a uitat. Într-o după-amiază, când cobor din mașină cu domnișoara Larsen după școală, în antreu ne așteaptă domnul Sorenson, ținându-și pălăria neagră de fetru în mâini, ca și cum ar fi un volan. Simt un gol în stomac.

— Ah, iat-o! exclamă doamna Murphy. Vino în salon, Niamh! Te rog, vino și dumneata, domnișoară Larsen. Închideți ușa, c-o să degerăm altfel. Un ceai, domnule Sorenson?

— Da, vă rog, doamnă Murphy, spune domnul Sorenson, intrând stângaci după ea pe ușa dublă.

Doamna Murphy îl pofteste să ia loc pe canapeaua de catifea roz, iar el se trânteste greoi, ca un elefant pe care l-am văzut într-o carte cu poze, cu burdihanul ițindu-i-se deasupra coapselor rotofeie. Eu și domnișoara Larsen ne așezăm în fotoliile cu spătare largi. Când doamna Murphy se face nevăzută în bucătărie, el se apleacă spre mine, rânjind.

— Am revenit la Niamh, deci?

— Nu știu.

Mă uit pe geam, la strada acoperită de zăpadă fină și la camioneta verde-închis a domnului Sorenson pe care, nu știu cum, n-am observat-o mai devreme în fața casei. Automobilul, încă și mai mult decât prezența lui, mă face să mă cutremur. E același în care m-a dus la familia Grote, sporovăind voios tot drumul.

— Hai să revenim la Dorothy, bine? zice. E mai ușor.

Domnișoara Larsen se uită la mine și eu ridic din umeri.

— Bine.

Domnul Sorenson își drege glasul.

— Hai să trecem la treabă.

Își scoate ochelarii micuți din buzunarul de la piept, și-i pune pe nas și ridică o hârtie în fața ochilor, ținând-o la oarecare depărtare.

— Două încercări de plasament, care s-au soldat cu un eșec. La familia Byrne și la familia Grote. În ambele cazuri au fost probleme cu femeia din familie.

Se uită la mine pe deasupra ramei ochelarilor.

— Trebuie să spun, Dorothy, că începe să pară că ar exista o... hibă în comportamentul tău.

— Dar eu n-am...

Mă întrerupe, scuturându-și degetele ca niște caltaboși.

— Necazul, trebuie să înțelegi, e faptul că ești orfană și că, oricum ar sta lucrurile de fapt, impresia creată e c-ai avea o problemă cu... autoritatea. Acum, există mai multe posibilități. În primul rând, desigur, te putem trimite înapoi la New York. Sau putem încerca să-ți găsim un alt cămin.

Oftează din rărunchi.

— Ceea ce, drept să spun, s-ar putea dovedi mai dificil.

Doamna Murphy, care s-a tot plimbat pe ușă, aducând serviciul de ceai cu trandafiri, toarnă acum ceaiul în ceșcuțele delicate, cu marginea subțire, și pune ceainicul pe suportul din mijlocul măsuței lăcuite. Îi întinde domnului Sorenson o ceașcă și-l îmbie cu zahărnița.

— Minunat, doamnă Murphy, spune el, trântind patru lingurițe de zahăr în ceai.

Pune și lapte, amestecă în ceai, cu zgomot, pune lingurița de argint pe marginea farfuriei și leorpăie din ceai.

— Domnule Sorenson, spune doamna Murphy după ce el lasă ceașca din mână. Mi-a venit o idee. Am putea discuta ceva în antreu?

— Da, de bună seamă.

Se șterge la gură cu un șervet roz și se ridică, urmând-o în hol.

Când se închide ușa în urma lor, domnișoara Larsen ia o gură de ceai și-și lasă ceașca la loc pe farfuriuță, ciocnindu-le un pic. Veioza de alamă de pe măsuța rotundă dintre noi aruncă o lumină roșiatică.

— Îmi pare rău că trebuie să treci prin asta. Dar sunt sigură că înțelegi că, oricât de mărinimoasă ar fi doamna Murphy, nu te poate ține aici la nesfârșit. Înțelegi, da?

— Da.

Simt un nod în gât. Nu sunt în stare să mai spun altceva.

Când doamna Murphy și domnul Sorenson revin în cameră, ea se uită țintă la el și-i zâmbeste.

— Ești o fată norocoasă, îmi spune el. Femeia asta e nemaipomenită! Îi zâmbeste larg doamnei Murphy, care-și pleacă privirea. Doamna Murphy mi-a adus la cunoștință că un cuplu pe nume Nielsen, prieteni de-ai dumneaei, sunt proprietarii magazinului universal de pe Strada Centrală. Acum cinci ani și-au pierdut unica fiică.

— De diferențe, parcă asta a avut, biata de ea, adaugă doamna Murphy.

— Da, da, o tragedie, spune domnul Sorenson. Oricum, s-ar părea că au nevoie de o mână de ajutor la magazin. Doamna Nielsen a luat legătura cu doamna Murphy acum câteva săptămâni, ca s-o întrebe dacă vreuna dintre tinerele care locuiesc aici caută de lucru. Și apoi, când i-ai picat tu pe cap...

Realizând, poate, că această prezentare a modului cum am ajuns aici ar putea fi considerată o grosolănie, adaugă râzând mânzește:

— Mă iertați, doamnă Murphy! A fost o figură de stil!

— Nu-i nimic, domnule Sorenson, înțelegem că n-ați vrut să jigniți pe nimeni.

Doamna Murphy îi umple din nou ceașca și i-o întinde, apoi se întoarce spre mine.

— După ce-am discutat cu domnișoara Larsen situația ta, i-am povestit doamnei Nielsen despre tine. I-am zis că ești o fată serioasă și matură, că mergi pe unsprezece ani, că ești tare îndemânică la cusut și la curățenie și că sunt sigură că i-ai fi de mare ajutor. I-am explicat că, deși deznodământul ideal ar fi adopția, nu e musai să fie așa.

Își împreunează mâinile.

— Așa că domnul și doamna Nielsen au acceptat să te cunoască.

Știu c-ar trebui să reacționez cumva, să-mi exprim recunoștința, dar trebuie să mă silesc să zâmbesc și-mi ia câteva momente să-mi găsesc cuvintele. Nu simt recunoștință; simt o profundă dezamăgire. Nu înțeleg de ce trebuie să plec, de ce doamna Murphy nu mă poate ține aici dacă mă crede așa bine-crescută. Nu vreau să merg, din nou, într-o altă casă unde sunt tratată ca o servitoare și tolerată doar ca mână de lucru.

— Cât de generos din partea dumneavoastră, doamnă Murphy! exclamă domnișoara Larsen, ca să rupă tăcerea. E o veste minunată, nu-i așa, Dorothy?

— Da. Mulțumesc, doamnă Murphy, spun, cu glasul înecat de emoție.

— Cu mult drag, copilă. Cu mult drag.

Îmi zâmbeste mândră de ea.

— Și acum, domnule Sorenson, ce-ar fi să luăm și noi parte la acea întâlnire?

Domnul Sorenson își golește ceașca dintr-o înghițitură și-o pune la loc pe farfuriuță.

— Într-adevăr, doamnă Murphy. Și eu mă gândesc c-ar trebui să ne întâlnim separat să discutăm... aprofundat această afacere. Ce părere aveți?

Doamna Murphy se înroșește și clipește mărunț; se foiește pe scaun, își ia ceașca în mână și-o pune la loc, fără să guste din ceai.

— Da, probabil c-ar fi indicat, spune, în timp ce domnișoara Larsen se uită la mine și-mi zâmbește.

Hemingford, Minnesota, 1930

În următoarele zile, ori de câte ori o văd pe doamna Murphy, mai are un sfat legat de cum ar trebui să mă comport la întâlnirea cu soții Nielsen.

— O strângere de mână fermă, dar nu cât să le rupi oasele, spune, când ne încrucișăm pe scări. Trebuie să te porți ca o doamnă. Trebuie să știe că o să fii un om de nădejde și când te lasă la magazin, mă instruește la cină.

Celelalte femei se bagă și ele în seamă.

— Să nu le pui întrebări, mă sfătuiește una.

— Dar să răspunzi imediat la ce te întreabă ei, adaugă alta.

— Să ai grijă ca unghiile tale să fie tăiate și îngrijite.

— Să te speli pe dinți cu bicarbonat chiar înainte de întâlnire.

— Trebuie să-ți – doamna Grund își duce mâna la cap, strâmbându-se, ca și cum ar afâna un strat de clăbuc – ții în frâu părul. N-ai de unde să știi ce părere au despre roșcate. Mai ales despre una cu părul arămiu ca al tău.

— Zău așa, intervine domnișoara Larsen. O s-o speriem așa tare pe biata fată că nici n-o să mai știe cum să se poarte.

În dimineața întâlnirii, o sâmbătă pe la jumătatea lui decembrie, aud o bătaie în ușa de la dormitor. E doamna Murphy, ține în mână un umerăș cu o rochie de catifea bleumarin.

— Hai să vedem dacă-ți vine, spune, întinzându-mi rochia.

Nu prea știu dacă s-o invit înăuntru sau să închid ușa cât mă schimb, dar mă scutește de această decizie dând buzna în cameră și așezându-se pe pat.

Doamna Murphy e așa firească, încât nu mi-e rușine să mă dezbrac de față cu ea, rămânând doar în chiloți. Dă jos rochia de pe umerăș, desface un fermoar pe care nici nu-l observasem, ascuns de o cusătură laterală, și mi-o trage peste cap, ajutându-mă să-mi vâr mâinile în mânecile lungi, întinzându-mi poalele suflecate și închizând la loc fermoarul. Face un pas înapoi în cămăruță, ca să se uite la mine, o îndreaptă mai jos într-o parte și apoi în cealaltă. Trage de o mânecă.

— Hai să vedem ce facem cu părul, adaugă, punându-mă să mă întorc cu spatele ca să studieze situația.

Bagă o mână în buzunarul de la șorț și scoate de-acolo agrafe și o clamă de păr. În următoarele minute, mă tot împunge, ridicându-mi șuvițele rebele de peste față și încercând să le îmblânzească.

Deși stau ca pe ace la gândul întâlnirii cu soții Nielsen, zâmbesc fără să vreau. Pentru prima dată de când domnul Grote mi-a hăcuit părul, cu luni bune în urmă, par aproape frumușică. N-am mai purtat o rochie de catifea până acum. E grea și stă un pic țeapănă pe mine, dar fusta amplă cade în pliuri generoase, până la jumătatea gambei. Când mă mișc, răspândește un miros vag de naftalină. Mie mi se pare superbă, dar doamna Murphy încă nu e mulțumită. Privindu-mă cu ochii îngustați, țățâind, pipăie materialul între degete.

— Stai o clipă așa, vin imediat, spune, ieșind zorită, spre a se întoarce după câteva minute cu o panglică lată, neagră. Întoarce-te, mă îndeamnă și, când mă răsucesc, îmi prinde panglica în talie și-o leagă cu o fundă mare la spate.

Studiem amândouă rezultatul în oglindă.

— Așa da. Arăți ca o prințesă, draga mea, declară doamna Murphy. Ciorapii negri sunt curați?

Încuviințez.

— Pe-ăia să ți-i pui atunci. Și o să meargă de minune cu pantofii tăi negri.

Râde, punându-mi mâinile în talie.

— Ești o prințesă irlandeză roșcovană, chiar aici, în inima Minnesotei.

În aceeași după-amiază, pe la trei, chiar după ce s-a pornit primul viscol mai serios pe anul ăsta, îi întâmpin pe soții Nielsen în salonul doamnei Murphy, unde se află și domnul Sorenson și domnișoara Larsen.

Domnul Nielsen arată ca un șoarece cenușiu, masiv, impresie desăvârșită de mustățile care-i zvâcnesc întruna, urechile rozalii și gura minusculă. Poartă un costum gri, cu vestă, și un papion de mătase în dungi, și se sprijină într-un baston negru. Doamna Nielsen e slăbuță, firavă aproape. Are părul negru, cu șuvițe cărunte, prins într-un coc la spate. Genele și sprâncenele i-au rămas negre, are ochii căprui, afundați în orbite, și buzele date cu ruj roșu-aprins. Nu se vede urmă de pudră sau fard pe tenul ei măsliniu.

Doamna Murphy le risipește stinghereala soților Nielsen, îi îmbie cu ceai și fursecuri, îi întreabă cum a fost drumul prin oraș prin troiene și apoi face conversație despre vreme: cât de tare s-a răcit în doar câteva zile și cum s-au adunat încet la apus norii care aduc zăpada, cum a venit în sfârșit viscolul azi, exact cum prevestise toată lumea. Fac pronosticuri legate de câtă zăpadă va cădea la noapte, cât o să dureze până se topește, când o să mai avem o repriză de zăpadă și cum va fi iarna. De bună seamă nu va întrece iarna lui 1922, când a dat un crivăț, urmat de vifor, și toată lumea a rămas înzăpezită?

Sau vifornița cu nori negri de praf din 1923 – de aia vă mai amintiți? –, când a venit ditamai norul de zăpadă cu praf din Dakota de Nord și zone întregi din oraș au fost îngropate în troiene înalte de doi metri, iar oamenii n-au mai putut să iasă din casă cu săptămânile? Pe de altă parte, e puțin probabil să fie la fel de blândă ca iarna lui 1921, când s-au înregistrat cele mai ridicate temperaturi pentru luna decembrie

Soții Nielsen mă iscodesc politicos și mă străduiesc să le răspund la întrebări fără a părea nici prea disperată, nici apatică. Ceilalți trei adulți ne urmăresc cu sufletul la gură. Simt cum mă îndeamnă, pe tăcute, să fac o impresie bună, să stau dreaptă și să răspund cu subiect și predicat.

Într-un final, odată ce s-au epuizat toate subiectele de conversație, domnul Sorenson spune:

— Bun. Cred că știm cu toții de ce suntem aici – să decidem dacă soții Nielsen ar fi dispuși să-i ofere un cămin lui Dorothy și dacă Dorothy e persoana potrivită pentru ei. În acest scop, Dorothy – poți să le spui soților Nielsen de ce-ți dorești să te alături familiei lor și ce le-ai putea oferi tu?

Dacă aș fi sinceră – și, desigur, nu asta vrea domnul Sorenson de la mine –, le-aș spune că nu-mi doresc decât o casă unde să fie cald, la adăpost de intemperii. Nu-mi doresc decât să nu fac foamea, să am haine și încălțări care să mă apere de frig. Îmi doresc liniște și ordine. Și, mai mult ca orice, vreau să mă simt în siguranță în patul meu.

— Știi să cos și sunt destul de ordonată de felul meu. Mă pricep la socoteli, spun.

Întorcându-se spre doamna Murphy, domnul Nielsen o întreabă:

— Domnișorica știe să gătească și să facă ordine? E muncitoare?

— E protestantă? adaugă doamna Nielsen.

— E o fată muncitoare, vă garantez, spune doamna Murphy.

— Știi să gătesc una, alta, le spun, deși, la ultima familie la care am stat, a trebuit să fac tocăniță din carne de veveriță sau raton și nu mi-aș dori să repet experiența.

— Cerule, nu, spune doamna Nielsen. Cât privește cealaltă întrebare...?

— Cealaltă întrebare?

M-a pierdut pe drum.

— Mergi la biserică, draga mea? intervine doamna Murphy.

— Oh, hm. Familia la care am stat nu obișnuia să meargă la biserică, răspund sincer, deși, dacă e s-o spun pe-a dreaptă, n-am mai fost la biserică

de când cei de la Societate ne duceau la capelă, iar înainte de asta am mers doar cu buna.

Îmi amintesc cum intram, ținând-o de mână, la Biserica St. Joseph, chiar în centrul Kinvarei, o bisericuță din piatră, cu vitralii cu sclipiri de nestemate și strane din lemn de stejar, închise la culoare. Îmi amintesc mirosul de tămâie și crini, lumânările aprinse în amintirea morților, cântările guturale ale preotului și melodiile triumfătoare de orgă. Tata zicea că are alergie la religie, că nu i-a ajutat nimănui; cât despre mama, când vecinii de pe strada Elizabeth o băteau la cap din cauză că nu mergea la biserică, spunea:

— Să vă văd pe voi cum urniți o liotă de copii din casă duminica dimineața, când unul are febră, altul are colici și bărbatul vă zace în nesimțire în pat.

Îmi amintesc cum mă uitam după alți catolici, fetele gătite cu rochiile pentru prima împărtășanie, băieții cu pantofii lustruiți cu scuipat, care treceau pe sub fereastra noastră, cu mamele cu cărucioare și tații mergând la pas lângă ele.

— E irlandeză, Viola, așa că bănuiesc că e catolică, îi spune domnul Nielsen soției.

Încuviințez din cap.

— Oi fi tu catolică, copilă, spune domnul Nielsen – și e prima dată când mi se adresează direct –, dar noi suntem protestanți. Și o să vrem să mergi cu noi la slujbă la biserica luterană duminica.

N-am mai fost la niciun fel de slujbă de ani de zile, așa că de ce mi-ar păsa?

— Da, desigur.

— Și trebuie să-ți spun c-o să te trimitem la școala de-aici, din oraș, care e la doi pași de noi – așa că nu vei mai putea merge la orele domnișoarei Larsen.

Domnișoara Larsen spune:

— Cred că Dorothy începea, oricum, să fie prea avansată pentru școala din sat, e o fată tare inteligentă.

— Și, după școală, continuă domnul Nielsen, va trebui să ne ajuți la magazin. O să te plătim cu ora, desigur. Știi despre magazin, nu-i așa, Dorothy?

— E un fel de magazin universal, cu de toate pentru toți, spune doamna Nielsen.

Încuviințez întruna. Deocamdată n-au zis nimic care să-mi dea vreun motiv de îngrijorare. Dar nici nu simt cine știe ce conexiune cu ei. Nu par prea dornici să mă cunoască, dar, ce-i drept, puțini oameni sunt. Am sentimentul că faptul

că am fost abandonată și împrejurările care m-au purtat spre ei nu contează prea mult pentru ei, față de golul pe care l-aș putea umple în viața lor.

A doua zi dimineața, la nouă fix, domnul Nielsen oprește în fața casei, într-un automobil Studebaker albastru cu alb, cu bordura argintie, și bate la ușă. Doamna Murphy a fost așa darnică, încât acum am două valize și un rucsăcel, încărcate cu haine, cărți și încălțări. Chiar când îmi închid valizele, domnișoara Larsen vine la mine și-mi pune în mână *Anne de la Green Gables*.

— E cartea mea, nu a școlii, și vreau să ți-o dăruiesc, spune, îmbrățișându-mă la despărțire.

Și apoi, pentru a patra oară de când am ajuns în Minnesota, acum mai bine de un an, mă urc, cu tot ce am, într-un automobil și pornesc spre o nouă destinație.

Hemingford, Minnesota, 1930-1931

Soții Nielsen locuiesc într-o casă în stil colonial cu etaj, zugrăvită în galben, cu obloane negre și o alee lungă gri-albăstrui care merge până la ușa de la intrare. E situată pe o stradă liniștită, la o bună distanță de centru. Înăuntru, camerele sunt dispuse în cerc: o cameră de zi înșorită pe partea dreaptă care dă în bucătăria din spate, care dă la rândul ei spre sufragerie și înapoi în hol.

La etaj am camera mea, o încăpere mare, zugrăvită în roz, cu o fereastră cu vedere la stradă, ba chiar și baia mea, cu o chiuvetă mare de porțelan, faianță roz și o perdeluță veselă, albă cu paspoal roz.

Domnul și doamna Nielsen au condiții la care nici n-aș fi visat. Toate camerele au guri de aerisire de oțel, acoperite cu paravane negre. Boilerul merge chiar și când nu e nimeni acasă, să nu trebuiască să aștepte până se încălzește apa când se întorc de la treabă. Au o femeie care le face curat și spală rufele o dată pe săptămână, o cheamă Bess. Frigiderul e încărcat cu lapte, ouă, brânză și suc, iar doamna Nielsen observă ce-mi place să mănânc și face rezerve – terci de ovăz la micul dejun, de exemplu, sau fructe, chiar și unele exotice, cum ar fi bananele și portocalele. În dulăpiorul de baie găsesc aspirină și pastă de dinți de la magazin, iar în debaraua din hol sunt prosoape curate. O dată la doi ani, îmi spune domnul Nielsen, își dă mașina la schimb pe un model mai nou.

Duminica dimineața mergem la biserică. Grace Lutheran nu seamănă cu niciun alt lăcaș de cult în care-am pășit până acum: e o clădire simplă, albă, cu o turlă, ferestre boltite în stil gotic, strane de stejar și un altar lipsit de podoabe. Ritualurile îmi dau un sentiment de pace – cântările transmise de-a lungul generațiilor, predicile pastorului blajin, smerit, care pun accentul pe respect și bună-cuviință. Domnul Nielsen și alți enoriași se plâng de organist, care cântă fie așa repede că nu reușim să ținem pasul, fie atât de încet că orice cântec sună a imn funebru, și apasă întruna pe pedală. Dar nimeni nu protestează – doar ridică din sprânceană unul la altul în mijlocul cântecului și ridică din umeri.

Îmi place să pornesc de la premisa că toată lumea își dă silința și c-ar trebui pur și simplu să fim buni unii cu alții. Îmi place când ne reunim apoi în sala de adunare și se servesc cafea cu prăjitură cu migdale și biscuiți cu scorțișoară. Și îmi place să fiu văzută lângă soții Nielsen, pe care toată lumea pare să-i

considerare membri de nădejde ai comunității. Pentru prima dată de când mă știu, mă simt inclusă și învăluită în emoția caldă a acceptării altora.

•

În casa familiei Nielsen viața e liniștită și urmează un program bine stabilit. În fiecare dimineață la cinci și jumătate, șase zile pe săptămână, doamna Nielsen îi pregătește micul dejun soțului ei, de obicei ouă ochiuri cu pâine prăjită, apoi el pleacă la magazin, care se deschide de la șase, special pentru fermieri. Eu mă pregătesc de școală și plec de-acasă la opt fără un sfert, ca să străbat drumul de zece minute până la școală, o clădire de cărămidă care găzduiește șaiszeci de copii, împărțiți pe clase.

În prima zi la noua școală, profesoara de la clasa a cincea, domnișoara Buschkowsky, ne pune pe toți, doispzece cu totul, să ne prezentăm și să spunem unul sau două dintre hobby-urile noastre.

Nu știu ce-i ăla „hobby”, dar băiatul dinaintea mea spune stickball,²⁴ iar fata dinaintea lui a zis că ea colecționează timbre, așa că, atunci când îmi vine rândul, eu zic de cusut.

— Minunat, Dorothy! spune domnișoara Buschkowsky. Ce-ți place să coși?

— Păi, în principal haine, le spun colegilor.

Domnișoara Buschkowsky zâmbește încurajator.

— Haine pentru păpuși?

— Nu, pentru doamne.

— I-auzi, ce drăguț! spune, cu o voioșie forțată, moment în care realizez că majoritatea copiilor de zece ani nu cos haine pentru doamne.

Așa că încep să mă adaptez. Copiii știu că vin din altă parte, dar, cu timpul și cu un efort susținut, pierd orice urmă de accent. Observ ce poartă fetele de vârsta mea, ce pieptănături au și despre ce vorbesc, și mă străduiesc din greu să mă lepăd de ce mă face altfel, să-mi fac prieteni, să mă integrez.

După școală, la trei după-amiaza, o iau direct spre magazin. Nielsen's constă dintr-un spațiu larg, deschis, împărțit în culoare, cu o farmacie în spate, un raion de dulciuri în față, plus haine, cărți și reviste, șampon, lapte și zarzavaturi. Treaba mea e să pun produsele pe rafturi și să ajut la inventar. Când e aglomerat, ajut și la casă.

De la locul meu de după teighea, citesc jindul pe fețele unora dintre copii – cei care intră cu sfială în magazin și zăbovesc îndelung la raionul de dulciuri, studiind ciubucurile vărgate cu o expresie înfometată pe care mi-o amintesc

---

²⁴ Tip de sport asemănător cu baseballul, în care participanții lovesc o minge de cauciuc cu un băț de lemn. (N.t.)

prea bine. Îl întreb pe domnul Nielsen dacă pot să-i dau vreunui copil câte o bomboană din când în când, în contul banilor ce-mi revin, și el izbucnește în râs.

— Dă-i cui crezi tu de cuviință, Dorothy. N-o să-ți scad din salariu.

Doamna Nielsen pleacă de la magazin la cinci ca să se apuce să gătească cina; uneori plec și eu cu ea, alteori rămân să-l ajut pe domnul Nielsen să închidă. El pleacă invariabil la șase. La cină vorbim despre vreme, despre temele mele și despre magazin. Domnul Nielsen e membru al Camerei de Comerț și în aceste discuții pomeneste adesea de inițiative și planuri de stimulare a întreprinderii private în economia asta „haotică”, după cum îi spune el. Seara târziu, domnul Nielsen stă în salon, la masa lui de scris, studiind registrele de la magazin, în timp ce doamna Nielsen pregătește prânzul pentru a doua zi, face ordine în bucătărie și se îngrijește de treburile casnice. Eu o ajut să spele vasele și să măture. Odată ce-am terminat cu treburile, jucăm dame sau cărți, sau ascultăm radioul. Doamna Nielsen mă învață să brodez; în timp ce ea coase niște perne cu o broderie migăloasă de pus pe canapea, eu lucrez la o husă înflorată pentru taburet.

Una dintre primele mele îndatoriri la magazin e să ajut la punerea decorațiunilor de Crăciun. Eu și doamna Nielsen aducem din magazia de la subsol mai multe cutii, încercate cu globuri, ornamente de porțelan, panglici și ghirlande de mărgeluțe strălucitoare. Domnul Nielsen îi pune pe cei doi băieți care fac livrările, Adam și Thomas, să aducă un pom de pus în vitrină de la marginea orașului. Petrecem o după-amiază întreagă atârând mănunchiuri de ramuri, cu funde de catifea roșie, deasupra intrării și împodobind pomul, înfășurând cutii goale în staniol și agățându-le de ramurile lui cu panglici groase și fir de mătase.

În timp ce lucrăm, doamna Nielsen îmi povestește frânturi despre viața ei. Ea e de origine suedeză, deși n-ai ghici în veci – strămoșii ei erau țigani cu pielea smeadă, care au migrat din Europa Centrală și s-au stabilit la Gothenburg. Părinții ei au murit, frații și surorile ei s-au risipit prin lume. Ea și domnul Nielsen sunt căsătoriți de optsprezece ani, de când ea avea douăzeci și cinci de ani și el un pic peste treizeci. Și-au închipuit că nu pot avea copii, dar acum vreo unsprezece ani a rămas însărcinată. Pe 7 iulie 1920 s-a născut fiica lor, Vivian.

— Tu când ziceai că te-ai născut, Dorothy? mă întrebă.

— Pe 21 aprilie.

Trece cu grijă panglica argintie printre ramurile pinului, plecându-și capul ca să nu-i pot vedea fața. Apoi spune:

— Sunteți cam de-o vârstă.

— Ce-a pățit? îmi fac curaj să întreb.

Doamna Nielsen n-a mai pomenit de fiica ei până acum și intuiesc că, dacă n-o întreb acum, s-ar putea să nu mai am ocazia.

Doamna Nielsen leagă panglica de o creangă și se apleacă după alta. Leagă capătul celeilalte panglici de aceeași creangă, spre a da impresia că se continuă, și începe s-o strecoare printre ramuri.

— Când avea șase ani, a făcut febră. Ne-am gândit că e doar o răceală. Am pus-o în pat și am chemat doctorul. El a zis s-o lăsăm să se odihnească, să-i dăm multe lichide, ce se recomandă de obicei. Dar starea ei nu s-a îmbunătățit. Și apoi ne-am trezit, în miez de noapte, că delira, nu mai știa de ea, practic, și-am chemat din nou doctorul, iar el i s-a uitat în gât și-a văzut semnele. Noi nu știam ce e, dar el și-a dat seama. Am dus-o la Spitalul St. Mary's din Rochester și au pus-o în carantină. Când ne-au spus că nu se mai poate face nimic, n-am crezut. Dar era numai o problemă de timp, deja.

Scutură din cap, ca pentru a-și alunga gândurile.

Mă gândesc cât de greu trebuie să-i fi fost, să-și piardă fiica. Și mă gândesc la frații mei și la Maisie. Purtăm o tristețe adâncă în noi, și eu, și doamna Nielsen. Mi se face milă de amândouă.

În ajunul Crăciunului, mergem cu toții la biserică, printr-o ninsoare liniștită. Aprindem lumânări care se pun în pomul înalt de șase metri din dreapta altarului, toți copiii luterani cu părul bălai cântă, cu părinții și bunicii, cu cărțile de cântări deschise în față, iar pastorul ține o predică la fel de simplă ca o poveste dintr-o carte pentru copii, o lecție despre milostenie și compasiune.

— Unii oameni trăiesc în mari lipsuri, le spune enoriașilor. Dacă aveți ceva de dăruit, dăruți. Fiți pe cât de buni puteți să fiți.

Vorbește despre unele familii aflate la ananghie: John Slattery, crescătorul de porci, și-a pierdut brațul drept într-un accident la treierat; au nevoie de conserve și de toată forța de muncă de care vă puteți lipsi cât încercă să-și salveze ferma... Doamna Abel, în vârstă de optzeci și șapte de ani, trăiește singură și nu mai vede deloc; dacă vă e cu putință să-i acordați câteva ore pe săptămână... o familie alcătuită din șapte membri, familia Grote, foarte strâmtorată; tatăl a rămas fără lucru, au patru copii mici și încă unul născut

prematur cu o lună în urmă, bolnăvicios acum, mama nu se mai poate ridica din pat...

— Ce trist, murmură doamna Nielsen. Haideți să facem un pachet pentru ei, sărmanii.

Nu știe c-am avut de-a face cu ei. Sunt doar o familie nefericită, una ca atâtă altele, departe de noi.

După slujbă, ne întoarcem acasă, străbătând orașul liniștit. S-a oprit ninsoarea, e ger și senin; felinarele cu gaz aruncă rotocoale de lumină. Când ne apropiem împreună de casă, e ca și cum aș vedea-o pentru prima dată – lumina din cerdac aprinsă, coronița de pe ușă, balustrada neagră de fier și aleea curățată de zăpadă, înăuntru, după perdele, se vede o lampă aprinsă în camera de zi. E un loc îmbietor în care să te întorci. E un cămin.

Joia după cină, o dată la două săptămâni, doamna Nielsen și cu mine mergem să ne vedem cu doamna Murphy și alte șase doamne, pentru cercul de cusut pături din bucăți de material. Ne reunim în salonul spațios al celei mai bogate doamne din grup, care locuiește într-o casă impunătoare, în stil victorian, la marginea orașului. Eu sunt singurul copil din camera plină de femei și imediat mă simt în largul meu. Lucrăm împreună la o pătură, cu materialul și modelul adus de una dintre membrele grupului; de îndată ce îl vom termina pe acela, vom trece la următorul. Lucrul la o pătură ne ia cam patru luni. Aflu că doamnele din cercul acesta au cusut cuvertura de pe patul meu din dormitorul roz. E un model numit Coroana Irlandeză, patru iriși mov cu tije verzi care se întâlnesc în centru, pe un fundal negru.

— O să facem cândva unul și pentru tine, Dorothy, îmi spune doamna Nielsen.

Începe să adune resturi de material de la raionul de metraj din magazin; pune fiecare petic într-un cufăr pe care e scris numele meu. Vorbim despre asta la cină.

— O doamnă a cumpărat nouă metri jumate de stambă frumoasă, albastră, și jumătatea rămasă am păstrat-o pentru tine, îmi spune.

Deja m-am hotărât ce model vreau: Verigheta Împletită, o serie de cercuri care se întrepătrund, alcătuite din dreptunghiuri mici de material.

O dată pe lună, duminica după-amiaza, eu și doamna Nielsen curățăm argintăria. Scoate dintr-un sertar adânc din scrinul aflat în sufragerie o cutie grea, din lemn de mahon, în care ține tacâmurile primite de la mama ei ca dar de nuntă – singura ei zestre, îmi spune. Scoțând tacâmurile unul câte unul, le

înșiră pe prosoape de bucătărie pe masă, în timp ce eu strâng cele două castroane mici de argint de pe raftul de deasupra căminului, patru sfeșnice și un platou din bufet, precum și o casetă cu balamale pe care e scris cu litere delicate numele ei, *Viola*, aflată în camera ei. Le curățăm cu o pastă groasă, de culoarea nămolului, dintr-un borcan, câteva periuțe tari, apă și o mulțime de cârpe.

Într-o zi, în timp ce lustruiesc o lingură adâncă, bogat împodobită, doamna Nielsen arată cu degetul spre gâtul ei și spune, fără să se uite la mine:

— Am putea să-ți curățăm și aia, dacă vrei.

Pun mâna pe lăntișorul de la gât, plimbându-mi degetele pe el până ajung în dreptul cruciuliței. Ducându-mi mâinile la ceafă, mi-l desfac de la gât.

— Freacă-l cu periuța, dar nu prea tare, îmi spune.

— Îl am de la buna, spun.

Ea se uită la mine și-mi zâmbește.

— Și cu apă caldă.

Pe măsură ce frec lăntișorul cu periuța, își schimbă culoarea, dintr-un cenușiu stins în alb-argintiu. Medalionul de Claddagh, ale cărui detalii nici nu se mai vedeau din cauza petelor, apare din nou în relief.

— Așa, spune doamna Nielsen după ce am clătit și șters lăntișorul și mi l-am pus din nou la gât, mult mai bine.

Și, deși nu mă întrebă nimic despre cruciuliță, știu că e modul ei de a-mi spune că știe că are o valoare pentru mine.

Într-o seară la cină, la mai multe luni după ce m-am mutat la ei, domnul Nielsen îmi spune:

— Dorothy, eu și doamna Nielsen am vrea să vorbim ceva cu tine.

Mă gândesc că domnul Nielsen o să-mi vorbească despre excursia pe care o plănuiesc la Muntele Rushmore, dar el se uită la soția lui, iar ea îmi zâmbește, și îmi dau seama că e vorba de altceva, ceva mai însemnat.

— Când ai ajuns în Minnesota, cineva ți-a dat numele Dorothy, îmi spune ea. Te simți legată de numele ăsta?

— Nu neapărat, spun, neștiind prea bine unde bate.

— Știi cât de mult am ținut la draga noastră Vivian, nu-i așa? mă întrebă domnul Nielsen.

Încuviințez din cap.

— Păi – domnul Nielsen își lasă palmele pe masă – ar însemna foarte mult pentru noi dacă ai vrea să adopți numele lui Vivian. Noi te vedem ca pe o fiică

– Încă nu sub aspect legal, dar noi așa începem să te considerăm. Și sperăm că și tu începi să ne vezi ca pe părinții tăi.

Se uită la mine în expectativă. Nu știu ce să zic. Ce simt pentru soții Nielsen – recunoștință, respect, admirație – nu e totuna cu dragostea unui copil pentru părinții lui, nu tocmai; deși nu știu dacă aș fi în stare să zic în ce constă acea dragoste. Mă bucur că locuiesc cu acești oameni cumsecade, a căror atitudine rezervată, modestă, abia acum încep s-o înțeleg. Le sunt recunoscătoare că m-au luat la ei. Dar, totodată, realizez zi de zi cât de mult mă deosebesc de ei. Nu sunt de-ai mei și nu vor fi niciodată.

Nu știu nici ce să gândesc despre ideea de a adopta numele fiicei lor. Nu știu dacă pot purta acea povară.

– Hai să n-o presăm, Hank.

Întorcându-se spre mine, doamna Nielsen îmi spune:

– Gândește-te cât de mult vrei și spune-ne ce-ai decis. Vei avea un loc în casa noastră, indiferent ce hotărăști.

După câteva zile, sunt la magazin, în dreptul rafturilor cu conserve, și aud o voce de bărbat. Mi se pare cunoscută, dar nu știu de unde. Pun restul conservelor cu porumb și mazăre una peste alta pe raftul din fața mea, strâng cutia goală de carton și mă ridic încet, sperând să-mi dau seama cine este fără a fi observată.

– Am niște lucrări de calitate pe comandă la schimb, dacă vă interesează, tocmai îi spune bărbatul domnului Nielsen, care e la casă.

În fiecare zi vine câte ceva în magazin scuzându-se că nu poate plăti, rugându-l să le dea pe datorie sau oferindu-i ceva la schimb. Nu știu cum se face, dar, aproape seară de seară, domnul Nielsen mai vine cu câte ceva acasă de la vreun client: o duzină de ouă, o lipie moale, norvegiană, numită *lefse*, un fular lung tricotat. Doamna Nielsen își dă ochii peste cap și spune „Cerule!”, dar nu se plânge. Cred că e mândră de el – pentru că e un om milos și-i dă mâna să fie.

– Dorothy?

Mă întorc și, șocată, realizez că e domnul Byrne. Părul lui castaniu e rar și neîngrijit și are ochii injectați. Mă întreb dacă nu cumva e băut. Oare ce caută aici, într-un magazin universal dintr-un oraș aflat la aproape cincizeci de kilometri de al lui?

– Hopa, asta da surpriză, spune el. Lucrezi aici?

Încuviințez.

– Proprietarii – soții Nielsen – m-au luat la ei.

Deși suntem în februarie și e încă frig, domnului Byrne îi picură broboane de sudoare pe frunte. Și le șterge cu latul palmei.

— Așadar ești fericită cu ei?

— Da, domnule.

Mă întreb de ce se poartă așa ciudat.

— Ce mai face doamna Byrne? îl întreb, încercând să fac conversație.

El clipește mărunț de câteva ori.

— Așadar n-ai auzit.

— Poftim?

Clătinând din cap, spune:

— N-a fost niciodată o femeie puternică, Dorothy. N-a putut să îndure umilința. Nu s-a simțit în stare să ceară de pomană. Dar cum aș fi putut eu să procedez altfel? Zi de zi mă întreb.

I se boțeste chipul.

— Când a plecat și Fanny, a fost...

— Fanny a plecat?

Nu știi de ce mă surprinde vestea, dar nu mă așteptam.

— La câteva săptămâni după tine. A venit într-o dimineață și-a zis că fiica sa, care stă în Park Rapids, vrea să se mute la ei, și că s-a hotărât să se ducă. Nu mai rămăsese nimeni, doar știi, și cred că Lois pur și simplu n-a suportat gândul că...

Își șterge fața cu latul palmei, ca și cum ar încerca să și-o șteargă cu trăsături cu tot.

— Mai știi când a venit viscolul ăla din senin primăvara trecută? Pe la sfârșitul lui aprilie a fost. Mă rog, Lois a ieșit în plin viscol și-a umblat de nebună. Au găsit-o degerată la vreo șase kilometri de casă.

Chiar vreau să îl compătimesc pe domnul Byrne. Vreau să simt ceva. Dar nu pot.

— Îmi pare rău, spun și cred că, de fapt, chiar îmi *pare* rău – pentru el, pentru viața lui distrusă.

Dar nu pot simți niciun pic de regret în ceea ce-o privește pe doamna Byrne. Îmi amintesc de ochii ei reci și fața ei mereu acră, de refuzul ei de-a vedea altceva în mine decât două mâini bune de lucru, decât degetele care țineau un ac și-o ață.

În seara aceea la cină le spun soților Nielsen că voi adopta numele fiicei lor. Și, în clipa aceea, viața mea de până atunci se încheie și încep o viață nouă. Deși încă mi-e greu să cred că mi s-a schimbat definitiv norocul, nu-mi fac

iluzii legate de ce-am lăsat în urmă. Așadar, când soții Nielsen îmi spun, după câțiva ani, că vor să mă adopte, accept pe dată. Voi deveni fiica lor, deși niciodată nu m-am simțit în stare să le spun „mamă” și „tată” – relația dintre noi pare prea ceremonioasă pentru asta. Chiar și-așa, de-acum e limpede că am devenit a lor, că sunt responsabili de soarta mea și vor avea grijă de mine.

•

Cu timpul, mi-e din ce în ce mai greu să-mi amintesc de familia mea adevărată. N-am nicio fotografie, n-am scrisori, n-am nici măcar cărți rămase din acea viață de odinioară, doar cruculița irlandeză de la buna. Și, deși rareori mi-o scot de la gât, pe măsură ce înaintez în vârstă, nu mă pot sustrage unei revelații – anume, că singura amintire de la familia mea biologică mi-a fost dăruită de o femeie care și-a trimis unicul fiu, cu toți ai lui, peste mări și țări, cu vaporul, știind prea bine că probabil n-avea să-i mai vadă vreodată.

Hemingford, Minnesota, 1935-1939

Pe la cincisprezece ani, doamna Nielsen îmi găsește un pachet de țigări în poșetă.

De cum intru în bucătărie, e clar c-am supărat-o cu ceva. E mai tăcută ca de obicei și are aerul cuiva tare cătrănit. Mă întreb dacă mi se pare; încerc să-mi amintesc dacă am zis sau am făcut ceva care ar fi putut s-o supere, înainte să plec la școală. Am uitat complet de pachetul de țigări, pe care i l-a cumpărat iubitul prietenei mele, Judy Smith, la benzinăria Esso de la intrarea în oraș și pe care ea mi l-a pasat mai departe mie.

După ce vine și domnul Nielsen și ne așezăm să mâncăm, doamna Nielsen pune pachetul de Lucky Strike pe masă și-l împinge spre mine.

— Îmi căutam mânușile verzi și m-am gândit că le-oi fi luat tu cu împrumut, spune. Și uite ce-am găsit.

Mă uit la ea, apoi la domnul Nielsen, care ia furculița și cuțitul de pe masă și începe să-și taie cotletul de porc în bucățele mici.

— Am fumat doar una, să văd cum e, zic, deși se vede clar că pachetul e pe jumătate gol.

— De unde-l ai? mă întrebă doamna Nielsen.

Sunt tentată să-i spun că îl am de la iubitul lui Judy, Douglas, dar îmi dau seama că n-o să fac decât să înrăutățesc situația dacă-i amestec și pe alții.

— A fost... un experiment. Nu mi-au plăcut. M-au făcut să tușesc.

Ea ridică din sprânceană spre domnul Nielsen și m-am prins că deja s-au hotărât cum să mă pedepsească. Singurul lucru de care mă pot priva, de fapt, e ieșirea din fiecare duminică după-amiază cu Judy, la film, așa că în următoarele două duminici trebuie să rămân acasă. Și să le îndur reproșurile tăcute.

După asta, mă decid că nimic nu merită prețul de a-i necăji. Nu mă furizez pe geamul de la dormitor și nu cobor pe burlan, cum face Judy; mă duc la școală, îmi fac treaba la magazin, ajut la pregătirea cinei, îmi fac teme și mă culc. Din când în când ies cu câte un băiat, întotdeauna în patru sau în grupuri mai mari. Un băiat anume, Ronnie King, îmi face curte și îmi dăruiește un inel de prelogodnă. Dar eu sunt așa speriată că i-aș putea dezamăgi pe soții Nielsen, încât evit orice situație care ar duce la gesturi necuviincioase. Odată, după ce ieșim împreună, Ronnie încearcă să mă sărute la despărțire. Buzele

lui se ating de ale mele și eu mă feresc imediat. La scurt timp după asta, îi dau inelul înapoi.

Trăiesc mereu cu teama că aș putea oricând să-l găsesc pe domnul Sorenson în prag, gata să-mi spună că soții Nielsen s-au decis că îi bag prea mult la cheltuială, le dau prea multe bătaii de cap sau sunt, pur și simplu, o dezamăgire și că au hotărât să mă trimită înapoi. Am coșmaruri în care mă aflu singură într-un tren care gonește spre nicăieri. Sau în care răătăcesc printr-un labirint de baloți de fân. Sau merg pe străzile unui oraș mare, uitându-mă cu jind la ferestrele luminate, văzând familiile dinăuntru și știind că nu e niciuna a mea.

•

Într-o zi aud un bărbat care vorbește cu doamna Nielsen la casă.

— M-a trimis soția mea să iau câte ceva să facem un coș din partea bisericii pentru un băiat care a venit cu trenul orfanilor, spune. Le mai țineți minte? Trenurile alea care veneau acum ceva vreme, aducându-i pe toți nefericiții ăia fără adăpost? Am fost să-i văd odată la Sala Fermierilor din Albans. Arătau ca vai de ei. Oricum, băiatul ăsta a avut parte numai de nenorociri, a fost bătut de fermierul care l-a luat și acum bătrâna la care a ajuns după povestea asta a murit, iar el a rămas iar singur pe lume. E o rușine să-i trimiți pe bieții copii aici de unii singuri și să te aștepți să aibă cineva grijă de ei – ca și cum n-am avea destule pe cap și noi.

— Mhmm, spune doamna Nielsen, pe un ton neutru.

Mă trag mai aproape, întrebându-mă dacă nu cumva o fi vorba de Olandez. Dar apoi îmi dau seama că Olandezu' trebuie să aibă optsprezece ani deja. E major, nu mai trebuie să depindă de alții.

•

Într-o zi, cu puțin înainte să împlinesc șaisprezece ani, mă uit prin magazin și-mi dau seama că nu s-a schimbat mai deloc de când sunt eu aici. Și putem să facem câte ceva ca să-i schimbăm aspectul. O mulțime de lucruri. Mai întâi, după ce mă consult cu domnul Nielsen, mut revistele în față, lângă casă. Iar șampoanele, loțiunile și balsamurile care stăteau în spate le așez pe rafturile de lângă farmacie, astfel că oamenii care vin cu rețete pot să cumpere acum și plasturi sau pomezii. Oferta de produse pentru femei e extrem de sărăcuță – de înțeles, având în vedere că domnul Nielsen nu se pricepe și pe doamna Nielsen nu prea o interesează așa ceva (se mai dă cu ruj din când în când, deși întotdeauna pare c-a ales nuanța la nimereală și și-a dat cu ea în pripă). Amintindu-mi discuțiile îndelungi despre dresuri, jartiere și ritualurile de

machiaj din pensiunea doamnei Murphy, sugerez c-am putea extinde această secțiune, cumpărând, de pildă, un suport rotitor cu ciorapi cu și fără bentiță și publicând o reclamă în ziar. Soții Nielsen nu sunt prea convingși, dar primul stoc se epuizează într-o săptămână. În săptămâna următoare, domnul Nielsen comandă o cantitate dublă.

Amintindu-mi ce mi-a spus Fanny, cum că doamnele vor să se simtă atrăgătoare chiar și când n-au posibilități, îl conving pe domnul Nielsen să comande produse mai ieftine, mărunțișuri, gablonțuri care-ți iau ochii și mănuși de catifea din bumbac, brățări late din bachelită și eșarfe cu imprimeuri viu-colorate. Sunt mai multe fete la școală, cu un an sau doi mai mari decât mine, pe care le urmăresc atent și ai căror părinți înstăriți le duc să-și ia de îmbrăcat din zona Minneapolis-Saint Paul. Observ ce poartă și ce mănâncă, ce muzică ascultă, ce mașini visează să-și ia și ce vedete de film admiră. Și, ca o coțofană care culege resturi și rămurele, vin la magazin cu tot ce prind. Cum văd că una dintre fetele astea poartă o culoare nouă sau un anumit model de curea sau o pălărie turtită lăsată într-o parte, chiar în aceeași după-amiază studiez atent cataloagele furnizorilor noștri, căutând modele asemănătoare. Aleg dintr-un catalog manechine care seamănă cu fetele astea, cu sprâncenele lor subțiri și buzele ca bobocii de trandafir și părul moale, ondulat, și le îmbrac în cele mai noi modele. Descopăr ce parfumuri preferă, cum ar fi *Blue Grass* de la Elizabeth Arden, și le comandăm și pe acestea, pe lângă parfumuri clasice de damă, gen *Joy* de la Jean Patou și *Voi de Nuit* de la Guerlain.

Pe măsură ce crește cererea, tragem rafturile mai aproape unul de altul, instalăm măsuțe speciale de prezentare la capătul culoarelor și punem loțiunile la vedere. Când prăvălia de lângă noi, un magazin de bijuterii numit Rich's, dă faliment, îl conving pe domnul Nielsen să ne extindem și să reorganizăm spațiul. Mutăm depozitul din spate la subsol și organizăm magazinul pe raioane.

Nu creștem prețurile, ba chiar oferim și reduceri, sub formă de solduri, în fiecare săptămână, și cupoane de reducere care apar cu ziarul. Oferim un sistem prin care oamenii pot cumpăra produsele mai scumpe în rate, cu un avans. Și instalăm un dozator de băuturi răcoritoare, unde lumea își poate trage sufletul. În scurt timp ne merge cum nu se poate mai bine. S-ar părea că suntem singura prăvălie căreia îi merge bine în economia asta cruntă.

•

— Știi că trăsătura ta cea mai atrăgătoare sunt ochii? Îmi spune Tom Price la ora de mate, într-a doispea, aplecându-se peste banca mea ca să se uite, pe rând, în ochii mei. Sunt căprui, cu puțin verde, chiar și câteva reflexe aurii. N-am mai văzut niciodată atâtea culori în ochii cuiva.

Mă foiesc stânjenită sub privirea lui, dar, când ajung acasă în după-amiaza aceea, mă aplec spre oglinda din baie și îmi studiez o bună bucată de vreme culoarea ochilor.

Părul meu nu mai e chiar așa arămiu cum era. Cu timpul, s-a făcut castaniu-roșcat, culoarea frunzelor uscate. Am o tunsoare la modă – în pas cu moda de pe la noi, măcar –, deasupra umerilor. Și, când încep să mă machiez, am o revelație. Mi-am văzut viața de până acum ca pe o serie de transformări fără legătură între ele, din Niamh, irlandeza, în americanca Dorothy și apoi în Vivian cea reînviată. Fiecare identitate a fost proiectată asupra mea și m-a stingerit la început, ca o pereche de pantofi în care trebuie să mergi o vreme, până se lasă. Dar, cu ajutorul rujului roșu, îmi pot crea o mască nouă – și temporară. Pot decide singură care va fi următoarea mea identitate.

Merg la balul de absolvire cu Tom. Vine să mă ia de-acasă și-mi aduce un buchețel de prins la mână, cu o garoafă mare albă și doi trandafirași; mi-am făcut singură rochia, e din șifon roz, inspirată de cea purtată de Ginger Rogers în *Swing Time*, și doamna Nielsen îmi împrumută colierul ei de perle și cercei asortați. Tom se poartă politicos și amabil până în momentul când i se urcă la cap whisky-ul pe care l-a tot dat pe gât, dintr-o sticlură îndesată în buzunarul costumului împrumutat de la taică-său, care-i e mare. Atunci se încaieră cu un alt elev dintr-a doispea pe ringul de dans, astfel că ne dau afară pe amândoi.

În luna de după bal, profesoara de engleză, doamna Fry, mă ia deoparte după oră.

— De ce-ți pierzi vremea cu un băiat ca el? mă dojenește. Mă îndeamnă să mă înscriu la facultăți din alte state – la Smith College din Massachusetts, de pildă, unde a absolvit ea.

— Așa vei avea parte de o viață mai interesantă, îmi spune. Nu-ți dorești asta, Vivian?

Dar, deși mă măgulește preocuparea ei, știu că n-o să plec niciodată așa departe. Nu pot să-i părăsesc pe soții Nielsen, care au ajuns să se bazeze așa mult pe mine. În plus, cu sau fără Tom Price, viața pe care o duc e îndeajuns de interesantă pentru gustul meu.

•

De îndată ce termin liceul, încep să mă ocup de magazin. Descopăr că mă pricep la treaba asta și chiar îmi place (fac un curs de contabilitate și administrarea afacerilor la Colegiul St. Olaf's, dar orele sunt programate seara). Eu angajez personalul – acum sunt nouă oameni cu totul – și comand cea mai mare parte a produselor. Seara târziu, studiez registrele cu domnul Nielsen. Ne ocupăm împreună de problemele pe care le mai au angajații, îi îmbunăm pe clienți și-i periem pe furnizori, încerc întotdeauna să obțin cel mai bun preț, cea mai atrăgătoare selecție de produse, cele mai moderne opțiuni. Nielsen's e primul loc din ținut care oferă aspiratoare electrice verticale, mixere sau cafea în vid.

Fetele din promoția mea vin la magazin fluturându-și inelele cu diamant ca pe niște medalii de onoare, ca și cum au realizat ceva special – mă rog, presupun că ceva au realizat, deși, după mine, tot ce le așteaptă de-acum înainte e să spele după un bărbat. Eu nu vreau să aud de măritiș. Doamna Nielsen îmi dă dreptate.

— Ești încă tânără. Toate la timpul lor, spune.

Spruce Harbor, Maine, 2011

— Mi se duce tot salariul pe zarzavaturile astea de fițe, bombăne Dina. Nu știu cât putem s-o mai ținem așa.

Obiectul nemulțumirii ei e un amestec de legume la tigaie pe care l-a pregătit Molly pentru ei toți după ce s-a întors de la biblioteca din Bar Harbor: tofu, ardei grași roșii și verzi, fasole neagră și dovlecei. Molly a gătit destul de mult în ultimul timp, gândindu-se că, dacă Dina gustă câteva mâncăruri care nu dau pe-afară de proteină animală, o să-și dea seama câte posibilități există. Ca urmare, în ultima săptămână a făcut quesadilla cu brânză și ciuperci, chili vegetarian și lasagna cu vinete. Dar Dina se plânge în continuare: mâncarea nu-i destul de sățioasă, are un gust ciudat. (Nu mâncase vinete în viața ei până să coacă Molly una la cuptor.) Și acum se plânge că sunt prea scumpe.

— Nu cred că e cu mult mai scump, spune Ralph.

— La asta se adună și restul cheltuielilor suplimentare, mormăie Dina înfundat.

Lasă de la tine, își spune Molly, dar... știi ce, ba pe-a mă-tii!

— Stai așa. Primiți o alocație pentru îngrijirea mea, nu?

Dina se uită surprinsă la ea, a rămas cu furculița în aer. Ralph se holbează la ea.

— Nu știu ce-are asta de-a face cu ce ziceam, spune Dina.

— Păi, banii ăia nu acoperă cheltuielile pe care le presupune o persoană în plus? Întrebă Molly. Le acoperă cu vârf și îndesat, este? Pe bune, nu de-asta luați copii în plasament de fapt?

Dina se ridică brusc de la masă.

— Faci mișto de mine?

Se întoarce spre Ralph.

— Chiar are tupeul să-mi vorbească așa?

— Zău așa, fetelor – începe Ralph cu un zâmbet firav.

— Nu mă lua cu „fetelor”. Să nu îndrăznești să mă bagi în aceeași oală cu ea, spune Dina.

— Bine, cum spui tu, hai să...

— Nu, Ralph, până aici! Muncă în folosul comunității din părți. După mine, fata asta ar fi trebuit să fie deja la școala de corecție. E o hoată, ce s-o mai dăm cotită? Fură de la bibliotecă, cine știe ce mai fură și de la noi. Sau de la babă.

Dina o ia cu pași apăsați spre dormitorul lui Molly, deschide ușa și dispare înăuntru.

— Hei, exclamă Molly, ridicându-se.

După numai un minut, Dina apare cu o carte în mână. O ține ridicată ca pe o pancartă. *Anne de la Green Gables*.

— De unde ai asta? o întrebă.

— Nu se poate să...

— De unde ai cartea asta?

Molly se așază la loc pe scaun.

— Mi-a dat-o Vivian.

— Pe naiba.

Dina o deschide și arată cu degetul spre coperta interioară.

— Scrie negru pe alb că-i aparține lui Dorothy Power. Cine e?

Molly se întoarce spre Ralph și-i spune rar și răspicat:

— N-am furat cartea asta.

— Da, da, sunt sigură că doar a „împrumutat-o”, face Dina, gesticulând spre ea cu o gheară dată cu lac trandafiriu. Ascultă la mine, domnișorico. N-am avut decât belele de când ai pășit în casa asta și mi s-a luat. Vorbesc serios. Mi s-a – luat.

Stă cu picioarele rășchirate, gâfâind, scuturându-și coama platinată ca un ponei agitat.

— Bine, bine, Dina, uite ce e...

Ralph și-a întins mâinile spre ea și gesticulează ca un dirijor.

— Cred că lucrurile au mers un pic cam departe. Ce-ar fi să facem o pauză și să ne liniștim?

— Faci *mișto* de mine, în puii mei? se stropșește Dina la el.

Ralph se uită la Molly și ea observă ceva schimbat pe chipul lui. Pare sastisit. Pare că i s-a luat.

— Vreau să zboare, spune Dina.

— Deen...

— Să ZBOARE.

Pe seară Ralph bate la ușa dormitorului lui Molly.

— Hei, ce faci? spune, uitându-se în jur.

Gențile de voiaj de la L.L. Bean sunt desfăcute larg și cele câteva cărți ale lui Molly, între care și *Anne de la Green Gables*, sunt puse teanc pe podea.

Îndesându-și șosetele într-o pungă de plastic de la Food Mart, Molly spune:

— Ce ți se pare că fac?

De obicei nu-i răspunde în doi peri lui Ralph, dar acum se gândește că i se rupe. Nici el nu i-a ținut partea mai devreme.

— Nu poți să pleci deocamdată. Trebuie să-i contactăm pe cei de la Asistența Socială și toate cele. Probabil c-o să dureze câteva zile.

Molly înghesuie punga cu șosetele în capătul uneia dintre genți, apăsând-o cu grijă. Apoi începe să-și alinieze încălțările: ghetetele Dr. Martens pe care le-a luat de la un magazin al Armatei Salvării, șlapii negri, o pereche de sandale Birkenstock, roase de câine, pe care o altă fostă mamă de împrumut le aruncase la gunoi și pe care Molly le-a recuperat, tenișii negri de la Walmart.

— O să găsească un loc mai potrivit pentru tine, spune Ralph.

Își dă la o parte bretonul din ochi, uitându-se la el.

— Ah, da? De-abia aștept.

— Zău așa, Moll. Mai scutește-mă.

— Tu să mă scutești. Și nu-mi spune Moll.

De-abia se abține să nu sară la el cu ghearele scoase, ca o pisică sălbatică. Futu-l în gât! Și pe el și pe cățeaua cu care și-o trage.

E prea mare pentru chestii de-astea – ca să aștepte cuminte până e trimisă la o altă familie de asistenți maternali. E prea mare ca să se mute la o altă școală, în alt oraș, și să se supună capriciilor încă unei familii de împrumut. E furibundă, vede negru înaintea ochilor, își ațâță ura înverșunată, alimentându-o cu frânturi de amintiri despre dobitoaca de Dina cea spălată pe creier și molâul de Ralph, care de-abia vorbește, pentru că știe că dincolo de furie pândește o tristețe așa de mistuitoare c-ar putea s-o țintuiască locului. Orice-ar face, nu e bine să se oprească, ci să se miște de colo-colo. Trebuie să-și facă bagajul și s-o taie naibii de-acolo.

Ralph se foiește, nehotărât. Ca de obicei. Molly știe că e prins între ea și Dina și nu e în stare să facă față niciuneia dintre ele. Aproape că i-e milă de el, sărmanul mișel.

— Am unde să mă duc, așa că nu-ți face griji în privința asta, îi spune.

— La Jack, adică?

— Poate.

De fapt, nu. Are cam tot atâtea șanse să se ducă la Jack pe cât are să închirieze o cameră la Bar Harbor Inn. („Da, aș prefera o cameră cu vedere la mare. Și aduceți-mi și un smoothie de mango, vă rog!”)

Ralph oftează.

— Păi, înțeleg de ce nu mai vrei să rămâi aici.

Ea îi aruncă o privire plină de înțelesuri. Să mori tu!

— Să-mi spui dacă vrei să te duc undeva cu mașina.

— Mă descurc, îmi spune, trântind un teanc de tricouri negre în geantă și rămânând cu brațele încrucișate până când el iese din cameră, cu coada între picioare.

Așadar, unde naiba o să se ducă?

I-au mai rămas 213 dolari în contul de economii din banii câștigați astă-vară, de când a lucrat la o tonetă de înghețată în Bar Harbor. Ar putea să ia autobuzul până la Bangor sau până în Portland sau poate chiar până la Boston. Și apoi?

Se întreabă, pentru a nu știu câta oară, pe unde-o fi maică-sa. Poate că și-a mai revenit. Poate că a revenit pe calea cea dreaptă și și-a găsit o slujbă stabilă. Molly a rezistat întotdeauna tentației de-a o căuta, temându-se de ce-ar putea descoperi. Dar, la vremuri de restriște... cine știe? Autoritățile sunt tare încântate când părinților biologici le vine mintea la cap. Ar putea fi o șansă pentru amândouă.

Până să apuce să se răzgândească, se îndreaptă târâș-grăpiș spre laptopul în stand-by, care stă deschis pe pat, și apasă pe o tastă să-l scoată din hibernare. Îi dă să caute pe Google „Donna Ayer Maine”.

Primul link e o invitație de a vizualiza profilul profesional al Donnei Ayer pe LinkedIn. (Puțin probabil.) Urmează un document în PDF cu membrii Consiliului Local Yarmouth, între care apare și o anume Donna Ayer. (Și mai puțin probabil.) Al treilea rezultat e un anunț de nuntă: o anume Donna Halsey s-a măritat cu Rob Ayer, pilot militar, în Mattawamkeag în luna martie. (Hm, nu.) Și, în sfârșit, da, iat-o – mama lui Molly, într-o știre micuță din *Bangor Daily News*. Dând click pe articol, Molly dă nas în nas cu poza mamei ei, genul de poză de cazier. Nu e nicio îndoială că ea e, chiar dacă e albă la față, are ochii pe jumătate închiși și, per total, arată ca naiba. Conform articolului, Ayer a fost reținută acum trei luni pentru că a furat Oxycotin dintr-o farmacie din Old Town cu un tip pe nume Dwayne Bordick, douăzeci și trei de ani, și e ținută în arest la Penitenciarul Regional Penobscot din Bangor, cu posibilitatea de a fi eliberată pe cauțiune.

Mda, s-a lămurit.

Nu se poate duce la ea.

Și acum? Căutând pe net cămine pentru persoane fără adăpost, Molly găsește unul în Ellsworth, dar acolo scrie că locatarii trebuie să aibă minimum optsprezece ani, „dacă nu sunt însoțiți de un părinte”. Cei de la Sea Coast

Mission²⁵ din Bar Harbor oferă ajutoare în alimente, dar nu oferă adăpost peste noapte.

Ce-ar fi să se ducă... la Vivian? Casa aia are paisprezece camere. Vivian folosește doar vreo trei, de fapt. Mai mult ca sigur e acasă – la urma urmelor, nu pleacă niciodată nicăieri. Molly se uită la ceasul de pe telefon: 6:45 p. m. Nu e o oră prea târzie ca s-o sune, este? Dar... acum că se gândește la asta, n-a văzut-o niciodată pe Vivian vorbind la telefon. Poate c-ar fi mai bine să ia autobuzul până acolo și să stea de vorbă personal cu ea. Și, dacă o refuză, ei bine, Molly ar putea măcar să rămână peste noapte în garajul ei în seara asta. Și mâine, cu mintea limpede, o să hotărască ea ce e de făcut.

---

²⁵ Organizație caritabilă cu sediul în Bar Harbor, Maine. (N.t.)

Spruce Harbor, Maine, 2011

Molly urcă greoi drumul în pantă de la stația de autobuz spre casa lui Vivian, cu rucsacul cu laptopul în spate, cu geanta de voiaj roșie pe un umăr și cu cea cu model hawaian pe celălalt. Cele două genți se tot ciocnesc una de alta, ca niște mușterii scandalagii într-un bar, prinzând-o pe Molly la mijloc. E un drum anevoios.

Înainte de scandalul cu Dina, Molly intenționa să treacă a doua zi pe la Vivian, să-i povestească ce-a descoperit la bibliotecă. Ei bine, planurile se mai schimbă.

Plecarea a decurs neașteptat de banal. Dina a rămas în camera ei, cu ușa închisă și televizorul dat la maximum, în timp ce Ralph s-a oferit s-o ajute cu bagajul, să-i împrumute douăzeci de dolari, s-o ducă undeva cu mașina. Molly a fost cât pe aci să-i mulțumească și să-l îmbrățișeze, dar până la urmă l-a repezit:

— Nu, mă descurc, pa!

Și s-a urnit, spunându-și în sinea ei „S-a terminat deja, deja am plecat de aici...”

Din când în când mai trece câte o mașină huruind pe lângă ea – dat fiind că nu e sezonul turistic, majoritatea mașinilor de pe șosea sunt mașini cumiști, practice, gen Subaru, tiruri de zece tone sau rable. Molly e îmbrăcată cu haina groasă de iarnă pentru că, deși a venit luna mai, sunt totuși în Maine. (Și, cine știe, s-ar putea să-i prindă bine dacă ajunge să doarmă pe-afară.) A lăsat o mulțime de lucruri acasă la Ralph și Dina, să facă ce-or vrea cu ele, inclusiv câteva pulovere oribile, sintetice, pe care i le-a dat Dina în silă de Crăciun. Să fie la ei acolo!

Molly își socotește pașii în gând: stâng, drept, stâng, drept. Stâng, drept. Stâng, *drept*. O doare umărul stâng, simte cum o împung curelele de la geantă.

Sare pe loc, vrând să schimbe locul curelușelor. Acum geanta îi alunecă de pe umăr. La naiba. Sare din nou. E o broască țestoasă care-și poartă carapacea. E Jane Eyre, mergând împleticit prin desiș. O femeie din tribul Penobscot purtându-și pe umeri canoa. E și firească povara ei e așa grea; în gențile alea duce tot ce are ea pe lume.

Ce alegi să iei cu tine spre noua destinație? Ce-ai lăsat în urmă?

Uitându-se în față, la cerul întunecat, presărat de nori, își duce mâna la gât, atingându-și lăntșorul cu amuletele. Corbul. Ursul. Peștele.

Țestoasa de pe șoldul ei.

N-are nevoie de prea multe.

Și, chiar dacă pierde amuletele, se gândește, vor fi întotdeauna parte din ființa ei. Lucrurile care contează te însoțesc pentru totdeauna, îți pătrund prin piele. Oamenii își fac tatuaje pentru a avea o amintire de neșters a lucrurilor pe care le iubesc sau în care cred sau de care se tem, dar, deși nu va regreta niciodată că și-a făcut tatuajul cu țestoasa, nu mai are nevoie de niciun însemn pe piele care să-i amintească de trecut.

Nu-și închipuise că semnele vechi s-au întipărit așa de adânc în ființa ei.

Când se apropie de casa lui Vivian, se uită la ceas. E mai târziu decât se gândise că va fi.

Becul fluorescent de pe verandă răspândește o lumină chioară, roz. Restul casei e cufundat în întuneric. Molly își aburcă gențile pe verandă, își masează umerii un minut, apoi dă roată casei prin spate, pe partea care duce spre golf, holbându-se înăuntru după vreun semn de viață. Și iată-l: sunt două ferestre luminate la etaj, în dreapta de tot. Unde e dormitorul lui Vivian.

Nu prea știe ce să facă. Nu vrea s-o sperie pe Vivian și, acum c-a ajuns, își dă seama că simplul gest de a-i suna la ușă ar putea s-o umple de spaimă la ora asta.

Așa că se hotărăște s-o sune. Uitându-se la geamul lui Vivian, formează numărul.

— Alo? Cine e?

După patru țăruri, Vivian îi răspunde cu o voce încordată, prea tare, ca și cum ar vorbi cu cineva aflat în largul mării.

— Bună, Vivian, sunt Molly.

— Molly? Tu ești?

— Da, spune, cu un tremur în glas.

Inspiră adânc și apoi îi spune pe un ton calm, măsurat:

— Scuză-mă că te deranjez.

Vivian apare în cadrul ferestrei, trăgându-și un halat vișiniu peste cămașa de noapte.

— Ce-ai pățit? Ești bine?

— Da, sunt...

— Doamne sfinte, știi cât e ceasul? spune Vivian, răsucind firul de la telefon între degete.

— Te rog, iartă-mă că te sun la ora asta. Doar că – n-am știut ce să fac.

La celălalt capăt al firului se lasă tăcerea, ca și cum Vivian ar cântări informația.

— Unde ești? o întreabă într-un final, cocoțându-se pe brațul unui fotoliu.

— Sunt jos. În fața casei, adică. Mi-a fost teamă c-o să te sperii dacă sunam la ușă direct.

— Unde?

— Aici. Sunt aici. În fața casei tale.

— Aici? Acum?

Vivian se ridică în picioare.

— Iartă-mă.

Și apoi Molly nu se mai poate abține și izbucnește în plâns. E frig afară pe iarbă și-o dor umerii și Vivian s-a panicat, și autobuzul nu mai circulă pe timp de noapte, iar în garaj e întuneric și-ți dă fiori și nu-i vine în minte niciun alt loc unde ar putea să se ducă.

— Nu plânge, drăguță. Nu plânge. Cobor imediat.

— Bine, spune Molly înecat.

Adună-te, își zice.

— Îți închid acum.

— Bine.

Printre lacrimi, o urmărește pe Vivian cum pune receptorul în furcă, își strânge halatul mai bine pe ea, legându-l cu cordonul, și-și așază părul la ceafă. În timp ce Vivian iese din dormitor, Molly dă fuga la veranda din față. Scutură din cap ca să-și limpezească gândurile, își stivuește gențile una peste alta și se șterge la nas și la ochi cu un colț de tricou.

În clipa următoare Vivian îi deschide ușa. Se uită alarmată de la Molly (care își dă seama că, deși s-a șters la ochi, probabil că și-a întins rimelul pe toată fața) la gențile voluminoase și rucsacul îndesat.

— Pentru Dumnezeu, intră în casă! spune, deschizând larg ușa. Intră odată și spune-mi ce-ai pățit.

•

În ciuda protestelor lui Molly, Vivian insistă să pună de ceai. Scoate din bufetul de sus un serviciu de ceai cu trandafiri – cadou de nuntă de la doamna Murphy, pe care nu l-a mai scos din cutie de nu știu când –, precum și câteva lingurițe din argintăria doamnei Nielsen, regăsite recent prin pod. Stau în

bucătărie așteptând să fiarbă apa, apoi Molly toarnă apa în ceainic și duce serviciul de ceai pe o tavă în camera de zi, cu niște felioare de brânză și biscuiți sărați pe care i-a găsit Vivian în cămară.

Vivian aprinde două veioze și-o pune pe Molly să se instaleze într-unul din fotolii. Apoi scoate o cuvertură din debara.

— Modelul cu verigheta, exclamă Molly.

Vivian ține pătura de două colțuri și-o scutură, apoi o aduce și i-o pune pe genunchi lui Molly. E ruptă și pătată pe alocuri, rărită de cât a fost folosită. Multe din peticele de material cusute manual, menite să alcătuiască cercuri ce se întrepătrund, s-au tocit de tot, n-au mai rămas decât niște cusături firave care țin laolaltă frânturi de pânză colorată.

— Dacă nu mă îndur să dau de pomană chestiile astea, măcar să le folosesc.

În timp ce Vivian o învește bine cu el, Molly îi spune:

— Iartă-mă c-am dat buzna așa aici.

Vivian dă din mână.

— Fii serioasă. Nu-mi strică puțină agitație. Îmi stimulează ritmul cardiac.

— Nu sunt sigură că asta e de bine.

Ce-a aflat despre Maisie îi atârână ca un bolovan pe inimă, dar nu vrea să-i dea vestea lui Vivian deocamdată – ar fi prea multe surprize deodată.

După ce Vivian a turnat ceaiul în două cești, i-a întins una lui Molly și și-a păstrat una pentru ea, punând două cuburi de zahăr și amestecând în ceai. Apoi așază brânza și biscuiții pe o farfurioară și se instalează în celălalt fotoliu, strângându-și mâinile în poală.

— Bun, spune. Acum povestește-mi.

Așa că Molly îi spune tot. Îi povestește despre copilăria petrecută în rulota de pe Indian Island, despre accidentul în care a murit tatăl ei și despre dependența de droguri a mamei-sii. I-o arată pe Shelly, țestoasa. Îi povestește despre toate casele prin care a trecut și despre inelul din nas și cearta cu Dina și despre cum a aflat de pe internet că mama ei e în pușcărie.

Ceaiul li se răcește în cești.

Și apoi, pentru că s-a hotărât să fie sinceră până la capăt, trage aer în piept și-i spune:

— Mai e ceva ce-ar fi trebuit să-ți spun demult. Chestia cu munca în folosul comunității n-a fost un proiect pentru școală – a fost din cauză c-am furat o carte de la biblioteca din Spruce Harbor.

Vivian își trage mai bine pe ea halatul vătuit, vișiniu.

— Așa deci.

— A fost o prostie.

— Ce carte era?

— *Jane Eyre*.

— De ce ai furat-o?

Molly își amintește scena: cum a scos fiecare exemplar al cărții de pe raft, cum le-a întors de pe o parte pe alta, punând ediția cartonată și pe aceea broșată mai nouă la loc și strecurându-și celălalt exemplar pe sub cămașă.

— Păi, e cartea mea preferată. Și aveau trei exemplare din ea. M-am gândit că, dacă îl iau pe cel mai urât, n-o să-i simtă nimeni lipsa.

Ridică din umeri.

— Voiam doar... s-o am.

Vivian își bate buza de jos cu degetul.

— Terry știa?

Molly dă din umeri. Nu vrea s-o bage pe Terry în belea.

— Jack și-a pus obrazul pentru mine și știi cum e ea cu Jack.

— Știu, da.

Nu se aude niciun zgomot, doar sunetul vocilor lor. Draperiile sunt trase, ascunzând întunericul de afară.

— Iartă-mă că ți-am intrat în casă printr-o stratagemă, spune.

— Ei, mă rog, spune Vivian, bănuiesc că toți ne folosim de stratageme, într-un fel sau altul, este? A fost mai bine că nu mi-ai zis. Probabil că nu te-aș fi primit.

Strângându-și mâinile în poală, adaugă:

— Dacă tot furi o carte, ai putea măcar s-o furi pe cea mai frumoasă. Altfel, ce rost mai are?

Molly e așa stingherită, încât de-abia dacă schițează un zâmbet.

Dar Vivian îi zâmbește.

— Să furi *Jane Eyre*! exclamă, râzând. Ar fi trebuit să-ți dea o steluță. Să te treacă deja în clasa următoare.

— Nu ești dezamăgită de mine?

Vivian ridică din umeri.

— Ei...

— Pe bune?

Simte un val de ușurare.

— Oricum, ți-ai răscumpărat vina cu vârf și îndesat petrecând atâtea ore cu mine.

— Nu mi s-a părut o pedeapsă.

Odinioară – destul de recent, de fapt – Molly ar fi fost îngrețoșată de o declarație ca asta, nu numai pentru că pare o lingușire pe față, ci și pentru că e de o dulcегărie jenantă. Dar nu și azi. În primul rând, pentru că e sinceră. În al doilea rând, pentru că e atât de concentrată pe următoarea parte a poveștii, încât nu-i mai stă gândul la altceva.

— Mai am să-ți spun ceva.

— Oh, Doamne.

Vivian ia o gură din ceaiul care s-a răcit de tot și pune ceașca la loc pe masă.

— Ce-ai mai făcut?

Molly inspiră adânc.

— Nu e vorba de mine. E vorba de Maisie.

Vivian se uită țintă la ea, cu ochii limpezi.

— Am căutat pe net. Voiam doar să văd dacă găsesc ceva și a fost surprinzător de ușor; am găsit arhivele de la Ellis Island...

— De pe *Agnes Pauline*?

— Da, exact. Am găsit numele părinților tăi pe lista de pasageri – și de-acolo am ajuns la știrea despre moartea tatălui și a fraților tăi. Dar nu ziceau nimic de ea, de Maisie. Și apoi mi-a venit ideea să încerc să le dau de urmă soților Schatzman. Ei bine, întâmplător am dat peste o postare de blog despre o reuniune de familie... și... mă rog, acolo scria că au adoptat o fetiță, Margaret, în 1929.

Vivian a rămas nemișcată.

— Margaret.

Molly încuviințează.

— Maisie.

— Ea trebuie să fi fost, nu-i așa?

— Dar... el mi-a zis că n-a supraviețuit.

— Știu.

Vivian pare să se adune, să se îndrepte de spate în fotoliu.

— M-a mințit.

Pentru o clipă rămâne cu privirea pierdută, fixată undeva deasupra bibliotecii. Apoi întreabă:

— Și au adoptat-o ei?

— Așa se pare. Nu știu nimic altceva despre ei, deși sunt sigură că putem afla. Dar Maisie a avut o viață lungă. A trăit în nordul statului New York. A murit acum șase luni. E și-o poză... Părea foarte fericită – înconjurată de copii și nepoți și toate cele.

Oh Doamne, sunt bătută în cap, își spune Molly. De ce i-am spus chestia asta?

— De unde știi c-a murit?

— Am găsit un necrolog. O să-ți arăt. Și... vrei să vezi poza?

Fără a mai aștepta răspunsul, se ridică și-si scoate laptopul din ghiozdan. Îi dă drumul și vine cu el lângă fotoliul lui Vivian. Deschide pozele de la reuniunea de familie și necrologul, pe care le-a salvat, și îi pune laptopul în brațe lui Vivian.

Vivian se uită atent la poza de pe ecran.

— Ea e.

Uitându-se la Molly, spune:

— O recunosc după ochi. Sunt neschimbați.

— Seamănă cu tine, comentează Molly și, pentru o clipă, se uită amândouă în tăcere la bătrâna zâmbitoare, cu ochi albaștri pătrunzători, înconjurată de cei dragi.

Vivian întinde mâna și atinge ecranul.

— Uite ce-a albit. Avea părul blond. Inele-inele.

Își răsucesce arătătorul în dreptul părului ei, ca și cum ar vrea să-i arate.

— În tot timpul ăsta... trăia de fapt, murmură. Maisie trăia. În tot timpul ăsta, au fost două.

Minneapolis, Minnesota, 1939

E spre sfârșitul lui septembrie, anul în care am făcut nouăsprezece ani, și noile mele prietene, Lillian Bart și Emily Reece, vor să merg cu ele să vedem un film nou care rulează la Cinematograful Orpheum din Minneapolis – se cheamă *Vrăjitorul din Oz*. Filmul e așa lung că are și pauză și ne-am făcut planul să rămânem peste noapte. Logodnicul lui Lillian locuiește în oraș, iar ea se duce aproape în fiecare week-end acolo și stă la un hotel numai pentru femei. E un loc curat, sigur, ne încredințează ea, nu foarte scump, și a rezervat câte o cameră pentru fiecare. Eu am fost în zona Minneapolis-Saint Paul doar în excursii de o zi cu soții Nielsen – la o cină aniversară, la cumpărături, într-o după-amiază la muzeul de artă –, dar n-am fost niciodată cu prietenii și nici n-am rămas peste noapte.

Nu sunt sigură că vreau să merg. În primul rând, nu le cunosc de mult pe fetele astea – suntem colege la cursurile de la seral de la St. Olaf. Ele stau împreună într-un apartament, aproape de colegiu. Când spun că merg la cocktailuri, nici măcar nu știu foarte bine la ce se referă. La petreceri unde toată lumea bea numai cocktailuri? Singura petrecere pe care o dau, anual, soții Nielsen este un dejun de Anul Nou cu bufet suedez pentru furnizori.

Lillian, cu expresia ei prietenoasă și părul blond-auriu, e mai ușor de simpatizat decât Emily, mereu sarcastică și circumspectă, care are un zâmbet șmecheresc în colțul gurii, un breton drept, negru, și face tot timpul glume pe care nu le pricep. Umorel lor cam deocheat, râsetele lor stridente și nonșalanța cu care mă tratează ca și cum ne-am ști de când lumea mă stingeresc un pic.

În plus, azi sau mâine ar trebui să ajungă o comandă mai mare cu modele de toamnă și nu vreau să le găsesc pe toate puse alandala când mă întorc. Domnul Nielsen are artroză și, deși vine în continuare dimineața la prima oră, de obicei pleacă pe la două să se odihnească după-amiaza. Doamna Nielsen e mai mult pe drumuri; mai nou își dedică mare parte din timp clubului de bridge și acțiunilor caritabile organizate la biserică.

Dar ea mă încurajează să mă duc cu Lillian și Emily, zicând:

— O fată de vârsta ta trebuie să mai și iasă din când în când. Viața nu se reduce la munca de la magazin și la cursuri, Vivian. Uneori îmi fac griji c-ai uitat lucrul ăsta.

Când am absolvit liceul, domnul Nielsen mi-a făcut cadou o mașină, un Buick alb, decapotabil, cu care merg de obicei la magazin și la cursurile de la seral. Domnul Nielsen spune că i-ar prinde bine și mașinii s-o scot la un drum mai lung.

— Îți dau eu bani de parcare, îmi zice.

Când ieșim din oraș, cerul e de un albastru pal, dulceag, nuanța pledurilor pentru bebeluși, încărcat cu norișori pufoși ca vata de zahăr. N-am făcut nici douăzeci de kilometri și deja e clar că planurile fetelor sunt mult mai ambițioase decât mi-au dat de înțeles. Da, o să mergem să vedem *Vrăjitorul din Oz*, dar nu proiecția de seară, asta a fost scuza ca să rămânem peste noapte. E un matineu de la trei, care o să ne lase destul timp să ne întoarcem la hotel și să ne gătim să ieșim în oraș.

— Stați așa, zic. Cum adică să ieșim în oraș?

Lillian, care stă lângă mine pe locul din dreapta, îmi pune mâna pe genunchi.

— Zău așa, doar n-ai crezut c-o să batem atâta drum până acolo pentru un prăpădit de film?

De pe bancheta din spate, unde răsfoiește un număr din *Silver Screen*, Emily comentează:

— Ești prea serioasă, Viv. Trebuie să înveți să fii mai relaxată. Hei, auziți, știți că Judy Garland s-a născut la Grand Rapids? O cheamă de fapt Frances Ethel Gumm. Probabil că nu suna îndeajuns de hollywoodian.

Lillian îmi zâmbește.

— N-ai fost niciodată la un club de noapte, este?

Nu-i răspund, dar evident că n-am fost.

Întoarce oglinda retrovizoare spre ea și începe să se dea cu ruj.

— Așa mă gândeam și eu. O să ne distrăm ca la carte, măcar de data asta.

Apoi zâmbește din nou, dezvelindu-și dinții albi, micuți, încadrați de buzele trandafirii, lucioase.

— Și-o să începem cu niște cocktailuri.

Hotelul pentru femei, aflat pe o străduță pitită din Minneapolis, e exact cum l-a descris Lillian, cu un hol curat, dar sumar mobilat, unde stă un recepționar plictisit, care de-abia dacă se învrednicește să ne arunce o privire când ne dă cheile de la camere. În timp ce așteptăm liftul cu bagajele, stabilim să ne întâlnim peste un sfert de oră ca să ajungem la film.

— Să nu întârzi, mă avertizează Emily. Trebuie să luăm și floricele și mereu e coadă.

După ce mi-am lăsat geanta în șifonierul camerei mele micuțe de la etajul trei, mă așez pe pat și țopăi de câteva ori pe el. Salteaua e subțire și arcurile scârțâie, dar eu simt un fior de încântare. Excursiile mele cu soții Nielsen sunt ieșiri monotone, planificate cu grijă – un drum cu mașina în timpul căruia nu prea vorbim, o destinație clară, și drumul înapoi prin noapte, când eu moțăi, domnul Nielsen stă drept pe locul din față și doamna Nielsen stă lângă el, urmărindu-l atent, nu cumva să depășească linia continuă.

Emily așteaptă singură în hol când cobor. Atunci o întreb de Lillian și, îmi face cu ochiul.

— Nu se simte prea bine. O să ne întâlnim cu ea după film.

Și cum mergem pe jos spre cinematograful, aflat la cinci străzi distanță, îmi dau seama că Lillian nici n-a avut de gând să meargă cu noi la film.

Vrăjitorul din Oz e un film magic și straniu. Scenele alb-negru de la fermă lasă loc unui peisaj de basm, color, la fel de animat și de imprezibil pe cât de banală și obișnuită e viața reală a lui Dorothy Gale. Când se întoarce în Kansas – după ce i s-a îndeplinit dorința din inimă –, lumea a revenit la nuanțe de alb și negru.

— Ce bine e acasă, spune.

Din nou la fermă, viața i se întinde limpede dinainte, deja populată de singurele personaje pe care le va cunoaște vreodată.

Când eu și Emily ieșim de la cinema, a început să se însereze. Am fost așa de captivată de film, încât viața reală mi se pare oarecum ireală; am sentimentul straniu că am ieșit din ecran direct în stradă. Lumina în amurg e blândă, trandafirie, și e calduț afară, tocmai bine.

Emily cască.

— Ei bine, chiar a fost lung.

Nu vreau s-o întreb, dar încerc să fac conversație.

— Cum ți s-a părut?

Ea dă din umeri.

— Maimuțele alea zburătoare m-au cam băgat în sperieți. Dar, în afară de asta, nu știu, mi s-a părut cam plicticos.

Mergem în tăcere, trecem pe lângă vitrinele magazinelor închise.

— Ție? mă întrebă după câteva minute. Ți-a plăcut?

Mi-a plăcut atât de mult filmul că nu mă simt în stare să-i răspund fără să mă fac de râs.

— Da, spun, neputând să pun în cuvinte emoțiile care plutesc în mine.

Când ajung înapoi în cameră, mă schimb în cealaltă ținută, o fustă de șifon și o bluză înflorată cu mâneci-flutur. Îmi perii părul peste cap, apoi mi-l las să cadă pe față, îmi trec degetele prin el, ca să-l aranjez puțin, și-mi dau cu fixativ. Ridicându-mă pe vârfuri, mă uit în oglinjoara de deasupra patului. În lumina din amurg am un aer serios, îngrijit. Mi se vede fiecare pistru de pe nas. Scot o gentuță cu fermoar și mă dau cu o loțiune de față groasă ca untul, apoi cu fond de ten. Un strop de fard, puțină pudră. Îmi trag o linie cu creionul maro pe pleoapa de sus și-mi dau cu rimei și cu ruj Terra Coral, apoi îmi tamponez buzele și-mi mai pun un strat, îndesând rujul în poșetă. Mă studiez în oglindă. Tot eu sunt, dar cumva simt c-am prins curaj.

Jos în hol, Lillian se ține de mână cu un tip pe care-l recunosc ca fiind logodnicul ei, Richard, din poza cu el pe care o are în poșetă. E mai scund decât mă așteptam, mai scund și decât ea. Are obraji ciupiți de urme de acnee. Lillian poartă o rochie simplă, dreaptă, fără mâneci, verde-smarald, care se oprește chiar deasupra genunchiului (cu aproape opt centimetri mai scurtă decât ce se poartă în Hemingford) și pantofi negri cu tocuri mici.

Richard o trage spre el, șoptindu-i ceva la ureche, și ea face ochii mari. Își pune mâna la gură, hlizindu-se, și apoi mă vede.

— Vivian! spune, desprinzându-se de el. Ia te uită! Nu cred că te-am văzut machiată până acum. N-arăți rău când te dichisești.

— Nici tu, spun, deși n-am văzut-o niciodată fără machiaj.

— Cum a fost filmul?

— Bun. Tu pe unde ai fost?

Se uită cu coada ochiului la Richard.

— Am fost luată pe sus.

Încep amândoi să se hlizească iarăși.

— Se poate spune și așa, comentează el.

— Presupun că tu ești Richard, zic.

— Cum ai ghicit?

Mă bate pe umăr, semn că glumește doar.

— Ești gata să petreci în seara asta, Vivie?

— Eu, una, sigur sunt, se aude vocea lui Emily din spatele meu.

Simt miros de iasomie și trandafiri – Joy, îl recunosc de la raionul nostru de parfumerie. Mă întorc s-o salut și amuțesc când îi văd ținuta – o bluză albă decoltată, fustă strâmtă, în dungi, ditamai cataligele în picioare și unghiile date cu oje roșu-aprins.

— Salutare, Em, spune Richard, rânjind. Băieții sigur or să se bucure să te vadă.

Brusc, mă simt stingherită în bluza mea conservatoare și fusta cuminte, cu pantofii mei fără fasoane și cerceii de fată de la pension. Mă simt exact cum sunt: o fetișcană de provincie ajunsă într-o metropolă.

Richard le-a înconjurat cu brațele pe amândouă fetele acum, ciupindu-le de mijloc, râzând când ele se foiesc în joacă. Mă uit la recepționar, același care ne-a întâmpinat și la venire. Mă gândesc c-a avut o zi lungă. Răsfoiește ziarul și își ridică privirea doar când aude hohotele de râs răsunător. Văd titlul cu litere de-o șchioapă de unde stau: „Nemții și rușii defilează prin Polonia”.

— Mie mi s-a făcut sete, fetelor. Hai să găsim o crâșmă, spune Richard.

Îmi chiorăie mațele.

— N-ar trebui mai întâi să mâncăm ceva?

— Dacă ți-neți neapărat, domniță Vivie. Deși eu mă mulțumesc și cu alunele de la bar. Voi ce ziceți, fetelor?

— Zău așa, Richard, pentru Viv e prima dată când vine pe-aici. Nu e obișnuită cu stilul tău de viață decadent. Hai să mâncăm ceva, spune Lillian. În plus, pentru noi,ăștia care nu ținem la băutura, nu prea e recomandat să bem pe stomacul gol.

— În ce sens „nu e recomandat”?

O trage spre el și Libian zâmbește cu subînțeles, apoi îl împinge la o parte, demonstrându-i cum stă treaba.

— Bine, bine, spune el, încuviințând cu gesturi teatrale. La Grand Hotel au un bar cu pian unde se servește și haleală. Parcă-mi amintesc că au o friptură T-bone²⁶ bunicică. Și știi sigur c-au un martini chiar bun.

Leșim în strada care e plină de lume acum. E o seară splendidă: e un aer cald, iar copacii de pe marginea străzii încă nu și-au lepădat frunzișul verde, bogat. Din jardiniere se revarsă flori luxuriante, aproape răzvrătite, care se agață de aceste ultime zile de vară întârziată.

Cum mergem agale, mă înveselesc. Faptul că am plonjat în mulțimea asta de necunoscuți îmi distrage atenția de la persoana mea, plicticos subiect de reflecție, înspre lumea care mă înconjoară. Aș putea la fel de bine să fiu într-o țară străină la cât de puțin aduce cu viața mea reală, cu rutinele și ritmurile ei previzibile – toată ziua petrecută la magazin, cina la șase, o seară liniștită dedicată studiului, cusutului sau jocului de bridge. Richard, cu aerul lui

---

²⁶ Friptură de vită care conține atât o bucată de vrăbioară, cât și o bucată din mușchi, dispuse pe os în forma literei „T”. (N.t.)

alunecos de fante de mahala, pare că s-a lăsat păgubaș și nici măcar nu mai încearcă să mă includă în conversație. Dar nu mă deranjează. E minunat să fii tânăr și să te plimbi pe străzile unui oraș mare.

Când ajungem în dreptul ușii masive, din sticlă și alamă, de la Grand Hotel, un ușier îmbrăcat în uniformă o deschide larg dinaintea noastră. Richard intră nonșalant ținându-le de toartă pe Lil și Em, cum le zice el, iar eu mă precipit în urma lor. Ușierul își duce mâna la chipiu când îi mulțumesc.

— Barul e în stânga, cum intrați din hol, spune, dându-mi de înțeleș că știe că nu stăm la hotel.

N-am mai fost niciodată într-un loc așa grandios – cu excepția gării din Chicago, poate, acum atâta amar de ani – și cu greu mă abțin să nu casc gura la candelabru în formă de stea care scânteiază deasupra noastră, la masa lucioasă de abanos din mijlocul încăperii, pe care tronează o vază mare de ceramică, plină cu flori exotice.

Oamenii din hol oferă un spectacol la fel de frapant. La recepție se află o femeie cu o pălărie neagră cu voaletă, care-i acoperă jumătate din față, cu un teanc de valize roșii de piele la picioare, scoțându-și o mănușă lungă neagră de satin și apoi pe cealaltă. O doamnă mai în vârstă, cărunță, ține în brațe un câine alb, flocos, cu ochii negri ca niște năsturași. Un bărbat în frac vorbește la telefon, lângă recepție; un domn mai în vârstă, cu monoclu, stă de unul singur pe o canapeluță verde, cu nasul într-o cărțuție cafenie. Oamenii ăștia au un aer plictisit, amuzat, iritat, satisfăcut – dar, mai ales, toți au aerul cuiva cu bani. Acum mă bucur că nu port o ținută țipătoare, provocatoare, ca Lil și Em, după care lumea se uită lung și începe să șușotească.

Cei trei merg cu pas vioi mai în fața mea, râzând în hohote. Richard are un braț în jurul umerilor lui Lil, iar cu celălalt o ține de mijloc pe Em.

— Hei, Vivie, mă strigă Lil, uitându-se în urmă ca și cum și-a amintit brusc de mine, pe-aici!

Richard deschide ușa dublă care dă spre bar, își aruncă mâinile în lături ca la teatru și le pofteste pe Lil și Em, care chicotesc și șușotesc, în încăpere. Intră și el, lăsând ușile să se închidă încet în urma lui.

Eu încetinesc pasul și mă opresc în fața canapelelor verzi. Nu mă grăbesc să intru la bar și să fiu tratată ca a cincea roată la căruță, ca și cum aș fi o persoană nesărată, demodată și depășită, de Richard cel libertin. Poate c-o să mă mai plimb un pic pe-aici și-apoi o să mă întorc la pensiune, îmi zic. De când

am ieșit de la film, totul mi s-a părut oricum ireal; am avut o zi îndeajuns de animată – oricum, mult mai animată ca de obicei.

Mă așez comod pe una dintre canapele, uitându-mă la oamenii care trec. În prag a apărut acum o femeie într-o rochie violet de satin, cu un păr șaten, bogat, cu un aer de o eleganță nonșalantă, care intră grațios în hol și-i face semn, cu o mână acoperită de bijuterii, băiatului cu bagajele. O urmăresc atât de absorbită cum trece pe lângă mine, îndreptându-se spre recepție, încât nici nu-l observ pe bărbatul înalt și zvelt, blond, decât atunci când se oprește în fața mea.

Are ochii de un albastru intens.

— Mă scuzați, domnișoară, zice.

Mă întreb dacă o să-mi spună, poate, că în mod clar n-am ce căuta aici sau o să mă întrebe dacă mă poate ajuta cu ceva.

— Vă știu de undeva?

Mă uit la părul lui blond-auriu, tuns scurt la spate, dar mai lung în față – nu seamănă deloc cu băieții de provincie cu care am avut de-a face eu, cu părul lor tuns scurt ca la oi. Poartă o pereche de pantaloni gri, o cămașă albă, imaculată, și smoking și ține în mână o servietă diplomat. Are degetele lungi și subțiri.

— Nu cred.

— Aveți ceva care mi se pare... foarte cunoscut.

Se uită atât de concentrat la mine, încât roșesc.

— Eu..., mă bâlbâi. Chiar nu știu.

Și apoi, cu o undă de zâmbet pe buze, îmi spune:

— Mă iertați dacă mă înșel. Dar sunteți... ați fost cumva... ați călătorit cu un tren dinspre New York acum vreo zece ani?

Poftim? Îmi sare inima din piept. De unde știe?

— Ești... Niamh? mă întrebă.

Și atunci îmi dau seama.

— Oh, Doamne – Olandezule, tu ești!

Minneapolis, Minnesota, 1939

Mă ridic în picioare, iar Olandezu' lasă să-i cadă servieta din mână și mă ia în brațe. Îi simt brațele tari, vânoase, căldura pieptului lui ușor concav, și mă strânge tare de tot, cum nu m-a mai strâns nimeni vreodată. Probabil că nu se cade să ne îmbrățișăm o bună bucată de vreme în mijlocul acestui hol elegant; lumea se holbează la noi. Dar, pentru prima dată în viață, nici că-mi pasă.

Îmi dă drumul un pic ca să-mi studieze chipul, îmi atinge obrazul și mă trage din nou la pieptul lui. Prin cămașa de batist simt cum îi bate inima, la fel de năvalnic ca a mea.

— Când te-ai înroșit, mi-am dat seama cine ești. Erai neschimbată.

Își trece degetele prin părul meu, ca și cum ar mângâia blana unui animal.

— Părul... ți s-a mai închis la culoare. Nici nu pot să-ți spun de câte ori m-am uitat după tine în mijlocul unei mulțimi sau mi s-a părut că te văd din spate.

— Mi-ai zis c-o să mă găsești. Mai ții minte? A fost ultimul lucru pe care mi l-ai spus.

— Am vrut... am încercat. Dar n-am știut unde să te caut. Și apoi s-au întâmplat atâtea...

Scutură din cap, ca și cum nu i-ar veni a crede.

— Chiar ești tu, Niamh, e aievia?

— Păi, da – dar nu mă mai cheamă Niamh, îi spun. Acum sunt Vivian.

— Nici eu nu mai sunt Olandezu' – nici Hans, de fapt. Mă cheamă Luke.

Ne pufnește pe amândoi râsul – râdem de cât de absurdă e experiența noastră comună, râdem de ușurare că ne-am regăsit. Ne agățăm unul de celălalt ca supraviețuitorii unui naufragiu, uluiți că niciunul dintre noi nu s-a înecat.

Am atâtea întrebări să-i pun că nu-mi găsesc cuvintele.

— E o nebunie, dar trebuie să plec. Am o cântare.

— O „cântare”?

— Cânt la pian la barul de-aici. Nu e o slujbă prea nasoală, dacă n-avem mușterii prea abțiguiți.

— Tocmai mă îndreptam într-acolo, zic. Mă așteaptă prietenii mei. Și probabil că tocmai se abțiguiesc.

Își ridică servieta.

— Mi-aș dori să putem s-o tăiem pur și simplu de-aici, spune. Să mergem undeva să povestim.

Și eu – dar nu vreau să-și riște slujba din cauza mea.

— Te aștept să termini. Putem să povestim mai târziu.

— O să fie un chin să aștept până atunci.

Când intru în bar cu el, Lil și Em se uită la noi și li se citește curiozitatea în priviri. Încăperea e întunecoasă și plină de fum, cu o mochetă înflorată mov-închis pe jos și canapele îmbrăcate în piele mov, încărcate de lume.

— Bravo, fato! exclamă Richard. Te-ai mișcat rapid.

Mă las să cad pe un scaun la masa lor, comand un gin cu apă tonică – ce mi-a recomandat chelnerul – și îmi concentrez atenția pe degetele Olandezului, asupra cărora am o vedere perfectă de unde stau, urmărindu-le cum alunecă grațios pe clapele pianului. Plecându-și capul și închizând ochii, cântă cu o voce joasă, curată. Cântă din repertoriul lui Glenn Miller și Artie Shaw, și Glen Gray, melodiile cunoscute de toată lumea – piese precum *Little Brown Jug* și *Heaven Can Wait* – și câteva de pe vremuri, pentru bătrânii încărunțiți care stau pe câte un taburet la bar. Din când în când scoate câte o partitură din servietă, dar pe cele mai multe pare să le cânte din memorie sau după ureche. Un cerc de doamne mai în vârstă, cu portofele în mână și coafuri de ocazie, venite probabil la cumpărături din provincie sau de undeva din suburbii, zâmbesc și încep să susure încântate când cântă primele note de la *Moonlight Serenade*.

Conversațiile îmi trec pe lângă ureche, fără să le aud, smulgându-mă din transă din când în când doar cât să răspund la o întrebare sau să râd la o glumă. Nu sunt atentă la nimic în jur. Cum aș putea să fiu? Olandezu' îmi vorbește prin intermediul muzicii și, ca prin vis, înțeleg ce-mi spune. M-am simțit atât de singură în decursul acestei călătorii, ruptă cu totul de trecut. Oricât aș încerca, întotdeauna mă voi simți ciudată, străină. Și acum am dat peste altcineva ca mine, care nu-și găsește locul, pe cineva care-mi vorbește pe limba mea fără a rosti un cuvânt.

Cu cât oamenii se abțiguesc mai tare, cu atât cer mai multe melodii, umplând borcănelul de bacșișuri al Olandezului. Richard și-a îngropat fața la gâtul lui Lil, iar Em s-a așezat practic în poala unui moș care a venit încoace dinspre bar.

— *Over the Rainbow!* îi strigă Olandezului, deja pilită bine după câteva pahare de gin tonic. Pe-ăla îl știi? Din film?

Olandezu' dă din cap, zâmbește, își răsfiră degetele pe clape. Din felul în care cântă primele acorduri, îmi dau seama că i s-a mai cerut să-l cânte.

Când Olandezului i-a mai rămas o jumătate de oră din program, Richard se uită la ceas, cu un interes exagerat.

— Ptiu, drace, mă scuzați, zice, s-a făcut târziu și mâine mă duc la biserică. Toată lumea izbucnește în râs.

— Și eu sunt gata să mă retrag, spune Lil.

Em zâmbește cu subînțeleș.

— Unde să te retragi?

— Hai s-o tăiem de-aici. Tre' să iau chestia aia pe care am lăsat-o la tine în cameră, îi spune Richard lui Lil, ridicându-se de pe scaun.

— Ce chestie? întreabă ea.

— Știi tu care. *Chestia*, îi spune, făcându-i cu ochiul lui Em.

— Tre' să ia chestia, Lil, spune Em, vorbind împleticit. *Chestia!*

— Nu știam că putem primi vizitatori în cameră, spun.

Richard își freacă degetul mare și arătătorul.

— Tre' doar să ungi un pic mașinăria, dacă înțelegi unde bat.

— Recepționarul primește ciubucuri, îmi traduce Lil. Asta ca să știi, în caz că vrei să petreci o seară pe cinste cu drăgălașul de la pian.

Ea și Em izbucnesc într-un râs isteric.

Stabilim să ne întâlnim mâine la prânz în holul hotelului la care stăm și ei patru se ridică să plece. Și apoi se schimbă planurile: Richard știe un bar care e deschis până la două și pornesc în căutarea lui. Fetele se cam clatină pe tocuri și se reazemă de cei doi bărbați, care par foarte încântați să le susțină.

•

Imediat după miezul nopții, strada din fața hotelului e luminată, dar pustie, ca o scenă de teatru înainte să apară actorii. Nu contează că nu-l cunosc, de fapt, pe bărbatul în care s-a transformat Olandezu', că nu știu nimic despre familia sau adolescența lui. Nu-mi pasă ce impresie va face faptul că vom urca împreună în camera mea. Tot ce vreau e să mai petrec puțin timp cu el.

— Ești sigură? mă întreabă.

— Foarte sigură.

Îmi strecoară niște bancnote în mână.

— Uite, ca să-i dai recepționarului. Din ce bacșișuri am primit.

S-a lăsat răcoare deja și Olandezu' îmi pune haina lui pe umeri. Mergem ținându-ne de mână și mi se pare cel mai firesc lucru cu putință. Printre clădirile joase, cioburi de stele licăresc pe cerul de catifea.

Omul de la recepție – un tip mai în vârstă acum, cu o șapcă de tweed trasă peste față – spune:

— Cu ce vă pot ajuta?

Ciudat, sunt perfect calmă.

— Vărul meu locuiește în oraș. Ar putea să urce un pic în camera mea?

Omul se uită la Olandez, care-a rămas pe trotuar, în fața ușii de sticlă.

— Vărul, deci?

Îi strecore două bancnote de un dolar peste birou.

— V-aș fi recunoscătoare.

Trage banii spre el cu vârful degetelor.

Îi fac cu mâna Olandezului și el deschide ușa, îl salută pe recepționar și mă urmează în lift.

În lumina ciudată, difuză, din cămăruța mea Olandezu' își scoate cureaua de la pantaloni și cămașa și le atârnă pe singurul scaun din încăpere. Se întinde pe pat în pantaloni și maiou, cu spatele sprijinit de perete, și eu mă rezem de el, simțind cum i se mulează trupul după al meu. Îi simt răsuflarea caldă pe gât, brațul în jurul mijlocului. Pentru o clipă mă întreb dacă o să mă sărute. Chiar aș vrea.

— Cum se poate una ca asta? murmură el. Nu e cu puțință. Și totuși am visat la asta. Tu?

Nu știi ce să-i spun. Nici măcar n-am îndrăznit să-mi închipui că-l voi mai revedea. Din experiența mea, când pierzi pe cineva la care ții, îl pierzi pe veci.

— Care e cel mai bun lucru care ți s-a întâmplat în ultimii zece ani? îl întreb.

— Faptul că te-am reîntâlnit.

Zâmbind, mă lipesc de el.

— În afară de asta.

— Faptul că te-am întâlnit prima dată.

Izbucnim amândoi în râs.

— În afară de asta.

— Hmm, în afară de asta, reflectă, cu buzele pe umărul meu. Mai există ceva în afară de asta?

Mă strânge în brațe, palma lui îmi cuprinde osul bazinului. Și, deși n-am mai făcut niciodată așa ceva – de-abia dacă am fost vreodată singură cu un bărbat, cu siguranță nu cu un bărbat în maiou –, nu mă simt neliniștită. Când mă sărută, întreg trupul îmi freamătă.

După câteva minute spune:

— Cel mai bun lucru a fost, cred, să descopăr că mă pricep la ceva – că pot să cânt la pian. Mă simțeam gol pe dinăuntru. N-aveam pic de încredere în mine. Pianul mi-a oferit un loc pe lume. Și... era ceva ce puteam face când eram furios sau supărat, ba chiar și când eram fericit. Era o cale de a-mi exprima emoțiile chiar și când eu însumi nu le puteam desluși.

Râde mânzește.

— Sună caraghios, nu-i așa?

— Nu.

— Dar tu? Pentru tine, care a fost cel mai bun lucru?

Nu știu de ce i-am pus întrebarea asta, dat fiind că eu, una, n-am un răspuns. Mă trag în sus, așezându-mă turcește în capul patului îngust, cu picioarele sub mine. În timp ce Olandezu' se mută și el, la celălalt capăt al patului, rezemat de perete, cuvintele încep să-mi curgă șuvoi de pe buze. Îi povestesc cât de singură m-am simțit la familia Byrne și cum făceam foamea, despre nefericirea cruntă din casa familiei Grote. Îi povestesc cât de recunoscătoare le sunt soților Nielsen și cât de limitată mă simt totuși uneori cu ei.

Olandezu' îmi povestește prin ce-a trecut el după ce-a plecat din sala de adunare. A avut o viață grea cu fermierul și soția acestuia, exact cum se aștepta. Îl obligau să doarmă în șură, pe baloți de fân și îl băteau dacă se plângea. Și-a rupt coastele într-un accident la strânsul fânului și nici măcar n-au chemat doctorul. A stat trei luni la ei și într-un final a fugit, când fermierul l-a trezit într-o dimineață și l-a luat la bătaie pentru că un raton dăduse iama în găini. Subnutrit, cu junghiuri, chinuit de o tenie și de o infecție la ochi, a leșinat pe drumul spre oraș și a fost dus la dispensar de o văduvă miloasă.

Dar fermierul a convins autoritățile că Olandezu' era un delincvent juvenil care avea nevoie de o mână de fier, așa că i-a fost încredințat din nou lui. A mai fugit de două ori – a doua oară pe viscol și numai printr-o minune n-a murit degerat. L-a salvat faptul că a dat peste frânghia de rufe a unui vecin. Vecinul l-a găsit a doua zi în hambar și a făcut un târg cu fermierul să i-l dea lui pe Olandez în schimbul unui porc.

— Pe un porc? zic.

— Sunt sigur că, după părerea lui, a ieșit în câștig. Era ditamai porcul.

Al doilea fermier, un văduv pe nume Karl Maynard, care avea copii mari deja, un băiat și-o fată, îl pune la treburi, dar l-a trimis și la școală. Și, când Olandezu' s-a arătat interesat de pianina prăfuită la care obișnuia să cânte

răposata doamnă Maynard, i-a acordat-o și-a găsit un profesor dispus să vină la fermă și să-i dea lecții de pian.

Când a făcut optsprezece ani, Olandezu' s-a mutat la Minneapolis, unde a acceptat orice slujbă care-i oferea posibilitatea să cânte la pian, într-o formație sau într-un bar.

— Maynard voia să mă ocup de fermă în locul lui, dar știam că nu sunt făcut pentru asta, îmi spune. Sincer, am fost recunoscător că aveam un talent de care mă puteam folosi. Și că puteam trăi pe cont propriu. E o ușurare să devii adult.

Nu mă gândisem în termenii ăștia, dar are dreptate – chiar e o ușurare!

Întinde mâna și-mi atinge lăntișorul.

— Îl mai ai și-acum. Asta îmi dă credință, cumva.

— În ce?

— În Dumnezeu, presupun. Nu, nu știi în ce. În supraviețuire.

Pe la cinci dimineața, în timp ce afară se luminează încet de ziuă, îmi spune că trebuie să cânte la orgă la Biserica Neoanglicană de pe strada Banner, la slujba de la opt.

— Vrei să rămâi până atunci? Îl întreb.

— Tu vrei?

— Tu ce crezi?

Se întinde la perete și mă trage spre el, trupul lui luând forma trupului meu, strecurându-și brațul pe sub mijlocul meu. Stau întinsă în pat, potrivindu-mi ritmul respirației după al lui, și simt când îl ia somnul. Inspir parfumul de mosc al aftershave-ului lui, cu un miros vag de ulei de păr. Îl iau de mână, strângându-i degetele lungi și împletindu-le cu ale mele, gândindu-mă la pașii fatidici care m-au purtat spre el. Dacă n-aș fi venit în această excursie. Dacă aș fi mâncat mai devreme ceva. Dacă Richard ne-ar fi dus la un alt bar... Aș putea s-o țin așa toată noaptea. Și totuși, nu pot să nu mă gândesc că toate experiențele prin care am trecut m-au adus aici. Dacă n-aș fi fost aleasă de soții Byrne, n-aș fi sfârșit la alde Grote și n-aș fi cunoscut-o pe domnișoara Larsen. Dacă domnișoara Larsen nu m-ar fi luat acasă la doamna Murphy, nu i-aș fi cunoscut pe soții Nielsen. Și, dacă n-aș fi locuit cu familia Nielsen și n-aș fi colegă cu Lil și Em, n-aș fi venit niciodată la Minneapolis să rămân peste noapte – și probabil că nu l-aș mai fi revăzut niciodată pe Olandez.

Toată viața mea a părut un joc al hazardului. Momente aleatorii de despărțire și întâlnire. În schimb, acesta e primul moment care pare mai curând mâna destinului.

— Așadar? mă întreabă Lil. Ce s-a mai întâmplat? Suntem în mașină, ne întoarcem la Hemingford, cu Em întinsă pe bancheta din spate, gemând, cu ochelari de soare la ochi. E cam verde la față.

Eu sunt hotărâtă să nu le spun nimic.

— Nu s-a întâmplat nimic. La voi?

— Nu schimba vorba, domnișorico, spune Lil. De unde îl știi pe tipul ăsta, de fapt?

Deja m-am gândit la un răspuns.

— A trecut de câteva ori pe la magazin.

Lil pare să nu mă creadă.

— Ce căuta în Hemingford?

— Vinde pianе.

— Hm, zice, deloc convinsă. Mă rog, părea că vă înțelegeți de minune.

Dau din umeri.

— E de treabă.

— Cât câștigă pianistii, de fapt? întreabă Em din spate.

Vreau să-i zic să-și țină gura. În loc de asta, trag aer în piept și spun pe un ton nonșalant:

— Cine știe? Nu e ca și cum o să mă mărit cu el sau ceva de genul.

Zece luni mai târziu, după ce povestește această conversație celor douăzeci și ceva de nuntași adunați în sala de la subsolul bisericii Grace Lutheran, Lil încheie cu un toast:

— În cinstea lui Vivian și Luke Maynard. Fie ca viața lor împreună să fie un cântec neîntrerupt!

Hemingford, Minnesota, 1940-1943

În fața altor persoane îi spun Luke, dar pentru mine va rămâne mereu Olandezu'. El îmi spune Viv – spune că seamănă un pic cu Niamh.

Hotărâm c-o să rămânem în Hemingford ca eu să mă pot ocupa de magazin. O să închiriem o căsuță cu verandă, cu patru camere la parter și una la etaj, pe o stradă mai mică, la câteva străzi distanță de soții Nielsen. Întâmplarea face – deși se poate să fi contribuit și domnul Nielsen, care s-ar putea să-i fi pomenit ceva directorului la o reuniune la Rotary Club – ca școala din Hemingford să aibă nevoie de un profesor de muzică. Olandezu' are în continuare cântări în week-end la Grand Hotel din Minneapolis și mă duc și eu cu el, vinerea și sâmbăta seara, ca să luăm cina în oraș și să-l aud cântând. Duminica, în schimb, cântă la orgă la Grace Lutheran, în locul organistului care maltrata pedala și care a fost convins c-a venit vremea să se retragă.

Când i-am spus doamnei Nielsen că Olandezu' m-a cerut în căsătorie, s-a cam încruntat.

— Parcă ziceai că nu vrei s-auzi de măritiș, mi-a spus. De-abia ai făcut douăzeci de ani. Cum rămâne cu colegiul?

— Ce-are a face una cu alta? am zis. E o verighetă, nu o pereche de cătușe.

— Majoritatea bărbaților vor să-și țină soțiile acasă.

Când i-am relatat conversația Olandezului, a izbucnit în râs.

— Evident c-o să termini colegiul. Legile fiscale sunt tare complicate!

Eu și Olandezu' suntem două firi diametral opuse. Eu sunt practică și circumspectă, el e impulsiv și direct. Eu sunt obișnuită să mă trezesc cu noaptea-n cap, el mă trage înapoi în pat. Nu e deloc bun la socoteli, așa că, pe lângă registrele de la magazin, eu mă ocup și de bugetul familiei și plătesc impozitele. Până să-l reîntâlnesc, aș putea să număr pe degetele de la o mână de câte ori am băut alcool; lui îi place să bea în fiecare seară un cocktail, spune că-l relaxează și c-o să mă relaxeze și pe mine. E îndemânată la meșterit prin casă, din anii petrecuți la fermă, dar adesea se apucă de un proiect și nu-l mai termină – ferestrele izolante de iarnă stau teanc într-un colț în timp ce afară suflă vijelia, câte un robinet care picură stă dezmembrat în bucăți pe podea.

— Nu-mi vine să cred că te-am găsit, îmi repetă întruna, și nici mie nu-mi vine să cred.

E ca și cum o parte din trecutul meu s-a trezit la viață și, odată cu ea, toate emoțiile pe care m-am chinuit să mi le înăbuș – durerea mea pentru c-am pierdut atât de multe, pentru că n-aveam cu cine s-o împărtășesc, pentru c-am ținut atâtea în mine. Olandezu' a fost acolo cu mine. Știe cine sunt. Față de el nu trebuie să mă prefac.

Sâmbăta dimineța lenevim în pat mai mult decât sunt eu obișnuită – magazinul se deschide abia la zece, iar Olandezu' nu trebuie să fie nicăieri anume. Fac cafeaua la bucatărie și mă întorc în pat cu două căni aburinde, apoi petrecem ore întregi împreună în lumina blândă a zorilor. Sunt înnebunită de dor, de bucuria împlinirii aceluia dor, de dorința de a-i atinge pielea, de a-i urmări conturul mușchilor și tendoanelor pe sub piele, pulsând de viață. Mă cuibăresc în brațele lui, în curbura genunchilor lui, în timp ce se apleacă peste mine, îi simt răsuflarea pe gât și cum urmează, cu degetele, conturul trupului meu. Nu m-am simțit în viața mea așa – gândesc încetinit, sunt languroasă, visătoare, cu gândul aiurea, uitucă, concentrată doar pe momentul prezent.

Îmi spune că, pe când trăia pe străzi, nu s-a simțit niciodată așa de singur ca atunci când creștea în Minnesota. La New York băieții își făceau întotdeauna farse și-și puneau mâncarea și hainele la comun. Îi lipsesc aglomerația, zgomotul și zăpăceala, Ford-urile negre Model T care huruiau pe străzile pietruite, mirosul dulceag al alunelor caramelizate de la vânzătorii ambulante.

— Dar tu – îți dorești vreodată să te poți întoarce în timp? mă întrebă.

Clatin din cap.

— Duceam o viață tare grea. N-am prea multe amintiri fericite din locul ăla.

Mă trage spre el, îmi mângâie interiorul antebrațului, unde e pielea mai albă și mai sensibilă.

— Crezi că părinții tăi au fost vreodată fericiți?

— Poate. Nu știu.

Ridicându-mi părul care-mi cade peste față, urmându-mi linia maxilarului cu degetul, spune:

— Cu tine eu aș fi fericit oriunde.

Deși e exact genul de chestie pe care obișnuiește el s-o spună, cred că e adevărat. Și știu, cu puterea de înțelegere pe care o am acum, când am la rândul meu o relație, că părinții mei n-au fost niciodată fericiți împreună și probabil că n-ar fi fost niciodată, indiferent de împrejurări.

Într-o după-amiază cu vreme blândă pe la începutul lui decembrie, sunt la magazin, studiind comenzile cu Margaret, contabilă noastră șefă cu ochi de vultur. Podeaua e presărată de facturi și formulare; încerc să mă hotărâsc dacă să comand mai multe perechi de pantaloni de damă decât anul trecut, uitându-mă la stilurile la modă din catalog, precum și la cele din *Vogue* și *Harper's Bazaar*. Radioul merge în surdină; până acum au fost bucăți de swing și deodată Margaret ridică mâna și spune:

— Stai așa. Ai auzit chestia asta?

Dă fuga la radio și-l dă mai tare.

— Repetăm: aceasta este o transmisiune specială. Domnul președinte Roosevelt a declarat astăzi că aviația japoneză a atacat Pearl Harbor, Hawaii. Atacul aerian japonez a fost îndreptat, de asemenea, împotriva „obiectivelor” militare și navale de pe insula Oahu. Încă nu se știe numărul victimelor.

Și, așa deodată, totul se schimbă.

După câteva săptămâni, Lil vine să mă vadă la magazin, cu ochii roșii și dâre de lacrimi pe obraz.

— Richard a plecat pe front ieri și nu știu nici măcar unde a fost trimis. I-au dat doar o adresă de cutie poștală care nu-mi spune nimic.

Plângând în hohote, cu nasul într-o batistă albă, boțită, spune:

— Parcă războiul ăsta stupid ar fi trebuit să se termine deja. De ce trebuie să se ducă logodnicul *meu* pe front?

Când o îmbrățișez, se agață de umărul meu.

Oriunde te-ai uita, vezi postere care ne îndeamnă să facem sacrificii și să susținem trupele. Multe produse încep să fie raționalizate – carnea, brânza, untura, cafeaua, zahărul, mătașea, nylonul, pantofii; modul nostru de a opera la magazin se schimbă odată ce începem să folosim cărțuliile alea subțiri, albastre. Învățăm să dăm rest la bulinele pentru cartelă, dând jetoane roșii rest la bulinele roșii (pentru carne și unt) și jetoane albastre rest la bulinele albastre (semipreparate). Jetoanele sunt cât o monedă de 10 cenți și sunt făcute din rumeguș comprimat.

În magazin colectăm ciorapi de damă spre a fi folosiți la fabricarea parașutelor și frânghiilor, precum și obiecte de cositor și oțel pentru băncile de fier vechi. La radio se dă întruna *Boogie Woogie Bugle Boy*.²⁷ Încep să comand produse în ton cu starea națiunii – felicitări și hârtie de scris fină, albastră, en-gros, zeci de steaguri americane de toate dimensiunile, pastramă

---

²⁷ Melodie lansată de The Andrews Sisters în 1941, despre un muzician recrutat în armata americană, care a devenit foarte populară în timpul celui de-al Doilea Război Mondial. (N.t.)

de vită, șosete de lână, pachete de cărți de joc, lucruri care se pot pune în pachetele pe care le trimite lumea celor dragi pe front. Băieții de la magazin ajută la dezăpezit aleile și livrează cumpărături și pachete.

Mai mulți băieți din promoția mea se înrolează și sunt trimiși pe front și, în fiecare săptămână, mai are loc câte o cină în cinstea vreunui dintre ei, la care toată lumea aduce câte ceva de mâncare, fie că se ține în sala de adunare a vreunei biserici, în holul hotelului Roxy sau la cineva acasă. Iubitul lui Judy Smith, Douglas, e printre primii. În ziua în care face optsprezece ani, se duce glonț la biroul de recrutare, gata să se înroleze. Următorul e Tom Price cel iute la mână. Îl întâlnesc întâmplător pe stradă înainte să plece și-mi spune că totul e bine și frumos – mersul la război îți deschide calea spre călătorii și aventură, alături de o gașcă de tipi de toată isprava, cu care să-ți faci de cap, și-ți oferă și o soldă pe deasupra. Nu vorbim despre pericol – dar ce-mi imaginez eu e o versiune ca-n desene animate, cu muniția șuierând și fiecare dintre băieți pe post de supererou, fugind, invincibil, printr-o ploaie de gloanțe.

Un sfert din foștii mei colegi se înrolează de bună voie. Și, când începe recrutarea obligatorie, din ce în ce mai mulți își fac bagajul. Mi-e milă de băieții care au astm avansat sau platfus, sau sunt tari de ureche, când îi văd umblând fără țintă prin magazin, după ce amicii lor au plecat pe front. Par pierduți în hainele de civili.

Dar Olandezu' nu se alătură curentului general.

— N-au decât să vină după mine, spune.

Nu vreau să cred că va primi ordinul de concentrare – la urma urmelor, Olandezu' e profesor, au nevoie de el la școală. Dar în curând devine clar că e doar o problemă de timp.

•

În ziua când Olandezu' pleacă spre Fort Snelling, din Hennepin County, ca să-și facă instrucția de bază, îmi scot cruciulița de la gât și o înfășor într-o bucată de fetru. I-o îndes în buzunarul de la piept și îi spun:

— Acum o parte din mine te va însoți.

— O s-o apăr chiar și cu prețul vieții, spune.

Scrisorile pe care ni le trimitem sunt încărcate de speranță și dor și un sentiment nelămurit al importanței misiunii pe care o îndeplinesc trupele americane. Și fac referire la treptele instrucției lui: Olandezu' trece de examenul fizic și obține un punctaj bun la testul de aptitudini mecanice. Pe baza acestor rezultate e repartizat la Marină, spre a reface contingentul

decimat la Pearl Harbor. În curând e trimis cu trenul la San Diego pentru pregătirea tehnică.

Și când îi scriu, la șase săptămâni după ce-a plecat, să-l anunț că sunt gravidă, îmi scrie că e în culmea fericirii.

„Gândul că în tine crește acum copilul meu mă va ajuta să rezist în zilele cele mai grele,” îmi scrie. „Acum că știi, în sfârșit, că am o familie care mă așteaptă, sunt mai hotărât ca oricând să-mi fac datoria și să mă întorc acasă.”

Sunt obosită tot timpul și am grețuri. Mi-ar plăcea să stau la pat, dar știu că e mai bine să-mi fac de lucru. Doamna Nielsen îmi propune să mă mut din nou cu ei. Spune c-o să aibă grijă de mine și-o să se asigure că măncânc; se tem c-am slăbit prea mult. Dar prefer să stau singură. Am douăzeci și doi de ani și m-am obișnuit să trăiesc pe cont propriu.

De la o săptămână la alta, sunt mai ocupată ca oricând, lucrez până târziu la magazin, seara fac voluntariat, strâng fier vechi și organizez transporturi către Crucea Roșie. Dar dincolo de tot ce fac simt mereu un freamăt înfundat, de teamă. *Pe unde-o fi acum, oare ce face?*

În scrisorile pe care i le scriu Olandezului încerc să nu-i pomenesc prea multe despre starea mea de rău, despre senzația constantă de greață care, îmi spune doctorul, e semnul că fătului îi merge bine. În loc de asta, îi scriu despre pătura pe care o fac pentru copil, despre cum decupez tiparul din hârtie de ziar, folosind apoi un șmirghel fin, care se agață de material. Aleg un model care dă impresia de împletitură pe la colțuri, imitând un coș împletit, cu cinci fâșii de material în jurul chenarului. E un model vesel – din stambă galbenă, albastră, portocalie și roz, cu triunghiuri bej în mijlocul fiecărui pătrățel. Femeile din cercul de cusut al doamnei Murphy – unde sunt cel mai tânăr membru și fiica onorifică a tuturor, ele au înveselit fiecare moment important din viața mea – o lucrează extrem de minuțios, alcătuind din cusături mici, precise, modelul de deasupra.

Olandezu' își încheie pregătirea tehnică și stagiul pentru a activa pe un portavion și, după o lună petrecută la San Diego, află că va fi trimis pe front. Având în vedere pregătirea lui și situația disperată din zonele de confruntare cu japonezii, se gândește că va fi trimis în zona centrală a Pacificului spre a ajuta forțele aliate din regiune, dar nimeni nu știe sigur.

Elementul-surpriză, îndemânarea și forța – de acestea e nevoie, li se spune noilor recruți din Marină, spre a câștiga războiul.

Zona centrală a Pacificului. Birmania. China. Pentru mine, sunt doar nume pe hartă. Scot una dintre hărțile lumii pe care le ținem la magazin, rulate și

îndesate într-un tub, și o întind pe tejghea. Urmăresc cu degetul orașele Yangon, aflat în apropierea coastei, și Mandalay, precum și regiunea muntoasă, misterioasă, aflată mai în nord. Eram pregătită să aud de Europa, chiar și de extremitățile acesteia, locuri ca Rusia sau Siberia – dar zona centrală a Pacificului? E așa de departe – e la celălalt capăt al lumii –, încât mi-e greu să mi-o imaginez. Mă duc la bibliotecă și adun un teanc de cărți pe masă: studii de geografie, istorii ale Extremului Orient, jurnale de călătorie. Aflu că Birmania e cea mai mare țară din Asia de Sud-Est, că se învecinează cu India, China și Siamul. E în zona musonică; cantitatea anuală de precipitații în zonele de coastă e de circa 500 de centimetri, iar temperatura medie în acele zone e în jur de 32° Celsius. Zonele de coastă reprezintă o treime din suprafața țării. Scriitorul George Orwell a publicat un roman, *Zile birmaneze*, și mai multe eseuri despre viața pe-acele meleaguri. Concluzia cu care rămân după ce le citesc e că Birmania e pe cât de departe poate fi de Minnesota.

În următoarele săptămâni, duc o viață deopotrivă încordată și monotonă, în care toate zilele se confundă. Ascult radioul, citesc din scoarță în scoarță ziarul local, aștept cu sufletul la gură poșta și devorez scrisorile Olandezului când ajung, citindu-le dintr-o răsuflare ca să văd care-s veștile – e bine? Mănâncă bine, e sănătos? – și cântărind fiecare cuvânt, încercând să-i ghicesc tonul și nuanțele, ca și cum propozițiile lui ar fi un cod pe care să-l pot descifra. Duc fiecare scrisoare pe hârtie subțire, albastră, la nas, inspirând mirosul. Scrisoarea asta i-a trecut prin mâini. Urmăresc cuvintele cu degetul. Fiecare e scris de mâna lui.

Olandezu' așteaptă ordinul. Fac simulări de ultimă oră, își pregătesc ranițele, fiecare colțișor trebuie umplut și fiecare lucru pus la locul lui, de la provizii la muniție. E foarte cald la San Diego, dar au fost avertizați că unde se duc va fi și mai și, aproape de neîndurat.

„N-o să mă obișnuiesc niciodată cu arșița,” îmi scrie. „Mi-e dor de serile răcoroase în care ne plimbam pe străzi, ținându-te de mână. Mi-e dor chiar și de zăpada aia afurisită. N-am crezut niciodată c-o să spun asta.”

Dar, mai ales, îmi spune, i-e dor de mine. De părul meu roșu în bătaia soarelui. De pistruii mei de pe nas. De ochii mei căprui. De copilul care îmi crește în pânțe.

„Probabil c-ai început să te rotunjești,” îmi spune. „Nu pot decât să mi te închipui.”

„Acum sunt la bordul portavionului, în Virginia.” E ultimul mesaj pe care o să mi-l trimită înainte să se îmbarce; mi-l trimite prin intermediul unui preot

militar care a venit să-i conducă la plecare. „Puntea are o lungime de vreo 260 de metri,” îmi scrie. „Avem uniforme în șapte culori diferite, spre a deosebi funcția fiecăruia, în calitate de inginer de întreținere, eu port o tunică, o manta și o cască de un verde hidros, culoarea boabelor de mază uitate pe foc.”

Mi-l imaginez pe pista plutitoare, cu părul lui blond, minunat, ascuns sub o cască ternă.

În următoarele trei luni primesc câteva zeci de scrisori, la săptămâni bune după ce mi le scrie, uneori câte două pe zi, în funcție de locul de unde mi-au fost trimise. Olandezu' îmi povestește despre viața plicticoasă de la bordul portavionului – cum cel mai bun prieten al lui din perioada instrucției de bază, un tip tot din Minnesota pe nume Jim Daly, l-a învățat să joace poker și petrec ore bune în cală cu alți camarazi, un grup cu componență variabilă, prinși într-o partidă interminabilă. Îmi scrie despre activitatea lui, despre cât de important e să respecte procedurile și cât de grea și incomodă e cască, că începe să se obișnuiască treptat cu huruitul motoarelor de avion când decolează și aterizează. Îmi scrie că are rău de mare și-l supără căldura sufocantă. Nu-mi pomenește de lupte sau de avioanele doborâte. Nu știu dacă e din cauză că n-are voie sau pentru că nu vrea să mă sperie.

„Te iubesc,” îmi scrie întruna. „Nu pot trăi fără tine. Număr clipele până când ne vom revedea.”

Cuvintele pe care le folosește sunt expresiile din cântecele la modă și poeziile care apar la ziar. Iar cuvintele pe care i le scriu eu sunt alte clișee. Privesc concentrată hârtia albastră, încercând să pun în cuvinte tot ce simt. Dar sfârșesc prin a-i scrie aceleași cuvinte, în aceeași ordine, sperând că intensitatea sentimentelor pe care le pun în ele le va da greutate și substanță. *Te iubesc. Mi-e dor de tine. Ai grijă de tine. Fii cu băgare de seamă.*

Hemingford, Minnesota, 1943

E ora zece, într-o dimineață de miercuri, și sunt de o oră la magazin, mai întâi m-am uitat pe registre în camera din fund și acum iau la rând fiecare culoar, cum fac zi de zi, să mă asigur că rafturile sunt așezate în ordine și că produsele la ofertă sunt expuse cum trebuie. Tocmai sunt pe culoarul din fund, reconstruiesc o piramidă în miniatură cu creme de față Jergens care s-au prăbușit peste un vraf de săpunuri Ivory, când îl aud pe domnul Nielsen întrebând, cu o voce stranie, încordată:

— Pot să vă ajut cu ceva?

Apoi exclamă brusc:

— Viola!

Nu mă opresc din ce făceam, dar inima mi-o ia la goană. Domnul Nielsen îi spune rareori pe nume soției lui. Continui să refac piramida din cutiuțe de cremă, cinci la bază, apoi patru, trei, doi, una în vârf. Pun cutiuțele rămase una peste alta, pe raftul din spatele măsuței. Așez la loc săpunul care-a fost dat jos de pe raft. Odată ce-am terminat, rămân pe culoar, așteptând. Aud niște sușoteli. După o clipă, doamna Nielsen mă strigă:

— Vivian? Ești pe-aici?

Un om de la Western Union stă în dreptul casei, în uniformă lui albastră și chipiul cu cozorocul negru. Telegrama e scurtă și la obiect:

Ministrul de Război²⁸ vă informează, cu regret, că Luke Maynard a fost ucis în luptă pe data de 16 februarie 1943. Vom reveni cu mai multe amănunte când le avem la dispoziție.

•

Nu aud ce-mi spune angajatul de la Western Union. Doamna Nielsen a început să plângă. Eu îmi duc mâna la pânțece – unde e copilul. Copilul nostru.

În următoarele luni aflu mai multe detalii. Olandezu' și trei camarazi de-ai lui au fost uciși când s-a prăbușit un avion peste ambarcațiune. Nu s-a mai putut face nimic; avionul s-a dezmembrat chiar deasupra lui.

---

²⁸ *Secretary of War*, în original, funcție care a fost înlocuită în 1947 cu cea de Ministru al Apărării (*Secretary of Defense*). (N.t.)

„Sper că vă va consola gândul că Luke a murit pe loc. N-a simțit nimic”, îmi scrie camaradul lui, Jim Daly.

Primesc un pachet cu obiectele lui personale – ceasul lui de mână, scrisorile de la mine, câteva haine. Cruciulița de Claddagh. Deschid cutia și ating fiecare obiect, apoi o închid și o pun la păstrare. Abia după ani buni îmi pun din nou lăntșorul la gât.

Olandezu' n-a vrut să spună nimănui de la bordul portavionului că soția lui e însărcinată. Era o superstiție de-a lui, a zis; nu voia să atragă piaza rea. Mă bucur c-a făcut-o, mă bucur că scrisoarea de condoleanțe a lui Jim Daly e adresată unei soții, nu unei mame.

În următoarele câteva săptămâni mă trezesc dimineața devreme, înainte să se lumineze de ziuă, și mă duc la magazin. Reorganizez raioane întregi. Comand o firmă mare, nouă, de pus la intrare și angajez pe cineva care studiază designul să ne proiecteze vitrinele. Deși m-am rotunjit bine, merg cu mașina până la Minneapolis și mă plimb prin magazinele mari, luând notițe legat de cum își organizează vitrinele și ultimele tendințe în materie de modele și culori care n-au ajuns încă pe la noi. Comand cauciucuri de bicicletă și ochelari de soare și prosoape de plajă pentru sezonul estival.

Lil și Em mă scot la cinema, la câte o piesă sau să luăm cina în oraș. Doamna Murphy mă invită regulat la ceai. Și, într-o noapte, mă trezesc cu o durere cruntă și știu c-a venit momentul să merg la spital. O sun pe doamna Nielsen, după cum am stabilit, îmi fac bocceluța, și ea vine să mă ia cu mașina. Nașterea durează șapte ore, am dureri așa mari în ultima parte, încât mă întreb dacă nu cumva o să mă despic în două.

Încep să plâng de durere și toate lacrimile pe care nu le-am vărsat pentru Olandez îmi curg acum șiroaie pe obraz. Sunt copleșită de amărăciune, de sentimentul pierderii cuiva drag, de deznădejdea pe care o aduce cu ea însingurarea.

Am învățat demult că pierderea cuiva drag nu e numai posibilă, ci și inevitabilă. Știu ce înseamnă să pierzi totul, să te desprinzi de o viață și să cauți o alta. Și acum simt, cu o certitudine stranie, că mie probabil mi-e scris să învăț, iarăși și iarăși, lecția asta.

Cum zac în acel pat de spital mă năpădesc toate aceste sentimente: povara copleșitoare a durerii sufletești, a viselor spulberate. Plâng în hohote după tot ce-am pierdut – dragostea vieții mele, familia mea, viitorul la care am îndrăznit să visez. Și în clipa aceea iau o hotărâre. Nu pot să mai trec o dată prin asta. Nu pot să mă dăruiesc cu trup și suflet cuiva doar ca să pierd acea

persoană. Nu vreau să mai trec vreodată prin durerea sfâșietoare de a pierde pe cineva pe care-l iubesc la nebunie.

— Gata, gata, încearcă să mă liniștească doamna Nielsen, cu o voce alarmată. Dacă o ții tot așa, o să te usuci de tot, îmi spune, dar eu aud „o să te stingi”.

— Vreau să mă sting, îi spun. Nu mi-a mai rămas nimic pe lume.

— Ai copilul ăsta, îmi spune. Trebuie să mergi înainte de dragul copilului.

Îi întorc spatele. Împing și, după o vreme, se naște copilul.

Fetița e ușoară ca o găinușă în brațele mele. Are un păr blond, subțire. Are ochii strălucitori, ca niște pietricele care licăresc pe sub apă. Extenuată, amețită, o strâng la piept și închid ochii.

N-am spus nimănui, nici măcar doamnei Nielsen, ce am de gând să fac. Îi șoptesc un nume la ureche copilei mele: May. Maisie. Ca și mine, e reîntruparea unei fete care a murit.

Și apoi fac ce-am hotărât. O dau spre adopție.

Spruce Harbor, Maine, 2011

— Oh, Vivian. Ai dat-o spre adopție, exclamă Molly, aplecându-se în fotoliu. Stau de câteva ore bune în fotoliile din camera de zi. Veioza veche așezată între ele aruncă o lumină nebuloasă. Pe podea sunt înșirate un teanc de scrisori scrise pe hârtie subțire, albastră, cu plicuri asortate, legate cu sfoară, un ceas bărbătesc cu brățară de aur, o cască de oțel, iar dintr-un cufăr negru care poartă emblema MARINA S.U.A. se ițește o pereche de șosete cu însemne militare.

Vivian își netezește pătura întinsă peste genunchi și scutură din cap, ca și cum ar fi căzut pe gânduri.

— Îmi pare rău.

Molly mângâie păturica de bebeluș care n-a apucat să fie folosită, pe care se distinge încă limpede modelul în formă de coșuleț împletit, înfiripat din cusături complicate, perfecte. Așadar, Vivian a avut o fetiță și-a dat-o spre adopție... și apoi s-a căsătorit cu Jim Daly, cel mai bun prieten al Olandezului. Oare s-a îndrăgostit de el sau doar și-a găsit alinarea lângă el? Oare i-a spus de copil?

Vivian se apleacă spre ea și oprește reportofonul.

— Și cu asta se termină povestea mea.

Molly o privește intrigată.

— Darăștia au fost doar primii douăzeci de ani.

Vivian dă din umeri.

— Anii care au urmat au fost relativ lipsiți de evenimente majore. M-am măritat cu Jim și am sfârșit aici.

— Dar atâția ani...

— Au fost ani buni, în mare. Dar nu prea palpitanți.

— Ai...

Molly șovăie.

— Erai îndrăgostită de el?

Vivian se uită pe fereastra bovindoului. Molly îi urmărește privirea, care a poposit asupra merilor cu siluete schimbătoare, ca petele de cerneală folosite în testele de personalitate, profilați ca prin ceață în lumina care se revarsă din casă.

— Pot să spun cu toată sinceritatea că nu regret că m-am măritat cu el. Dar știi deja restul, așa că o să-ți spun și asta. L-am iubit. Dar nu l-am iubit cum l-am iubit pe Olandez; la nebunie. Poate că ai parte doar o dată în viață de o iubire ca a noastră, nu știi. Dar a fost bine și-așa. A fost de-ajuns.

A fost bine și-așa. A fost de-ajuns. Molly își simte inima strânsă ca într-un pumn. Câtă emoție se ascunde în cuvintele astea – aproape că n-o poate cuprinde cu gândul. Simte că i se pune un nod în gât. Refuzul hotărât al sentimentalismelor e o atitudine pe care o înțelege mult prea bine. Așa că încuviințează doar și spune:

— Așadar, cum ați ajuns tu și Jim să vă căsătoriți?

Vivian încrețește din buze, pe gânduri.

— Cam la un an după ce-a murit Olandezu', Jim s-a întors de pe front și m-a căutat – avea câteva mărunțișuri de-ale Olandezului, un pachet de cărți de joc și muzicuța lui, pe care superiorii lui nu apucaseră să mi le trimită. Și așa a început, știi? Era o alinare să ai pe cineva cu care să schimbi o vorbă, pentru amândoi, cred – altcineva care îl cunoscuse pe Olandez.

— Știa c-ai avut un copil?

— Nu, nu cred. N-am vorbit niciodată despre asta. Mi s-a părut o povară prea mare pentru el. Rămăsese și el cu sechele în urma războiului; și el avea o mulțime de lucruri despre care nu voia să vorbească. Jim se pricepea la socoteli. Era foarte organizat și disciplinat, mult mai mult decât Olandezu'. Sincer, mă îndoiesc că ne-ar fi mers vreodată atât de bine cu magazinul dacă Olandezu' n-ar fi murit. E oribil din partea mea să spun asta? Mă rog, chiar și-așa. Lui nu-i păsa câtuși de puțin de magazin, nu voia să se ocupe de el. Doar era muzician, știi. N-avea o aplecare spre afaceri. Dar eu și Jim am fost niște parteneri potriviți. Am făcut treabă bună împreună. Eu mă ocupam de comenzi și de inventar, el a modernizat sistemul de contabilitate, a instalat case noi de marcat, electrice, a optimizat relațiile cu furnizorii – a modernizat totul.

O să-ți mai spun ceva, continuă, decizia de a mă mărita cu Jim a fost ca și cum aș fi pășit într-o apă aflată la aceeași temperatură cu aerul. N-a trebuit să fac aproape niciun efort de adaptare. Era un om potolit, cumsecade, muncitor, un om bun. N-am fost una dintre perechile alea care își completează unul altuia propozițiile; nici măcar nu pot spune că știam ce gândește în mare parte a timpului. Dar ne respectam. Eram înțelegători unul cu celălalt. Când el devenea irascibil, aveam grijă să nu-i stau în drum, iar când eu treceam printr-una din „pasele” mele proaste, cum le spunea el –

uneori eram taciturnă zile întregi –, mă lăsa într-ale mele. Singura sursă de neînțelegeri între noi a fost faptul că el și-a dorit un copil, iar eu nu i-am putut oferi asta. Pur și simplu n-am putut. I-am spus cum stau lucrurile de la bun început, dar cred că el a sperat c-o să mă răzgândesc.

Vivian se ridică din fotoliu și se apropie de ferestrele înalte în bovindou. Molly realizează brusc cât de firavă este, ce subțire e silueta ei. Vivian desface cordoanele de mătase ale draperiilor, prinse în suporturi de-o parte și de alta a ferestrelor, lăsând draperiile grele cu arabescuri să cadă peste geam.

— Mă întreb..., începe Molly timid. Te-ai întrebat vreodată ce s-a întâmplat cu fiica ta?

— Mă gândesc uneori la ea.

— Ai putea s-o găsești, cred. Acum trebuie să aibă – Molly socotește în minte – spre șaptezeci de ani, nu? Se prea poate să fie încă în viață.

Aranjând cutele de la draperii, Vivian spune:

— E prea târziu acum.

— Dar... de ce?

Întrebarea sună a provocare. Molly își ține respirația, cu inima bătând să-i spargă pieptul, știind că întinde coarda un pic, că e de-a dreptul nepoliticoasă, poate. Dar asta s-ar putea să fie singura ei șansă să-i pună această întrebare.

— Am luat o decizie. Trebuie să suport consecințele.

— Erai într-o situație disperată.

Vivian rămâne în umbră, în dreptul draperiilor greoaie.

— Nu e chiar așa. Aș fi putut păstra copilul. Doamna Nielsen m-ar fi ajutat. Adevărul e c-am fost lașă. M-am comportat egoist, din teamă.

— Tocmai îți murise soțul. Te înțeleg.

— Serios? Nici eu nu știu dacă mă înțeleg. Și acum... să aflu că în toți aniiăștia Maisie nu murise...

— Oh, Vivian, exclamă Molly.

Vivian clatină din cap. Se uită la ceasul de deasupra șemineului.

— Cerule, uite cât e ceasul – e trecut de miezul nopții! Probabil că ești epuizată. Hai să-ți fac patul.

Spruce Harbor, Maine, 2011

Molly e într-o canoe, vâslind din greu împotriva curentului. O dor umerii din cauza efortului cu care împinge în apă, de o parte și de alta. A început să se ude la picioare; canoea se scufundă, a început să ia apă. Uitându-se în jos, își vede mobilul făcut praf, rucsacul în care-și ține laptopul s-a murat. Geanta ei roșie de voiaj cade din barcă. O urmărește cum plutește un pic la suprafață, spre a fi înghițită încet de valuri. Aude vuietul apei, răsunându-i în urechi ca și cum a uitat cineva robinetul curgând. Dar de ce i se pare totul așa îndepărtat?

Deschide ochii. Clipește. O izbește o lumină puternică. Aude apa... Întoarce capul și la doi pași, prin fereastra batantă, vede golful. Apa vine năvalnic, umflată de flux.

În casă domnește liniștea. Vivian probabil că încă nu s-a trezit.

În bucătărie, ceasul arată 8 dimineața. Molly pune de ceai și scotocește prin dulapuri, dând peste o cutie de fulgi de ovăz, merișoare uscate, nuci și miere. Urmând instrucțiunile de pe cutia cilindrică, face un terci de ovăz (cu totul altceva decât pachetele de cereale cu zahăr pe care le ia Dina), mărunțind fructele și nucile și adăugându-le amestecului, turnând și un pic de miere deasupra. Oprește focul, clătește ceainicul pe care l-au folosit în ajun și spală ceștile și farfuriuțele. Apoi se așază în balansoarul din dreptul mesei, așteptând-o pe Vivian.

E o dimineață superbă, o zi ca din vederile cu Maine, cum numește Jack zile ca aceasta. Golful licărește precum solzii unui păstrăv în lumina soarelui. În zare, lângă port, se întrezărește o adevărată flotă de bărcuțe cu pânze.

Îi vibrează telefonul. E un sms de la Jack. *Ce mai zici?* E primul week-end de câteva luni bune în care nu și-au făcut planuri să se vadă. Telefonul îi bâzâie din nou. *Ne vedem mai târziu?*

Am un munte de teme, îi răspunde.

Vrei să învățăm amân2?

Poate. Te sun eu.

Când?

O dă cotită: Zi ca-n vederile cu ME.

Facem o drumeție la Flying Mountain²⁹? Dă-le naibii de teme.

---

²⁹ Vârf situat în Parcul Național Acadia din Maine. (N.t.)

Flying Mountain e una dintre destinațiile preferate ale lui Molly – trebuie să faci un drum abrupt de vreo 150 de metri, urmând o potecă mărginită de pini, apoi ai o vedere panoramică asupra Somes Sound³⁰, cobori o pantă șerpuită care te duce în Valley Cove, o plajă acoperită de pietricele unde poți lenevi pe stâncile late, teșite, admirând marea, înainte de a face cale întoarsă până unde ți-ai lăsat mașina sau bicicleta, pe un drum tăiat prin pădure, presărat cu ace de pin.

OK.

Trimite mesajul, regretând în minutul următor. La naiba.

După câteva secunde, îi sună telefonul.

— *Hola, chica*, spune Jack. Pe la cât să trec să te iau?

— Hm, te mai sun eu?

— Hai să stabilim acum. Ralph și Dina s-au dus să facă mătăanii, este? Mi-e dor de tine, tu, fată. Cearta aia stupidă pe care-am avut-o – din ce ne-am luat, de fapt? Eu am și uitat.

Molly se ridică din balansoar, se duce la aragaz și amestecă în terci doar ca să-și facă de lucru, își lipește palma de ceainic. E călduț. Trage cu urechea, pândind sunetul pașilor, dar nu se aude nimic.

— Hei, îi spune. Nu știu cum să-ți zic.

— Ce să-mi zici? Întreabă Jack și apoi face: Hopa, stai așa, vrei să-mi dai papucii?

— Cum? Nu. Nu e nimic de genul. Dina m-a dat afară din casă.

— Glumești.

— Nu.

— Te-a dat afară... Când?

— Aseară.

— Aseară? Atunci...

Molly parcă aude cum i se învârt rotițele.

— Și unde ești acum?

Trăgând aer în piept, îi spune:

— Sunt la Vivian.

Se lasă tăcerea. Oare i-a închis?

Molly își mușcă buza.

— Jack?

— Te-ai dus la Vivian aseară? Ai rămas peste noapte la Vivian?

---

³⁰ Întindere de apă situată pe Insula Mount Desert, în Parcul Național Acadia, asemănătoare unui fiord. (N.t.)

— Da, am...

— De ce nu m-ai sunat?

În tonul lui iritat se citește o notă de acuzație.

— N-am vrut să te împovărez cu asta.

— N-ai vrut să mă împovărezi?

— Faza e că m-am bazat prea mult pe ajutorul tău în ultimul timp. Și, după cearta noastră...

— Așa că ți-ai zis: „O s-o împovărez pe bătrâna aia de nouăzeci de ani mai bine. Mult mai bine decât să-mi împovărez *prietenu*!”.

— Sincer, nu gândeam limpede, spune Molly. Nu știam ce fac.

— Așadar, ai mers pe jos până la ea? Te-a dus cineva cu mașina?

— Am luat autobuzul.

— Cât era ceasul?

— În jur de șapte, o înflorește un pic.

— În jur de șapte. Și i-ai apărut pur și simplu în prag și-ai sunat la ușă? Sau ai sunat-o înainte?

Bun, pân-aici.

— Nu-mi place tonul pe care-mi vorbești, spune Molly.

Jack oftează.

— Uite ce e, adaugă Molly. Știu că ți-e greu să mă crezi, dar eu și Vivian ne-am împrietenit.

O pauză, apoi Jack spune:

— Mm-hm.

— Avem multe în comun, de fapt.

El râde mânzește.

— Zău așa, Moll.

— Poți s-o întrebi și pe ea.

— Ascultă-mă. Știi cât de mult țin la tine. Dar hai să fim serioși. Tu ești o orfană eliberată condiționat. Tocmai ai fost dată afară din încă o casă de plasament. Și acum te-ai mutat cu o doamnă bogată care locuiește în ditamai vila. Multe în comun? Și mai e și maică-mea...

— Știu. Maică-ta.

Molly oftează din rărunchi. Oare cât timp o să-i mai fie datoare-vândută lui Terry?

— E o situație complicată pentru mine.

— Ei bine..., începe Molly.

Momentul adevărului.

— Nu cred că mai e chiar așa de complicat. I-am mărturisit lui Vivian c-am furat cartea.

O pauză.

— I-ai spus că mama știa de asta?

— Mda. I-am spus că ți-ai pus tu obrazul pentru mine. Și că mama ta are încredere în ce spui tu.

— Ce-a zis?

— A fost foarte înțelegătoare.

El nu spune nimic, dar ea simte că s-a schimbat ceva în atitudinea lui, că s-a înmuiat un pic.

— Uite ce e, Jack – îmi pare rău. Îmi pare rău că te-am pus în situația asta de la bun început. De-asta nu te-am sunat aseară; n-am vrut să te simți din nou obligat să mă scoți din rahat. E nasol pentru tine, să-mi tot faci favoruri, și e nasol pentru mine, să simt mereu că-ți sunt îndatorată. Nu vreau genul ăsta de relație cu tine. Nu e corect să mă aștept să ai grijă de mine. Și, sincer, cred că eu și mama ta ne-am înțelege mai bine dacă n-ar crede că mă folosesc de voi.

— Nu crede chestia asta.

— Ba da, Jack. Și nici n-o învinovățesc.

Molly se uită cu coada ochiului la serviciul de ceai pus să se scurgă pe suportul de vase.

— Și trebuie să-ți mai spun un lucru. Vivian a zis că voia să facă ordine în pod. Dar cred că ceea ce-și dorea de fapt era să mai vadă, pentru ultima dată, ce era în cutiile alea. Și să-și amintească acele momente din viața ei. Așa că mă bucur, de fapt, c-am putut s-o ajut să regăsească lucrurile alea. Simt c-am făcut ceva care contează.

Aude niște pași pe holul de la etaj – Vivian probabil că vine încoace.

— Uite, trebuie să închid. Tocmai fac micul dejun.

Aprinde focul la aragaz ca să încâlzească terciul, turnând un pic de lapte condensat peste el și amestecând.

Jack oftează.

— Ești o pacoste cu „P” mare, știi asta?

— Îți tot spun chestia asta, dar nu vrei să mă crezi.

— Acum te cred, îi răspunde Jack.

La câteva zile după ce s-a instalat la Vivian, îi trimite un mesaj lui Ralph ca să știe unde e.

El îi răspunde tot c-un mesaj: *Sună-mă*.

Așa că-l sună.

— Ce mai faci?

— Trebuie să te întorci acasă ca să rezolvăm situația.

— Nu, merge și-așa.

— Nu poți să fugi așa, îi spune el. O să ne bagi pe toți în belele cât casa.

— N-am fugit. Voi m-ați dat afară.

— Ba nu, oftează el. Există anumite proceduri. Cei de la Protecția Copilului or să te ia la bani mărunți. Și poliția, dacă se află. Trebuie să treci prin sistem.

— Cred că mi s-a luat de sistem.

— Ai șaptesprezece ani. Nu ți se poate lua de sistem decât când au terminat ei cu tine.

— Atunci nu le spune.

— Să-i mint adică?

— Nu. Doar... nu le spune.

El rămâne tăcut o clipă. Apoi o întreabă:

— Ești bine?

— Da.

— Bătrânei îi convine că stai la ea?

— Mm-hm.

El mormăie.

— Bănuiesc că n-are certificat de asistent maternal.

— Nu... oficial.

— Oficial, nu.

Râde a pagubă.

— La naiba. Păi, poate că ai dreptate. Nu-i cazul să recurgem la măsuri drastice. Când ar trebui să faci optsprezece ani?

— În curând.

— Așadar, dacă pe noi nu ne afectează... și nu te afectează nici pe tine...

— Banii ăia nu vă strică, este?

El face din nou o pauză și, pentru o clipă, Molly se gândește că i-o fi închis.

Și-apoi Ralph zice:

— O bătrână cu bani. Ditamai casa. Te-ai ajuns. Probabil că n-ai vrea să te dăm dispărută.

— Deci... stau în continuare la voi?

— Oficial. Îți convine așa?

— Îmi convine. Salutări Dinei.

— O să-i transmit, face el.

Terry nu e prea încântată când o găsește pe Molly la Vivian luni dimineață.

— Care-i faza? exclamă, ridicând involuntar glasul.

Jack nu i-a spus de mutarea lui Molly, sperând, probabil, că situația se va rezolva ca prin minune de la sine înainte să afle maică-sa.

— Am invitat-o pe Molly să stea cu mine, declară Vivian. Și ea a acceptat cu multă amabilitate.

— Așadar nu e...? începe Terry, uitându-se de la una la alta. De ce nu mai stai la alde Thibodeau? o întreabă pe Molly.

— E o situație cam complicată la ei acum, spune Molly.

— Ce vrea să însemne asta?

— Situația e... agitată, spune Vivian. Și eu n-am nicio problemă s-o las să stea o vreme într-una din camerele libere.

— Cum rămâne cu școala?

— Sigur c-o să se ducă la școală. De ce n-ar face-o?

— E foarte... generos din partea ta, Vivian, dar îmi închipui că autoritățile...

— Totul e rezolvat. O să stea la mine, spune Vivian ferm. Ce altceva o să fac cu atâtea camere? O să-mi deschid o pensiune?

Molly are o cameră la etaj, cu vedere la ocean, la capătul unui hol, în aripa opusă a casei față de Vivian. La geamul băii ei, tot cu vedere la ocean, e o perdea ușoară de bumbac care flutură întruna în bătaia brizei, trasă spre plasa de insecte și înapoi, înfoindu-se înspre chiuvetă, ca o fantomă prietenoasă.

Oare de când n-a mai dormit cineva în camera asta? se întreabă. De un car de ani.

Lucrurile ei, tot ce-a luat cu ea de la familia Thibodeau, de-abia dacă umplu trei rafturi din șifonier. Vivian insistă să mute o masă veche de scris din salon și s-o instaleze în dormitorul aflat vizavi de al ei ca Molly să poată studia acolo pentru examenele finale. N-are rost să te mulțumești cu o singură cameră când ai atâtea opțiuni, este?

Opțiuni. Poate să doarmă cu ușa deschisă, să se plimbe prin casă după pofta inimii, să vină și să plece fără să stea cineva cu ochii pe ea, urmărindu-i fiecare mișcare. Nici nu realizase cât de mult au afectat-o toți anii ăștia în care a fost judecată și criticată, implicit și explicit. Are senzația că a mers pe sârmă până acum, încercând să-și mențină echilibrul, și acum, pentru prima dată în viață, simte pământul sub picioare.

Spruce Harbor, Maine, 2011

— Arăți neobișnuit de normal, îi spune Lori, asistenta socială, când Molly își face apariția în laboratorul de chimie pentru întâlnirea lor obișnuită, pe care o au o dată la două săptămâni. Mai întâi a dispărut inelul din nas. Și acum nu mai ai nici dunga din păr. Ce urmează, un hanorac de la Abercrombie & Fitch?

— Brr, nici moartă!

Lori schițează zâmbetul ei de dihor.

— Nu te emoționa prea tare, spune Molly. Încă nu mi-ai văzut noul tatuaj, de pe șale.

— Glumești.

E chiar amuzant, pe undeva, s-o țină pe Lori ca pe jar, așa că Molly dă din umeri. Poate că da, poate că nu.

Lori clatină din cap.

— Hai să ne uităm la actele astea.

Molly îi întinde formularul cu orele de muncă în folosul comunității, completat ca la carte, cu dată, precum și tabelul în Excel în care a ținut evidența orelor, cu semnăturile necesare.

Studiind formularele, Lori comentează:

— Remarcabil. Cine a făcut tabelul?

— Tu cine crezi?

— Hm.

Lori își răsfârâge buza de jos și notează ceva în partea de sus a formularului.

— Ai terminat, deci?

— Ce să termin?

Lori zâmbește ironic.

— Curățenia în pod. Nu asta se presupunea că faci?

Corect. Curățenia în pod.

Podul chiar *a fost* curățat. Fiecare obiect a fost scos din cutie, rând pe rând, și s-a vorbit despre el. Unele lucruri au fost coborâte din pod, unele obiecte prea deteriorate au fost aruncate. Ce-i drept, cele mai multe chestii au fost puse la loc în cutii și tot în pod au rămas. Dar acum lenjeriile au fost împăturite cu grijă; obiectele fragile au fost împachetate. Molly a aruncat cutiile deformate sau într-o stare proastă și le-a înlocuit cu unele nou-nouțe,

dreptunghiulare, din carton rezistent. Toate au etichete pe care scrie locul și data, cu o cariocă neagră, și sunt puse una peste alta, în ordine cronologică, sub cornișă.

— Da, am terminat.

— Poți să faci multe în cincizeci de ore, este?

Molly încuviințează. Nici nu bănuiești, își zice.

Lori desface dosarul aflat în fața ei pe masă.

— Ia te uită – un prof a pus un bilețel cu observații aici.

Molly se îndreaptă de spate, devenind brusc atentă.

La naiba – ce s-o mai fi întâmpalat?

Lori ridică bilețelul și-l citește.

— Un anume domn Reed. De la cursul de științe sociale. Spune c-ai făcut un referat pentru cursul lui... un proiect despre „strămutare”. Care-i faza?

— Doar un referat, spune precaută.

— Hmm... ai intervievat o văduvă de nouăzeci de ani... adică bătrâna la care ți-ai făcut orele de muncă, nu-i așa?

— Doar mi-a povestit câte ceva. N-a fost așa mare chestie.

— Ei bine, domnul Reed crede c-a fost. Spune că ai făcut o treabă excepțională. Te recomandă pentru un premiu.

— Cum?

— Un premiu la un concurs de istorie națională. Nu știai de asta?

Nu, nu știa. Domnul Reed nici măcar n-a apucat să-i dea referatul înapoi. Scutură din cap.

— Ei bine, acum știi.

Lori își strânge brațele la piept și se lasă pe spate.

— E o chestie tare, nu-i așa?

Molly simte că radiază, are senzația c-a fost scăldată într-o substanță caldă, ca mierea. Simte că zâmbește involuntar, cu gura până la urechi, și se silește să pară nonșalantă. Se silește să ridice din umeri.

— Probabil că n-o să-l iau, oricum.

— Probabil că nu, îi dă dreptate Lori. Dar, cum se zice la Oscaruri, e o onoare și să fii nominalizat.

— Astea-s vrăjeli.

Lori zâmbește și Molly îi zâmbește la rândul ei, nu se poate abține.

— Sunt mândră de tine, Molly. Faci progrese.

— Pur și simplu te bucuri că n-am ajuns la școala de corecție. Asta ar fi o bilă neagră pentru tine, așa-i?

- Așa-i. Mi-aș pierde prima de concediu.
- Ar trebui să-ți vinzi Lexus-ul.
- Exact. Așa că vezi să nu intri în belea, bine?
- O să încerc, spune Molly. Nu promit. N-ai vrea să ai o slujbă prea plicticoasă, este?
- Nu e niciun pericol în acest sens, zice Lori.

Viața din casă merge înainte, ca într-un stup. Terry își vede de treburile ei, ca de obicei, Molly o ajută cu ce poate – mai bagă câte un rând de rufe la spălat și le pune la uscat pe sârmă, seara gătește legume la tigaie și alte mâncăruri vegetariene pentru Vivian, pe care nu par s-o deranjeze cheltuiala în plus și faptul că n-are animale în meniu.

După un efort de adaptare, Jack s-a împăcat cu ideea că Molly stă aici. În primul rând, poate s-o viziteze fără să se mai uite Dina chiorăș la el. În al doilea rând, e un loc plăcut în care să-ți faci veacul. Seara stau pe verandă în scaunele vechi de răchită ale lui Vivian, admirând cerul care se face, pe rând, trandafiriu, violet și roșu, culorile care se revarsă spre ei dinspre golf, ca într-o acuară splendidă, în mișcare.

Într-o zi, spre șocul și uimirea tuturor în afară de Molly, Vivian anunță că vrea să-și ia calculator. Jack sună la compania de telefonie ca să întrebe cum îi poate instala internet prin Wi-Fi, apoi îi comandă un modem și un router wireless. După ce discută diversele opțiuni, Vivian – care, din câte știi ei, nici măcar n-a pus vreodată mâna pe o tastatură – se hotărăște să-și comande același tip de laptop, pe argintiu mat, cu ecranul de 13 inci, ca al lui Molly. Nu prea știe la ce-l va folosi, spune – vrea doar să se caute chestii și poate c-o să citească *New York Times* online.

În timp ce Vivian i se uită peste umăr, Molly intră pe site, își scrie numele și parola, de-acolo clic, clic, numărul cardului de credit, adresă, clic... bun, vrem cu livrare gratuită?

- Cât va dura până ajunge?
- Să vedem... Între cinci și zece zile lucrătoare. Sau poate un pic mai mult.
- N-ar putea să mi-l trimită mai repede?
- Sigur. Doar că e un pic mai scump.
- Cu cât mai scump?
- Păi, dacă plătești douăzeci și trei de dolari, îl pot livra într-o zi-două.
- Mă gândesc că la vârsta mea n-are rost să mai aștept, așa-i?

De îndată ce ajunge laptopul, un soi de navă spațială dreptunghiulară, elegantă, cu un ecran luminos, Molly o ajută pe Vivian să-și instaleze programele. Îi pune semn de carte la site-ul *New York Times* și la AARP³¹ (de ce nu?) și-i creează o adresă de e-mail (DalyViv@gmail.com), deși i-e greu să-și imagineze că Vivian o va folosi. Îi arată lui Vivian cum să intre pe tutorialul de utilizare a laptopului, ceea ce și face, sânguincios, exclamând pentru sine în timp ce-l parcurge:

— Ah, asta face. Apeși pe butonul ăla – oh! Așa deci. *Touchpad*... care-i *touchpad*-ul? Ah, nătângă mai sunt, evident.

Vivian prinde repede. Și, în curând, în doi timpi și trei mișcări, descoperă o întregă comunitate alcătuită din foști pasageri ai trenurilor cu orfani și descendenți ai acestora. Mai trăiesc aproape o sută din cei două sute de mii de copii care au călătorit cu acele trenuri. Găsește cărți și articole din ziare, piese de teatru și diverse evenimente. Există și un Muzeu Național al Trenurilor cu Orfani, aflat în Concordia, Texas, care are și un site, cu mărturiile ale supraviețuitorilor, și fotografii, și un link către pagina de FAQ. („Întrebări puse frecvent?” se minunează Vivian. „De cine?”) Există un grup numit *New York Train Riders*; cei câțiva supraviețuitori și numeroșii descendenți se reunesc anual într-o mănăstire din Little Falls, Minnesota. Societatea pentru Ajutoarea Copiilor și Spitalul pentru Copii Abandonați din New York au, de asemenea, pagini cu link-uri către o serie de resurse și informații despre arhive și documentele istorice. Și există un întreg domeniu, un gen aparte de studiu genealogic – fii și fiice care merg la New York cu albume în mână, căutând scrisori de angajare ca ucenic, fotografii, certificate de naștere.

Cu ajutorul lui Molly, Vivian își face un cont pe Amazon și-și comandă cărți. Sunt zeci de povești ale celor care au călătorit, copii fiind, cu acele trenuri, dar pe ea o interesează documentele, artefactele, poveștile publicate de supraviețuitori, fiecare dintre ele o mărturie, un act de povestire. Multe dintre povești, descoperă, urmează o traiectorie asemănătoare: „*S-a întâmpat chestia asta nasoală, apoi asta – și m-am trezit în tren – și apoi s-a întâmpat chestia asta nasoală, și asta – dar am sfârșit prin a deveni un cetățean-model; m-am îndrăgostit, am avut copii și nepoți; pe scurt, am avut o viață fericită, o viață de care n-aș fi avut parte dacă n-aș fi rămas orfan / n-aș fi fost abandonat și trimis cu trenul în Kansas sau în Minnesota sau în Oklahoma. N-aș schimba experiența asta pentru nimic în lume*”.

---

³¹ *American Association of Retired Persons*, o organizație non-guvernamentală din Statele Unite care le oferă informații utile și diverse servicii persoanelor trecute de 50 de ani. (N.t.)

— Așadar, e ceva înnăscut în natura umană să crezi că totul se întâmplă pentru un scop anume – să cauți o fărâmă de sens chiar și în cele mai crunte experiențe? o întrebă Molly când Vivian îi citește câteva din aceste povești.

— Ajută, clar, spune Vivian.

Stă într-unul din fotolii, cu laptopul, parcurgând poveștile din arhivele pentru Kansas, în timp ce Molly stă în celălalt fotoliu, citind vreuna dintre cărțile din biblioteca lui Vivian. Deja a terminat *Oliver Twist* și e cufundată în *David Copperfield* când Vivian chițăie de încântare.

Molly tresare. N-a auzit-o niciodată pe Vivian scoțând sunete din astea.

— Ce e?

— Cred..., murmură Vivian, cu fața scaldată în lumina albăstrie, lăptoasă, a monitorului, lăsându-și degetele să alunece peste *touchpad*. Cred că s-ar putea să-l fi găsit pe Carmine. Băiețelul din tren.

Ridică laptopul din poală și i-l întinde lui Molly.

Pagina poartă titlul *Carmine Luten – Minnesota – 1929*.

— Nu i-au schimbat numele?

— S-ar părea că nu, spune Vivian. Uite – ea e femeia care mi l-a luat din brațe în ziua aia.

Arată cu degetul îndoit spre monitor, îndemnând-o pe Molly să dea mai jos.

— A avut o copilărie idilică, scrie aici. Îi spuneau Carm.

Molly citește ce scrie în continuare: Carm, s-ar părea, a fost unul dintre norocoși. A crescut în Park Rapids. S-a însurat cu iubita lui din liceu și s-a făcut comis-voiajor, ca tatăl lui. Zăbovește asupra pozelor: într-una e el mic, cu noii lui părinți adoptivi, exact cum i-a descris Vivian – mama, firavă și frumușică, tatăl, înalt și slab, și Carmine cel rotunjour, cu părul lui negru, cârlionțat și privirea sașie, cuibărit între ei. Mai e o poză de la nunta lui, în care se uită fix la aparat, cu ochelari la ochi, zâmbind cu toată gura, lângă o fată șatenă, cu obraji bucălați, în timp ce taie amândoi un tort alb, cu mai multe niveluri – și încă una cu el chel, zâmbăreț, cu brațul în jurul soției lui, mai plinuță acum, dar altfel neschimbată, sub care scrie că era a cincizecea aniversare a nunții lor.

Povestea lui Carmine a fost scrisă de fiul lui, care se vede că a făcut cercetări amănunțite, mergând chiar și în pelerinaj la New York să ia la puricat arhivele Societății pentru Ajutorarea Copiilor. Fiul a descoperit că mama biologică a lui Carmine, proaspăt emigrată din Italia, a murit la naștere și tatăl lui l-a dat spre adopție, neavând posibilități să-l crească. Conform unui post-scriptum, Carmine a murit în pace, la șaptezeci și patru de ani, în Park Rapids.

— Îmi pare bine să știu c-a avut o viață fericită, spune Vivian. Chiar mă bucur.

Molly deschide Facebook-ul și tastează numele fiului lui Carmine, Carmine Luten Jr. Există o singură persoană numită astfel. Dă clic pe albumele de poze și-i întinde laptopul lui Vivian.

— Pot să-ți fac cont, dacă vrei. Ai putea să-i trimiți o cerere de prietenie fiului lui sau un mesaj pe Facebook.

Vivian se uită atent la pozele fiului lui Carmine, făcute într-o vacanță recentă, alături de soția și nepoții lui – la castelul din *Harry Potter*, într-un montagne-russe, lângă Mickey Mouse.

— Doamne sfinte, nu mă simt pregătită pentru asta. Dar...

Se uită la Molly.

— Tu te pricepi la chestia asta, nu-i așa?

— La ce?

— La a găsi oameni. Ai găsit-o pe mama ta. Și pe Maisie. Și acum și pe el.

— Oh. Mă rog, nu neapărat. Eu doar tastez niște cuvinte...

— M-am gândit la ce spuneai deunăzi, o întrerupe Vivian. C-ar trebui să caut copilul pe care l-am dat spre adopție. Nu i-am mai spus nimănui lucrul ăsta, dar, în toții ani petrecuți la Hemingford, oricând vedeam o fetiță blondă de vârsta ei, îmi sărea inima din piept. Tânjeam să știu ce s-a ales de ea. Dar m-am gândit că n-aveam dreptul să știu. Acum mă întreb... Mă întreb dacă ar trebui să încercăm s-o găsim.

Se uită țintă la Molly. Pe chipul ei, complet deschis acum, se citește dorul.

— Dacă mă hotărăsc că sunt pregătită, mă ajuți?

Spruce Harbor, Maine, 2011

Telefonul sună într-o veselie în casa mare, cu ecou, diversele receptoare răspândite prin mai multe camere cântă fiecare cu o altă melodie.

— Terry? Țipă Vivian. Terry, vrei să răspunzi tu?

Molly, așezată în fața lui Vivian în camera de zi, lasă cartea din mână și dă să se ridice.

— Sună ca și cum ar fi pe undeva pe-aici.

— Îl caut, Viv, strigă Terry dintr-o altă cameră. E vreun telefon pe-acolo?

— S-ar putea, spune Vivian, întorcând capul să se uite. Nu-mi dau seama.

Vivian e așezată în fotoliul ei preferat, cel roșu, decolorat, aflat chiar lângă geam, cu laptopul deschis, cu o ceașcă de ceai în mână. Iar e zi de cerc didactic la școală și Molly se pregătește pentru examenele finale. Deși e dimineață spre prânz deja, încă n-au tras draperiile; lui Vivian lumina emisă de monitor i se pare prea puternică.

Terry intră zorită, bombănind în parte pentru sine, în parte pentru restul lumii.

— Frate, de-aia îmi plac mie telefoanele cu fir. N-ar fi trebuit să-l las în veci pe Jack să ne convingă să trecem la unul fără fir. Mă jur – oh, aici era.

Extrage un telefon pitit după perna de pe canapea.

— Alo?

Se oprește cu mâna în șold, ascultând.

— Da, aici stă doamna Daly. Mi-ați putea spune cine o caută?

Strânge receptorul la piept.

— Sunt cei de la Arhiva oficiului pentru adopții, șoptește, îndeajuns de tare cât s-o audă și persoana de la telefon.

Vivian îi face semn să-i dea telefonul. Își drege glasul.

— Vivian Daly la telefon.

Molly și Terry se trag mai aproape.

— Da, da. Mm-hm. Da. Oh – serios?

Pune mâna peste receptor.

— Cineva care corespunde informațiilor pe care le-am dat eu completase deja un formular.

Molly aude vocea femeii de la celălalt capăt al firului, cu o sonoritate metalică.

— Ce spuneți?

Vivian pune din nou telefonul la ureche și-și lasă capul într-o parte, ascultând răspunsul.

— Acum paisprezece ani, le spune lui Molly și Terry.

— Acum paisprezece ani! exclamă Terry.

Cu numai zece zile în urmă, după ce-a săpat un pic pe net, Molly a dat peste o colecție de arhive ale serviciilor de adopție și și-a restrâns căutarea la cea mai bine cotate de utilizatori. Site-ul, descris ca un sistem menit să ajute oamenii să dea de urma „celor mai apropiate rude de sânge”, părea de încredere și complet legal – non-profit, nu percepeau nicio taxă. Molly și-a trimis linkul la formularul de aplicare pe adresa de mail de la școală și l-a printat acolo ca să-l completeze Vivian, doar două pagini, cu numele orașului, al spitalului și al agenției de adopție. Apoi a făcut o copie xerox a certificatului de naștere, pe care Vivian l-a ținut într-o cutiuță sub patul ei atâta amar de ani, cu numele original – May – pe care l-i dăduse fiicei ei. Apoi a pus formularele și copia xerox într-un plic mare, cafeniu, trimițându-le prin poștă pe adresa agenției, gândindu-se că s-ar putea să nu primească vești săptămâni sau luni întregi, sau poate chiar niciodată.

— Aveți ceva de scris? mormăie Vivian, uitându-se prin jur. Aveți ceva de scris?

Molly dă fuga în bucătărie și scoate prin sertarul cu de toate, scoțând de-acolo o mână de instrumente de scris, apoi mângălind pe prima hârtie aflată la îndemână, *Mount Desert Islander*, spre a găsi unul care să și scrie. Se întoarce la Vivian cu un pix albastru și cu ziarul.

— Da, da. Bine. Da, e foarte bine, spune Vivian. Puteți să-mi spuneți pe litere? D-u-n-n...

Punând ziarul pe măsura rotundă de lângă fotoliul ei, scrie un nume, un număr de telefon și o adresă de e-mail deasupra titlului.

— Mulțumesc. Da, mulțumesc.

Apoi întrerupe convorbirea.

Terry se îndreaptă spre ferestrele înalte și trage draperiile, legându-le cu fundițe de-o parte și de alta. În cameră se revarsă o lumină puternică, orbitoare.

— Pentru numele Domnului, acum nu mai văd nimic, o dojenește Vivian, punând o mână pavăză în fața monitorului.

— Oh, scuză-mă! Vrei să le trag atunci?

— Lasă-le acum.

Vivian închide laptopul. Se uită fix la ziar ca și cum cifrele pe care le-a notat ar fi un soi de cod.

— Așadar, ce-ai aflat? o întreabă Molly.

— O cheamă Sarah Dunnell, spune Vivian, ridicându-și privirea. Locuiește în Fargo, în Dakota de Nord.

— În Dakota de Nord? Sunt siguri că sunteți rude?

— Ei zic că da. Au verificat și-au răsverificat documentele. S-a născut în aceeași zi, în același spital.

Lui Vivian îi tremură un pic glasul.

— Înainte o chema May.

— Oh, Doamne.

Molly își lasă mâna pe genunchiul ei.

— Ea e.

Vivian își strânge mâinile în poală.

— Ea e.

— E palpitant!

— E terifiant, spune Vivian.

— Așadar, care-i pasul următor?

— Păi, s-o sun, bănuiesc. Sau să-i trimit un e-mail. Am adresa ei de e-mail.

Ridică ziarul să-i arate.

Molly se apleacă spre ea.

— Tu ce variantă ai prefera?

— Nu sunt sigură.

— Un telefon ar fi mai rapid.

— Ar putea s-o sperie.

— Așteaptă demult chestia asta.

— E adevărat.

Vivian pare să ezite.

— Nu știi. Totul se întâmplă așa repede.

— După șaptezeci de ani, spune Molly zâmbind. Mi-a venit o idee. Hai s-o căutăm pe Google mai întâi și să vedem ce găsim.

Vivian schițează un gest de magician – „abracadabra” – deasupra laptopului argintiu.

— Rapid.

•

Se dovedește că Sarah Dunnell e muzician. A fost violonistă în cadrul Orchestrei Simfonice din Fargo și a predat la North Dakota State University

până acum câțiva ani, când s-a pensionat. E membră a Rotary Club și a fost căsătorită de două ori – câțiva ani buni cu un avocat, și acum cu un medic dentist, care face parte din comitetul-director al Filarmonicii. Are un fiu și-o fiică care par să aibă un pic peste patruzeci de ani și cel puțin trei nepoți.

În cele zece-douăsprezece poze de pe Google, majoritatea poze gen portret în care Sarah apare cu vioara sau poze de grup de la gale de premiere ale Rotary Club, e slăbuță, ca Vivian, cu o expresie alertă, precaută. Și e blondă.

— Bănuiesc că se vopsește, spune Vivian.

— Ca noi toate, spune Molly.

— Eu nu m-am vopsit niciodată.

— Nu putem să avem toate părul tău superb, argintiu, comentează Molly.

Lucrurile se mișcă repede de-acum. Vivian îi trimite un e-mail lui Sarah. Sarah o sună. În câteva zile, ea și soțul ei deja și-au rezervat zborul spre Maine, pe la începutul lui iunie. Vor veni și cu nepoțica lor de unsprezece ani, Becca, care a citit toată copilăria *Blueberries for Sal*³² și este, după cum spune Sarah, mereu dornică de aventură.

Vivian îi citește câteva dintre e-mailuri cu voce tare lui Molly.

„*Mereu am fost cu gândul la tine,*” îi scrie Sarah. „*Îmi pierdusem orice speranță că voi afla vreodată cine ești și de ce m-ai dat spre adopție.*”

Toată treaba asta cu pregătirile e chiar incitantă. Un alai de muncitori defilează prin casă, vopsind bordurile, reparând balustradele rupte de la veranda care dă spre golf, curățând covoarele persane și acoperind crăpăturile din perete, care apar în fiecare primăvară când vine dezghețul și tencuiala se umflă.

— A venit vremea să deschidem toate camerele, nu credeți? declară Vivian într-o dimineață la micul dejun. Să se aerisească.

Ca nu cumva să se trântescă ușile în adierea brizei dinspre golf, le pun ca piedici niște fiare de călcat vechi, manuale, pe care le-a găsit Molly într-una dintre cutiile din pod. Faptul că țin toate ușile și ferestrele deschise creează un curent de aer care suflă prin toată casa. Totul pare mai ușor, cumva. Expus intemperiilor.

Fără a-i cere ajutorul lui Molly, Vivian își comandă niște haine noi de la Talbots de pe internet, cu cardul de credit.

— Vivian și-a comandat haine de la Talbots. De pe laptop. Cu cardul de credit. Îți vine să crezi ce-ți spun? îi spune Molly lui Jack.

---

³² Carte populară pentru copii, scrisă și ilustrată de Robert McCloskey, a cărei acțiune se petrece în Maine. (N.t.)

— E clar, vine sfârșitul lumii, exclamă el.

Semnele Apocalipsei se înmulțesc. După ce-i apare o fereastră cu o reclamă, Vivian îi anunță că se gândește să-și facă și un cont pe Netflix. Își comandă o cameră digitală de pe Amazon dintr-un singur clic. O întrebă pe Molly dacă a văzut vreodată videoclipul de pe YouTube cu puiul de panda care strănută. Ba chiar își face cont pe Facebook.

— I-a trimis o cerere de prietenie fiicei ei, îi spune lui Jack.

— A acceptat-o?

— Pe loc.

Clatină din cap amândoi.

Două rânduri de cearșafuri de bumbac sunt scoase din dulapul cu rufărie, spălate și atârinate la uscat pe frânghia de rufe de lângă casă. Când Molly le ia de pe sârmă, cearșafurile sunt țepele și înmiresmate. O ajută pe Terry să facă paturile, întinzând cearșafurile albe, imaculate, peste saltele care n-au fost folosite niciodată.

Cât a trecut de când oricare dintre ei a simțit o astfel de emoție? Până și Terry s-a molipsit.

— Mă întreb ce fel de cereale să iau pentru Becca, reflectă Terry în timp ce întind cuvertura cu Coroana Irlandeză pe patul fetiței, în camera aflată vizavi de cea rezervată bunicilor ei.

— Cheerios cu miere și nuci, cu astea nu dai greș niciodată, spune Molly.

— Mă gândesc că i-ar plăcea mai mult clătitele. Crezi că i-ar plăcea clătitele cu gem de afine?

— Cui nu-i plac?

În bucătărie, în timp ce Molly face curat prin dulapuri și Jack strânge încuietorile de la ușa cu plasă, dezbat ce activități de pe insulă i-ar putea tenta pe Sarah și pe-ai ei. Să se plimbe prin Bar Harbor, să ia o înghețată la Ben & Bill's, să mănânce homar fiert la Thurston's, poate să încerce și meniul de la Nonna's, noul restaurant cu specific sicilian din Spruce Harbor care a avut parte de o recenzie elogioasă în *Down East*...

— Nu vine aici să se plimbe. Vine să-și cunoască mama biologică, le reamintește Terry.

Se uită unul la altul și izbucnesc în râs.

— Oh, da, corect.

Molly îl urmărește pe fiul lui Sarah, Stephen, pe Twitter. În ziua în care au programat zborul, Stephen postează: „Mama a plecat să-și cunoască mama

biologică, în vârstă de nouăzeci și unu de ani. Ca să vezi. La șazeci și opt de ani începe o viață nouă!”

O viață nouă.

E o zi ca-n vederile cu Maine. Toate camerele din casă sunt pregătite. Pe aragaz fierbe înăbușit o oală mare de supă de pește, specialitatea lui Terry (pe ochiul alăturat e o crăticioară mai mică, cu supă de porumb, special pentru Molly). Pe bufet e pâine proaspătă de porumb, lăsată să se răcească. Molly a făcut ditamai salata și sos cu oțet balsamic.

Molly și Vivian s-au învățit de colo-colo toată după-amiaza, prefăcându-se că nu se uită la ceas. Jack le-a sunat la 2:00 p.m. ca să le spună că zborul dinspre Minnesota a sosit la Boston cu câteva minute întârziere, dar că avionul mic care face legătura cu aeroportul din Bar Harbor decolase și urma să aterizeze într-o jumătate de oră, iar el era deja pe drum. Plecase să-i ia de la aeroport cu mașina lui Vivian, un Subaru Outback bleumarin (după ce dăduse cu aspiratorul înăuntru și îl spălase bine cu detergent de vase și cu furtunul, pe aleea din fața casei).

Așezată în balanșorul din bucătărie, uitându-se în larg, Molly simte că o învăluie o pace stranie. Pentru prima dată de când se știe, viața ei începe să aibă o noimă. Ceea ce a părut până acum o înșiruire aleatorie, dezlânată, de evenimente nefericite îi apare acum ca o serie de pași meniți s-o conducă spre... „iluminare” e prea mult spus, poate, dar există cuvinte mai modeste, gen „împăcarea cu sine” și „perspectivă”. N-a crezut niciodată în soartă; ar fi fost demoralizant să accepte că viața ei de până acum a urmat un plan prestabilit. Dar acum nu mai e așa sigură. Dacă n-ar fi fost aruncată dintr-o casă de plasament în alta, n-ar fi ajuns aici pe insulă – și nu l-ar fi cunoscut pe Jack, și nici pe Vivian prin intermediul lui. N-ar fi aflat povestea lui Vivian, care o oglindește atât de bine pe a ei.

Când mașina oprește în fața casei, Molly aude scârțâind cauciucurilor pe pietriș încă din bucătărie, din celălalt capăt al casei. A stat cu urechea ciulită să-l audă.

— Vivian, au ajuns! strigă.

— Am auzit, îi strigă Vivian la rândul ei.

Se întâlnesc în hol și Molly o ia de mână. Asta e, își zice, ăsta e punctul culminant. Dar cu voce tare spune doar:

— Ești gata?

— Gata, spune Vivian.

De îndată ce Jack oprește motorul, o fetiță într-o rochie albastră în dungi și teniși albi țâșnește de pe bancheta din spate. Trebuie că e Becca. E roșcovană. Are un păr lung, roșu și ondulat, și o bură de pistriui.

Agățându-se de balustradă cu o mână, Vivian își duce cealaltă mână la gură.

— Oh.

— Oh, exclamă Molly din spatele ei.

Fetița le face cu mâna.

— Vivian, am ajuns!

Femeia blondă care coboară din mașină – Sarah – se uită la ele cu o expresie pe care Molly n-a mai văzut-o niciodată la cineva. Are ochii larg deschiși, căutând parcă ceva, și, când privirea ei poposește pe chipul lui Vivian, intensitatea emoțiilor care transpar pe chipul ei te frapează, nici nu mai încercă să se ascundă în spatele unei fațade. Jind și rezervă, și speranță, și dragoste... oare chiar vede toate astea pe chipul lui Sarah sau sunt proiecții ale propriilor ei emoții? Se uită la Jack, care scoate gențile din portbagaj, iar el îi face complice cu ochiul, înclinând din cap. *Știu. Și eu simt.*

Molly îi pune mâna pe umăr lui Vivian, simțindu-i oasele firave sub jerseul subțire de mătase. Vivian se întoarce pe jumătate spre ea, schițând un zâmbet, cu ochii plini de lacrimi.

Își duce mâna la gât, la lăntșorul de argint, cu medalionul de Claddagh – mânuțele care strâng o inimă cu o coroană deasupra: dragoste, loialitatea, prietenie –, un drum fără sfârșit, care pornește de-acasă și se întoarce în același punct. Ce cale lungă au bătut Vivian și acest medalion, își zice Molly: dintr-un sat cu străduțe pietruite de pe coasta Irlandei, într-un apartament sărăcăcios din New York, luând un tren plin de copii, străbătând lanurile, spre a petrece o viață de om în Minnesota. Și spre a ajunge la momentul de azi, la aproape o sută de ani după ce a început totul, pe veranda unei case vechi din Maine.

Vivian dă să pășească pe prima treaptă și se poticnește un pic, făcându-i pe toți să se întindă spre ea, mișcându-se cu încetinitorul, parcă – Molly, care e chiar în spatele ei, Becca, care aproape c-a ajuns în dreptul scării, Jack de la mașină, Sarah care tocmai traversează aleea cu pietriș, ba chiar și Terry, care dă roată casei.

— N-am pățit nimic! spune Vivian, agățându-se de balustradă.

Molly îi înconjoară mijlocul cu brațul.

— Bineînțeles că nu, îi șoptește, cu o voce sigură, deși își simte inima gata să explodeze, de atâtea emoții. Și sunt chiar aici, în spatele tău.

Vivian zâmbește. Se uită la Becca, care o privește fascinată cu ochii ei mari și căprui.

— Bun. Cu cine începem?

Mulțumiri

Firele care alcătuiesc acest roman – Minnesota, Maine și Ireland – au fost țesute laolaltă cu ajutorul mai multor oameni. Acum câțiva ani, pe când eram în vizită la mama soțului meu, Carole Kline, în Fargo, Dakota de Nord, am citit o relatare despre tatăl ei, Frank Robertson, publicată într-un volum intitulat *Century of Stories: Jamestown, North Dakota, 1883-1983*, editat de James Smorada și Lois Forrest. Povestirea respectivă, „They Called it *Orphan Train*: And It Proved There Was a Home for Many Children on the Prairie”,³³ îi prezenta pe Frank și cei patru frați ai lui, rămași fără părinți, care au fost trimiși într-un orfelinat din Jamestown și au sfârșit prin a fi adoptați de aceeași familie. Deși, după cum s-a dovedit, nu făceau parte dintre orfanii care au călătorit cu „trenul orfanilor”, povestea mi-a stârnit curiozitatea. Am fost șocată să descopăr amploarea mișcării trenurilor pentru orfani, care, conform surselor, au transportat două sute de mii de copii de pe Coasta de Est spre Vestul mijlociu între 1854 și 1929.

În timp ce mă documentam, am stat de vorbă cu Jill Smolowe, scriitoare și redactor la revista *People*, care a fost de părere că am putea avea suficient material despre „pasagerii” trenurilor pentru orfani, cum își spun ei, pentru un articol în *People*. Deși proiectul nu s-a mai materializat, dosarul cu materiale și contactele adunate de Jill s-au dovedit extrem de utile. Și mai important, Jill mi-a făcut cunoștință cu Renee Wendinger, președinta organizației Midwest Orphan Train Riders from New York, a cărei mamă, Sophia Hillesheim, a fost printre orfanii care au călătorit cu aceste trenuri. La cea de-a patruzeci și noua reuniune a organizației, care a avut loc în 2009 în Little Falls, Minnesota, Renee mi-a făcut cunoștință cu șase dintre supraviețuitori, toți trecuți de nouăzeci de ani acum, între care Pat Thiessen, o orfană originară din Irlanda, a cărei experiență semăna izbitor de mult cu evoluția pe care mi-o imaginasem pentru personajul meu.

În decursul scrierii acestui roman, am contat pe sfaturile înțelepte oferite cu răbdare și generozitate de Renee, în probleme majore și minore, care au mers de la corectarea unor greșeli flagrante până la finețurile legate de contextul istoric. Cartea ei, *Extra! Extra! The Orphan Trains and Newsboys of*

---

³³ În traducere; / s-a spus „trenul orfanilor”: Și a dovedit că preria le putea oferi un cămin multor copii. (N.t.)

New York (Ediție specială! Trenurile cu orfani și vânzătorii de ziare din New York), a fost o resursă inestimabilă. Romanul meu n-ar fi fost la fel fără ea.

Alte resurse pe care m-am bazat în documentarea legată de fenomenul trenurilor cu orfani au fost Societatea pentru Ajutorarea Copiilor; Spitalul pentru Copii Abandonați din New York (am luat parte la cea de-a 140-a lor aniversare, unde am avut ocazia să întâlnesc câțiva foști pasageri ai trenurilor pentru orfani); Muzeul Locuințelor Sociale din New York; Muzeul Imigrației din Ellis Island, precum și Muzeul Național al Trenurilor cu Orfani din Concordia, Kansas, un muzeu și centru de cercetare cu un site foarte activ, pe care se află multe povești ale supraviețuitorilor. În Aripa „Irma and Paul Milstein” a Bibliotecii Publice din New York, care găzduiește colecția de istorie americană, istorie locală și genealogie, am găsit liste cu circuit închis cu numele copiilor orfani sau din familii sărace aflați în grija Societății pentru Ajutorare și a Spitalului pentru Copii Abandonați, mărturii oferite chiar de supraviețuitori și rudele lor, relatări scrise de mână, bilete lăsate de mame disperate, care explicau de ce își abandonaseră copiii, dări de seamă despre imigranții irlandezi și multe alte documente care nu pot fi găsite nicăieri altundeva. Între cărțile care mi-au fost de mare ajutor se află *Orphan Train Rider: One Boy's True Story (Pasager al unui tren cu orfani: O poveste adevărată)*, de Andrea Warren; *Children of the Orphan Trains, 1854-1929 (Copiii din trenurile cu orfani, 1854-1929)*, de Holly Littlefield, și *Rachel Calof's Story: Jewish Homesteader on the Northern Plains (Povestea lui Rachel Calof: O fermieră evreică în prerie)*, editată de J. Sanford Rikoon (pe care am găsit-o la Bonanzaville, un sat de pionieri din prerie aflat în West Fargo, unde se află și un complex muzeal).

În decursul anilor petrecuți ca scriitoare rezidentă la Universitatea Fordham, am avut privilegiul de a beneficia de o bursă acordată de facultate și de o bursă Fordham de cercetare, care mi-au permis să mă documentez la fața locului în Minnesota și în Irlanda. O bursă acordată de Centrul pentru Arte și Creație din Virginia mi-a oferit răgazul să mă dedic scrisului. Irlandezul Brian Noian mi-a fost ghid într-un tur al Comitatului Galway. Povestirile lui despre menajera pe care a avut-o în copilărie, Birdie Sheridan, mi-au fost sursa de inspirație când mi-am imaginat viața bunicii lui Vivian. În satul Kinvara, Robyn Richardson m-a plimbat din crâșme până la Strada Fantomelor și mi-a oferit o resursă importantă – *Kinvara: A Seaport Town on Galway Bay (Kinvara: Un orășel-port din Golful Galway)*, de Caoilte Breatnach și Anne Korff. Printre alte

cărți, *An Irish Country Childhood (O copilărie la țară în Irlanda)*, de Marrie Walsh, m-a ajutat cu detaliile legate de perioadă și specificul local.

Chiar în timp ce eu scriam această carte, mama mea, Tina Baker, a început să predea un curs pe insula Mount Desert din Maine, intitulat „Femeile amerindiene între literatură și mit”. La sfârșitul cursului, le-a cerut studenților să utilizeze conceptul indian de strămutare spre a-și descrie propriile „călătorii de explorare și ce au ales să poarte cu ei în viitoarele strămutări”, după cum scrie într-o antologie cu poveștile lor, *Voices Yearning to be Heard: Acadia Senior College Students Pay Tribute to the Missing Voices of history*³⁴. Acest concept al strămutării, am realizat, era firul roșu de care aveam nevoie spre a unifica firele poveștii mele. Alte titluri care mi-au oferit o perspectivă mai amplă – *Women of the Dawn (Femeile zorilor)*, de Bunny McBride; *In the Shadows of the Eagle: A Tribal Representative in Maine (În umbra vulturului: Un reprezentant al triburilor în Maine)*, de Donna Loring (membră a tribului Penobscot și fostă membră a legislativului); *Wabanakis of Maine and the Maritimes (Nativii Wabanaki din Maine și provinciile canadiene)*, editat de *American Friends Services Committee*³⁵ în cadrul Programului Wabanaki. Site-ul Muzeului Abbe din Bar Harbor, Maine, și cel al Tribului Penobscot s-au dovedit, de asemenea, resurse prețioase.

Am contat pe ajutorul rudelor și al unor prieteni buni, care mi-au oferit sprijinul și sfatul lor: Cynthia Baker, William Baker, Catherine Baker-Pitts, Marina Budhos, Anne Burt, Deb Ellis, Alice Elliott Dark, Louise DeSalvo, Bonnie Friedman, Clara Baker Lester, Pamela Redmond Satran și John Veague. Soțul meu, David, mi-a citit manuscrisul cu un ochi ager și cu o inimă generoasă. Penny Windle Kline mi-a oferit informații legate de procedurile de adopție și mi-a recomandat resurse care s-au dovedit cruciale. Sergentul-major Jeffrey Bingham și unchiul său, Bruce Bingham, comandant de brigadă în retragere din cadrul armatei americane, au examinat secțiunile din roman referitoare la al Doilea Război Mondial, asigurându-se că nu m-am abătut de la adevărul istoric. Bunny McBride, Donna Loring, Robyn Richardson și Brian Noian au citit secțiunile asupra cărora îmi puteau oferi o opinie avizată. Fiii mei, Hayden, Will și Eli, au corectat cu înțelegerere stângăciile mele în redarea limbajului adolescenților. Agentă mea, Beth Vesel, mi-a fost deopotrivă mentor și

---

³⁴ „Voci care tânjesc să fie auzite: Studenții din ultimul an de la Colegiul Acadia omagiază vocile uitate de istorie.” (N.t.)

³⁵ Organizație pacifistă fondată în 1917 de un grup de quakeri americani, care derulează programe de voluntariat în întreaga lume. (N.t.)

prietenă, în stilul ei remarcabil. Iar editoarea mea de la Morrow, Katherine Nintzel – pe lângă sfaturile inspirate și de bun-simț pe care mi le oferă mereu – , mi-a sugerat o schimbare de structură într-al unsprezecelea ceas, care a transformat radical povestea.

Această carte nu ar fi putut exista fără orfanii care au călătorit cu acele trenuri. După ce am avut privilegiul de a-i cunoaște pe șase dintre ei (toți cu vârste cuprinse între nouăzeci și o sută de ani) și după ce am citit sute de mărturii scrise chiar de ei, simt o nemăsurată admirație pentru curajul, tăria lor de caracter și perspectiva pe care mi-au oferit-o asupra acestui episod straniu și puțin cunoscut din istoria noastră națională.

Sfârșit

virtual-project.eu

